DN 12 juli 2021 y34

y34Sven Wimnell 8 juli 2021:

Världen och regeringskrisen. Debattartiklar 29 juni - 8 juli 2021. Utrikes och inrikes artiklar 20-23 juni 2021

http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzy33.pdf

Sven Wimnell 7 juli 2021:
Världen och regeringskrisen. Debattartiklar 29 juni - 8 juli 2021. Utrikes och inrikes artiklar 20 -23 juni 2021
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzy33.pdf

Sida **Innehåll**

5 **Kapitel 1:världen och regerigskrisen**

6 Jannike Kihlberg: Välkommen till en allt varmare värld
9 Mitt rum är som en bakugn och det är omöjligt att sova”
14 Fler delar av Australien stänger ner
15 Svensken som fått snurr på vindkraften
22 De söker efter tecken på framtida virusutbrott
28 Så ska Sveriges motståndskraft mot nya pandemier stärkas
32 Tre svenska innovationsprojekt som kan underlätta när nästa sjukdom sprider sig
36 Dagen som hela Kultursverige har väntat på
48 Mobilisera kulturen så att vi förstår vad vi håller på att förlora
51 Ledare: En dag kommer Kommunistpartiet att falla
54 Bara en berättelse är tillåten när partiet fyller hundra år
61 Xi Jinping – mannen som toppstyr jättelandet Kina
63 Kim Jong-Uns viktnedgång väcker oro
64 WHO varnar för en ny smittovåg
66 Rekordvarma byn i lågor
70 Sverige avverkar skogstypen som EU vill skydda
75 Ledare: Även Facebook måste göra rätt för sig
78 Stjärnekonomen tror på ett nytt kapitel i globaliseringen

83 **Regeringskrisen**

87 L saknar mandat för SD-invit
85 Ledare: Hög sannolikhet att extravalet bara har skjutits upp
88 Därför vill inget parti betala priset för att bryta dödläget
92 Exit Löfven – nu väntar hård kamp om regeringsmakten
95 Det här innebär en övergångsregering
97 Statsvetare: Talmansrundorna kan göra Annie Lööf till statsminister
101 Så går det till när talmannen ska hitta en statsminister
104 Fyra som får avgörande roller
106 Stenevi hoppfull: Finns en rad varianter
108 Ulf Kristersson (M): Vi är beredda att bilda en borgerlig regering111 Se igenom dimridån från Löfven
113 Ledare: Vad är egentligen en borgerlig regering?
116 M och KD vill samarbeta med ”alla” – men inte någon annan än SD
117 Ministern avgår för att rädda Stefan Löfven
121 Svag majoitet fö r Löfven
122 Grönt ljus för Jennie Nilsson att avgå – trots regeringskrisen
124 Ewa Stenberg: Kristersson måste locka över en motståndare för att segra

127 2019 sa hon nej till Löfven – nu ska Lindahl följa Centerns partilinje
130 M försöker locka centerpartister med landsbygdspaket
133 M:s besked var ingen överraskning
134 Talmannen ger Stefan Löfven chansen att bli statsminister igen
139 Vilden beredd rösta nej till Löfven – är tungan på vågen
141 Ewa Stenberg: Nu ska Löfven pressa Lööf och Dadgostar igen
144 Lööf: Förvånad att Kristersson inte kontaktat mig
147 Vad menar Ebba Busch egentligen?
149 Ledare: Stefan Löfven är chanslös utan januariavtalet
152 Busch erkänner grovt förtal – men anser sig vara oskyldig
157 KD-toppen: Starkt stöd internt för partiledaren
160 Ewa Stenberg: Kontroversiellt att Busch försvarar lagbrott
162 Så har M agerat ”storebror” för att göra SD regeringsdugligt
171 Misstag kan avgöra statsministerval – röster höjs för grundlagsutredning
175 ”Vi gör vad SD vill”, blir L:s dödsrop
177 Medlemsboom för vänstern – ilska över Löfvens ”brunsmetning”
187 DN/Ipsos: Vänstersamarbete mest populärt bland C-väljare
192 Tryckerier redo för extraval
192 Kakabaveh har åtta krav för att rösta på Löfven
194 Ola Larsmo: Var det hit ni ville, KD? En ledare som säger att hon inte omfattas av lagen
197 V kräver inflytande över en kommande budget
201 Ewa Stenberg: Dadgostars principer blir Löfvens huvudvärk
203 Ebba Busch: ”Det vore onödigt med extraval”
205 Ledare: Det hade varit ärligare mot väljarna med ett extraval
208 Stefan Löfven har snart förbrukat sina nio liv
212 C släpper fram Löfven – men på villkor som inte accepteras av MP
215 M: Det är ett rödgrönt kaos
218 Amineh Kakabavehs mandat kan avgöra – nu ska hon träffa S
220 Sabuni: Försökte hitta en lösning med januaripartierna
223 ”Blir svårast att enas om migrationen”
224 Ledare: Populismens språk talas till höger och vänster
227 Lööfs budgetkrav kan orsaka en ny regeringskris under hösten
232 Det här behöver du veta inför statsminister-omröstningen
235 Löfven har allt stöd han behöver nu
237 Ledare: V och SD har Kristersson att tacka för allt
241 Tillträder på nytt – här är Löfvens utmaningar för att hålla sig kvar
244 Löfven efter omröstningen: ”Besvärligt läge i riksdagen”
247 M och KD vill söka stöd för egen budget
250 Tidsoptimistens jakt över – för denna gång

255 Kapitel 2 : Debattartklar i DN **29 juni - 8 juli 2021**

151 **Kapitel: 3 utrikes och inrikes artiklar 15 - 19 juni 2021**

153 **Samhällsplaneringens problem**

153 **Webbplatskarta för sida.se**

156 **Utrikes artiklar 20 -23 juni 2021**

Utrikes och inrikes artiklar ligger tillsammans osorterade på slutet Läsarna får själva sortera artiklarna .De börjar på sidan 267

157 **Inrikes DN-artiklar 20 -23 juni 2021**

Artiklarna är inte som vanligt sorterade på problemområden utan är placerade tillsammans på slutet i dagordning med 15 juni först och 19 juni sist.

Som vanligt följer i det närmaste listan med riksdagen, departementen, ministrarna, kommunerna och regionerna.

157 Lista över problemområden

158 Riksdagen och politiska partier

170 Statsrådsberedningen och statsministern

178 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

190 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

197 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

203 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

215 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

228 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

241 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

249 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

270 Utrikes och inrikes artklar **15-19 juni 2021**.

5 Kapitel 1 :

Fr o m 9 juli 2021 kommer DNs utrikes och inrikes artikar att införas ikapitel 1, men i en ibegränsad omfatting.

DN debatttariklar införs i kaapitel 2.

I kapitel 3 finns bla departementens och statsrådens hemsidor och läsarna får själva ur dem gräva fram det de vill veta om vad regeringen tänker och gör.

DN 9 juli2021/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Tomter vid vattnet kan locka välbehövliga inflyttare.
Foto: Øyvind Lund

LANDSBYGDSPOLITIK.

Ledare: Det bord

e

g

å

a

t

t

n

å

e

n

k

o

m

p

r

o

m

i

s
s
o
m
s
t
r
a
n

d
s
k
y
d
d
e
t

Att strandskyddet hamnade i centrum för regeringskrisen kan tyckas märkligt. Men ändå

inte, för just i synen på landsbygden är klyftan mellan januariavtalets två gröna partier djup. Centerpartiet vill bruka naturen, Miljöpartiet freda den. När januariavtalet förhandlades fram var det just i synen på skogen och strandskyddet som partierna hade svårast att enas.

Med 424 000 kilometer svensk strand och kust borde det finnas goda förutsättningar att balansera kraven från båda partierna. C vill göra det enklare och mer attraktivt att bo och verka på landsbygden, medan MP vill värna den biologiska mångfalden och friluftslivet.

Strandskyddets idé var från början god. När den ökande mängden fritidshus på 1950-talet hotade allmänhetens möjligheter att njuta av bad och vatten lades grunden till vår moderna lagstiftning. Men redan då låg fokus på utvecklingen i Stockholm och Göteborg, trots att skyddet infördes i hela landet. Kommunerna har i dag rätt att besluta om undantag men endast med hänvisning till särskilda skäl som specificeras i lagen. Dessutom krävs ett yttrande från länsstyrelsen, vilket i kombination med lagens stränghet har lett till stundvis absurda tolkningar.

Som i fallet med örebroaren Henrik Johansson. I början av 2000-talet byggde han en golfbana med konstgjorda vattenhinder. När han drygt ett decennium senare ville göra om marken till ett villaområde nekades han bygglov – med hänvisning till att hindren nu omfattades av strandskyddet.

Punkt 23 i januariavtalet skulle råda bot på den kafkaartade byråkratin. Större hänsyn skulle tas till kommunernas olika förutsättningar: I Jokkmokk är endast 1,4 procent av stränderna exploaterade medan samma siffra för Danderyd

är 68,9. Ändå gäller samma regler för kommunerna.
En utredning som presenterades i slutet av förra året föreslår att kommuner med god tillgång till oexploaterade stränder ska ges mer makt att häva strandskyddet. Det är en god ambition, eftersom attraktiva boendemiljöer gör det lättare för landsbygdskommuner att behålla och locka till sig nya invånare. Förslaget skulle också demokratisera möjligheten att äga bostad vid vattnet.
Få vill beröva allmänheten tillgång till Stockholms skärgårds, västkustens eller Österlens badplatser. Vid vattnet måste människan också samsas med ett skört djurliv. Men ingen motsättning behöver ligga i att stärka strandskyddet i områden där exploateringsgraden är hög och samtidigt ge kommuner med stor tillgång till kust- och strandmark ökade möjligheter att erbjuda sina invånare attraktiva boplatser.
I slutändan kokar det ned till synen på landsbygden som ett reservat eller en plats där människor ges möjlighet att verka och leva, och i januariavtalet samt i den efterföljande utredningen fanns ett embryo till en kompromiss mellan C och MP.
Ambitionen var då att få en ny lagstiftning på plats till årsskiftet. Om regeringskrisen inte hade kommit i vägen hade förutsättningarna för en uppgörelse om Sveriges stränder varit bättre än i dagens låsta läge.
DN 9/7 2021

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

”Ut med Bolsonaro!” En av alla protester i Brasilien.
Foto: Evaristo Sa AFP

BRASILIEN.

Coronapandemin

h
a
r
a
v
s
l
ö
j

a
t
e
n
u
s
e
l
o

c
h
l
i
v
s
f
a
r

l
i
g
p
r
e
s
i
d

e
n
t

Få länder kan konkurrera med Brasilien när det gäller världens mest kaotiska coronahantering. Det blir lätt så när landets ledare negligerar eller försöker prata bort en pandemi. Men över en halv miljon döda i covid-19 talar sitt tydliga språk.

President Jair Bolsonaro förnekade från start att viruset skulle kunna ställa till mer än en liten förkylning. Guvernörer och borgmästare har desperat försökt införa sociala restriktioner, medan åtgärderna systematiskt har saboterats från huvudstaden. I mars fick försvarsministern sparken när han vägrade skicka ut armén för att tvinga butiker att hålla öppet.

Populisten Bolsonaro var också, i likhet med Donald Trump, tidigt ute med att mirakelkuren hydroxiklorokin skulle sopa bort eventuella problem. Vaccin kan däremot förvandla människor till krokodiler, har den skojfriske presidenten meddelat.

Ur det perspektivet var det naturligt att inte bry sig om att säkra vaccin till Brasilien. Pfizer och Astra Zeneca fick inget svar när de ringde Bolsonaro eller hans ministrar. Plötsligt skulle det ändå beställas 20 miljoner doser till skyhögt pris från en indisk tillverkare, som inte hade fått sin produkt godkänd av läkemedelsmyndigheterna.

Kanske hade det något att göra med de stora summor som hamnade hos en mellanhand i Singapore? Det försöker ett parlamentsutskott

ta reda på. Vittnen hävdar också att Bolsonaro åtminstone känt till de misstänkta mutorna utan att larma polisen. Högsta domstolen har gett riksåklagaren i uppdrag att utreda presidentens roll.

Korruptionen är en landsplåga i Brasilien. En gigantisk mutskandal runt det statliga oljebolaget Petrobras var högst delaktig i att fälla vänsterpresidenten Dilma Rousseff i en riksrättsprocess för fem år sedan.

Men vaccinskandalen handlar inte bara om pengar, utan om liv. Dessutom gjorde Bolsonaro kampen mot korruptionen till sitt varumärke när han vann valet 2018. I stället har rötan bara fortsatt växa. Den aktuella affären följer på andra, som när landets polischef avskedades på grund av störande utredningar av presidentens söner.

Brasilien har många bekymmer vid sidan av covid-19: rekordarbetslöshet, gängkriminalitet, skövlingen av regnskogen i Amazonas som Bolsonaro eldat på.

Allt elände kan inte skyllas på Bolsonaro. Tidigare regeringar har spenderat friskt när en råvaruboom har gett vinstlotter, och struntat i nödvändiga strukturreformer.

Men Bolsonaro har inte hållit sina ekonomiska löften heller, och förtjänar att avsättas av väljarna nästa år om inte en riksrätt hinner före. Det missnöje han red på 2018 var dock till stora delar befogat. Även en kompetent efterträdare kommer att ha händerna fulla.

Gunnar Jonsson
gunnar.jonsson@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Genom tilläggsmandat och valkretsindelning med mera avspeglar verkligen den svenska riksdagen väljaropinionen. Men när man sedan ska bilda regering, byter man modell och tillämpar i stället majoritetsregeln, skriver professor Leif Lewin. Bilden: Talman Andreas Norlén i samband med att riksdagen återigen valde Stefan Löfven till statsminister.
Foto: Christine Olsson TT

REGERINGSKRISEN.

”Br

edkoaliti

o
n
k
a
n
l
ö
s
a

S
v
e
r
i
g
e
s
p

a
r
l
a
m
e
n
t
a

r
i
s
k
a
p
r
o
b

l e m ”

Stefan Löfven (S) har åter blivit statsminister. Men till hösten väntar nya problem för regeringen för att få igenom sin budget och nästa höst blir det sannolikt en ny regeringsbildningskarusell. Svensk parlamentarism har gått i baklås, men en lösning kan vara att S och M bildar en bred koalition för att ge landet politisk stabilitet, skriver professor Leif Lewin.

DN. DEBATT 210709

Överlevaren Stefan Löfven har åter valts till Sveriges statsminister. Men därmed är ingalunda vårt lands parlamentariska problem ur världen.

Att svensk parlamentarism gått i baklås är inte någonting som förvånar den som tar del av den internationella statsvetenskapliga forskningen. Inom denna forskning brukar man, för att tala med den uppburne holländsk-amerikanske statsvetaren Arend Lijphart, skilja mellan majoritetsdemokrati, som syftar till att tillgodose preferenserna hos en ”majoritet”, och samarbetsdemokrati, som vill gå längre än så och söker tillfredsställa preferenserna hos ”så många som möjligt”. Sverige har hamnat någonstans mitt emellan med olyckliga konsekvenser för förmågan att bilda regering.

Länge dominerade den majoritetsdemokratiska föreställningen synen på den parlamentariska demokratin. Men redan som ung fann Lijphart att det var någonting som inte stämde i den bilden. När han blickade ut över de europeiska demokratierna var det inte alls så, som majoritetsdemokratin föreskrev, att regeringarna bestod av majoritetspartier och oppositionen av en minoritet som väntade på nästa val för att själv komma i majoritet. Tvärtom samarbetade partierna med varandra i koalitionsregeringar.

Och samarbetsdemokratin var inte bara en bättre förklaring till hur regeringsbildningen faktiskt gick till. Samarbetsdemokratierna bärs också upp av mer sympatiska värderingar. De för en mer generös välfärdspolitik, har bättre kvinnorepresentation, ger större u-landsbistånd, tar bättre hand om funktionshindrade, färre av dem tillämpar dödsstraff.

Sverige var en framväxande majoritets-demokrati till år 1909, då vi beslöt att gå över från majoritetsval till proportionella val. För de segerrika majoritetsdemokraterna bestående av liberaler och socialdemokrater innebar emellertid det demokratiska genombrottet en obehaglig överraskning. Tvärtemot förväntan fick inte denna vänster majoritet, nya partier gjorde sitt intåg i riksdagen tack vare den proportionella valmetoden och parlamentarismens seger följdes omedelbart av parlamentarismens kris. Hela tjugotalet kom att präglas av regeringskriser. Men år 1933 tog vårt land ett avgörande steg mot samarbetsdemokrati genom den stora krisuppgörelsen mellan Socialdemokraterna och Bondeförbundet. Den blev möjlig genom att

båda partierna svek sina vallöften: Socialdemokraterna löftet om frihandel, Bondeförbundet löftet om motstånd mot Socialdemokraternas nya ekonomiska politik. Länge gick det sedan hyggligt. Trots att de aldrig fick egen majoritet lyckades Socialdemokraterna med överlägsen taktisk skicklighet bygga olika koalitioner för att få igenom sin välfärdspolitik: Kommunisterna behandlades som dörrmatta (som det numera heter), samarbetet med Bondeförbundet fullföljdes i regelrätta koalitionsregeringar. Men när allt fler partier kom in i riksdagen – Kristdemokraterna, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna – blev det svårare att få ihop en majoritet och det stora socialdemokratiska partiet, som brukade få över 40 procent av väljarna, fick i senaste valet nöja sig med 28 procent. Regeringsbildningen försvårades ytterligare av att olika partier stängde dörrar till samarbete både till höger och vänster och av att vårt land saknade en bestämmelse om konstruktivt veto, vilket tvingar den som yrkar misstroende att också redovisa vilket regeringsalternativ vederbörande förordar i stället.

Efter tillfällig omgruppering har den gamla höger- vänsterskalan återkommit med två tydliga block. Endast nyckelspelaren Centerpartiet vägrar ta ställning och förordar i stället samarbete i ”den breda politiska mitten”. Men eftersom de är ensamma där, är det svårt att se med vilka de skulle samarbeta. I praktiken tyr sig Centern till vänsterblocket.

Den svenska samarbetsdemokratin är halvgången, kan man säga. Den tillämpas på väljarnivå men inte på regeringsnivå. Svenska väljare ges unika möjligheter att bli ”rättvist”

representerade i riksdagen. Genom tilläggsmandat och valkretsindelning med mera avspeglar verkligen den svenska riksdagen väljaropinionen. Men när man sedan ska bilda regering, byter man modell och tillämpar i stället majoritetsregeln. Då är det inte längre fråga om att alla ska vara representerade. I stället får den ena halvan bilda regering och den andra gå i opposition. Nu har Löfven återinsatts som statsminister – med minsta möjliga marginal. Det gällde att ingen uteblev från voteringen, att den politiska vilden kunde övertalas, att en minister avgick för garantera den röst som det var osäkert att ersättaren kunde leverera, att Löfven gick med på villkor från Centern som det andra stödpartiet Vänsterpartiet avvisade, etc etc. Och till hösten väntar nya problem för regeringen att få igenom sin budget. Och nästa år är det ordinarie riksdagsval och sannolikt en ny upprepning av regeringsbildningskarusellen.

Så kan vi i längden inte ha det. Svensk parlamentarism måste komma ur sina låsningar. I princip finns då två utvägar. Den ena är att ändra de samarbetsdemokratiska reglerna på väljarnivå, framför allt att justera den proportionella valmetoden. Men det torde vara politiskt omöjligt. Att försämra proportionaliteten och gynna de stora partierna skulle i praktiken vara att utfärda en dödsdom för småpartierna. Och eftersom enighet är huvudregeln när det gäller författningsförändringar synes den vägen oframkomlig.

Den andra lösningen vore att fullfölja den samarbetsdemokratiska modellen även på regeringsnivå och bilda samlingsregering eller en stor koalition. Det är Lijparts eget ideal. I

vårt land skulle det innebära att de två statsbärande partierna Socialdemokraterna och Moderaterna räckte varandra händerna och tog ansvar för en bred koalition för att ge landet politisk stabilitet.

Fakta.

Majoritetsval betyder att vinnaren tar allt medan förloraren inte får någonting.
Majoritetsval förekommer i allmänhet i enmansvalkretsar, exempelvis i USA och Storbritannien.
Proportionella val, som oftast finns i flermansvalkretsar, betyder att också förloraren representeras – i proportion till sin storlek bland väljarna. Proportionella val förekommer i de flesta europeiska länder.
Leif Lewin, professor emeritus i statskunskap vid Uppsala universitet, vars senaste bok ”Konsten att bilda regering när ingen har majoritet” (Daidalos 2020) behandlar 2018 års regeringskris.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

1/5

Stefan Löfven (S) gjorde comeback som statsminister i onsdags. Nu är det dags för honom att presentera sin nya regering.
Foto: Magnus Hallgren

DEN NYGAMLA REGERINGEN.

Internakr

a
v
e
t
e
f
t
e
r

L
ö
f
v
e
n
s
å
t

e
r
k
o
m
s
t
:
T

y
d
l
i
g
a
r
e
S

-politik

Socialdemokraterna lyckades återigen hålla sig kvar vid makten. Men det är ett vingklippt parti som ska ge sig ut på jakt efter en ny identitet. Kraven inom partiet växer på att prestera tydligt S-märkt politik inför nästa års val.

– Uppenbart att vi behöver ha skarpare reformer, säger Katrin Stjernfeldt Jammeh (S).

När riksdagen i onsdags återigen accepterade Stefan Löfven som statsminister innebär det att han kommer att få leda en regering med ännu svagare stöd än tidigare. Kompromissandet och förhandlingarna behöver lyftas till en ny nivå för att S ska kunna hålla sig kvar vid makten fram till nästa val i september 2022. Och trots att C och L har lämnat samarbetet kommer utrymmet för ren S-politik att fortsätta vara begränsat.

Efter sju år vid makten har det socialdemokratiska idéarbetet tagit stryk. Nu

försöker partiet göra ett omtag och formulera ny politik som kan säkra fortsatt maktinnehav de kommande åren. En arbetsgrupp ledd av finansminister Magdalena Andersson (S) lade nyligen fram en rad förslag som S-kongressen ska ta ställning till i höst.

– Rent krasst måste vi formulera en mer offensiv politik. Klyftorna har ökat radikalt och vi har stora behov i välfärden. Vi behöver bryta den marknadisering som fått råda länge men som inte har levererat en mer jämlik eller starkare välfärd, säger Katrin Stjernfeldt Jammeh (S), kommunstyrelsens ordförande i Malmö och en av medlemmarna i arbetsgruppen.

Hon understryker att beställningen från partistyrelsen har varit glasklar: leverera konkreta förslag som gör att S kan ses som ett reformvänligt parti med tydlig ryggrad.

Arbetsgruppen pekar ut fem områden som viktigast för att bekämpa de ökande klyftorna: arbetsmarknadspolitiken, välfärdspolitiken, socialförsäkringarna inklusive pensioner, bostadspolitiken och skattepolitiken. Klassiska S-frågor alltså, men det kommer också att bli en ökad attack mot det som S-politikerna kallar ”marknadisering”, i praktiken samma sak som vinster i välfärden.

– Under den här mandatperioden har vi inte haft stöd för att göra upp med marknadstänket i skolan eller göra upp med vinstjakten. Vi behöver bli mer offensiva och tydliga med vad vi vill. Vi behöver som parti tydligare ta ställning mot marknadskrafterna, säger Katrin Stjernfeldt Jammeh.

Samtidigt finns en oro bland socialdemokratiska debattörer för att partiet genom allt kompromissande är på väg att regera

sönder sig självt. Att det blir svårt att argumentera för minskade klyftor och stopp för vinstjakt när S i regeringsställning gått med på omfattande skattesänkningar för höginkomsttagare och inte gjort något åt välfärdsbolagen. Payam Moula, chefredaktör för den socialdemokratiska tidskriften Tiden, menar att man inte ska underskatta riskerna med att politiken blir utslätad.

– Det är bra att det finns en oro för att partiet riskerar att regera sönder sig. Men de som gnäller har ju inte föreslagit någon annan väg. Det är ingen som föreslår att vi ska gå i opposition. Att bara gnälla hjälper inte någon, säger Payam Moula.

Han understryker att politik går ut på att förändra, och det enda sättet att förändra genom politiken är att ha makt.

– Att kallas för ett maktparti är den finaste komplimangen du kan få. Det betyder att du är villig att kompromissa och smutsa ned händerna för att förbättra samhället. Motsatsen till att vara ett maktparti är att sätta sig på läktaren och vara ett gnällparti. Om du spelar fotboll så vill du vara med på planen och inte sitta vid sidan av.

Lisa Pelling, chef för den fackföreningsfinansierade tankesmedjan Arena Idé, instämmer i att det finns en risk för att S regerar sönder sig.

– Samtidigt vore det direkt ansvarslöst att för några hack uppåt i opinionen kasta ut sjukförsäkringen, a-kassan och hyresmarknaden till partier som har en politik som är direkt skadlig för Socialdemokraternas kärnväljare.

Lisa Pelling menar att det också finns ett stort värde för S att behålla positionen som regeringschef. Visserligen kommer S och MP att vara mer ensamma och svagare utan de forna samarbetspartierna C och L, men det finns samtidigt en rad fördelar med att vara i regeringsställning som delvis uppväger detta.
– Som statsråd har du en mycket större möjlighet påverka opinionen än som protesterande opposition i riksdagen, säger Lisa Pelling.
– Man ska heller aldrig glömma bort hur mycket makt som ligger i regeringsmakten. Hur mycket möjligheter det finns att påverka om man agerar inifrån regeringskansliet i stället för i riksdagen. På papperet har riksdagen stor makt, men i praktiken med alla de små vardagliga besluten så är det väldigt avgörande vem som sitter på utredningsresurser och kan förbereda förslag på det sätt som regeringsmakten innebär, fortsätter hon.
Statsvetarprofessorn Ulf Bjereld, tidigare ordförande för S-organisationen Tro och solidaritet, räknar med att S kommer att vara ganska defensiva i regeringsställning det kommande året. Han påminner om att det kostar på att regera och att S har styrt landet i sju år under svåra parlamentariska omständigheter. Att S ändå så hett eftersträvar makten beror delvis på partiets egen självbild som självklar regeringsbildare och på de möjligheter maktpositionen ändå ger, tror han.
– Man kan till exempel fortsätta att hålla emot SD:s inflytande i svensk politik. Det är en oerhört viktig fråga för S, säger Ulf Bjereld.
Samtidigt ser han ett behov av att S förnyar sig. Inför förra valet var familjeveckan S främsta vallöfte och efter de senaste turerna är det

osäkert om det förslaget ens går att få igenom i riksdagen. Ulf Bjereld anser att både familjeveckan och andra S-förslag bär drag av ”more of the same”, det vill säga traditionell socialdemokratisk politik men utan nämnvärt nytänkande.

– Man ska komma ihåg att Socialdemokraterna är ett barn av den industriella revolutionen. Motsättningen mellan arbete och kapital, vänster och höger. I dag lever vi i ett samhälle där motsättningen visserligen finns kvar men vi lever inte längre i industrisamhället. Det växer fram nya grupper och nya skiljelinjer. Hur ska man tillfredsställa den kreativa klassens frihetslängtan på ett sätt som ändå inte urholkar jämlikheten i samhället? Där finns den ideologiska och politiska utmaningen för S i dag, säger Ulf Bjereld.

Payam Moula tror dock att det fort-farande finns ett sug efter igenkännbar S-politik.

– Om vi skulle gå till val på en traditionell socialdemokratisk politik tror jag att skulle mottas positivt. Svenska folket är inte trötta på socialdemokrati. Sen kanske de är trötta på att S-regeringar behöver kompromissa bort socialdemokratin, säger Payam Moula.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se

Fakta. Nya förslag från arbetsgruppen inom S

Här är ett urval av förslagen från Socialdemokraternas arbetsgrupp:

Miljonärsskatt. En ny kapitalskatt ska införas. Nivån för fribeloppet bör sättas så att det träffar de rikaste och kombineras med ett tak.

Stramare 3:12-regler (beskattning av fåmansföretagare).
Tak på sparande i Investeringssparkonto (ISK)
ISK ska begränsas kraftigt.
Återinför uppskovsräntan, trappa ned ränteavdraget successivt och minska möjligheterna att skjuta upp vinstbeskattning vid en bostadsförsäljning.
Fördubbla bankskatten.
Lättare att kvalificera sig för inkomstrelaterad ersättning i a-kassan.
Medlemskapet i a-kassan bör bli billigare genom att det införs skattereduktion för medlemsavgiften.
Taket för sjukpenning bör i ett första steg höjas så att minst 70 procent av löntagarna kan få ersättning i relation till sin inkomst.
Garantinivån för sjuk- och aktivitetsersättning bör höjas med 1 000 kronor.
Barnbidrag och underhållsstöd bör höjas och indexeras med prisutvecklingen.
Alla kommuner ska bidra till bostadsförsörjningen. Inför ekonomiska sanktioner mot kommuner som inte uppfyller sitt bostadsförsörjningsansvar.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

1/2

KD:s Lars Adaktusson, som har suttit i partistyrelsen, vill inte svara på om han har förtroende för partiledaren Ebba Busch.
Foto: Henrik Montgomery/TT

KRISTDEMOKRATERNA.

Adaktusson

Konkr

i
t
i
s
e
r
a
r
B

u
s
c
h
e
f
t
e
r

d o m e n

Kristdemokraternas Lars Adaktusson går hårt åt partiledaren Ebba Busch (KD) i tidningen Dagen.
Han är kritisk till hur partiledaren hanterat domen om grovt förtal och vill inte svara på om han har förtroende för Busch.

– När det gäller den personliga förtroendefrågan är det mer komplicerat än att bara svara ja eller nej, säger Lars Adaktusson till Dagen samtidigt som säger att han har förtroende för KD som parti.
Adaktusson, som suttit i Kristdemokraternas partistyrelse, säger att han ”känner en oro över situationen som uppstått”.
– Det finns inget annat parti som haft en partiledare som är dömd för grovt förtal, vi har inte en aning om hur detta över tid kommer att påverka tilltron till Kristdemokraterna, säger han.
KD-ledamoten och tidigare EU-parlamentarikern menar att han har svårt att få ihop hur hon kan erkänna ett brott och ta ett strafföreläggande, samtidigt som hon säger att hon är oskyldig. Han uppmanar också partiledaren att be den förtalade om ursäkt.

Ebba Busch accepterade ett strafföreläggande om grovt förtal i samband med tvisten om ett hus. Påföljden är villkorlig dom och dagsböter. Men KD-ledaren anser att hon är oskyldig.
– I Sverige kan även sanningen vara förtal, sa hon i samband med erkännandet.
Lars Adaktusson beskriver också en oro för partiet och nämner bland annat svårigheten att debattera KD:s ändrade position i migrationspolitiken. Han varnar för en osund partikultur.
– Det saknas i dag forum för partiintern debatt. Vid riksdagsgruppens möten blir det påfallande ofta tyst när ordet är fritt, säger Lars Adaktusson till Dagen.
DN har sökt Lars Adaktusson som avböjer att kommentera ytterligare.
DN TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

1/3

Propellerplanet fick problem efter start och havererade vid en av Örebro flygplats landningsbanor.
Foto: Jeppe Gustafsson

ÖREBRO.

F
l

e
r
a
o
m
k
o
m
n

a
e
f
t
e
r
a
t
t

p
l
a
n
k
r
a
s
c

h
a
t
v
i
d
f
l
y

gplats

Ett flygplan kraschade på torsdagskvällen vid Örebro flygplats. En pilot och åtta fallskärmshoppare ska ha befunnit sig ombord. Flera personer har omkommit, bekräftar polisen. En person hade sent på kvällen körts till sjukhus, enligt SOS Alarm.

Flygplanet uppges ha kraschat vid flygplatsen. Larmet kom in till SOS Alarm vid klockan 19.20, rapporterar Nerikes Allehanda.

?Det är ett mindre propellerflygplan som har havererat längs med landningsbanan, och det skedde i samband med start. Vi vet inte varför det havererade, säger Carl-Johan Linde, presschef på Sjöfartsverket till DN.

Nio personer befann sig ombord på flygplanet, varav en pilot och åtta fallskärmshoppare, enligt Sjöfartsverket. En stor räddningsinsats drogs i gång med ett flertal ambulanser och personal från Sjöfartsverket, polisen, den lokala räddningstjänsten och flygplatsen.

?Vi har ett omfattande räddningsarbete på plats, sade Lars Hedelin på torsdagskvällen, presstalesperson på polisregion Bergslagen.

Enligt räddningsregion Bergslagen började planet brinna i samband med kraschen. Ett flertal personer omkom, bekräftar polisen.
– En person har körts till sjukhus. Men det är fortfarande ambulans och räddningstjänst kvar på platsen, säger Jenny Holmberg på SOS Alarm som svarar för räddningsregion Bergslagen till DN.
Polisen har inlett utredningsåtgärder på plats och spärrat av området runt olycksplatsen.
?Vi säkrar området så att utredare och haverikommission ska kunna jobba så bra som möjligt, säger Lars Hedelin på polisen, som på torsdagskvällen inte kunde uttala sig om det fanns någon misstanke om brott.
Vilka uppgifter har ni fått från vittnen om hur kraschen gick till?
?Vi har en del uppgifter från vittnen som har sett och hört saker. De har observerat avvikande ljud och noterat att planet gick ner okontrollerat. Jag kan inte ge mer detaljer än så.
Enligt Emil Gustavsson, sjöräddningsledare på Sjö- och flygräddningscentralen, rör det sig om ett fallskärmshopparplan. Planet ska ha fått problem och havererat strax efter start.
Mikael Bergström på Sjö- och flygräddningscentralen uppger att planet havererade omkring hundra meter öster om banan inne på flygplatsområdet i samband med att det lyfte.
?Räddningstjänsten var snabbt framme och sedan tillkom övriga resurser som kommunal räddningstjänst, ambulans och polis, säger Mikael Bergström.
Personal från Statens haverikommission kallades till platsen, enligt Bergström.
Flygplanet var inhyrt av Örebro fallskärmsklubb från Skåne fallskärmsklubb, enligt Anna

Oscarsson, kommunikationsansvarig på Svenska fallskärmsförbundet.

?Just detta plan har använts i Skåne i många år, säger hon.

Planet hade hyrts in för en hoppvecka, som enligt Örebro fallskärmsklubbs hemsida pågår mellan 5–9 juli.

?En hoppvecka är en vecka då man hoppar fallskärm varje dag, ibland kommer det folk från hela landet för dessa hoppveckor, säger Anna Oscarsson, som inte hade några uppgifter om vilka som befunnit sig i flygplanet.

Fredrik Thambert
fredrik.thambert@dn.se
Lisen Däldborg
lisen.daldborg@hdsydsvenskan.se
Sigrid Aske

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Det ökade resandet ser ut att ha fått coronasmittan att åter blossa upp. I Sverige ökar den nya deltavarianten som smittspårats till resenärer som har besökt södra Europa.

Foto: INA FASSBENDER

CORONAPANDEMIN.

Delt

a
v
a
r
i
a
n
t
e

n
t
a
r
ö
v
e
r
i

flera regioner

Smittotalen är fortsatt låga i Sverige, men den mer smittsamma deltavarianten tar över. I några regioner dominerar varianten bland de nya fallen, en varningsflagga enligt experter.
– Det är oroande att deltavarianten verkar ha förmågan att sprida sig snabbt även under sommaren, säger Joakim Dillner, professor i

infektionsepidemiologi vid Karolinska institutet

Smittspridningen i landet är nu nere på nivåer som är under den gräns som Folkhälsomyndigheten satt för att helt kunna avskaffa smittskyddsrestriktioner. Men för att det ska bli verklighet krävs dock högre vaccintäckning och att belastningen på vården minskar ytterligare. Trots att rikssnittet för smittspridningen fortsatt är lågt är de regionala skillnaderna stora, mycket på grund av deltavarianten som snabbt blir dominant. I flera regioner har den nya variantens intåg vänt den nedåtgående trenden.

I Västernorrland stod deltavarianten för ungefär 75 procent av alla nyregistrerade fall som analyserades förra veckan. Hur utvecklingen kommer att se ut framöver är svårt att förutspå enligt regionens biträdande smittskyddsläkare Maria Tempé.

– Vi behöver vara vaksamma, men vi måste också ha lite is i magen. Eftersom vi har deltavarianten smittspårar vi extremt noggrant och försöker verkligen hitta alla fall, säger hon.

Västra Götalandsregionen som under en längre tid haft sjunkande smittotal hade under förra veckan en knappt 30-procentig ökning. Deltavarianten stod för omkring 40 procent av alla nya fall förra veckan, jämfört med omkring 14 procent vecka 25, enligt regionens egna analyser.

– Det som vi har i VGR är en snabb ökning av smitta i en annars låg smittspridning och vi ser att en allt större del är deltavarianten av viruset, säger regionens ställföreträdande smittskyddsläkare Leif Dotevall.

Den ökade förekomsten av deltavarianten i väst skulle kunna kopplas till det tilltagande utlandsresandet.
– Vi får in smittspårningar varje dag från folk som kommer från södra Europa. Det är personer som har suttit på flygplan från södra Europa med smittan, säger han.
Enligt Joakim Dillner, professor i infektionsepidemiologi, är de ökande smittotalen oroande, trots att de det rör sig om små tal.
– Att smittan ökar på vissa platser, även fast vi befinner oss mitt i sommaren är något nytt. De tidigare varianterna har inte haft den förmågan, det betyder att deltavarianten är klart mer smittsam, säger han.
Om regionernas smittskydd lyckas bromsa deltavarianten eller inte, kan enligt Dillner bli avgörande huruvida vi har en fjärde våg av hög smittspridning att vänta i höst.
– Absolut kan det bli så, om deltavarianten helt tar över blir läget mycket svårare när vädret blir kallare. Målet måste nu vara att hålla delta borta, säger han.
Dillner drar paralleller till de brittiska öarna där man i stort sett räknat ut pandemin, men efter att deltavarianten tagit fäste nu ser smittan öka igen, från väldigt låga nivåer.
– Det som nu händer i Storbritannien är ett tecken på att deltavarianten sprider sig oerhört kvickt när den väl kommer loss, då kan smittspridningen gå från att ligga nästan på noll till att mångdubblas snabbt.
Region Värmland var en av de regioner som tidigt fick lokala utbrott av deltavarianten. När flera restriktioner avvecklades nationellt i juni beslutade Värmland att ha kvar en del

rekommendationer regionalt, dessutom expanderade man smittspårningen.
Nu har värmlänningarna vänt trenden och antalet registrerade fall minskade förra veckan, enligt Folkhälsomyndighetens statistik.
– Det är viktigt att smittspårning görs i ett tidigt skede, särskilt när det gäller en mer smittsam variant, säger regionens smittskyddsläkare Ingemar Hallén.
Enligt Hallén har man tagit lärdomar av de tidiga deltautbrotten:
– Det gäller att vara vaksam, det kan gå snabbt när smittan vänder uppåt. Risken för utbrott kvarstår när vi har grupper som är ovaccinerade.
Folkhälsomyndigheten tror inte på en större våg av smitta, även om vissa av de scenarier som myndigheten har tagit fram förutspår en viss ökning i smittspridningen till hösten.

Hamilton Steiner
hamilton.steiner@dn.se
Carl Cato
carl.cato@dn.se

Fakta. Deltavariantens förekomst i Sverige

Till och med den 8 juli har 1 836 fall av deltavarianten rapporterats in till Folkhälsomyndigheten.
Deltavarianten stod för 48 procent av alla fall som analyserades med helgenomsekvensering under vecka 26.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Ali Mirazimi
Foto: TT

Därför

bördesomh

a
r
v
a
r
i
t

c

o
v
i
d
s
j
u
k
a

vaccinera sig

Deltavarianten är motståndskraftig mot vissa antikroppar som finns hos tidigare covidsjuka, visar en ny studie. Men två doser vaccin ger skydd mot svår sjukdom.

Franska forskare har undersökt hur motståndskraftig den nya deltavarianten av sars-cov-2-viruset är mot antikroppar som finns i blodet hos två grupper: människor som har varit sjuka i covid-19 för högst ett år sedan eller personer som har fått vaccin från Astra Zeneca eller Pfizer/Biontech. Resultatet har jämförts

med de tidigare varianterna alfa (som tidigare kallades den brittiska), beta (den sydafrikanska) och en variant som liknar ursprungsviruset.
Studien, som publiceras i vetenskapstidskriften Nature, visar att deltavarianten kan fly undan de antikroppar som finns i blodet hos personer som varit sjuka i covid-19. Antikroppar kan stoppa viruset från att binda till våra celler och därmed förhindra att vi blir infekterade.
Men det betyder inte att den som har haft sjukdomen saknar skydd mot deltavarianten. Forskarna har bara undersökt antikropparna i blodet och om de inaktiverar viruset. Men vårt immunsystem är mer komplicerat än så. Forskarna har till exempel inte tittat på immunförsvarets t-celler som också har betydelse för vilket skydd vi får.
– Vi vet för lite om t-cellernas funktion, därför väljer forskarna att titta på antikropparna som vi kan mer om. De säger mycket om det skydd vi har, säger Ali Mirazimi, som är professor i virologi vid Karolinska institutet.
Han poängterar att en viktig slutsats i studien är att personer som varit sjuka i covid-19 bör vaccinera sig.
– Då får de ett mycket bra skydd mot delta och andra varianter, säger Ali Mirazimi.
Forskarna kommer också fram till att en dos av de två vaccinerna ger en sämre effekt och därmed lägre skydd mot delta- och beta-varianterna hos dem som inte varit covidsjuka. Två doser ger dock bra effekt och skydd, om än något lägre mot deltavarianten.
– Studien har visserligen ett begränsat antal deltagare. Men den visar hur viktigt det är att ta två doser vaccin. Eftersom vaccinet från Moderna är väldigt likt Pfizer/Biontechs vaccin

så kan man utgå från att det har samma effekt och skydd, säger Ali Mirazimi.
Läkemedel som innehåller antikroppar, till exempel bamlanivimab som används i behandling av mild till måttlig covid-19, har enligt studien ingen effekt på deltavarianten.
– Det är bekymmersamt om en del av dessa antikroppsbaserade antivirala läkemedel inte kommer att funka optimalt, men det finns fortfarande andra som funkar bra på dessa varianter, säger Ali Mirazimi.

Anna Bratt
anna.bratt@dn.se

Fakta. Mer smittsam

Deltadeltavarianten av viruset sars-cov-2 som orsakar sjukdomen covid-19 upptäcktes först i Indien. Varianten innehåller mutationer som gör den mer smittsam än de tidigare virusvarianterna. Flera studier visar att vaccinationsskyddet efter en dos är något lägre mot deltavarianten, men två doser vaccin ger ett gott skydd.
Världshälsoorganisationen WHO har varnat för att en ny smittovåg av covid-19 snart kan vara på gång i Europa. Deltavarianten och lättade restriktioner ses som orosmoment.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Mälardalens högskola, en av många högskolor i Sverige.
Foto: Jonas Bilberg

UTBILDNING.

Snedrekrytterin

g
e
n
t
i
l
l
h
ö

g
s
k
o
l
a
n
f
o

r
t
s
ä
t
t
e
r
–

t
r
o
t
s
u
t
b
y

g
g
n
a
d
e
n

Utbyggnaden av högskolan har inte lett till att gruppen unga studenter blivit mer brokig.

I stället har den sociala snedrekryteringen förstärkts.
Tidigt i coronapandemin ökade arbetslösheten bland unga. När mycket inom exempelvis service, handel och transport gick på sparlåga minskade också möjligheterna att över huvud taget komma in på arbetsmarknaden.
Politiska beslut togs för att utöka antalet utbildningsplatser i högskolan, och rekordmånga sökte inför hösten 2020. Men det betyder inte att pandemin fått nya grupper av unga att satsa på akademiska studier, konstaterar Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i en analys. I stället har de grupper som traditionellt varit överrepresenterade blivit ännu större.
Man vet sedan tidigare att det främst är ungdomar med högutbildade föräldrar som söker till högskolan, medan ungdomar från

lågutbildade hem är underrepresenterade. När UKÄ jämförde utbildningsbakgrunden bland 19-åringar i högskolan 2019 – alltså året före pandemin – respektive 2020 blev det tydligt att det skett en markant ökad tillströmning bland ungdomar med högutbildade föräldrar (forskarutbildade eller med minst tre års eftergymnasiala studier). Bland 19-åringar med lägre utbildade föräldrar fanns inte alls samma ökning.

När UKÄ sedan gjorde en bredare jämförelse, och tittade på gruppen högskolenybörjare som mellan 2019 och 2020 var under 25 år syntes samma mönster: andelen med högt utbildade föräldrar ökade. ”Den sociala snedrekryteringen till högskolan kan alltså sägas ha stärkts i pandemins första fas”, summerar UKÄ.

Hypotesen att nya grupper skulle söka sig till högskolan när pandemin gjort arbetsmarknaden osäker får alltså inget stöd i undersökningen.

– Pandemin hade kunnat vara en möjlighet för grupper som tidigare varit underrepresenterade att i högre grad söka sig till högskolan. Det har de gjort, men i väldigt liten grad, närmast försumbart. Det som hänt är snarare att de grupper som är på väg in till högskolan har tidigarelagt sitt inträde. De väntar inte, tar inte ett sabbatsår, säger Fredrik Svensson, senior utredare vid UKÄ.

TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Skolket harnåttsi

n
l
ä
g
s
t
a
n
i

v
å
p
å
t
i
o
å
r

Elever som får sitt studiebidrag indraget på grund av skolk har nått den lägsta nivån på tio år.
Förklaringen är distansundervisningen som fler kopplat upp sig mot.
Cirka 22 200 gymnasieelever blev av med studiebidraget på grund av skolk under det gångna läsåret, enligt Centrala studiestödsnämnden (CSN).
Det är 5 000 färre jämfört med föregående läsår.
Uttryckt i procent var det 6,4 procent av gymnasieeleverna som gick miste om studiebidraget 2020/21, jämfört med 8,0 procent året före.
Som förklaring pekas övergången till allt mer hemundervisning under pandemin ut. Elever kopplar i högre grad upp sig mot lektioner på distans.
Men under den gångna vårterminen har rektorer märkt en minskande tendens i närvaron.
– Rektorerna beskriver en känsla av att eleverna nu börjar tröttna på situationen, i synnerhet gäller det elever som tidigare haft hög frånvaro, säger , säger CSN:s analytiker Peter Engberg.
Med fortsatt distansundervisning finns en risk att den ogiltiga frånvaron återigen vänder upp, säger han.
TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

1/6

”Vi gerros

Irina Fatianova (i mitten) knackar dörr flera gånger i veckan för att träffa väljare i Sankt Petersburg. Här diskuterar hon med Vjatjeslav Gumba om valfusket. Till höger volontären Jelena Larjonova.
Foto: Sergey Grachev

RYSSLAND.

i
n
t
e
,
R
y
s
s

l
a
n
d
f
å
r
i
n

tebliNord korea”

Irina Fatianova för valkampanj väl medveten om att hon kan gripas när som helst. Men Navalnyjs före detta stabschef i Sankt Petersburg tänker inte ge upp. I mitten av september håller Ryssland parlaments- och regionalval.

Redan nu har en stor del av oppositionen fängslats eller tvingats lämna landet. Spillrorna som är kvar kämpar vidare, mot ett val som med hundra procents säkerhet blir manipulerat.

Uppdrag nummer ett: Att bli insläppt. Irina Fatianova ringer på porttelefonen till byggnaden, ett över hundra år gammalt stenhus på Petrogradskij-ön i centrala Sankt Petersburg.

– Jag heter Irina Fatianova och jag ställer upp i kommunalvalet. Kan ni släppa in oss? Vi skulle vilja dela ut lite valmaterial.

Porttelefonen piper till. Det klickar i låset och Fatianova går in i den rymliga trappuppgången tillsammans med sin valarbetare, Jelena Larionova. Bägge har på sig munskydd i Fatianovas färger, rött och violett, samt tygväskor och t-tröjor med texten: ”Jag är inte rädd. Och ni ska inte heller vara rädda.”

En rysk valslogan mer aktuell än någonsin. Inför duma- och kommunalvalet den 19 september kan den 32-åriga oppositionskandidaten Irina Fatianova råka ut för vad som helst. Husundersökningar, rättsprocesser baserade på fiktiva brott. En mängd ryska oppositionspolitiker har lämnat landet under de senaste månaderna för att slippa hamna i fängelse, bland annat före detta dumaledamöterna Gennadij Gudkov och Dmitrij Gudkov.

Även Navalnyjs medarbetare Ivan Zjdanov och Sergej Milov har lämnat Ryssland. I Sankt Petersburg har den oppositionella fullmäktigeledamoten Maksim Reznik försatts i husarrest, anklagad för innehav av marijuana.

– Vi jobbar på, men det är helt klart att Ryssland går mot samma håll som Belarus. Kreml rensar ut överallt. Tidigare siktade de in sig på enskilda personer. Nu är alla lika utsatta, säger Irina Fatianova.

Hon är Aleksej Navalnyjs före detta stabschef i Sankt Petersburg. Nu fortsätter hon sitt politiska arbete genom att ställa upp i kommunalvalet i Rysslands andra stad.

Inför valet är den ryska oppositionen sargad och splittrad. I kommunal- och regionalvalet 2019 var situationen annorlunda. Kreml var oförberedd på den ryska oppositionens stjärna Aleksej Navalnyj strategi ”Rösta smart”, det vill säga att koncentrera rösterna på den starkaste motkandidaten till Putinpartiet Enade Ryssland.

Taktiken var så framgångsrik att Enade Ryssland förlorade över hälften av sina mandat i Moskvas stadsfullmäktige. Navalnyjs staber fick in flera kandidater, bland annat i Novosibirsk och Tomsk.

Kreml lärde sig en läxa. Inför årets val har myndigheterna rensat ut oppositionen grundligt. Navalnyj själv har fått en fängelsedom på tre och ett halvt år. I början av juni beslöt tingsrätten i Moskva att förklara hans organisationer extremistiska, vilket innebär att hans livsverk – ett femtiotal staber över hela Ryssland – är krossat.

Men i praktiken fortsätter arbetet, nu i andra former. Många av Navalnyjs före detta medarbetare ställer upp i valet som oberoende eller på andra partiers listor.

Irina Fatianova skulle kandidera för oppositionspartiet Jabloko – ett registrerat parti, vilket hade inneburit att hon inte behövt göra det omfattande arbetet att samla in över

fyratusen namn. Men på sin kongress i början av juli vägrade partiet registrera henne. Mycket tyder på att det handlar om rädsla att hon som före detta stabschef för Navalnyj kan bli gripen. Redan nu för hon kampanj. I ett trettiogradigt Sankt Petersburg går hennes volontärer varje kväll från hus till hus och knackar dörr. Ryska väljare är passiverade och apolitiska. Majoriteten av dem känner inte till oppositionens kandidater, eftersom de aldrig intervjuas i statliga medier. Därför måste Fatianova själv söka upp sina väljare.

– Det är ett svårt arbete. Ungefär tio procent av dem vi möter är villiga att tala med oss. Om ett hus har 20 bostäder kanske 6 av dem öppnar dörren. Man måste gå dit på nytt. Folk måste se mer av mig innan de ens blir intresserade. Jag måste få dem att inse att jag är seriös, att jag har ett program och verkligen kan utmana de sittande deputaterna från Enade Ryssland. Det tar tid.

I trappuppgången det här huset på Petrogradskij-ön träffar Irina och Jelena Vjatjeslav Gumba, en yrkesofficer och professionell minröjare. Han säger att han inte röstar av princip.

– Jag är yrkesmilitär. Vi ska inte rösta, vår uppgift är att tjäna folket och inte makthavarna, säger han.

Gumba sitter och röker på det breda fönsterblecket i det vackra trapphuset, som är flera meter högt i tak. Han är upprörd över att soldater och yrkesmilitärer ofta transporteras till vallokalerna för att rösta. Det är ett sätt för Kreml att försäkra sig om tillräckligt många röster för Enade Ryssland.

– De tvingas rösta. Det är inte rätt.

Samtidigt vidhåller Gumba att Enade Ryssland vinner eftersom majoriteten stöder dem.
– Valen är inte rättvisa. De statliga medierna visar aldrig oppositionens kandidater, påpekar Irina Fatianova.
– Och Navalnyj? undrar Gumba.
– Han blir ju bara svartmålad.
– Men han finns på nätet, svarar Gumba.
Vjatjeslav Gumba vill inte ta ställning för eller emot någon i valet. I stället relativiserar han. Makthavarna har sina tv-kanaler, Navalnyj har internet. Ingen är bättre eller sämre än den andra.
Fatianovas volontärer stöter ofta på väljare som relativiserar allt de ser. Det är ett sätt att klara tillvaron i den ryska halvdiktaturen.
– De som röstar på Enade Ryssland gör det ofta för att de hellre vill ha det stabilt dåligt än att våga tro på att något kan ändras, säger 18-åriga Karina Timofejeva.
Jag träffar henne på Fatianovas kontor, dit staben precis har flyttat. Kontoret ligger på Petrogradskij-ön och möblerna har precis anlänt.
En stor del av dem kommer från Navalnyjs gamla stab. Hyllor, broschyrer, talarstol och kaffekokare ligger huller om buller på golvet. Karina bär hyllor och installerar kaffekokare tillsammans med 21-åriga Maria Volkova.
– Ryska väljare är apolitiska, därför att våra makthavare har jobbat för att de ska vara just det. Folk vill inte välja bland kandidaterna eller fatta beslut. De är vana vid att deras åsikt inte spelar någon roll. Och då är enda sättet att behålla värdigheten att säga: Jag tänker inte rösta, säger Maria Volkova.

Hon kallar opolitiskheten ett resultat av ”banala känslor”. Man vill känna sig smart och därför vägrar man delta i val.
– Men i själva verket agerar folk på ett inlärt sätt. De tror att det är deras eget val att vara opolitiska. Men det är systemet som har skolat dem till det.
Maria studerarmarknadsföring men jobbar just nu på en fabrik. Karina studerar till koreograf. Bägge har blivit volontärer för Fatianova därför att de vill ha ”fler normala människor” i rysk politik.
– I Ryssland anser de flesta att politiker är clowner, att de inte är adekvata människor. Vi vill att fler helt vanliga människor ska bli politiker, att de ska engagera sig i stället för att vägra ta ställning, säger Maria Volkova.
Irina Fatianova är beredd för vad som helst inför valet.
– Makthavarna kan stoppa min kandidatur, hitta på någon rättsprocess mot mig. Men det är just därför jag deltar. De vill att vi ska kasta in handduken och ge upp. Om vi låter oss skrämmas slutar det med att Ryssland blir som Nordkorea. Och det vill jag inte. Jag vill bo i Ryssland.

Anna-Lena Laurén

Fakta. Den 19 september stor valdag i Ryssland

Den 19 september håller Ryssland dumaval. Samtidigt håller 12 regioner guvernörsval och 39 regioner kommunal- och regionval. Kommunal- och regionvalen är uppdelade i Ryssland på flera olika år.

Sist hölls valen 2019 och då förlorade Putinpartiet Enade Ryssland stort i Moskva (från 40 mandat till 25).
Oppositionen tog även en valseger i Chabarovsk och Irkutsk tack vare en ny taktik, lanserad av oppositionsledaren Aleksej Navalnyj: Att rösta koncentrerat på den av oppositionens kandidater som har bäst chanser att bli vald.
Valen i Ryssland blir systematiskt manipulerade av myndigheterna, som hindrar oppositionen från att ställa upp, stoppar färdigt ifyllda sedlar i valurnorna och transporterar statsanställda till vallokaler där de ofta röstar flera gånger.

Irina Fatianova.

Född: 1989 i Novosibirsk, Rysslands tredje största stad.
Bakgrund: Utbildad till sociolog vid Novosibirsk universitet.
2011–2012 deltog hon i flera protestaktioner mot valfusket.
2013 flyttade hon till Sankt Petersburg och 2018 blev hon valobservatör. Året efter ställde hon upp i kommunalvalet.
Mellan 2019 och 2021 jobbade hon som Navalnyjs stabschef i Sankt Petersburg.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

1/2

Soldater vaktar gränsen mellan Dominikanska republiken och Haiti med anledning av mordet.
Foto: Erika Santelices AFP

HAITI.

Michael Winnia

r
s
k
i
:
H
a
i
t

i
ä
r
e
n
k
o
l
l

a
p
s
a
d
s
t
a
t

p
r
ä
g
l
a
d
a
v

v
å
l
d
o
c
h
i
n

s
t
a
b
i
l
i
t

e
t

Mordet på Haitis president Jovenel Moïse i hans hem är naturligtvis en chock, men det var något som han flera gånger varnat för. Haiti har länge varit ett våldsamt och laglöst land som aldrig har hämtat sig från den förödande jordbävningen 2010. Nu kan det bli ännu värre.

Det är mer regel än undantag att Haiti hemsöks av våld och naturkatastrofer. Genom de över 200 åren sedan Haiti som första karibiska land blev självständigt (1804) har många korrumperade ledare jagats bort i samband med statskupper.

Dit hör Jean-Claude Duvalier, eller ”Baby Doc”, liksom Jean-Bertrand Aristide, som till och med störtades från makten två gånger. Det skapade rubriker, men omvärlden var inte riktigt medveten om hur illa det stod till i Haiti.

Inte förrän i januari 2010, då öriket drabbades av en av de värsta mänskliga katastrofer som världen hade skådat i modern tid.

När jag första gången kom till Haiti, dagarna efter den jordbävning som dödat mellan 100 000 och 300 000 människor, mötte jag en förödelse av ofattbar skala. Överallt döda kroppar, förstörda liv, skadade och traumatiserade människor, oräkneliga hemlösa, förtvivlade och apatiska.

Från döende människor som satt fast under de kollapsade betonghusen hördes klagorop. Stanken från ruttnande kroppar fastnade i näsan.

Läget förvärrades av att katastrofen inträffade i ett land som redan före jordbävningen saknade de flesta former av samhällsstruktur. Haiti var redan i utgångsläget det fattigaste, sämst fungerande, svårast korrumperade och mest rättslösa landet på det västra halvklotet. Dessutom hade Haiti inte tidigare har drabbats av en stor jordbävning, så där fanns inte den någon katastrofberedskap på plats.
Det gjorde att skadade män, kvinnor och barn låg i dagar under bar himmel och utan att få sina sår tillsedda och därför började utveckla kallbrand. Följden blev amputationer. En omfattande utländsk hjälp kom in, även om pengar försvann spårlöst och sexuella övergrepp mot kvinnor och barn rapporterades, där FN-personal och biståndsorganisationer som Oxfam pekades ut.

Redan kort tid efter jordbävningen rapporterade jag och DN:s fotograf Paul Hansen om unga kvinnor som levde i sådan nöd och hunger i de smutsiga tältlägren i Haiti att de sålde sina kroppar för att få något att äta.
Den internationella hjälpinsatsen efter jordbävningskatastrofen i Haiti utsattes för hård kritik. Bara en mindre del av alla miljarder som utlovats av världssamfundet till olika FN-organ, Röda korset och andra hjälporganisationer kom fram till de hjälpbehövande.
En annan skandal som kopplades till utländskt stöd var när FN-soldater från Nepal, som kommit för att hjälpa befolkningen 2010, dumpade smittad avföring i en flod på Haiti. Det utlöste en koleraepidemi som krävde minst 10 000 haitiers liv.

Jordbävningen hade utraderat en stor del av landets polisstyrka. Någon egen armé fanns inte. Tusentals fångar rymde från fängelserna. Många av dem rekryterades till kriminella gäng som härjade i tältläger och i slumområden. Den militära FN-styrka som under många år bidrog till en viss yttre stabilitet avvecklades 2017
Något ”civilt samhälle” eller fungerande rättsordning att tala om finns därför inte. Det råder inte ens enighet om vem som egentligen är premiärminister: Claude Joseph eller Ariel Henry, som Moïse utnämnde ett dygn innan han mördades.
Och förtroendet för inhemska myndigheter och utländska hjälpinsatser är lika med noll.
USA och andra intressenter i närområdet kommer att vädja om nationell dialog och fria val.
Men inga vädjanden om lugn lär kunna förhindra att Haiti kommer att fortsätta att vara en ”failed state”, en kollapsad stat som präglas av djup fattigdom, politisk instabilitet, statskupper och gängkrig.
Michael Winiarski

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Jacob Zuma.
Foto: AP

SYDAFRIKA.

Därför har Jacob

Zumafängslats

Vid midnatt till torsdagen överlämnade sig Sydafrikas tidigare president Jacob Zuma till polisen. Han ska nu avtjäna ett 15 månader långt fängelsestraff för domstolstrots.
Samtidigt fortsätter han kämpa för sin frihet i flera rättsprocesser som handlar om korruption. DN:s Erik Esbjörnsson svarar på tre frågor om Zumas situation.

1 Vad betyder detta för Sydafrika?

– Det är en viktig milstolpe som rättsväsendet har passerat. I regionen är det sällsynt att politiker fängslas trots att exemplen på maktmissbruk är många. Efter demokratiseringen på 1990-talet lade Nelson Mandela allt krut på att skapa ett robust rättsväsende och besvikelsen var stor när efterträdaren Jacob Zuma under nio år vid makten gjorde sitt yttersta för att skjuta det i sank. Men han lyckades uppenbarligen inte. På sätt och vis har Zuma personligen bevisat styrkan i rättssystemet som Mandela byggde upp.

2 Varför har han dömts till fängelse?

– Zuma har dömts för domstolstrots för att han vägrat att samarbeta med den så kallade Zondokommissionen som utreder om han sålde ut delar av beslutsfattandet i landet till den indiska näringslivsfamiljen Gupta under sina år som president. Detta agerande kan på sikt leda till åtal och om ett par veckor återupptas en separat rättegång om den stora vapenaffären för 20 år sedan, där Zuma står åtalad för över 700 fall av korruption. I dessa två större affärer är den väntade påföljden betydligt värre för Zuma. Denna första fängelsedom på bara 15 månader kan liknas vid hur gangstern Al Capone till slut dömdes för skattebrott även om han hade fler skelett i garderoben.

3 Hur påverkas politiken av händelserna?

– Zuma har förlorat mycket inflytande sedan han tvingades åt sidan av det egna partiet ANC för drygt tre år sedan, men ANC är djupt splittrat och en stor vänsterpopulistisk falang har in i det sista stött Zuma. Nu stärks den rivaliserande socialliberala falangen som leds av president Cyril Ramaphosa.

– Men i höst väntar lokalval i landet och allt tyder på att ANC kommer att förlora en stor del av stödet i den folkrika provinsen KwaZulu-Natal som är Zumas hembygd.

Erik Esbjörnsson
erikesbjornsson@gmail.com

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

Kina har blockerat flera hbtq-konton i veckan. Beslutet väcker oro bland sexuella minoriteter.
Foto: Stina Stjernkvist TT

HBTQ-RÖRELSEN.

A l l t s

v
å
r
a
r
e
a
t
t

s
t
i
c
k
a
u
t
f

rånmängde

nikina

Hbtq-rörelsen i Kina har åkt på ett bakslag. Flera konton i sociala medier har stängts ner och nu råder oro för vad som kan bli nästa steg. Klimatet för sexuella minoriteter har blivit allt bistrare på senare tid.

Plötsligt försvann ett efter ett, konton på Wechat, ett av Kinas mest populära sociala medier. Alla var kopplade till hbtq-rörelsen och många hörde till studenter på universitetet. Anledningen till varför de blockerats är okänd. Användarna ska bara ha fått ett meddelande om att de brutit mot ”internetreglerna”, utan ytterligare specifikation. Tencent, som äger Wechat, har inte kommenterat. Men sociala medier i Kina rättar sig i hög grad efter önskemål från regimen.

Händelsen har lett till stor upprördhet i Kinas hbtq-rörelse. Kontona som stängts av hade tiotusentals följare. Här har de kunnat diskutera och läsa om bland annat genusvetenskap, psykisk hälsa och fått råd om dejtning.

Nu försvinner den kanalen i Kina där det på senare tid har blivit svårare att sticka ut från mängden. Tidigare har regimen exempelvis också stängt ner flera kända feministers konton. Homosexualitet var brottsligt i Kina fram tills 1997 och klassificerades som en mental störning fram tills 2001. Även efter det har det inte varit helt accepterat i samhället. Homosexuella kan inte gifta sig och de diskrimineras i arbetslivet. Samtidigt pågår en förändring bland yngre som avdramatiserar vilken sexuell läggning människor har. Efter tisdagens nedstängning av konton kom många uppmuntrande ord som ”ge inte upp”. Här fanns dock också andra som tyckte det ”var på tiden” att de tystades. En anklagelse som har riktats mot hbtq-rörelsen är att den skulle vara lierad med utländska krafter som vill Kina illa.

Samtidigt försvårar censuren för alla typer av protester. På onsdagen togs populära inlägg

som kritiserade nedstängningen av kontona ned från Weibo.
Även om det finns en ökad tolerans till olika sexuella läggningar bland medelklassen i storstäder så har utvecklingen från regimens sida gått i motsatt riktning. Ett exempel på det är att prideparaden i Shanghai, som hade hållits i elva år, ställdes in förra året.
Ytterligare ett är att alla referenser till Freddy Mercurys sexualitet och att han dog i aids censurerades när filmen om hans liv, Bohemian Rhapsody, gick upp på dukarna 2019.
Marianne Björklund

En kort global ekonomisk kris

Jämfört med tidigare globala lågkonjunkturer väntas världsekonomin återhämta sig snabbt efter pandemikrisen. Index, 100 = global lågkonjunktur.

Källa: Världsbanken

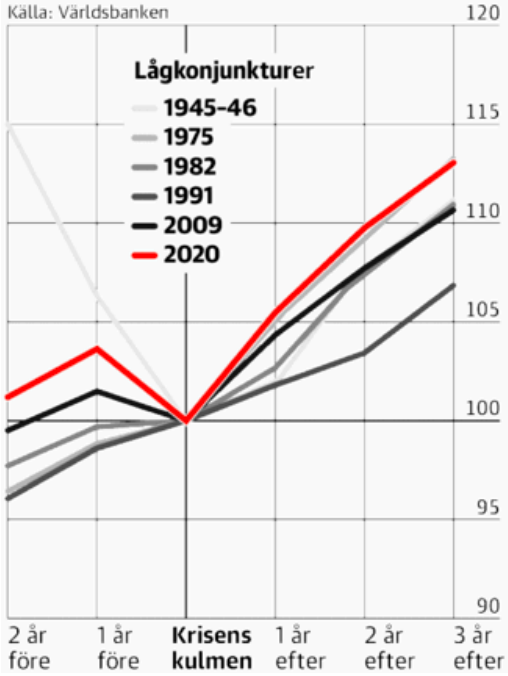

Rika världen före i vaccinationerna

Andel av befolkningen som har fått minst en dos vaccin, den sista juni.

Källa: Our World in Data.

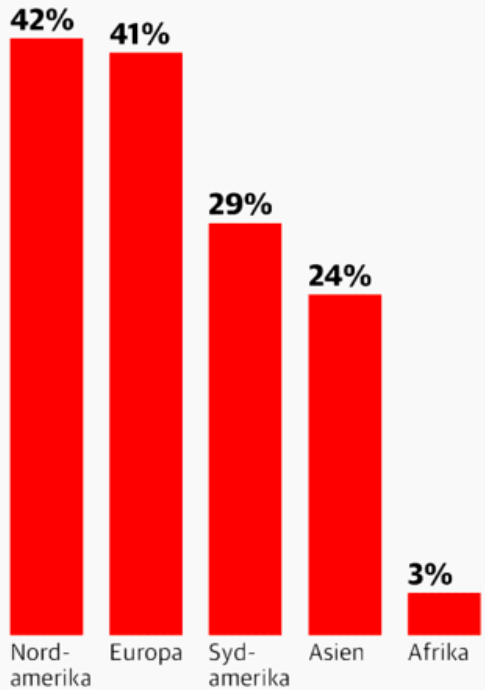

Fattiga länder drabbas värst

Världens rika länder väntas repa sig snabbast efter pandemin. Bnp-tapp i procent efter krisen. Skuggade fältet är prognos.

Källa: Världsbanken

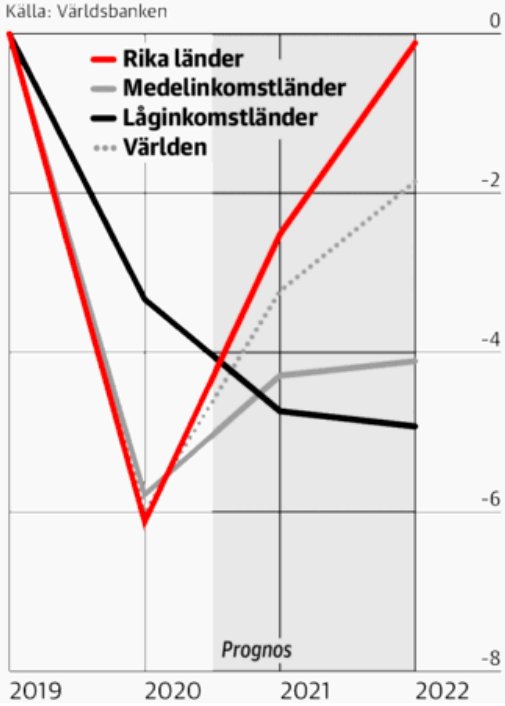

/
Dagens Nyheter
/2021-07-09

SVEN WIMNELL

KONJUNKTUR.

Carl Johan Set

h

:

K

r

i

s

e

n

ä

r

ö

v

e

r

m

e

n

v

i
r
u
s
e
t
k
o
m

m
e
r
a
t
t
s
k
u

g
g
a
e
k
o
n
o
m

i
n
l
ä
n
g
e

Vaccinerna är människans triumf i pandemin. Uselt internationellt samarbete är det största fiaskot. Det

behöver förbättras om världsekonomin ska kunna lägga viruskrisen bakom sig.
Sverige är nu på väg ur en kort men djup ekonomisk kris. Den återställning som är pågång sker ojämnt, orättvist och osäkert, men även i de värst drabbade branscherna lyser ett ljus. Till och med inom resebranschen lever hoppet. I praktiken är svensk ekonomi som helhet redan tillbaka på nivån före pandemin. Nästan alla prognosmakare ser framför sig att lågkonjunkturen blåser över i höst. Vaccin och stora stödåtgärder blev räddningen, och vändningen efter viruschocken har varit rekordsnabb.
Läget i världsekonomin speglar läget i Sverige. Den globala recessionen väntas bedarra ovanligt fort. Men här är också klyftorna djupa. Återhämtningen är ojämnare, mer orättvis och osäkrare när man blickar ut globalt. Alla länder har inte haft pengarna och förmågan att sätta in vettiga stödåtgärder.
Tillgången till vaccin är dessutom extremt ojämn. Över 40 procent av befolkningen i Nordamerika har fått minst en spruta. I Afrika är andelen några enstaka procent. Där sprids nu virusets deltavariant med explosiv kraft.
Hittills tyder det mesta på att vaccinerna biter på de nya varianterna, även delta. Men det finns inga garantier för att vaccinerna kommer att fungera lika bra mot nästa generation av mutationer. Tvärtom talar ju enkel evolutionslära emot det.
Den långsamma och ojämna vaccintillgången innebär att pandemin kommer att pågå nästa år ut – minst. Till dess kan smittan bölja upp och ned åtminstone i de delar av världen som är ovaccinerade.

Det kommer också att påverka Sverige och svensk ekonomi, även om vår massvaccination lyckas hålla emot nya inhemska vågor. Nu hotar till exempel smittans framfart i Bangladesh HM:s produktion. Under hela pandemin har vårt beroende av omvärlden gjort sig påmint. Dessutom kommer osäkerheten att blossa upp så fort en ny virusvariant identifieras. Det räcker med att titta på Israel och Storbritannien, som trots hög vaccinationstäckning har en snabb smittuppgång med deltavarianten. Samhället ställs omedelbart inför dilemman om nya restriktioner och åtgärder. Företag och konsumenter drar öronen åt sig.

Sådan osäkerhet hjälper inte ekonomin.

Ju längre denna ovisshet svävar över länderna, desto djupare riskerar de ekonomiska spåren efter viruset också att bli.

Under pandemin har hela västvärlden haft ett extremt högt sparande. Inkomsterna har minskat, men konsumtionen har minskat mycket mer. I Sverige har vi sparat mer än på åtminstone 40 år.

De flesta bedömare har betraktat denna nya buffert hos hushållen som torrt krut för återhämtningen: När restriktionerna och virusskräcken släpper kommer människor att ta igen förlorad tid och släppa loss. Det stora sparandet har ju varit ofrivilligt. När barriärerna rivs borde det bli en ketchupeffekt i ekonomin.

Men det är en spekulation. En ny studie gjord av ekonomer på Italiens centralbank tyder på att en del av det stora pandemisparandet delvis har varit motiverat av försiktighet: Kanske kommer viruset tillbaka, och kanske kommer det att hota

mitt jobb? Kanske kommer vi att få en ny pandemi om några år – vad händer då?
Om människor inte tycker att de får tillfredsställande svar på sådana frågor blir resultatet ingen ketchupeffekt utan en mer utdragen lågkonjunktur. Efterfrågan i ekonomin uteblir. Arbetslösheten kommer inte att sjunka lika snabbt.
Förhoppningsvis sprider sig snart en känsla av lättnad och optimism. Men det är alltså inte givet. För att hela världsekonomin ska kunna lägga viruskrisen bakom sig krävs att pandemin bekämpas på alla fronter.
Att forskare och läkemedelsbolag lyckades ta fram fungerande vacciner på mindre än ett år har varit den stora triumfen under pandemin. Men det internationella samarbetet har varit ett fiasko.
Det mest iögonfallande är USA:s, Storbritanniens och EU:s kortsiktiga egoism kring vaccinen. USA har utövat den mest slipade och effektiva vaccinnationalismen. EU har improviserat fram en ”Europa först”-strategi. WHO:s plattform för vaccinsamarbete inom Covax är följaktligen en katastrof. Målet var att distribuera 2 miljarder vaccindoser till behövande länder under 2021. Hittills har 90 miljoner doser skakats fram.
I flera led av pandemin har det internationella arbetet också styrts av misstro och mörkläggning.
Virusets ursprung är en fråga som har mindre betydelse i det skede världen befinner sig nu. Men den har stor betydelse för pandemiarbetet framöver. Att Kina hindrar en ordentlig utredning kring upphovet till sars-cov-2 hjälper

knappast ekonomin att skaka av sig virusskräcken längre fram.

För världens rika länder har politiken under pandemin inte bara handlat om sviktande solidaritet utan om en oförmåga att agera i linje med ett någorlunda upplyst egenintresse. Astronomiska summor har spenderats på olika former av inhemska krisstöd. Bara en bråkdel av pengarna hade gjort stor skillnad i den globala kampen mot pandemin. Det hade gett pengarna mångdubbelt tillbaka, både inom de rika länderna och i resten av världen.

Klokare och trovärdigare pandemibekämpning är det bästa sättet att få världsekonomin att skaka av sig virusskräcken.

Carl Johan von Seth
carljohan.vonseth@dn.se

dn 10 jli 0221/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Antalet jobb är inte ett nollsummespel.
Foto: Anders Wiklund TT

MIGRATION.

Ledare: Värnav

å

r

l

i

b

e

r

a

l

a

a

r

b

e

t

s

k

r

arbetskraftsinvandring

Stängda gränser och krisande företag. Det är två omvälvande händelser som har präglat den ekonomiska utvecklingen sedan pandemin slog till. Särskilt arbetskraftsinvandringen och de företag som är beroende av den har drabbats hårt.

Men i takt med att vi tycks lämna den svåraste perioden bakom oss, blir det ännu viktigare att

vi är väl rustade för att ta oss ur den ekonomiska nedgången på bästa möjliga sätt. Därför kom Europaparlamentets initiativ om en reformerad arbetskraftsinvandring i ett lägligt skede. Tidigare i veckan presenterade Abir Al-Sahlani (C), europaparlamentariker och huvud-rapportör, förslagens övergripande innehåll på DN Debatt (7/7).

Det handlar bland annat om att röja i EU:s regeldjungel där onödigt komplicerade lagar skapar en byråkratisk tröskel för både arbetskraftsinvandrare och företag.

Men också om att utöka sanktionsmöjligheterna mot arbetsgivare som utnyttjar utländska arbetstagare. Enligt nuvarande EU-direktiv finns endast möjlighet att utfärda böter till de företag som utnyttjar arbetstagare som saknar arbetstillstånd. I många fall handlar det om uteblivna löner och brutna överenskommelser. Arbetskraftsinvandrare som har följt regelverket och gjort sin plikt – saknar möjligheten att kräva sin rätt.

Rapporten innehåller även förslag om en högre grad av förenkling och tydlighet gällande EU-lagstiftning. Målsättningen är att underlätta ansökningsprocessen och att skapa en större förutsägbarhet för arbetstagare. Det skulle vara ett viktigt steg för att välkomna fler att flytta hit och skapa välstånd.

Omfattningen av antalet arbetstillstånd som beviljas i ett land beslutas av respektive EU-land. Det är rimligt eftersom det är ett nationellt kompetensområde. Däremot finns en hel del lagstiftning att förändra i syfte att anpassa medlemsländernas spretiga regler och stärka EU:s attraktivitet hos arbetssökande i tredjeland.

Vi behöver dessutom komma till rätta med fusket och missbruket inom arbetskraftsinvandringen. När Riksrevisionen förra året granskade arbetskraftsexploateringen i Sverige visade det sig att de statliga åtgärderna var allt annat än tillräckliga. Regeringen ansågs inte ha försett myndigheter med vare sig rätt mandat eller tydliga uppdrag för att stävja fusket. Den undermåliga tillsynen är av uppenbara skäl i behov av skärpningar. Både från regeringskansliets och EU-kommissionens sida.

Men trots att fördelarna med Sveriges system för arbetskraftsinvandring är väl kända, framträder titt som tätt en hel del okunskap om hur arbetsmarknaden fungerar. I den senaste partiledardebatten i riksdagen anslöt sig Ebba Busch (KD) till det flertal partier som numera baktalar systemet.

”Det borde finnas en möjlighet att faktiskt se till att fler svenska mammor och pappor som i dag inte har ett jobb att gå till men som borde ta dessa arbeten ges möjlighet till det”, uttryckte sig Busch och skrev under på en statisk syn på arbetsmarknaden som ett givet nollsummespel. Men så är inte fallet. I en överväldigande majoritet av de vanligaste yrken som det beviljas arbetstillstånd för råder det antingen brist på arbetskraft, eller så resulterar tillstånden i fler arbetstillfällen genom att företagen växer och får förutsättningar att fortsätta anställa.

Reformerna som har lett till arbetskraftsinvandring har tjänat Sverige väl, men de behöver vårdas. Utnyttjandet av arbetskraftsinvandrare måste prioriteras högre. Annars riskerar det att urholka förtroendet för vårt relativt väl fungerande system.

DN 10/7 2021/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Gratistilldelning och överskott av utsläppsrätter var värda 4,4 miljarder kronor i Sverige bara i fjol. Förutom att industrin slapp betala fick de alltså även en värdefull tillgång som de kan sälja vidare, skriver Johanna Sandahl, Naturskyddsföreningen.
Foto: Olga Korica Alamy

KLIMATPOLITIK.

”Industrins

r
a
t
i
s
u
t
s
l

ä
p
p
h
o
t
a
r
k

klimatmålen”

EU:s utsläppshandel har fått koldioxidutsläppen från kolkraft att minska med nästan en tredjedel – samtidigt som den tunga industrins utsläpp har legat still. Nu måste regeringen driva på så att utsläppshandeln skärps. Om EU ska ha en chans att nå sitt nya klimatmål till 2030 måste de gratis utsläppsrätterna avskaffas, skriver Johanna Sandahl, Naturskyddsföreningen.

DN. DEBATT 210710

I mitten av juli lägger EU-kommissionen fram sitt förslag på hur utsläppshandeln (ETS) ska

reformeras. EU lovade nyligen utsläppsminskningar på 55 procent till 2030, ambitioner som måste höjas ytterligare framöver för att vi ska ha en chans att nå Parisavtalets 1,5-gradersmål. För att dessa klimatmål ska kunna bli verklighet måste utsläppshandeln skärpas. Här kan Sverige spela en mycket viktig roll.

Med utsläppshandeln sätts ett tak för hur mycket växthusgaser som företagen inom EU totalt får släppa ut. Denna mängd delas sedan upp i så kallade utsläppsrätter som ger företag rätt att släppa ut ett ton koldioxid per utsläppsrätt. Företagen kan få utsläppsrätter antingen genom gratis tilldelning eller genom att köpa dem på en auktion. Tanken med systemet är att taket sänks successivt och att det ska vara så pass dyrt att köpa utsläppsrätter att företagen i stället väljer att investera i teknik som minskar utsläppen.

I handelssystemet ingår drygt 10 500 industri- och kraftanläggningar, som tillsammans står för ungefär 40 procent av EU:s totala koldioxidutsläpp. Hittills har handelssystemet endast lyckats komma åt kolkraften. Sedan systemet infördes 2005 har utsläppen av koldioxid minskat med 30 procent – men det har skett nästan uteslutande inom kraftsektorn. Utsläppen från raffinaderier, cement- och stålindustri har däremot legat nästan helt stilla. En avgörande orsak till det är att dessa industrier har tilldelats gratis utsläppsrätter, eftersom EU befarat att de annars skulle konkurreras ut av aktörer utanför unionen. 2019 gjorde industrianläggningarna inom systemet 97,5 procent av sina utsläpp gratis, medan kolkraftverken fick betala för merparten

av sina utsläpp. Industrierna har alltså knappt behövt betala för sin klimatpåverkan.
Det gäller även de 140 svenska industri-anläggningar som ingår i handelssystemet. 2020 tilldelades de gratis utsläppsrätter motsvarande över två miljoner ton mer koldioxid än vad de släpper ut. Gratistilldelning och överskott av utsläppsrätter var värda 4,4 miljarder kronor i Sverige bara i fjol. Förutom att industrin slapp betala fick de alltså även en värdefull tillgång som de kan sälja vidare. Det är helt orimligt. Den som kör bil betalar för åtminstone delar av de utsläpp som körningen orsakar och samma princip måste självklart gälla även den tunga industrin.
Eftersom industrins utsläpp av växthusgaser regleras av EU:s utsläppshandel har Sverige ingen möjlighet att ställa krav nationellt på hur mycket varje anläggning får släppa ut. Det går däremot att ställa andra typer av krav, på till exempel energieffektivisering och byte av bränsle, men det har Sverige inte gjort på grund av en onödigt strikt tolkning av EU-reglerna. Det kunde Klimaträttsutredningen visa tidigare i vår. Detta har gjort att den svenska tunga industrin inte haft några skarpa krav på sig att minska utsläppen – varken från EU eller Sverige.
Visserligen har stål- och cementindustrin tagit fram färdplaner mot fossilfrihet, vilket är lovvärt. Men de planerna kommer inte att bli verklighet på många år. Och faktum kvarstår att utsläppen ännu inte har minskat.
Den här utsläppsrabatten för industrin blir ännu mer ohållbar i och med att EU har skärpt sitt klimatmål till 2030. Även industrin måste snabbt börja minska sina utsläpp kraftigt om vi ska ha en chans att nå målet.

Sverige har tidigare varit en viktig pådrivare för att utveckla utsläppshandeln. För två år sedan skedde en fundamental förändring av systemet, ”the Swedish proposal”, när den så kallade marknadsstabiliseringsreserven infördes. Dit kan oanvända utsläppsrätter föras över för att så småningom skrotas. I takt med att antalet utsläppsrätter i systemet minskar stiger priset, vilket händer nu tack vare den nya mekanismen. Priset har stigit från 50 till 500 kronor per ton.

Nu måste Sverige trycka på EU att visa ledarskap och ta ansvar för att det nya klimatmålet nås och överträffas – vilket krävs för att vi ska nå Parisavtalets 1,5-gradersmål. Vi uppmanar därför regeringen och riksdagen att arbeta aktivt för att EU ska:

1 Avskaffa all gratis tilldelning av utsläppsrätter till anläggningar så snart som möjligt. Så länge hälften av alla utsläppsrätter tilldelas gratis är systemet ineffektivt. Auktionering måste tillämpas för att marknaden ska fungera och principen att förorenaren ska betala ska gälla.

2 Sänka taket för antalet utsläppsrätter i systemet. Den tillåtna mängden koldioxid som får släppas ut varje år måste minska med minst 6 procent varje år, i stället för dagens 2,2 procent. Det skulle innebära att taket sänks med omkring 100 miljoner ton koldioxid per år.

3 Vidta åtgärder så att priserna på utsläppsrätter inte sjunker igen. Det kan göras till exempel genom ett prisgolv som garanterar en lägsta prisnivå för utsläppsrätter inom EU. Ett prisgolv kan också införas nationellt i Sverige för att leda vägen för resten av EU. Skrotningen i marknadsstabiliseringsreserven bör fortsätta i minst samma takt som i dag.

4 Avskaffa gratistilldelningen av utsläppsrätter även till flyget. Flygets höghöjdseffekter måste också börja räknas in. Utsläppshandeln bör även utvidgas till att omfatta flygresor till och från EU, inte bara inom unionen.
5 Inkludera sjöfarten i utsläppshandeln. Sjöfarten orsakar stora utsläpp som är helt oreglerade i dag. Inte heller den bör få utsläppsrätter gratis. Andra sektorer som diskuterats, exempelvis vägtransporter och byggnader, bör däremot inte tas med i systemet. För dessa sektorer finns andra styrmedel som är bättre lämpade.
Att verka för en kraftfull reformering av utsläppshandeln är den viktigaste insatsen svenska politiker kan göra på EU-nivå för klimatet under det närmaste årtiondet. Ta nu chansen att påverka hela Europas klimatpolitik.

Johanna Sandahl, ordförande,
Naturskyddsföreningen

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

1/3

Enligt flygbevakningstjänsten Flightradar24 tog det bara 13 sekunder från det att flygplanet lyfte till nedslaget.
Foto: Nicklas Thegerström

FLYGOLYCKAN I ÖREBRO.

L
e

d
t
r
å
d
a
r
t
i

l
l
k
r
a
s
c
h
e

n
k
a
n
f
i
n
n
a

s i v r a k e t

Det kan finnas data från det kraschade flygplanets styr- och navigationssystem som kan ge ledtrådar till varför olyckan som krävde en pilot och åtta fallskärmshoppares liv inträffade. Enligt Flightradar24 var förloppet mycket snabbt – 13 sekunder från start till nedslag.

– Det gick inte att rädda någon, säger brandchefen P-O Staberyd.

Flygplanet störtade kort efter starten intill landningsbanan, och hann inte komma upp särskilt högt i luften. Polisen uppger att det befann sig på cirka 100 meters höjd när det drabbades av problem.

Enligt flygbevakningstjänsten Flightradar24 var det ett mycket snabbt förlopp, omkring 13 sekunder från start till dess att planet kraschade.

Den första signalen från flygplanets transponder, radiosändare, kom klockan 19.20.54 på torsdagen.
– Det är troligen i samband med att planet lyfte. Det färdades då söderut, säger Mikael Robertsson på Flightradar24.
Fem sekunder senare hade planet tappat lite i fart och svängde lätt åt vänster. Ytterligare fem sekunder senare hade planet tappat väldigt mycket hastighet.
– Det verkar också ha svängt ganska kraftigt mot vänster.
Klockan 19.21.06 har planet börjat tappa höjd.
– Nu faller planet och det är ett ganska kraftigt fall. Det girar kraftigt åt vänster och faller brant, säger Robertsson.
Enligt Robertsson föll planet tre, fyra gånger snabbare än ett plan som går in för landning.
Hans bedömning är att flygplanet var uppe på omkring 60–80 meters höjd när det börjar falla.
– Det är ett otroligt snabbt förlopp, säger han.
Vid en presskonferens vid 10.00-tiden på fredagen beskrev brandchefen P-O Staberyd insatsen. Planet var deformerat efter kraschen och hade brunnit. Det släcktes av flygplatsens egen brandstyrka på fyra personer. Därefter anlände räddningstjänsten.
– Det såg inte bra ut, men det primära var att kontrollera om det gick att rädda liv. Det gick ganska fort att systematiskt gå genom planet, person för person, men tyvärr gick det inte att rädda någon, säger han till Nerikes Allehanda.
Det går inte att dra några slutsatser om olycksorsaken utifrån att olyckan inträffade vid starten, enligt Peter Swaffer, avdelningschef på Haverikommissionen.

– Som pilot tänker man på en massa saker i samband med starten, men det finns inte något som man kan lyfta som något särskilt kritiskt moment, säger han.
Det som hittills är känt är att alla de förolyckade är svenskar. Polisens identifieringsarbete är inte helt klart, men informellt vet man vilka som har avlidit.
Enligt Peter Swaffer var döden med stor sannolikhet ögonblicklig och momentan med själva nedslaget för åtta av de nio ombordvarande personerna. Den nionde förklarades avliden på sjukhus mindre än tre timmar efter kraschen.
– Kabinen var relativt intakt, den är inte sönderslagen eller sammantryckt. Den brand som utbröt var begränsad till en mindre del på höger sida av planet, säger Peter Swaffer.
Än så länge har haverikommissionen inte någon information som kan förklara olyckan.
– Vi har varit på plats under natten sedan klockan 23.00 och intervjuat vittnen, folk på flygplatsen, flygledare, och så samverkar vi med polisen. Vi har tagit en första titt, och hoppas kunna bärga vraket så fort som möjligt.
Enligt Swaffer är det troligt att det finns minnesenheter i navigations- och styrsystem som man kanske kan få fram data ur, även om flygplanet, en DHC-2T Turbo Beaver, inte har en så kallad svart låda.
Planet var inhyrt från Skåne fallskärmsklubb för att användas under en hoppvecka i Örebro, enligt Anna Oscarsson, kommunikationsansvarig på Svenska fallskärmsförbundet.
– Just detta plan har använts i Skåne i många år, säger hon.

Brottsrubriceringarna som polisen rutinmässigt arbetar utifrån vid den här typen av olyckor är framkallande av fara för annan och vållande till annans död.
– När det sker en olycka måste man utesluta saker, men det finns ingen misstänkt, säger Olsson.

Sofia Tanaka
sofia.tanaka@dn.se
Ulrika By
ulrika.by@dn.se
Juan Flores
juan.flores@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10
SVEN WIMNELL

Grannen Håkan såg fallskärmshopparna flera gånger under torsdagen. ”Man kan inte förstå att de är borta nu”, säger han.
Foto: Nicklas Thegerström

H a n s å

g
d
e
m
h
o
p
p
a

f
l
e
r
a
g
å
n
g

e
r
:
”
S
e
d
a
n

s
å
g
v
i
k
r
a
f

t i g r ö k ”

Håkan, som har sommarstuga bredvid flygplatsen, tittade på fallskärmshoppningarna hela dagen. På kvällen hörde han en kraftig smäll.

– Sedan såg vi ett kraftigt mörkt rökmoln som steg mot himlen, säger han.

En flagglina slår taktfast i den svaga brisen och vinden rör sig genom träden – i övrigt råder total stiltje. Då och då dyker det upp personer som lägger en eller flera blommor vid statyn mitt emot flygplatsen, som har kommit att en minnesplats för de nio personer som omkom i flygolyckan.

I Örebro kraftsamlar samhället för att hantera det som har hänt. I Nybblekyrkan, belägen cirka 500 meter från olycksplatsen, är det svalt och tomt. Kyrkan har stängt under den större delen av sommarhalvåret, men har öppnat för att ta emot alla som kan tänkas behöva stöd. Det är under kriser som dessa som kyrkan fyller en av sina viktigaste funktioner: att ge tröst, säger pastorn Rajan Gahda Mall.

Sommarboende Håkan hart sitt hus i närheten av flygplatsen. Han är en av dem som bevittnade olyckan.
– Jag vet inte om jag har så mycket att säga. För jag kan inte prata om något annat än känslorna. Men kan hända att det är viktigt också, säger han.
Under torsdagseftermiddagen satt han med en kopp kaffe och betraktade hur fallskärmshoppare efter fallskärmshoppare kastade sig rakt ut i luften.
– De hoppade ut precis över mig. Man såg när de dalade ner över flygfältet och de verkade ha det så trevligt, de tjoade och tjimmade, säger han och tillägger:
– Man kan inte förstå att de är borta nu. Tänk att det är så, att glädjen kan förvandras till tragik på ett så kort ögonblick. Några timmar senare är livet borta.
Håkan tror att det är en omtumlande känsla som många i Örebro, och i hela landet, delar i dag.
En av dem är Olle Petterson Hammarström. Under tisdagen hoppade han tillsammans med några ur fallskärmsklubben. Det var hans livs första hopp, men det gav mersmak. Mycket tack vare att han kände sig så välkomnad av klubben.
– De var så otroligt fina människor, så jordnära. De fick mig att fastna för fallskärmshoppning. Det känns overkligt nu.
Olyckan har präglat staden under dagen, säger han.
– Så blir det väl. Det är otroligt tragiskt, jag tror att det påverkar hela landet. Man hör ju om folk som dör hela tiden på nyheterna, men det blir något annat när det är så nära en själv.
foto

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

1/2

Regeringen fotograferades traditionsenligt på Lejonbacken.
Foto: Alexander Mahmoud

DEN NYGAMLA REGERINGEN.

Löf

venutsågi

n
g
a
n
y
a
m
i
n

i
s
t
r
a
r
–
o
c

h
b
a
r
a
e
n
f
å

r
u
t
ö
k
a
t
a
n

s v a r

Stefan Löfven satsar på säkra kort i sin nya regering. Alla ministrar får behålla sina jobb – bara en av dem får ett utökat ansvar: Ibrahim Baylan (S). Nu blir det hans uppgift att rädda regeringen undan ännu en kris.
– Det är viktigt att inte fastna i gamla ställningstaganden, säger Ibrahim Baylan.

Efter de senaste veckornas turbulens var det på fredagen dags för Stefan Löfven att presentera sin nya regering.
Den enda förändringen jämfört med tidigare är att Löfven inte ersätter landsbygdsminister Jennie Nilsson (S) som lämnade sitt uppdrag i förra veckan. Näringsminister Ibrahim Baylan kommer nu att ta över hennes portfölj.
Det innebär att Baylan kommer att få hantera de två frågor som nu skaver mest för regeringen. Stefan Löfven har lovat Centerpartiet att genomföra reformering av strandskyddet och stärka äganderätten i skogen, men Miljöpartiet ogillar förändringarna. Om frågorna inte blir lösta riskerar Löfven att få en ny kris på halsen redan i höst.
– Min erfarenhet av att tidigare ha hanterat frågor där det finns olika ingångar är att sätta

sig ner och gå igenom konkret vilka möjligheter och problem som finns, säger Ibrahim Baylan. Vilket parti är det som ska släppa sina positioner, MP eller C?

– Jag har full respekt för att man har olika ingångar. Ska man lösa frågor som är svåra är det viktigt att man har en konstruktiv anda och ett stort mått av ödmjukhet. Det tänker jag ha, säger Ibrahim Baylan.

Han konstaterar att en viktig uppgift blir att utveckla skogspolitiken, bland annat ur ett klimatperspektiv.

– Därutöver är skogen en ryggrad i den svenska ekonomin och bidrar med stora värden, jobb och grön tillväxt, säger han.

Ibrahim Baylan har suttit med i Stefan Löfvens regeringar ända sedan 2014. Först som energiminister, därefter samordningsminister och sedan näringsminister. Baylan var arkitekten bakom den blocköverskridande energiöverenskommelsen 2016 och ses inom partiet som en problemlösare.

Statsminister Stefan Löfven berömmer Ibrahim Baylans förmåga att lösa svåra frågor och framhåller att diskussionerna om skogen och strandskyddet nu ska fortsätta. Båda frågorna var en del av januariavtalet och beredningsarbetet i regeringskansliet är redan påbörjat.

– Det har blivit en paus men nu fortsätter de processerna, säger Stefan Löfven.

Enligt statsministern blir det Ibrahim Baylan och miljöminister Per Bolund (MP) som får huvudansvaret för att ta fram förslagen om skogen och strandskyddet.

– Jag är övertygad om att vi kommer att kunna hitta lösningar även inom de här frågorna, säger Per Bolund.

Statsministern hade inte med sig någon regeringsförklaring eller konkreta politiska förslag utan kommer att återkomma om detta i samband med riksdagens öppnande i september.
Däremot pekar han ut fyra områden som kommer att vara prioriterade för regeringens politik det kommande året: jobben, tryggheten, välfärden och klimatet.
– Det är en utmanande och viktig tid för Sverige. Vi har ett nytt politiskt läge i vårt land, säger Stefan Löfven.
Han påminner också om att Sverige fortfarande befinner sig i en pandemi.
– Pandemin har prövat vårt samhälle i grunden. Över tre miljoner människor är nu fullvaccinerade. Faran är inte över så regeringen kommer fortsatt att fatta de beslut som krävs för att minska smittspridningen.

Hanna Jakobson
hanna.jakobson@dn.se
Hans Olsson
hans.olsson@dn.se

Fakta. Ibrahim Baylan (S)

Född: 1972 i sydöstra Turkiet. Kom till Sverige 1982.
Bakgrund: Skolminister 2004-2006, energiminister 2014-2019, samordningsminister 2016-2019, näringsminister 2019-. Socialdemokraternas partisekreterare 2009-2011. Riksdagsledamot för Socialdemokraterna sedan 2006.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Ewasten

bergåfNu:

r
s
o
s
s
a
r
n
a

s
s
t
o
r
a
f
i
x

a r e l i r k a m

e d M P

Stefan Löfvens tredje regering är förvillande lik den som riksdagen avsatte strax före midsommar. Endast landsbygdsministern är borta ur det nya laget. Statsministern valde att inte ersätta Jennie Nilsson, med en särskild baktanke.

KOMMENTAR. Vi står här, redo igen!” sade Stefan Löfven (S) till journalisterna där han

stod på riksdagstrappan med alla sina ministrar samlade runt sig.
Vartenda ansikte i ministerskaran gick att känna igen från förut. Den enda förändringen jämfört med Löfvens förra regering är att landsbygdsminister Jennie Nilsson (S) är borta. Hon avgick ju och tog tillbaka sin riksdagsplats för en dryg vecka sedan, för att kunna säkra en S-röst i eventuella statsministeromröstningar. Nilsson ersätts inte. Näringsminister Ibrahim Baylan (S) tar i stället över jordbruks-, skogs- och landsbygdsfrågorna.
Det är ingen nödlösning, utan statsministern har en tydlig avsikt med att ge Ibrahim Baylan en tjockare portfölj.
Han är nämligen den här regeringens stora fixare. Baylan får ofta nysta upp de svåraste härvorna och gjuta olja på vågorna i interna konflikter, både i regeringen och inom socialdemokratin.
Det var till exempel han som under sin tid som energiminister i juni 2016 lyckades sy ihop en bred överenskommelse om kärnkraft och annat där både Moderaterna, Socialdemokraterna, Centern, Kristdemokraterna och Miljöpartiet var med. Efter det arbetade Ibrahim Baylan nära statsministern som samordningsminister, vilket i praktiken handlade om att lösa svåra konflikter mellan olika departement och mellan de båda regeringspartierna. Han blev näringsminister efter det senaste valet, men har fortsatt att vara den informelle strategen och problemlösaren.
Nu förväntas Ibrahim Baylan lösa den svåra konflikten mellan Centerpartiet och Miljöpartiet om strandskyddet och skogspolitiken. Det är frågor som miljöminister Per Bolund formellt

hanterar, men som förstås har stor betydelse för näringsministern med sitt ansvar för skogsnäringen och landsbygden. Miljöpartiet vill absolut inte avreglera strandskyddet eller ge skogsägarna större makt över skogens naturvärden. Men just detta har Socialdemokraternas Stefan Löfven lovat Centerpartiets Annie Lööf. Det var ett vilkor för att Centern skulle släppa fram den nya rödgröna regeringen i veckans statsministeromröstning.
Ibrahim Baylans förmåga att hitta lösningar kommer att prövas hårt i höst. Lyckas han inte få Miljöpartiet att ändra sig har Centern sagt att partiet inte kommer att hjälpa regeringen att få sin budget genom riksdagen. Och Stefan Löfven har i sin tur sagt att han ska avgå om budgeten faller.
Vill statsministern förnya och få in mer energi i regeringen före dess har han en chans tidigt i höst när riksdagen öppnar igen. Då ska han också presentera sin regeringsförklaring med huvuddragen i den politik regeringspartierna vill visa väljarna i den kommande valrörelsen. Löfven har sagt att han kommer att prioritera jobb, trygghet, klimat och välfärd.
Det kan alltså bli en dramatisk höst – i synnerhet som problemen inte begränsar sig till att ena de båda regeringspartierna om skogar och stränder. Om regeringen ska få budgeten genom riksdagen måste de ha Vänsterpartiets stöd också, men Centern har ett absolut krav på att regeringen inte får förhandla med Vänsterpartiet.
Det kommer inte att bli långtråkigt för de nya ministrarna.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se

Elsparkcykelolyckor i Göteborg

127 patienter sökte vård vid akutmottagningarna på Sahlgrenska sjukhuset och Mölndals sjukhus för skador relaterade till elsparkcykelolyckor maj-oktober 2020.

Dessa 127 patienter stod för...

152
sjukhusbesök

158
röntgenundersökningar

472
sjukskrivningsdagar

15
operationer

54,4% hade druckit **alkohol** innan olyckan

9,9% använde **hjälm** vid olyckstillfället

Grafik: Johan Andersson Foto: Jens Wolf, Jorma Valkonen, Christine Olsson, Pontus Lundahl/TT
Källa: Sahlgrenska universitetssjukhuset ("The injury panorama of electric scooter accicdents in Gothenburg", är ett examensarbete av läkarstudenten David Flanking. Ragnar Ang, överläkare Traumavårdsenheten har varit bihandledare i studien tillsammans med huvudhandlare Mikael Sundfeldt, överläkare på Ortopedin)

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

1/2

NY STUDIE.

Läkarrevarnar:

Flerolyck

ormedelsp

a r k c y k l a r

i s o m m a r

En ny undersökning från Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg visar att över hälften av dem som varit inblandade i en olycka med elsparkcykel mellan maj

och oktober 2020 hade druckit alkohol. Nu befarar sjukhuset att sommar, semester och lättade restriktioner innebär fler olyckor.

– Jag tror personligen att det är en tidsfråga innan vi får de första dödsfallen, säger Ragnar Ang, överläkare på Traumavårdsenheten, till DN.

Senast förra helgen tog Sahlgrenska emot totalt 13 patienter som varit inblandade i olyckor med elsparkcyklar med varierande grader av skadeläge. Allt ifrån utslagna tänder och ansiktsfrakturer till livshotande skallskador.

– Vi inom vården ser ju att det framför allt kommer nu när restriktionerna har släppt. Det är en påtaglig ökning av incidenter, och vi ser en väldigt tydlig ökning på helger och onsdagskvällar när det är alkohol inblandat, säger Ragnar Ang, överläkare på Traumavårdsenheten på Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Han befarar att semestertider i kombination med lättade restriktioner kommer att innebära ytterligare fler elsparkcykelolyckor som i sin tur skapar en ansträngd situation på sjukhuset.

– Vi är oroliga och vi ser att det belastar våra akutmottagningar, säger han.

En ny undersökning, som genomförts som ett examensarbete av en läkarstudent på Sahlgrenska universitetssjukhuset, visar att majoriteten av elsparkcykelolyckorna sker nattetid, oftast på helger och att 54,4 procent av de som var inblandade i olyckor hade druckit alkohol innan. Enbart 9,9 procent använde hjälm vid olyckstillfället.

Tillsammans med en överläkare på Ortopedin har Ragnar Ang handlett läkarstudentens arbete.

– Vi gör de här studierna för att vi värnar om våra invånare och vill identifiera ett nytt riskmoment som inte ersätter något annat. Och att vi fruktar för att vi kommer att få vårt första dödsfall. Jag tror personligen att det är en tidsfråga, säger han.

De vanligaste skadorna som uppstår i samband med elsparkcykelolyckor är frakturer och stukningar i armar och ben, samt näsfrakturer och sårskador i ansiktet.

– De som faller offer för det här är unga, arbetsföra människor. De tappar arbetsdagar och mobilitet. De som får svåra knäskador eller skallskador blir sjukskrivna länge och får ibland men livet ut, säger Ragnar Ang.

Enligt Transportstyrelsen skedde fler än 600 olyckor med elsparkcykel under 2019 och i våras föreslog myndigheten nya regler för mer trafiksäkra elsparkcyklar, bland annat att taket för motoreffekten, som i dag är 250 watt, tas bort helt. Detta för att möjligöra mer robusta och säkra elsparkcyklar som kan utrustas med bättre bromsar. Maxfarten skulle dock fortsatt vara 20 kilometer i timmen. Transportstyrelsen vill också att det ska bli helt förbjudet att framföra elsparkcyklar på trottoarer och gångbanor.

Ragnar Ang är kritisk mot elsparkcyklarnas lättillgänglighet, särskilt under kvällarna då det finns en större risk att de som åker på dem är alkoholpåverkade, och att det inte är obligatoriskt med hjälm.

– Vi vill skapa debatt och medvetande bland invånarna i Göteborg, men kanske även en liten vink till våra kommunpolitiker som skriver kontrakt med de här företagen, säger han.

I Oslo har två elsparkcykelföretag beslutat att stoppa möjligheten att hyra elsparkcyklar

nattetid, mellan 01.00 och 05.00, just på grund av den kraftiga ökningen av olyckor, rapporterar norska tidningen VG. Ett av företagen har också reducerat hastigheten från 20 till 15 kilometer i timmen mellan klockan 23.00 och 01.00. Elsparkcykelföretaget Voi, som även är en stor aktör i Sverige, har dock meddelat att de inte kommer att förbjuda körning i Oslo. De har däremot justerat hastigheten till 15 kilometer i timmen nattetid och infört ett reaktionstest. För att kunna låsa upp elsparkcykeln på natten krävs det att man klarar ett slags spel i appen som kontrollerar ens reaktionsförmåga. Reaktionstestet finns även på företagets elsparkcyklar i Sverige.

Anna Skoog
anna.skoog@dn.se

RELATERADE ARTIKLAR

Fakta. Olyckor med elsparkcyklar

”The injury panorama of electric scooter accicdents in Gothenburg”, är ett examensarbete av läkarstudenten David Flanking. Ragnar Ang, överläkare på Traumavårdsenheten, har varit bihandledare i studien tillsammans med huvudhandlare Mikael Sundfeldt, överläkare på Ortopedin. I undersökningen har man...

Read time: 1 minute

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

1/9

Foto: Alexander Mahmoud

KLIMATFÖRÄNDRINGAR.

Människa

Sillgrisslorna lägger ett enda ägg direkt på klippan. Äggets ovala och spetsiga form gör att det ligger ganska säkert. Paret delar jämlikt på ruvningen som pågår 32 dygn.

n
–
b
å
d
e
s
k
y

d
d
o
c
h
h
o
t
m

o
t
k
ä
n
d
a
f
å

g
e
l
k
o
l
o
n

i
n

När coronapandemin förra året stoppade turistbesök på Stora Karlsö tog örnarna över. De störde öns sillgrisslor så mycket att häckningen blev den sämsta som har noterats. Samtidigt som mänsklig närvaro kan skydda sillgrisslorna från hot som havsörnar, står mänsklig aktivitet för ett annat växande hot – klimatförändringen.

Välkomna till Stora Karlsö! Turistguiden står vid flaggstången utanför restaurangen i Norderhamn och tar emot en båtlast turister och informerar om vilka regler som gäller på ön. Stora Karlsö utanför Gotlands västkust är ett naturreservat, ett av världens äldsta naturskyddade områden, så det är viktigt att besökare uppför sig respektfullt och aktsamt.

Förra året fick naturen vara i fred.

Coronapandemin satte stopp för båtturerna, bara de forskare och tillsyningsmän som arbetar på ön samt ett fåtal besökare med egen båt var här.

Det borde ha varit lugnt och fridsamt – men för öns stora koloni av sillgrisslor blev det en skräckens sommar.

När turisterna försvann kom i stället havsörnarna ut till ön. Normala år är det några få örnar på ön, förra året sågs som mest 33 havsörnar i luften samtidigt – och de uppförde sig inte respektfullt.

”Det är exceptionellt, jag har aldrig sett mer än två-tre örnar samtidigt här under samma period. Och jag har varit här i 19 år.” sa Jonas

Hentati Sundberg till DN då vi besökte ön förra sommaren. Han är forskare vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, och aktiv inom projektet Baltic Seabird som sedan flera år forskar på havsfåglarna på Stora Karlsö.
Den stora rovfågeln jagar inte primärt sillgrisslor men när de drog runt ungefär som ungdomsgäng och flög förbi klippbranterna blev grisslorna så skrämda att deras häckning stördes kraftigt. Resultatet blev den sämsta häckningssäsongen för grisslorna hittills, antalet ungar minskade med drygt en fjärdedel, 26 procent, jämfört med snittet för perioden 2010–2019.
I år är turisterna tillbaka, men i begränsat antal. Bara 50 personer får åka med båten som vanligtvis tar 120 personer.
Forskarna har spekulerat i hur det skulle gå när besökarna kom tillbaka. Skulle örnarna, som normalt är känsliga för mänsklig störning, vänja sig och stanna kvar, eller skulle de lämna ön. Ingen visste – men nu har de svaret.
– Vi kom ut några veckor innan turisterna kom och då var det ett ganska stort gäng örnar här ute, men i princip samma dag som turistbåtarna började gå så minskade örnarna till att vara mellan en till två, tre stycken per dag, säger Jonas Hentati Sundberg.
– För sillgrisslorna är det helt normalt år, det är precis som det var innan 2020 trots att det är en mindre mängd turister.
Sambandet är nästan för tydligt, för enkelt. Turister borta – örnar kommer, turister kommer – örnar borta. Naturen brukar vara mer komplicerad.
– Både jag och vänner som är biologer hade nog trott att det skulle vara en mer nyanserad utveckling. Att örnarna kanske skulle vara kvar

och vänja sig vid besökare i lite högre grad än tidigare, säger Jonas Hentati Sundberg.
Slutsatsen i den vetenskapliga artikel som han skrev tillsammans med bland annat kollegan Olof Olsson efter coronasommaren var att turister kan vara bra för sjöfåglar, att de blir som ett skydd, ser ut att hålla.
I år ville forskarna ha mer fakta om havsörnarna och en masterstudent ska under sommaren specialstudera dem.
– Varje dag jag går runt ön och försöker hitta örnar. Jag går vid olika tider på dagen för att se om det skiljer sig mellan olika tidpunkter, säger Silvia Melchiori som studerar marinbiologi vid universitetet i Bologna i Italien.
Hon hörde talas om havsörnarna på Stora Karlsö när Jonas Hentati Sundberg medverkade i ett seminarium på universitetet och blev så intresserad att hon bestämde sig för att det var här hon skulle göra sin masteruppsats.
Vi vandrar på den höga ”Norderplatå” på den östra sidan av ön, den som vetter in mot land och Lilla Karlsö. Det är här, nedanför de lodräta branterna, som örnarna håller till. Här finns kolonier av skarvar och det är örnarnas huvudsakliga föda.
Silvia Melchiori ska visa oss de platser där hon oftast ser örn.
– Jag har sett örnar men inte så många som förra året. Som mest har jag sett fem på en dag, det är en klar minskning från början av säsongen. I genomsnitt ser jag två till tre örnar per dag, säger hon.
När DN besökte Stora Karlsö och forskarna förra sommaren såg vi sju örnar i luften samtidigt, skillnaden mellan åren är tydlig.

Uppe på platån är det varmt, det är över 25 grader och nästan ingen vind. Det är en tydlig påminnelse om ett annat växande hot mot sillgrisslorna. För samtidigt som mänsklig närvaro kan skydda sillgrisslorna från det hot som havsörnar innebär, står mänsklig aktivitet för ett annat växande hot – klimatförändringen. Värme har blivit ett reellt och växande hot för sillgrisslorna.

– Sillgrisslor är en arktisk fågel, de finns bland annat på Island och de brittiska öarna. Det är få som bor på sådana sommarparadis som Stora Karlsö, det är lite tufft för dem när det blir så här varmt, säger Jonas Hentati Sundberg

– Sillgrisslorna är till havs större delen av året, men under två, tre månader är de här och lägger sina ägg direkt på klipphyllorna och då är de väldigt exponerade för solen. När vi har sådana här värmeböljor som vi har just nu blir det nästan för varmt, de kan ju inte söka skugga på klipphyllorna och då klarar de nästan inte av hettan.

Sedan några år finns ett antal kameror uppsatta där forskarna kan följa delar av sillgrisslekolonin i realtid. Alla som vill följa sändningarna på nätet, och de som tittar kan skicka in sina iakttagelser och på så vis hjälpa till i forskningen. Kamerorna har gjort att forskare och andra har kunna iaktta hur värmen påverkar fåglarna.

I ett litet hus uppe vid fyren finns ett kontor med datorer där bilder från kamerorna syns. Vi är nästan mer it-tekniker än forskare i dag, säger Jonas Hentati och pekar på skärmarna.

– Det första man ser är att de börjar flämta, sedan vänder de kroppen så att bröstet kommer mot solen, de har ett ljust bröst som absorberar mindre av värmen än den mörka ryggen som

normalt är vänd mot solen. Sedan sträcker de ut vingarna för att öka värmeavdunstningen och till slut, när de inte klarar mer, flyger de ner till vattnet för att svalka sig och lämnar ägget eller ungen helt exponerade i värmen, berättar han.
– Förra året var det minst en unge som dog. Och det var efter att ha stått åtta minuter på hyllan utan sin förälder där, det klarar den helt enkelt inte.
En misslyckad häckning ett år är ingen katastrof även om grisslorna bara lägger ett ägg per år. Sillgrisslan blir gammal och kan försöka de kommande åren, en lyckad grissla kan häcka 30 gånger under ett liv och kan då kompensera för misslyckade häckningar enstaka år.
– Men däremot om det blir varmare och varmare och fler sådana här värmeböljor i och med klimatförändringen då finns det en reell risk för att fåglar inte kommer att klara av det på Stora Karlsö.
Från fyren går vi vidare till en plats längre bort längs klipporna där de häckande fåglarna syns bäst. En turistgrupp har stannat till. De vet inte att de med sin blotta närvaro är ett skydd för fåglarna, turisterna är där för sin egen skull.
– Jag har varit här tre eller fyra gånger, det brukar vara kul att komma hit. Vi brukar promenera runt på ön och kolla växterna. Fåglarna är fina men jag är inget stort fan av lukten, säger Amanda Ljung, 14 år.
Hon är från Visby och är här tillsammans med sin bästa kompis Lina Ossman och mammorna Anna Ljung och Karoline Fröberg.
– Sillgrisslorna är jättefina och det var väldigt intressant att höra hur de gör när de ruvar sina ägg och pushar ungarna när de ska ut i vattnet, säger Karoline Fröberg.

För Lina Ossman är det första gången på ön.
– Fåglarna är fina men de är inte något vidare snälla föräldrar. Ungarna måste hoppa från en jättehög kant för att lära sig flyga, jag vågar knappt hoppa ner två meter, de vågar hoppa 40 meter. Det är häftigt men lite sorgligt att de måste lära sig på det sättet.
Anna Ljung är fascinerad av sillgrisslorna.
– Det där samspelet med vad mamman och pappan gör, de pratar hela tiden, det finns något liknande i människolivet. Man kan spegla våra mänskliga liv i djurets liv, det gillar jag, säger hon.
Eftermiddagssolen steker klipphyllorna. Både tordmular och sillgrisslor flämtar tydligt med öppna näbbar, det är jobbigt att se. Silltrutar och kråkor flyger runt, redo att ta för sig av ägg eller ungar om tillfälle ges.
Under dagen kan forskarna se i kamerorna att en unge lämnas ensam på klipphyllan av en förälder som inte klarade mer värme. Men den här gången gick det bra, ungen klarade sig. Men framtiden kan bli tuffare.
– Klimatkrisen är absolut ett växande hot. Det är inte bara så att temperaturen ökar gradvis utan sannolikheten för extrema väder och extrema temperaturer ökar och här räcker det med en dag för att det ska vara kört för alla ungarna, säger Jonas Hentati Sundberg.
– Det spelar ingen roll om det är 21 eller 22 grader en vanlig dag, det som spelar roll är hur många dagar det är över 40 grader i solen, det är sådana dagar som har betydelse.
Om sillgrisslorna på Stora Karlsö drabbas av något påverkas hela ekosystemet i området. I en rapport förra året kunde forskarna visa att hussvalorna på ön drar nytta av grisslorna.

– Hussvalekolonin som bor här på fyren är den största vi känner till i norra Europa. Den finns tack vare att det är så mycket grisslor här som göder hela ekosystemet, berättar Jonas Hentati Sundberg.

Hussvalorna lever av fjädermyggor, små myggor som inte bits men som finns i stora svärmar på våren och sommaren. Larverna föds upp på havsbotten precis utanför fågelkolonin. När sillgrisslorna är ute i havet och äter fisk och skiter så rinner den här fisken ut i vattnet och då växer fjädermyggorna upp i enorma mängder och sedan flyger de vuxna myggorna runt i luften och så äter svalorna dem.

Stora Karlsö är en liten ö men ett tydligt exempel på de stora frågor som just nu diskuteras globalt – hur den biologiska mångfalden är tätt knuten till klimatfrågan.

Jannike Kihlberg

jannike.kihlberg@dn.se

Fakta. Sillgrisslan

Sillgrisslans livslängd är cirka 30 år, rekordet är 47 år. På Stora Karlsö finns Östersjöns största koloni, tre fjärdedelar av hela beståndet, cirka 20 000 par, totalt cirka 60 000 individer. Både sillgrisslor och tordmular har ökat i antal tack vare god tillgång till mat i kombination med att dödligheten har minskat till följd av minskade miljögifter och förbud mot drivgarn.

När havsörnarna förra året kom ut till Stora Karlsö i stora mängder blev sillgrisslorna stressade. Det gjorde att de första äggen lades tio dagar senare än vanligt, många lät bli att lägga ägg och antalet ungar totalt blev betydligt färre än vanligt. Sillgrisslornas reproduktion minskade med en fjärdedel, 26 procent, jämfört med genomsnittet för perioden 2010–2019.

Sillgrisslans ungar lämnar boet innan de kan flyga. Tre veckor gamla hoppar de rakt ut från klipporna om natten och landar på den steniga stranden. Tack vare mjukt skelett och en fettkudde på bröstet överlever nästan alla det spektakulära hoppet. Ute på havet ligger papporna och ropar på ungarna som känner igen lätet och simmar ut i havet. Pappan och ungen vistas sedan på havet där det är lättare att föda upp ungen med kortare väg till maten än det är på klipphyllan. Mamman stannar kvar en tid på hyllan.

Källa: WWF, Baltic Seabird

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

CORONAPANDEMIN.

Genvari antecipave

r
k
a
r
r
i
s
k
f

ö
r
s
v
å
r
c
o
v

i d - 1 9

Tretton mutationer i arvsmassan kan öka risken för att bli infekterad av sars-cov-2-viruset eller bli allvarligt sjuk i covid-19. Några har känd koppling till andra sjukdomar.

– Det vi har hittat leder förhoppningsvis till att nya läkemedel kan tas fram och användas i behandlingen av covid-19. Kanske kan våra fynd också leda till att redan existerande läkemedel kan användas, säger Mark Daly, som är verksam vid Institutet för molekylärmedicin vid Helsingfors universitet.

Han är en av forskarna i ett stort internationellt samarbete som kallas Covid-19 Host Genetics Initiative. Forskarna har undersökt närmare 50 000 personer med covid-19 som har ingått i 46 olika studier i 19 länder (däribland Sverige) och sedan jämfört resultaten med närmare två miljoner oinfekterade personer.

Studien publiceras i vetenskapstidskriften Nature, och är den hittills största undersökningen som har gjorts om genetiska riskfaktorer för att bli infekterad av sars-cov-2 och bli svårt sjuk i covid-19. Mer än 3 000 forskare och läkare har bidragit med underlag till studien.

Övervikt, manligt kön och hög ålder är några kända riskfaktorer som ökar risken för att drabbas av svår covid-19. Men de faktorerna förklarar inte fullt ut varför vissa blir allvarligt sjuka medan andra knappt får några symtom.
Av de 13 mutationer (så kallade genvarianter) som forskarna har hittat kopplas fyra till förhöjd risk för att bli infekterad av viruset. De övriga nio genvarianterna ökar risken för att få en allvarlig covidsjukdom. Bland dessa finns varianter som i tidigare forskning har kopplats till vissa inflammatoriska sjukdomar och lungsjukdomar.
– Vi vet inte varför det är så, men det verkar ändå naturligt att de här genvarianterna kan bidra till skador på lungor och orsaka inflammation hos personer med svår covid-19. Andra genvarianter kan vi i dag inte koppla till någon känd funktion, säger Mark Daly.

Forskarnas kartläggning av de genetiska riskfaktorerna kommer att fortsätta inom det internationella projektet, som snart omfattar information om mer än 100 000 patienter.
– På så sätt kommer vi att få nya viktiga kunskaper om hur sars-cov-2-infektionen kan orsaka så pass olika grader av sjukdom hos olika individer, säger Mark Daly.
Omkring 80 procent av deltagarna i studien har europeisk bakgrund. Det är en begränsning skriver forskaren Samira Asgari, som är verksam vid Division of Genetics vid Brigham and Women’s Hospital i Boston, i en kommentar till studien i Nature. Några genvarianter finns framför allt i vissa delar av världen. Genom att inkludera fyra studier med patienter med främst östasiatisk bakgrund hittade forskarna till exempel två genvarianter som ökar risken för allvarlig covidsjukdom.

Anna Bratt
anna.bratt@dn.se

Fakta. Två exempel på genvarianter i studien

DPP9. En variant av genen DPP9 ökar risken för att bli svårt sjuk i covid-19. Samma variant kan också ge ökad risk att få en ovanlig lungsjukdom med skador på lungvävnaden.
TYK2. Olika varianter av genen TYK2 kan öka risken för att bli infekterad av andra virus och bakterier. I den nya studien kopplas de till ökad risk att bli infekterad av sars-cov-2-viruset eller bli allvarligt sjuk.
Källa: Nature

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

SMÅLAND.

Långa fä

n
g
e
l
s
e
s
t
r

a
f
f
f
ö
r
h
u
n

d
r
a
t
a
l
s
ö
v

e
r
g
r
e
p
p
p
å

b
a
r
n

Under flera års tid utsatte det tidigare paret två små barn för hundratals grova våldtäkter och andra övergrepp. Nu döms de till långa fängelsestraff – enligt domaren finns flera försvårande omständigheter.

– Det är två förövare som har utsatt mycket unga målsägande och det har skett i en miljö där barnen skulle känna sig trygga. De hade ingen som helst möjlighet att freda sig, säger domare Laila Kirppu till TT.

Straffvärdet för mannen är enligt Kalmar tingsrätt 14 års fängelse, maxstraffet för seriebrottslighet av det här slaget, men han får ett halvårs avdrag eftersom han suttit länge i häkte och har förlorat sin anställning till följd av brottsligheten. Kvinnan döms till åtta och ett halvt års fängelse.

– Mannen döms för 181 grova våldtäkter mot barn. Kvinnan döms för mycket allvarlig brottslighet, men inte alls i den omfattningen, kommenterar Laila Kirppu.

Hon konstaterar att det yngre barnet bara var några veckor när övergreppen började. Sedan fortsatte det till sex års ålder, då mannen greps. Kvinnans medverkan i brotten ligger längre tillbaka i tiden.

– Vi har påverkats mycket av den här rättegången, vi som har jobbat med den. Man kan ju lätt föreställa sig hur barnen har haft det, som har varit utsatta.
Åklagare Linda Caneus har beskrivit de två barnens situation som en vardag präglad av sexuella övergrepp. Inte förrän en läkare gjort en orosanmälan på grund av könssjukdom hos ett av barnen fick de hjälp och en gigantisk polisutredning inleddes.
Åklagarens bevisläge var gott då många övergrepp har dokumenterats i bild och på film. Mannen har dessutom fört dagbok på många - tusen sidor om övergreppen.
– Det har varit ett väldigt stort mål, men bevisningen har varit ovanligt stark, säger domaren.
Kvinnan har tidigare arbetat som förskolelärare, men brotten har inte haft någon koppling till hennes jobb.
Ytterligare en kvinna döms för att ha genomfört samlag med den åtalade mannen i det ena barnets närvaro. Även detta filmades. Kvinnan döms till villkorlig dom och dagsböter av Kalmar tingsrätt.
TT

Fakta. Domen i korthet

Mannen, som är i 40-årsåldern, döms att betala 825 000 kronor i skadestånd till det ena barnet och 175 000 kronor till det andra. Han döms till fängelse i 13 år och sex månader för 181 fall av grov våldtäkt mot barn åren 2014–2020 samt grovt utnyttjande av barn för sexuell posering vid 20 tillfällen, sexuellt ofredande vid 49 tillfällen, grovt sexuellt övergrepp mot barn vid

25 tillfällen, misshandel vid fyra tillfällen samt grovt barnpornografibrott 2011–2020. Kvinnan, som är i 30-årsåldern, döms att tillsammans med mannen betala 330 000 kronor i skadestånd till det ena barnet och 140 000 kronor till det andra. Hon döms till fängelse i åtta år och sex månader för 14 fall av grov våldtäkt mot barn 2014–2015, 29 fall av sexuellt ofredande, fem grova sexuella övergrepp mot barn 2014–2016 samt grovt barnpornografibrott 2012–2015.
Källa: Kalmar tingsrätt

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

I april meddelade Annalena Baerbock att hon kandiderar till förbundskanslerposten för miljöpartiet De gröna.
Foto: Shutterstock

TYSKLAND.

Därför

ördaltarty

s
k
l
a
n
d
s
g
r

ö
n
a
s
t
j
ä
r

n
a

– Skit också, sa Annalena Baerbock efter ett tal, när hon trodde att mikrofonen var avstängd.
Kandidaten till förbundskanslerposten i Tyskland hade bara stakat sig, men hon har fler anledningar att svära.
På kort tid har hon gått från hyllad till hårt kritiserad.
Drygt var fjärde väljare vill se Annalena Baerbock som Tysklands nästa förbundskansler. Eller ja, så löd svaren i en undersökning från opinionsinstitutet Infratest dimap i början av maj.
När undersökningen nu upprepats, drygt två månader senare, har stödet för den gröna ledaren sjunkit kraftigt – från 28 till 18 procent. Tidningen Taz, vars ena grundare senare gjorde politisk karriär inom det gröna partiet, publicerade nyligen en opinionstext som krävde Annalena Baerbocks avgång.
Åsikterna går isär om vad som ligger bakom förtroendetappet – och vem som egentligen bär ansvaret för det. Är det Annalena Baerbock själv? Kvinnofientliga medier? Eller pro-ryska internetaktivister?
Låt oss börja med det som politikern själv kunnat påverka.
I maj avslöjade tidningen Bild att Annalena Baerbock inte följt reglerna som kräver att parlamentsledamöter registrerar sina sido-inkomster. Sedan 2018 har De gröna betalat ut

omkring 250 000 kronor till sin partiledare, utan att hon redovisat det.
– Ett slarvigt misstag, som antagligen irriterat mig själv mer än någon annan, sa Annalena Baerbock till tidningen Handelsblatt efter avslöjandet.
Det kan stämma, men som ledare för ett parti som länge krävt att väljarna ska få ökad insyn i politikers ekonomi är avslöjandet ett hårt slag. Ett ”slarvigt misstag” är inte heller någon bonus för den som har siktet inställt på Tysklands mäktigaste position.
När flera journalister senare granskade Annalena Baerbocks cv upptäcktes fler oklarheter. Politikern har bland annat skrivit att hon är medlem i FN:s flyktingorgan UNHCR och att hon under tre år arbetat för Europaparlamentarikern Elisabeth Schroedter i Bryssel.
Problemet är att det inte är möjligt att vara medlem i UNHCR. Dessutom har Elisabeth Schroedter, under samma period som Annalena Baerbock sagt sig jobba för henne i Bryssel, listat Baerbock som ansvarig för kontoren i Berlin och Potsdam.
Annalena Baerbock säger till mediebolaget RND att hon publicerat en förkortad version av sitt cv, och därmed gett ett ”intryck hon inte ville ge”.
– Det var korkat, säger hon.
När Annalena Baerbock publicerade sin första bok, i slutet av juni, tog det inte lång tid innan den granskades av flera experter på upphovsrätt. Särskilt intresse ägnades åt sidan 219, och ett stycke som tidigare förekommit i en artikel av en amerikansk forskare. Juristen Paul W Hertin säger till tidningen Focus att det framstår som om Annalena Baerbock skrivit

stycket själv, eftersom hon inte citerar forskaren.
– Det är ett tydligt brott mot upphovsrättslagen, säger han.
Så hur allvarliga är felen som politikern begått? Susanne Kaiser, journalist och författare till en bok om manlig dominans i tysk politik, säger att avslöjandena förstorats upp av landets konservativa tidningar.
– Baerbocks popularitet har sjunkit eftersom grupper på högerkanten, tillsammans med Axel Springer-förlaget – som ger ut Tysklands mest lästa tidningar – drivit en hetskampanj mot henne. De försöker väcka misstro mot allt som rör De gröna, säger Susanne Kaiser.
Enligt henne är det tydligt att Annalena Baerbock behandlas annorlunda än sina manliga politiska konkurrenter.
– När män förskönar sina cv:n ses det som smart. När hon gör det kallas det bedrägeri. På nätet utsätts hon – liksom så många andra kända kvinnor – för ännu värre saker. Det handlar om smutskastning, kränkningar och våldtäktshot, säger hon.
Nyligen spreds även falska nakenbilder på Annalena Baerbock på nätet.
”Jag var ung och behövde pengarna”, löd det påhittade citatet från politikern, som publicerades tillsammans med en nakenbild som i själva verket föreställde en rysk fotomodell.
Johannes Hilje, som är politisk rådgivare och kommunikationsexpert, säger till tidningen Der Tagesspiegel att Annalena Baerbock har blivit föremål för en riktad smutskastningskampanj på internet.

– Om man spetsar till det kan man säga att Annalena Baerbock är den nya Angela Merkel för alternativhögern, säger han.
Enligt Johannes Hilje ligger högerextrema grupper och pro-ryska aktivister bakom attackerna. Baerbock är öppen med sin kritik mot Rysslands annektering av Krim, och vill se ett stopp för gasledningen Nordstream 2, vilket gör henne till ett hot.
Oavsett vad som ligger bakom den negativa trenden för den gröna ledaren har det blivit allt svårare för Annalena Baerbock att återfå väljarnas förtroende. Det säger Ursula Münch, professor i statsvetenskap och direktör för akademin för politiska studier i tyska Tutzing, till DN.
– Självklart kan mycket förändras fram till förbundsdagsvalet. Men sannolikheten att Tyskland får en grön förbundskansler efter detta val är mycket liten.
Ursula Münch är överens med journalisten och författaren Susanne Kaiser om att Annalena Baerbocks könstillhörighet påverkar den pågående valrörelsen. Bland vänsterväljare, gröna och liberala ses det som en fördel att kandidaten är kvinna och förhållandevis ung, säger Ursula Münch.
– Samtidigt vet vi av erfarenhet från flera årtionden att stora delar av den tyska väljarkåren är benägna att rösta konservativt – på det som upplevs som det trygga alternativet, säger hon.
Den 26 september går Tyskland till val.
Lovisa Herold
lovisa.herold@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Syrisk livlinakva

refterkom

promiss

De hungersdrabbade civila i provinsen Idlib i Syrien får behålla sin livlina till omvärlden. FN:s säkerhetsråd röstade på i går ja till att gränsövergången för

humanitärt stöd från Turkiet ska hållas öppen.
Beslutet är en kompromiss. Ryssland ville stänga gränsen helt och dirigera all hjälp till Idlib via Damaskus, medan framför allt Danmark och Irland pläderade för att fler gränsövergångar måste öppnas. Resolutionen gäller ett år framåt från och med i dag, lördag. Resultat möttes med blandade känslor.
David Miliband, tidigare brittisk utrikesminister och nu chef för biståndsorganisationen International Rescue Committee, konstaterar i ett uttalande att ”beslutet visar den skarpa konstrasten mellan Syriens bistra verklighet och bristen på handlingskraft (hos FN) i New York”.
Enligt Miliband har hjälpbehovet i nordöstra Syrien ökat med 40 procent under det senaste året, på grund av Syriens ekonomiska kris och den pågående covidpandemin.
I Idlib bor drygt fyra miljoner människor varav de flesta är internflyktingar från andra delar av landet. Provinsen är den enda i Syrien som står utanför president Bashar al-Assads kontroll.
Erik Ohlsson

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Talibanernas Vist

y
r
8
5
p
r
o
c
e

n
t

Afghanistan. Vid en presskonferens i Moskva på fredagen uppgav talibanernas talesperson Shahabuddin Delawar att extremiströrelsen kontrollerar 85 procent av Afghanistan och 250 av landets 398 distrikt.
– USA tvingades lämna våra områden, säger han enligt nyhetsbyråer på plats.
Afghanistan skakas av ett ökat antal våldsdåd och stridigheter i anslutning till att såväl USA som Storbritannien är i färd med att avsluta sina militära operationer i landet. På presskonferensen i Moskva uttalar sig talibanerna som om rörelsen redan har lagt

landet under sig, även om den uppger att målet just nu inte är ”total kontroll”.

TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Minst 50 dödade

dramatiskbrand

Bangladesh. Minst 50 personer miste livet och ett 30-tal skadades i ett industriområde utanför Dhaka när en livsmedelsfabrik eldhärjades under natten till fredagen svensk tid. Flera instängda uppges ha hoppat från fönstren för att undkomma brandinfernot. Hundratals oroliga anhöriga som samlades utanför fabriken.

– Vi kom hit eftersom vi inte kunde nå mitt syskonbarn på telefonen. Och nu går signalerna inte fram alls. Vi är oroliga, säger Nazrul Islam. Polis uppger att man inte vet hur många arbetare som saknas. Minst 25 ska ha räddats från den sex våningar höga byggnadens tak.
TT-AFP

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Prinsessan Latifa i ett filmklipp där hon pratar om att fly från Dubai.
Foto: TT

FÖRENADE ARABEMIRATEN.

F B I s k

a
h
a
h
j
ä
l
p
t

e
m
i
r
e
n
a
v
D

u
b
a
i
a
t
t
f
å

n
g
a
i
n
d
o
t
t

e
r
n

Mohammed bin Rashid Al Maktoum, emir av Dubai, höll sin dotter prinsessan Latifa inspärrad.
För tre år sedan försökte hon fly från Dubai sjövägen, men greps.
Nu avslöjas nya detaljer om flykten: USA:s federala polis FBI ska ha hjälpt emiren att fånga in Latifa.
Den 35-åriga prinsessan Latifas öde har engagerat både FN och den brittiska regeringen. För tre år sedan skickade den unga kvinnan ett nödrop via ett filmklipp i sociala medier. Hon beskrev hur hon satt inlåst och övervakad i slottet i Dubai, emiratet som är en del av Förenade Arabemiraten.
Fångenskapen var beordrad av hennes far, den 71-årige emiren Mohammed bin Rashid Al Maktoum, en av Mellanösterns rikaste och mäktigaste män.
I slutet av februari 2018 försökte prinsessan fly. Med hjälp en väninna, den finländska gyminstruktören Tiina Jauhiainen, lyckades hon borda motorseglaren Nostromo utanför Dubais kust. Båten framfördes av den fransk-amerikanske affärsmannen Hervé Jaubert, och planen var att segla till Indien. Därifrån skulle prinsessan ta sig till USA.
Men motorseglaren prejades av Indiens kustbevakning som åtföljdes av säkerhetsmän från Förenade Arabemiraten. Prinsessan Latifa återfördes till sin husarrest.

Nu avslöjar tidningen USA Today, med hjälp av anonyma källor, att emiren Al Maktoum larmat den amerikanska federala polisen FBI i jakten på sin dotter. Enligt tidningen uppgav emiren att hans dotter kidnappats.
FBI lyckades genom en avancerad spaningsinsats lokalisera signaler från prinsessan Latifas mobiltelefon och därmed fastställa flyktbåtens position. Hon greps efter åtta dygn på Indiska oceanen. Men ingripandet är folkrättsligt tveksamt och FBI brydde sig aldrig om att kontrollera om Latifa verkligen var kidnappad, visar USA Todays granskning.
FN:s människorättsråd har krävt av Förenade Arabemiraten att de presenterar bevis på att prinsessan Latifa är vid liv, men de har hittills vägrat. För drygt två veckor sedan ska prinsessan ha synts i Spanien, men uppgifterna är vaga.

Erik Ohlsson
171

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

1/2

Många jämför förbundskapten Gareth Southgates förmågor och framtoning med premiärminister Boris Johnsons. Och inte till Johnsons fördel.
Foto: Frank Hoermann TT

STORBRITANNIEN.

Katrine Marça

l

:

E

n

g

l

a

n

d

s

f

ö

r

b

u

n

d

s

k
a
p
t
e
n
h
y
l

l
a
s
s
o
m
m
e
r

s
t
a
t
s
m
a
n
n

a
l
i
k
ä
n
B
o
r

i s J o h n s o n

Englands förbundskapten Gareth Southgate har blivit nationalhjälte efter att ha tagit landet till final i fotbolls-EM. Men han börjar också bli ett politiskt problem för Boris Johnson.

Kommentar. DN:s korrespondent i Storbritannien

England hade precis vunnit sin semifinal mot Danmark och 27,6 miljoner britter satt framför tv:n. Det var så många att tv:s kommentatorer, å det nationella elnätets vägnar, i pausen hade varit tvungna att påminna engelsmännen om att inte alla börja koka te samtidigt.

Då skulle ljusen ha slocknat.

Men nu hade England vunnit och till tonerna av jublande fans zoomade kamerorna in Englands förbundskapten Gareth Southgate. Och det var då som tv-kommentatorn Gary Neville plötsligt ropade:

”Titta på den där mannen!”
Han fortsatte:
”Nivån på våra ledare i det här landet har varit så ohyggligt låg de senaste åren. Och den där mannen, Gareth Southgate, är allt som en ledare bör vara. Respektfull, ödmjuk, genuin, han ljuger inte! Han är fantastisk!”
Det var en politisk kommentar riktad mot premiärminister Boris Johnson.
Och den bet.
”Vi brukade inte hylla män som Gareth Southgate i det här landet”, skrev krönikören Ben Machell i The Times. Southgate står för en kompetent, ödmjuk, ärlig och känslomässigt intelligent engelsk manlighet. Om den här typen av engelsman tidigare dök upp i det nationella medvetandet genom litteratur och film, var det oftast i oglamorösa biroller, konstaterar Machell. ”Den kompetente löjtnanten som plikttroget leder sina män till oundviklig död vid Somme under första världskriget.” Ja, han spelas sällan av den snyggaste skådespelaren. Gareth Southgate är inte heller direkt bildskön. Men nu har han både blivit nationell sexsymbol och ett politiskt problem för Boris Johnson.
Det engelska folket tittar på Gareth Southgate och ser en kompetent man som får saker gjorda på ett seriöst sätt, dessutom iklädd en allmänt rimlig kostym. På läktaren sitter en premiärminister som aldrig någonsin har haft på sig något som kan anklagas för att vara en rimlig kostym. En premiärminister som väldigt sällan är seriös och som aldrig någonsin skulle klara av att likt Southgate diskutera sina egna misstag på ett känslomässigt moget sätt. Boris Johnson har inte den vokabulären.
Många anklagar dessutom Boris Johnson för att ha kört Storbritannien genom pandemin med

slarv, överord, skryt, populism och smålögner. Det var detta som Gary Neville syftade på när han efter matchen kastade ur sig de där provokativa orden om ledarskap inför 27,6 miljoner tittare.

Men det finns något annat i botten också. Det har att göra med det pågående kulturkriget om nation, ras och identitet i Storbritannien. Här har Gareth Southgate nämligen tagit ställning på ett sätt som gjort den brittiska oppositionsledaren Keir Starmer grön av avund och fått den världskända politiska konsulten Frank Luntz att hylla Southgate.

Att knäböja innan en match har blivit en symbol för Black lives matter-rörelsen. Spelarna i det engelska landslaget har knäböjt och detta har provocerat en del fans. De har helt enkelt buat. Detta fick landets migrationsminister Priti Patel att gå ut och uttrycka stöd för buandet. Hon sa att hon inte ställde sig bakom den typen av symbolpolitik som knäböjandet innebär. Boris Johnson sa något liknande men backade sedan och Labourledaren Keir Starmer sa ingenting. Han är likt många socialdemokratiska ledare rädd för att över huvud taget ta i den här typen av frågor.

Och vad gjorde Gareth Southgate? Han skrev en essä. En rak och välskriven text där förbundskaptenen öppet resonerade om hur han tänkte. Och han tog ställning. Men inte på något poserande sätt.

Southgate sa att det var hans roll att backa upp sina spelare. De ville protestera mot rasism och ojämlikhet på det här sättet, då måste han som förbundskapten försvara deras rätt att göra detta utan att bli utbuade eller hånfullt kallas för ”politiskt korrekt kulturelit” i tabloiderna.

Han beskrev hur killarna i laget var unga nog att vara hans söner. Detta är grabbar – i hög grad från arbetarklassen – och de har fått honom att förstå att attityderna i samhället håller på att förändras gällande rasism. Det är en ny generation som växer upp, skrev Southgate. De tänker annorlunda och de brinner för de här frågorna. ”Det är uppenbart för mig att vi är på väg mot ett mycket mer tolerant och inkluderande samhälle.”

Låt grabbarna knäböja!

Visst fanns det folk som kritiserade Southgates essä. Men de var inte många. Den var helt enkelt svår att ha invändningar mot även för dem som inte höll med. Southgate kastade inte runt en massa känslor. Han rasade inte. Han pekade inte finger. Han anklagade ingen.

Men han duckade inte heller.

Hade England åkt ur turneringen tidigt hade inget av detta haft någon större politisk betydelse. Men när England nu spelar final mot Italien i morgon kväll.

Ja, då skruvar Boris Johnson onekligen obekvämt på sig.

Katrine Marçal
katrine.marcal@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

1/8

Vd Magnus Kelldén (till vänster) hjälper Sune Andersson med varorna. Dalsjöfors är upp-och-nedvända världen i mathandels-Sverige. Här är Coop flera gånger större än konkurrenten Ica.
Foto: Veronika Ljung-Nielsen

DETALJHANDELN.

I t - a t t a c k

en–veckan

somskakad

e
C
o
o
p

Ett utpressarvirus lamslog stora delar av matvarukedjans försäljning förra fredagen. Det tog en vecka att få i gång allt. Attacken är en väckarklocka för en alltmer digitaliserad detaljhandel.

På den svenska matmarknaden är Ica mer än dubbelt så stort som Coop. Men inte i Dalsjöfors öster om Borås. Här säljer folkrörelsealternativet flera gånger mer än konkurrenten 400 meter bort.

– Så de har det nog svettigt därborta nu, de är ju inte vana vid så mycket folk, skrattar Magnus Kelldén, vd för konsumentföreningen Dalsjöfors med 2 800 medlemmar och en enda butik.

Han har humöret i behåll trots det elände som varat sedan klockan sju förra fredagen, då han fick larmet.

– Då slutade alla kort att fungera så det fick bli enbart kontanter sista timmen fram till stängning.

Han ägnade större delen av natten till att försöka hitta alternativa lösningar med till exempel Swish, men avråddes av Coop centralt eftersom köpen inte skulle kunna registreras eller skapa kvitton.

– Lördagen höll vi helt stängt, sedan dess har vi bara använt den nya mobilappen. Det blev en

snabbstart med den för oss. Det är synd om alla äldre utan smartphone, de börjar väl få tomt därhemma nu.
När DN pratar med honom första gången vid onsdag lunch har han ännu inte fått hjälp att starta om kassasystemet efter hackerattacken, han hoppas vara i gång dagen därpå.
– Fast det har jag å andra sidan sagt ända sedan i söndags, men snart måste det vara vår tur. Ett av de större problem är ju all färskmat som inte säljs – i dag skickar vi i väg en laddning till en organisation i Borås som hjälper utsatta människor.
Coopbutiken i Dalsjöfors omsatte förra året 45 miljoner kronor, i år har snittkassan per dag legat runt 130 000 kronor.
– Vi har tappat mer än halva försäljningen, men vi klarar oss. Året har börjat mycket bra och i fjol steg försäljningen med tio procent, säger Magnus Kelldén.
De första larmen nådde Coop centralt runt 18.30 fredagen den 2 juli. Många är ute och helghandlar när kassorna plötsligt slutar att fungera. Coop blev ett försvarslöst offer när en internationell hackerliga planterade ett utpressningsvirus hos det amerikanska företaget Kaseya, vars mjukvara används av Coops leverantör Visma.
Och hattacken slår blint: Mot lilla Handelsföreningen Centrum med 186 Coopmedlemmar på Källö Knippla i Göteborgs norra skärgård, likväl som mot jätten Coop väst med 770 000 medlemmar, 170 butiker och 9 miljarder i omsättning. Närmare 700 av drygt 830 butiker berördes på något sätt.

– Det här är den första riktiga väckarklockan för detaljhandeln – det kunde ha drabbat H&M eller Ica och det kommer att hända igen.
Det hävdar Rolf Karp, oberoende finanskonsult som följt branschen länge, bland annat på Handelns utredningsinstitut, numera HUI.
– Det här visar en stor sårbarhet – till exempel att det inte finns några reservsystem. Problemen ökar i takt med att allt mer kopplas upp online. Branschen måste titta på krypteringslösningar, hur man kan skydda kassasystemen med mera. Det är ingen lätt uppgift.
Enligt branschstatistiken Dagligvarukartan så hade Ica 52 procent av den svenska marknaden 2019; Coop och Axfood hade cirka 19 procent vardera.
– Sett över tid är det väldigt små rörelser och jag tror inte att Coop straffas för det här långsiktigt. Kunderna har nog förståelse, det kommer inte att ge Coop någon badwill eftersom folk fattar att detta inte var riktat mot Coop, säger Rolf Karp.
Han fortsätter:
– Men det kommer att kosta Coop mycket pengar. Vi talar hundratals miljoner i förlorade intäkter samtidigt som man har kvar sina kostnader. Till detta kommer att det krävas nya it-investeringar för att minimera framtida störningar.
Varken Coop Sverige eller paraplyorganisationen Kooperativa förbundet, KF, har hittills velat spekulera i den ekonomiska smällen – men det går att få en fingervisning genom att räkna baklänges.
De 830 Coop-butikerna sålde för cirka 40 miljarder kronor i fjol. Det blir ungefär 110 miljoner varje dag. Det är en snittsiffra, men här

handlade det om helghandel och om många stora konsumentföreningar som gick miste om stinna dagskassor. Samtidigt har försäljningen hållits uppe en del av genom att Coops mobila betalapp snabbinstallerats i en lång rad butiker.
DN har försökt få en riktig intervju med paraplyorganisationen KF:s ordförande Leif Linde, men inte lyckats. Han svarar skriftligt, vilket inte gett möjlighet till följdfrågor:
”För Coops del så har det här naturligtvis haft otroligt stor påverkan, men jag vill inte kalla det för en kris, som pandemin, utan för en brottslig handling. Det är en attack inte främst mot oss utan mot samhället i stort”, skriver Leif Linde.
Hur kommer det som hänt att påverka Coops varumärke?
”Det är naturligtvis svårt att se vilka långtgående konsekvenser det eventuellt skulle kunna få på varumärket, men hittills har vi mötts av stor förståelse och empati för det som har hänt.”
Vilken typ av utredningar kommer KF att göra med anledning av attacken?
”Det är alldeles för tidigt att svara på i det här läget, men självklart så finns det en massa lärdomar att dra av det, för oss som bolag och för övriga bolag som har blivit utsatta.”
KF ökade sin omsättning i fjol med närmare 8 procent, inte minst på grund av stark försäljning inom dotterbolaget CBS. Trots det blev det ännu ett förlustår – men det skulle komma en vändning under 2021.
Kvarstår den bedömningen?
”Ja, det tycker jag. Men som sagt, vi behöver komma ur den här situationen och samla ihop oss innan vi kan göra en rimlig bedömning av konsekvenserna på längre sikt.”

Om enskilda föreningar skulle få det svårt efter attacken, kan KF bistå dem?
”Det är ju just detta som är kooperationens stora styrka, att vi arbetar tillsammans för att lösa de utmaningar vi står inför gemensamt. Det har också präglat de senaste dagarna, den starka viljan att få öppna igen”, skriver Leif Linde.
Utpressningsattacken tog hela detaljhandels-Sverige med total överraskning förra fredagen. Men vid 15-tiden på tisdagen meddelade Coop att ”nu har vi fler öppna än stängda butiker”, och till fredagshandeln var alla butiker öppna. Coop i Dalsjöfors var bland de sista som fick hjälp, det var klart klockan 11 i torsdags.
– Plötsligt stod teknikerna utanför dörren, de fixade alla fyra kassor på 45 minuter. Nu är det bara pantkvittona som inte fungerar, det får vi leva med så länge, säger vd Magnus Kelldén.
Hur sammanfattar du veckan?
– Kaos – och frustration över att inte veta när man ska komma i gång igen. Samtidigt är det fantastiskt hur snabbt kunderna hittar tillbaka – den första timmen small det bara till i kassorna.
Hans Strandberg
hans.strandberg@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Bolagsskatteförslaget

åga på G20-möte

Ett förslag till ett nytt globalt regelverk för hur stora multinationella bolag ska beskattas blir en av huvudfrågorna när G20-ländernas finansministrar och centralbankschefer träffas på ett fysiskt möte för första gången sedan pandemin bröt ut.
Mötesplatsen är Venedig, Italien, och G20-länderna väntas ge sitt stöd till förslaget om nya regler för var och hur bolag ska beskattas, som så sent som för en vecka sedan fick klartecken

av den ekonomiska samarbetsorganisationen OECD:s medlemsländer.
Förslaget fick stöd på ett G7-möte tidigare i år och skulle innebära en 15-procentig miniminivå på bolagsskatten. Enligt OECD:s ekonomer kan det öka skatteintäkterna globalt med cirka 150 miljarder dollar.
TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

SASåter

u
p
p
t
a
r
f
u
l

l
t
f
l
y
g
t
i
l

I USA

Direkt

SAS kommer att flyga till alla bolagets destinationer i USA när direktrutterna till Boston återupprättas i september och till Miami i oktober. Det framgår av ett pressmeddelande publicerat på fredagen. ”Från och med den 2 september kommer SAS att återuppta direktflygningar mellan Stockholm–New York, utöver de nuvarande avgångarna från Köpenhamn och Oslo”, sade Karl Sandlund, som är tillförordnad vd för SAS.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-10

SVEN WIMNELL

Nu ökar

ångdistan

s f l y g e t i g e n

Nu ökar de nordiska flygbolagen sitt långdistansflyg igen. Både SAS och Finnair meddelar att de tänker återuppta vissa långflygningar till vintersäsongen.
För Finnairs del handlar det om destinationer som Phuket i Thailand och Miami i USA från Arlanda två gånger i veckan.
SAS börjar också flyga oftare till USA. Från i höst blir det flera olika destinationer från Sverige, Norge och Danmark flera gånger i veckan. För Stockholms del handlar det om mellan tre och fem avgångar per vecka till New York, och tre avgångar i veckan till Chicago och Miami. **TT**

DN 11 juli 2021/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Kulturminister Amanda Lind (MP) behöver agera på rapporterna.
Foto: Claudio Bresciani TT

KULTURPOLITIK.

Ledare: Nyttla

r
m
o
m
k
u
l
t
u

r
e
n
s
o
f
r
i
h

e
t
f
r
å
n
1
0
4

m
u
s
e
i
c
h
e
f

e
r

Grunden för frihet, självständighet och oberoende för landets offentligt drivna museer är paragraf 5 i Museilagen som kort och gott lyder: ”Museihuvudmännen ska säkerställa att ett museum har ett bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll”.
Hur fungerar det då? Håller sig politikerna borta? En ny, dyster rapport, ”Armlängds avstånd – tillståndet i landet enligt 104 museichefer”, från branschorganisationen Sveriges museer tyder på det motsatta. 91 anser att paragrafen behövs och 86 har åberopat den för att försvara en utställnings innehåll eller inriktning.

En fjärdedel upplever att politiker eller tjänstemän försökt påverka innehåll i utställningar eller annat. På de kommunala och regionala museerna är andelen ännu högre – en tredjedel. Några vittnar om att påtryckningar kommer i anslutning till förslag om stora besparingar när museer inte hörsammat politiska beställningar.
Det är betydande skillnader i den här rapporten om man jämför med en från Riksantikvarieämbetet 2019, där 78 procent av politikerna och tjänstemännen förklarade att de känner till lagen. Men det är ju en sak att känna till en lag och en annan att följa den.
Sveriges museers rapport återger djupintervjuer där fyra museichefer utvecklar problem och risker med en styrning av kulturen som går över i själva verksamheten. ”Det bäddar ju för maktmissbruk om kunskapen är låg hos de som

sitter med makten över pengarna”, säger en. ”Värsta scenariot? Om museerna hamnar i självcensur för att slippa ta striden när politiker går in och petar”, säger en annan.
För många politiker ser kulturpolitiken som en möjlighet att uppnå en specifik samhällsutveckling. Och med den grundsynen är kulturens frihet ingen bra grej utan snarare en risk för slöseri med resurser till skattefinansierad verksamhet.
Bidragsvapnet är laddat och mynningen pekar mot kulturen. För ungefär en månad sedan drog Myndigheten för kulturanalys i den ampra rapporten ”Så fri är konsten” slutsatsen att ”Konstnärer och kulturskapare påverkas på ett sätt som inte är i enlighet med idealet om konstnärlig frihet”.
Politikerna beställer politisk effekt – kulturen levererar. Nära hälften av kulturskaparna har anpassat sin konst efter bidragen. I skamvrån står av de större kulturinstitutionerna Filminstitutet, där hela 60 procent av filmskaparna ändrat på konsten för att få ut kulturbidrag.
Det värsta är att det i Sverige varit alltför okontroversiellt att beställa och belöna instrumentell kultur. Detta ideal var själva anslaget vid dåvarande kulturminister Alice Bah Kuhnkes (MP) tillträde 2014.
Hon hade kulturvisioner som enligt DN:s kulturchef Björn Wiman (DN 5/11 2014) utgjorde en ”ansamling av floskulösa utfästelser, stundtals balanserande på pekoralets brant. /…/ Det mest häpnadsväckande är påståendet att kulturen ska befrämja ett ekologiskt hållbart samhälle – ett förslag som nog har större satirisk än politisk potential”.

Tog Miljöpartiet avstånd från Bah Kuhnkes kulturideal? Förstod hon ens att om kulturen ska verka för ett ekologiskt hållbart samhälle ena mandatperioden så öppnar man för att den ska verka för ett nationalistiskt samhälle eller särskilt ta upp klassfrågor nästa mandatperiod? Grep statsministern in? Naturligtvis inte. Alliansregeringarna var svaga i frågan om kulturens frihet. Att MP utsett chefen för kulturdepartementet de senaste sju åren har gjort att problematiken både fortsatt och accentuerats.

DN 11/7 2021

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

När chefsåklagare Krister Petersson meddelade att förundersökningen om mordet på Olof Palme läggs ned namngav han en avliden som den som höll i vapnet och sköt statsministern. JO riktar stark kritik mot åklagaren för att ha åsidosatt objektivitetsprincipen, skriver Nils Funcke.
Foto: Polisen

YTTRANDEFRIHET.

”

S
å

h
a
r
p
o
l
i
t
i

s
k
s
t
y
r
n
i
n

g
b
l
i
v
i
t
e
t

t
h
o
t
m
o
t
f
r

i
o
p
i
n
i
o
n
s

b
i
l
d
n
i
n
g
”

Politiken ska hålla armlängds avstånd till konsten, medierna, litteraturen och andra former av opinionsyttringar. Men den politiska styrningen genom olika typer av stöd och myndigheters kritik mot enskilda är exempel på hot mot en i verklig mening fri opinionsbildning, skriver tryckfrihetsexperten Nils Funcke.

DN. DEBATT 210711

Det svenska statsskicket bygger på lika rösträtt och en fri åsiktsbildning. Två rättigheter som nämns i samma mening i regeringsformen. Åsikter och värderingar kan bara straffas efter att de offentliggjorts och det finns ett uttryckligt lagstöd för det.

En i verklig mening fri åsiktsbildning förutsätter frihet från styrning av myndigheter och regeringen av vad som bör och vad som anses olämpligt att uttrycka.

Mediestödet

Regeringen har i förordningen för det nya mediestödet angett att endast medier som kännetecknas av ”hög kvalitet” och ”god etik” ska beviljas statligt stöd. Myndigheten för press, radio och tv har uttolkat regeringens intentioner som att medier som ”uppmanar till brott, sprider desinformation eller vilseleder kring vetenskap” inte ska beviljas bidrag.

Det är ingen grundlagsfäst rätt att få statligt stöd. Men utformningen av mediestödet strider mot yttrandefrihetsgrundlagarnas grundprincip om etableringsfrihet och att det allmänna inte får vidta negativa åtgärder mot medier på grund av deras innehåll och därmed heller inte premiera andra.

Myndighetens uttolkning av regeringens förordning ledde till att Mediestödsnämnden nekade webbtidningen Newsvoice stöd eftersom

den publicerat ”artiklar med ett innehåll som inte förefaller grundas på vetenskap eller fakta”. Vi har fått en statlig prövning av vad som ska anses utgöra fakta och vetenskap.
Återstår att se var myndigheten drar gränsen för brottsliga yttranden. Ska uppmaning till civilt motstånd och svikande av skolplikten anses tillräckligt för att nekas stöd? Ett myndighetsbeslut om indragning eller återbetalning av ett beviljat stöd skulle komma i konflikt med Europakonventionens förbud mot dubbla straff.
Enligt regeringens intentioner ska kraven på kvalitet och etik införas även för det traditionella presstödet. Det fördelas i dag enligt kriterier som inte innebär en värdering av innehållet.
Kulturstödet
Den konstnärliga friheten hotas genom att ”konst och kultur ges i uppdrag att leda till vissa samhällseffekter”. Rapporten ”Så fri är konsten” från Myndigheten för kulturanalys riktar kritik mot kriterierna för att få kulturstöd. Problemet har sitt ursprung i regeringens förordningar bland annat att stödet till litteratur och tidskrifter ska ”främja mångfald, kvalitet och fördjupning”. Vilket kulturrådet uttolkat som att det handlar om bland annat ”förnyelse, angeläget och initierat innehåll, tillförlitlighet i sak” och källkritik.
Trossamfunden
Stöd får enligt regeringens förordning endast ges till trossamfund som ”bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på”. Vilka som ska få del av stödet på cirka 100 miljoner fastställs av regeringen. Under tolv år nekades

Jehovas vittnen bidrag bland annat med motiveringen att samfundet uppmanar sina medlemmar att inte rösta i allmänna val. Regeringsrätten upphävde beslutet och upplyste regeringen om att i en demokrati är rösträtten en rätt, inte en skyldighet.

Skolvalen

Reglerna för de politiska partiernas medverkan i undervisningen är ett av de mest besynnerliga sätten att se på rösträtten och den fria åsiktsbildningen. Enligt skollagen ska urvalet av de partier som får medverka i undervisningen göras på ”objektiv grund”. Som huvudprincip anges att de deltagande partierna får begränsas till de som har representation i en politisk församling. Rösträtten förvandlas inför eleverna till att allmänna val handlar om att omfördela mandaten bland de som redan har representation i till exempel riksdagen eller kommunfullmäktige.

Demonstrationsplikt

En fri åsiktsbildning förutsätter inte bara en frihet att uttrycka och på olika sätt manifestera sin uppfattning utan också en frihet att inte göra det och att aldrig tvingas ge uttryck för en uppfattning oavsett om man delar den eller inte. En grundskola i Växjö avslutade en temavecka om människors lika värde med en pridemanifestation på skolgården. En skola i Umeå avrundade sin temavecka om klimatförändringar med en demonstration, ”skolstrejk för miljön”. Manifestationerna kunde uppfattas som obligatoriska och att deltagande var en del av elevernas skolplikt. Utformningen av manifestationerna stod därför, enligt JO, i strid med regeringsformens förbud

för det allmänna att tvinga någon att delta i en demonstration eller annan sammankomst.

Kritik av enskilda

En elev som var utgivare för en skol tidning fick sänkt ordningsbetyg för att ha infört en artikel i tidningen mot rektorns vilja. I slutet av förra året kritiserade JO även en rektor i Borås för att ha krävt att få granska innehållet i en skoltidning innan den gick i tryck.

Ett exempel på en myndighet som anser sig ha en yttrandefrihet som rymmer en kritikrätt mot enskilda är Forum för levande historia. Vid marknadsföringen av en utställning om Pol Pots Kampuchea försågs fyra personer med ”mao-glasögon” för att de varit blinda för regimens massmord på den egna befolkningen. JO konstaterade att myndigheten saknade insikt om de rättsliga begränsningar som gäller för en statlig informationsmyndighet.

När chefsåklagare Krister Petersson meddelade att förundersökningen om mordet på Olof Palme läggs ned namngav han en avliden som den som höll i vapnet och sköt statsministern. JO riktar stark kritik mot åklagaren för att ha åsidosatt objektivitetsprincipen och brutit mot regeln om oskuldspresumtion.

Civilsamhället

Regeringen vill införa en styrande formulering liknande den som gäller för trossamfunden, kulturen och medierna för de cirka 14 miljarder som ett 40-tal myndigheter varje år beviljar civilsamhällets organisationer, bland annat inom folkbildning, opinionsbildning och politik. Enligt ett utredningsförslag (SOU 2019:35) som bereds inom kulturdepartementet ska bidrag inte lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten, ”motarbetar det demokratiska

styrelseskicket”. Det öppnar för gråzoner och tolkningar som är oförenliga med en fri åsiktsbildning.

Aktivistiska myndigheter

I december 2020 beslutade regeringen att uppdra åt bland andra Folkhälsomyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att genomföra samordnade nationella informationsinsatser om vaccination mot covid-19.

Inget konstigt med det. Det som gör uppdraget betänkligt är tillägget att myndigheterna löpande ska följa och ”vid behov hantera missinformation, desinformation och ryktesspridning om vaccination mot covid-19”. Vad som ska definieras som ”missinformation” och vad ”hantera” konkret innebär överlåts åt myndigheterna att tolka. Med regeringsuppdraget i ryggen har Folkhälsomyndigheten riktat kritik mot vaccinkritiska akademiker och forskare i Facebookgruppen Mewas. Enligt MSB är det ”mycket allvarligt när det sprids konspirationsteorier mot covidvaccinationen som på olika sätt vilseleder opinionen”. Rätten att ifrågasätta, fritt uttrycka åsikter och värderingar oavsett om de är falska eller halvsanna och vilseledande är en del av och inte ”ett hot mot demokratin”.

En statlig kommitté bör granska att de lagar och förordningar som styr myndigheterna är utformade så att de uppfyller regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet samt respekterar medborgarnas yttrandefrihet. En början vore att dra tillbaka förslagen om att införa nya yttrandefrihetsbrott och begränsningar av meddelarfriheten, låta föreningsfriheten vara orubbad och inte införa

generellt verkande krav på innehåll i stödsystemen.
Nils Funcke, författare och tryckfrihetsexpert

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

1/9

Bernice Dawson och Linda Masha är på väg till gudstjänst i Bethelkyrkan. Pastor KG Jones kommer att predika om vaccinet.
Foto: Eva Tedesjo

CORONAPANDEMIN.

Hemligasy

filisexpe

r
i
m
e
n
t
e
t
p

r
ä
g
l
a
r
T
u
s

k
e
g
e
e
–
n
u
f

r
o
d
a
s
v
a
c
c

i n m o t s t å n d e t

I en småstad i den amerikanska södern brottas invånarna än i dag med minnet av ett övergrepp. Syfilisexperimentet i Tuskegee, Alabama, har blivit en symbol för vaccinmotståndet bland svarta medborgare i USA.
DN har besökt hälsokliniker och kyrkor som slåss mot klockan och historien för att få fler att tacka ja till sprutorna.
Församlingen i Bethel Missionary Baptist Church i Tuskegee ska prisa Gud, men pastor KG Jones börjar med att lovorda vaccinet.

När församlingen sjungit ”I shall wear a crown” går han fram till predikstolen.
– Om ni har följt nyheterna vet ni att delstaten Alabama ligger långt efter resten av nationen. En del folk säger att de inte vill ta vaccinet. Jag uppmanar er att ta det. Vi vill lägga den här pandemin bakom oss. Vi vet att vi har drabbats.
– Jag ber er. Snälla, snälla, vaccinera er.
○ ○ ○
Gudstjänsten filmas och sänds på Facebook, som varje söndag under pandemin. Men några av församlingsmedlemmarna har vågat återvända till kyrkan, som ligger vackert i grönskan norr om centrum av den annars lite nedgångna småstaden Tuskegee.
Besökarna sitter glest utspridda i kyrkbänkarna. Alla är afroamerikaner.
Linda Masha, en äldre dam i aprikosrosa söndagsdräkt, har höger sida av den åttonde raden för sig själv. Hon är pensionerad fabriksarbetare, mamma och mormor.
Hon berättar att hon har gått på många begravningar under det senaste året. Ändå var hon skeptisk när hon fick erbjudande om att ta - vaccinet mot covid-19.
– Jag lyssnade på vad andra sa. Och så var det historien. När man förstår hur grymt svarta människor har behandlats så är det nog normalt att tveka. Du vet, de vill kanske experimentera på oss igen, säger hon.
○ ○ ○
Kampen mot covid-19 har varit Joe Bidens högsta prioritet som ny president. Vårens massvaccineringar i USA kan beskrivas som en succé. Två tredjedelar av alla vuxna amerikaner har fått minst en spruta. Men landet nådde inte fram till Vita husets vaccinmål för nationaldagen: Att 70 procent av den vuxna

befolkningen skulle ha fått minst en dos fram till den 4 juli.
Det går allt mer trögt att få ut vaccinet. Delstater som Alabama i den amerikanska södern drar ned statistiken. Här har omkring hälften av medborgarna tagit den första sprutan.
– Kanske når vi 70 procent någon gång. Men vi är inte i närheten nu, säger Karen Landers, som är läkare och talesperson för hälsomyndigheten i Alabama.
Hon konstaterar att delstaten har drabbats hårt av pandemin, med hög belastning på sjukvården. Det har varit svårt att få alla i befolkningen att ta till sig påbud om munskydd och rekommendationer om att hålla avstånd och undvika folksamlingar.
– Vi befann oss fortfarande i ett läge när vi försökte rädda liv och skydda människor från att bli smittade, samtidigt som vi skulle börja vaccinera, säger hon.
Det är ingen hemlighet att konservativa landsbygdsväljare i Trumpfästen som Alabama är skeptiska till vetenskap och vaccin. Men motståndet i den amerikanska södern kan också härledas till tveksamhet bland svarta medborgare – trots att många afroamerikaner har drabbats hårt av covid-19.
I Tuskegee finns en särskild historia. Det är den som Linda Masha syftar på när hon nämner experimenten. Och det är den som Karen Landars pratar om, när hon säger till oss att det som hände var ”oerhört och fruktansvärt”.
○ ○ ○
Telefonsamtalet från den nationella folkhälsomyndigheten CDC kom på hösten 1972. Vid det laget hade hantverkaren Freddie Lee Tyson flyttat från Tuskegee i Alabama till

delstaten Connecticut på den amerikanska östkusten med sin familj.
Han var inte alldeles oförberedd. En av hans söner hade läst i magasinet Ebony om hur nyhetsbyrån AP hade avslöjat ett forskningsprojekt på svarta män i den amerikanska södern.
Män som hade fått höra att de hade dåligt blod. I själva verket led de av syfilis. För många, som för Freddie Lee Tyson, medfödd syfilis.
Nu fick han veta att han var en av männen i studien.
– Min far var en mycket lugn man. Men efter telefonsamtalet från CDC var han upprörd. Jag skulle gå så långt som att säga att han var riktigt, riktigt chockad, säger dottern Lillie Tyson Head, som är en av grundarna till Voices For Our Fathers Legacy Foundation, som vårdar arvet och minnena efter männen som utsattes för övergreppet i studien i Tuskegee.
Hon använder den långa titeln på projektet: ”The United States Public Health Service study of untreated syphilis in the Negro male” – även om den innehåller ett ord som många uppfattar som djupt stötande.
– Jag vill använda den titel som användes från början, för den visar vem som bar ansvaret. Det vill säga hälsomyndigheterna. Inte Tuskegee, säger hon.
○ ○ ○
Studien inleddes 1932 när över 600 män från Tuskegee och Macon County i Alabama värvades. 399 av dem hade syfilis.
Det är den mest upprörande delen av den här historien, att man förnekade männen behandling.

Forskarna ville studera hur svarta män reagerade på obehandlad syfilis. Planen var att följa dem fram till deras död, och sedan undersöka kropparna.
Men männens diagnoser hemlighölls. De trodde att de fick behandling för olika krämpor. De gav aldrig sitt tillstånd till att att avstå från vård för det så kallade dåliga blodet. Forskarna tog ingen hänsyn till att det kom en effektiv behandling mot syfilis med penicillinet på 1940-talet.
– Det är den mest upprörande delen av den här historien, att man förnekade männen behandling. De här forskarna hade svurit läkareden att inte skada andra människor. Ändå tillät de att de här männen kom till skada och utsattes för fara, och att deras familjer utsattes för fara, säger Lillie Tyson Head.
Fram till 1972 hade 128 av männen avlidit i syfilis eller i syfilisrelaterade sjukdomar. För somliga, som för Freddie Lee Tyson, var sjukdomen latent.
– Den gruppen hade inga symtom. Men vem kan säga säkert att de inte hade haft nytta av behandlingar? undrar Lillie Tyson Head.
○ ○ ○
I forskarvärlden var studien ingen hemlighet. Ändå var det först 1972 som en visselblåsare kontaktade en reporter på AP.
– Ingen av oss visste förrän 1972, när alla fick höra talas om denna fruktansvärda studie, säger Lillie Tyson Head.
Hennes pappa mindes vagt att han hade fått lämna blodprover till en sjuksköterska i Tuskegee. Men han hade aldrig fått information om hälsomyndigheternas studie eller att han ofrivilligt var en del av den. Han hade ingen aning om att myndigheterna följde honom när han flyttade till Connecticut, och att de såg till

att ingen läkare avslöjade att han var smittad av syfilis.
– Min pappa var en hårt arbetande man. En klok man. Jag uppfattade alltid honom som stöttepelaren i vår familj. Han fick oss att förstå hur vi skulle göra vårt bästa i livet. Han var en mycket hederlig man. Och han blev bedragen. Han kände att han hade utsatts för något som var fruktansvärt orätt, säger Lillie Tyson Head.
Freddie Lee Tyson insåg att han inte kunde ändra historien. Så han vände sig till sina vuxna barn.
– Han uppmanade oss att se till att detta aldrig händer igen, säger Lillie Tyson Head.
○ ○ ○
Tuskegee i Alabama var länge en plats med stolta anor för många afroamerikaner. På 1880-talet inrättades en högskola för svarta, under ledningen av författaren och folkbildaren Booker T Washington. Under andra världskriget utbildades den första gruppen av svarta stridspiloter i Tuskegee.
1955 vägrade en svart kvinna lämna sin sittplats på en buss till en vit man i grannstaden Montgomery. Hon hette Rosa Parks och hennes protest blev starten för den moderna amerikanska medborgarrättsrörelsen. Hon var född i Tuskegee.
1957 inleddes Tuskegee-bojkotten där svarta invånare vägrade handla av vita affärsidkare, i protest mot försöken att rita om kartan för valdistrikten, och utestänga afroamerikaner från inflytande. Medborgarrättskämparna segrade till slut via en dom i Högsta domstolen.
Men syfilisstudien gjorde även Tuskegee till symbolen för ett övergrepp.
Forskningsprojektet pågick i 40 år, utan resultat.

– Det enda som kom ut av studien var att läkemedelsbolagen fick tillgång till blodprov med obehandlad syfilis för att utveckla tester för sjukdomen. Det bidrog till företagens vinster, men männen i studien hade ingen nytta av det, säger Frank Snowden, professor i historia vid Yale university och expert på medicinsk historia.
Han konstaterar att avslöjandet om forskningsprojektet fick stora konsekvenser.
– Det förstörde tron och tilliten till läkarvetenskapen bland många afroamerikaner. Aidsepidemin på 80-talet blev en stor tragedi. Då var det svårare att nå ut med förebyggande åtgärder eller sexualundervisning. Tuskegee var så levande i mångas medvetande då.
Inom forskningen ledde avslöjandet om syfilisstudien till nya etiska riktlinjer. Läkarvetenskapen inledde en uppgörelse med rasismen. Den pågår fortfarande. Så sent som för några veckor sedan fick chefredaktören för tidskriften för American Medical Association lämna sin post, efter en omstridd publicering som avfärdade problem inom läkarkåren.
Frank Snowden betonar att det finns åtskilliga studier som visar att svarta medborgare behandlas annorlunda än vita patienter när de till exempel söker akutvård.
– Med allt detta som bakgrund är det inte alls konstigt att afroamerikaner känner djup misstänksamhet mot råden från läkarna. De undrar varför någon plötsligt har synpunkter på deras hälsa. En del minns Tuskegee och undrar om detta är ännu ett experiment, säger han.
Han påpekar att många afroamerikaner saknar tillgång till en husläkare som kan förklara vad vaccinet innebär. Åtskilliga har ingen sjukförsäkring och oroar sig för läkarräkningar,

trots att sprutorna mot covid-19 är gratis. En del har svårt att gå från jobbet och vaccinera sig.
Det finns många lager bakom problemen med vaccineringarna.
– Det är attityder, det är strukturer, det är historia och ekonomi, säger Frank Snowden.
○ ○ ○
När forskarna startade studien i Tuskegee löd Alabama och andra delstater i södern under de så kallade Jim Crow-lagarna, som hade som syfte att upprätthålla segregationen. Svarta människor kunde till exempel nekas att använda samma dricksvattenfontäner eller bussar som vita människor.
Slaveriet var avskaffat men ofriheten bestod.
– Det här landet grundades med slaveriet. Det är vad vi kan kalla arvsynden. Därifrån kommer problem som vi aldrig lyckats lösa, problem som har förstärkts och vidmakthållits, säger Frank Snowden.
Efter inbördeskriget på 1860-talet kunde USA ha slagit in på en annan väg. Det fanns svarta medborgare som lyckades bygga upp framgångsrika affärsrörelser. Men deras bostadsområden plundrades och krossades.
Under depressionen på 1930-talet satsade den amerikanska staten på byggprojekt som förstärkte segregationen och bidrog till ghetton i många amerikanska storstäder.
Särskilda kontrakt förhindrade att svarta medborgare köpte hus i vita förorter. I stället placerades motorvägar och fabriker nära svarta bostadsområden, något som i sin tur påverkade luften och därmed folkhälsan i den svarta befolkningen.
– Det är detta som vi menar, när vi talar om den strukturella rasismen. Den är inte bara en

attityd utan den ingår i strukturerna – i stadsplaneringen och i transportsystemen, i ekonomin och lagarna och i skolorna och sjukvården, säger Frank Snowden.

○ ○ ○

I Tuskegee är övergreppet svårt att glömma. Linda Masha i kyrkbänken berättar att hennes egen styvfar Grant Moss ingick i syfilisexperimentet. Han och hans anhöriga fick så småningom ersättning från staten.

– Jag visste att min mamma fick pengar, men jag brydde mig inte så mycket om orsaken när jag var ung. Det var först som äldre som jag verkligen satte mig in i vad som hänt och hur man experimenterade med svarta, fattiga människor, säger hon.

Linda Masha har ett leende som lyser, till och med när hon bär munskydd. Men hennes ord om studien i Tuskegee är hårda.

– Jag skulle säga att de försökte bli av med den svarta befolkningen, säger hon.

Pastor KG Jones kom till Tuskegee från Washington 1988. Då lärde han känna anhöriga till offren för experimentet och mötte misstänksamhet mot regeringen, staten och delstaten. Fortfarande nämns studien.

– Det var en man här som motiverade sitt motstånd mot vaccinet med experimentet. Jag påpekade att detta inte gäller syfilis utan ett vaccin som ska skydda mot coronaviruset. Men han tänkte inte ta det i alla fall.

Pastor Jones uppmanar sina församlingsmedlemmar att studera fakta om vaccinet:

– Vi kan inte tvinga någon, men vi kan försöka nå fram till dem med information.

○ ○ ○

Lillie Tyson Head, dotter till Freddie Lee Tyson, vill inte att syfilisstudien ska pekas ut som ett motiv för vaccinmotståndet. Därför har hon gått ut och uppmanat människor att tacka ja till sprutorna mot covid-19.
– Jag har lyssnat på rekommendationerna från CDC. Jag tror att de gör sitt bästa i den här situationen. Jag litar på dem när det gäller vaccinet, trots att jag fortfarande har många frågor om experimentet och vad som hände med alla proverna som togs på de här männen, säger hon.
Samtidigt tycker hon att det är bra att experimentet och orättvisorna i vården får ny uppmärksamhet under pandemin.
– För mig finns inga viktigare frågor än hälsofrågorna och att människor ska bli bra bemötta när de söker sjukvård. Jag har fått höra berättelser och jag har erfarenheter av vård som inte är jämlik. Det behöver vi ändra på, säger hon.

○ ○ ○

Tuskegee år 2021 är inte bara berättelsen om ett övergrepp utan också berättelsen om ett samhälle som mobiliserar, för att göra upp med det förflutna.
– Vi slåss mot historien, säger sjuksköterskan Lisa Jones.
Hon är mitt uppe i torsdagens vaccinationsprogram i Tuskegee, efter tre månaders kamp för att öka immuniteten mot covid-19. I början var kön till vaccinet lång.
– Nu tar jag emot folk även om de inte har bokat tid, säger hon.
Tio patienter har kommit och gått på kliniken den här morgonen i Tuskegee. Den elfte, Olivia Bimbo, har fått sin andra spruta och är kvar i

rummet för obligatorisk observation under en kvart.
– Jag ville verkligen inte ta vaccinet. Men det var så många som jag kände som dog med covid. Tjugo personer, säger hon.
Lisa Jones inflikar att man kan reagera lite hårdare på andra dosen.
– En del har fått lite frossa. Ta värktabletter och drick vatten, uppmanar hon.
Hon kommer att använda den frasen fler gånger den här förmiddagen. Nästan alla har kommit för andra sprutan.
– Jag tror att de som vill vaccinera sig har gjort det nu. Om man avstår beror det inte på att - vaccinet inte är tillgängligt, säger Lisa Jones.
○ ○ ○
Två män kliver in i lokalen.
– God morgon! Jag är glad att se er alla. Låt folk i omgivningen få veta att de kan vaccinera sig, säger den ene.
Hans namn är Frank H Lee och han kommer från den lokala katastrofmyndigheten EMA i Macon County. Han har sällskap av pastor Domecia J Manuel. I kampen mot covid i Tuskegee med omnejd har de blivit ett radarpar.
Macon County hade inte de bästa förutsättningarna, med mycket landsbygd och många fattiga invånare, som inte fått del av utbyggnaden av sjukförsäkringen.
– Vi hade problem med tillgängligheten till vården redan före covid. Vi hade och har problem med många invånare med diabetes och högt blodtryck och andra medicinska tillstånd, säger Frank Lee.
Men myndigheterna, universitetet, kyrkorna och frivilligorganisationerna fann varandra och

började organisera öppna möten i Macon County.
– Folk har fått ställa frågor om vad vaccinet betyder. Om det är säkert. Om det går att lita på, när det kommer från folkhälsomyndigheten CDC, eftersom man kan sin historia, säger pastor Manuel.
Han säger att det förflutna spelade roll för mobiliseringen.
– Vi har lärt oss att gå samman och hjälpas åt på grund av det som har hänt just i det här samhället. På grund av hur människor har behandlats historiskt.
En lördag i början av december förra året fick han lämna ett möte i hast. Hans mamma hade förts med ambulans till sjukhuset. Hennes liv gick inte att rädda. Hon hade fått diagnosen covid-19 så sent som fyra dagar tidigare.
– Hon var så levande och så full av energi. Det blev en viktig påminnelse om vad allt detta handlar om, säger pastor Manuel.
Nu försöker han och hans samarbetspartner Frank Lee få ut budskapet att kampen mot pandemin är långt ifrån över. Men det är svårt att nå fram med information i områden där invånarna inte ens har internet.
– Vi har pratat om att trycka upp skriftligt material och försöka få ut informationen via livsmedelsaffärerna och på läkarmottagningar och kanske till och med låta trafikpolisen dela ut information, säger pastor Manuel.
I våras uppmanade de invånarna att skaffa så bra information som möjligt. Nu betonar de mer kategoriskt att sprutorna är det säkraste alternativen.
– Vi kan gå ut hårdare eftersom alla känner någon som har vaccinerat sig, säger Frank Lee.

○ ○ ○

Ändå blir det mer och mer tydligt att USA har nått en platå i vaccineringarna.

Opinionsmätningar visar att många under 40 år inte tar hotet från covid-19 på allvar.

Att tacka nej kan också vara en medveten protest för yngre svarta amerikaner.

– Jag har en stark misstro mot president Biden, säger aktivisten Rashard Dobbins.

President Joe Biden hade hoppats att nationaldagen den 4 juli skulle bli vändpunkten för USA i kampen mot covid-19. Myndigheter och företag använt alla möjliga lockbeten för att få fler att ta sprutan – från pengalotterier till gratis munkar. Den som fått två doser får lov att röra sig fritt och utan munskydd i stora delar av USA.

Han arbetar med Class Act Detroit för att främja kreativiteten bland barn och unga i utsatta områden i storstaden Detroit. Han har rötter i Alabama och tillbringade delar av uppväxten i grannstaten Georgia. Han är född 1989, 17 år - efter avslöjandet om syfilisexperimentet i Tuskegee.

– Det finns med i mitt medvetande, som ett i raden av övergrepp, säger han.

I vaccinationsprogrammet 2021 får svarta och vita medborgare likadana sprutor. Men det övertygar inte vaccinmotståndare som Rashard Dobbins:

– Vi är inte likadana. Vi är alla människor, men våra erfarenheter är inte desamma. Våra mödrar och flickvänner har fått höra att de har högre smärttröskel än vita kvinnor. Våra män har kastats i fängelse. Vi har inte samma diet eller samma sömnvanor. Så det finns inget som säger att vi skulle reagera likadant.

Kampen mot pandemin kom att sammanfalla med protesterna mot rasism och polisbrutalitet i USA. George Floyds död i Minneapolis i maj förra året blev den utlösande faktorn.
– Jag har aldrig sett någon med ett lakan över huvudet i Ku Klux Klan. Men jag har sett människor i blå uniformer med knäna mot svarta människors halsar. Mentaliteten och systemet lever vidare, säger Rashard Dobbins.
Han påpekar att senatorn Joe Biden var med och författade 1994 års lagpaket om våldsbrott och brottsbekämpning. Det ledde till hårdare tag och att många unga svarta män hamnade i fängelse.
– Den lagen slog ut en generation och påverkade tillvaron för svarta män i flera årtionden. Då kan man förstå varför jag är skeptisk till Biden, säger han.

○ ○ ○

Historikern Frank Snowden tycker att USA står vid ett vägskäl efter ett och ett halvt år av pandemin och protesterna mot rasismen.
– Det är ett stort drama som utspelar sig inför våra ögon. Jag tror att vi kan gå åt två olika håll som land. Det finns en del dåliga tecken och många goda tecken. Jag vet inte hur det kommer att sluta, säger han.
Det finns människor som vägrar ta sprutan. Och det finns människor som tvekar och tänker om.
– Som jag ser det så är det en framgång och en seger varje gång som vi kan få en människa att förstå hur viktigt det är att vaccinera sig, säger Karens Landers på hälsomyndigheten i Alabama.
Hon betonar att det går att överbrygga klyftor – nu vaccinerar sig svarta medborgare i nästan lika hög grad som vita invånare.

– Jag tror att det beror på att vi har lagt så stor kraft på att nå ut till den afroamerikanska gruppen, säger hon.
Lillie Tyson Head konstaterar att pandemin har fått fler människor att ta reda på vad som hände i Macon County och Tuskegee på 1900-talet. Visserligen brukade hennes pappa Freddie Lee Tyson – som avled 1988 – säga att *talk is cheap*. Det är lätt att snacka och svårare att få något gjort.
– Jag hoppas att vi får se mer av handlingar. Vi har i alla fall fått uppmärksamhet kring många av orättvisorna för svarta medborgare. Vi kan läka såren, men vi får aldrig glömma vad som hände, säger hon.
Några personer har hört av sig och berättat att de låtit vaccinera sig, efter att ha lyssnat på henne.
– Då känner jag mig välsignad och ödmjuk. Jag vet att jag har fått dem att göra något som jag tror är bra för dem, som jag tror är bra för oss alla, säger hon.
○ ○ ○
Linda Masha från Bethelkyrkan i Tuskegee kände tyngden av historien. Ändå kom hon till slut på andra tankar om vaccinet.
– Jag har funderat på att skaffa mig ett nytt jobb, helst något med matlagning, och då behöver jag kunna röra mig fritt bland folk, säger hon.
Så hon tog sprutorna. Och hon har inte ångrat sig.
– Jag är mycket mer bekväm nu, särskilt när jag träffar andra äldre människor, säger hon.
Hon hade ingen som helst fysisk reaktion efter vaccineringen.

– Jag tror att det handlade mycket om rädsla. Du vet, svarta människor har anledning att vara rädda. Men jag är glad att jag tog vaccinet. Jag skulle verkligen rekommendera det.

Karin Eriksson

Bakgrund. Tuskegee-studien av syfilis

Ursprungligen kallad ”Tuskegee Study of Untreated Syphilis in the Negro Male” (i dag USPHS Syphilis Study at Tuskegee) var en klinisk studie ledd av USA:s hälsomyndighet USPHS i samarbete med Tuskegee institute 1932–1972 i Tuskegee, Alabama.

Syftet var att studera effekterna av obehandlad syfilis.

För att göra detta vilseleddes 600 fattiga svarta män att delta i studien av vilka 399 var syfilissmittade och resterande användes som kontrollgrupp.

Männen fick inte veta att de hade syfilis utan informerades att de hade dåligt blod, på den tiden ett uttryck för en rad sjukdomar och besvär inklusive syfilis, anemi och trötthet. I utbyte för sitt deltagande lovades männen gratis sjukvård, måltider och begravningsförsäkring. Någon behandling mot sjukdomen fick männen aldrig, inte heller efter att penicillin blivit standardterapin mot den år 1947. I stället gavs de placebon och fick genomgå undersökningar presenterade som behandlingar.

Studien stoppades 1972 efter att nyhetsbyrån AP fick kännedom om och rapporterade om den. Vid det laget hade 128 män dött av syfilis eller syfilisrelaterade komplikationer. 40 av männens fruar hade smittats och 19 barn fötts med medfödd syfilis.

Experimentets offer och deras familjer tilldelades ett skadestånd på totalt 10 miljoner dollar år 1974.
År 1997 bad dåvarande president Bill Clinton studiens offer officiellt om ursäkt å USA:s regerings vägnar.
Studiens grava etiska övergrepp ses som ett av de värsta i landets historia.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

1/4

Sven Mörtberg och Jesper Bergstrand från Örebro fallskärmsklubb.
Foto: Amir Nabizadeh

FLYGOLYCKAN I ÖREBRO.

A
l

l
a
f
a
l
l
s
k
ä

r
m
s
h
o
p
p
a
r

n
a
k
o
m
f
r
å
n

Ö
r
e
b
r
o
k
l
u

b
b
e
n

Samtliga åtta fallskärmshoppare som förolyckades i flygolyckan tillhörde Örebro fallskärmsklubb. De flesta av dem var unga. Piloten kom från Skåne.
– Vi är en liten klubb och de som omkommit i olyckan har varit viktiga personer för oss. Vi har förlorat vänner, väldigt duktiga instruktörer och nya vänner som precis börjat hoppa fallskärm. Hur klär man den förlusten i ord? säger Jesper Bergstrand, medlem i klubben.
ÖREBRO. Örebro flygplats, lördag förmiddag. På gräset utanför ingången till avgångshallen växer den långa raden av blommor som lagts ut till minne av de omkomna. Blommorna ligger i grupper om nio, en för varje person som miste sitt liv i torsdags kväll. ”Heroes never dies – hjältar dör aldrig” – står det på en av hälsningarna.
Bara några hundra meter därifrån ligger den havererade flygplanskroppen kvar, den kommer att bärgas tidigast på söndagen. Intill parkeringen ligger också fallskärmsklubbens lokaler, där finns det krisstöd från kommunens Posomgrupp och Svenska kyrkan på plats hela helgen.
– Vi har fått oerhört mycket hjälp av kommunens stödgrupp. Mat, vatten, filtar,

närvaro – det har betytt väldigt mycket att vi fått det praktiska stödet, säger Jesper Bergstrand.
Sven Mörtberg, riksinstruktör vid Fallskärmsförbundet, står intill Jesper Bergstrand när vi får veta hur hårt klubben i Örebro drabbats. Även han är djupt berörd.
– Vi behöver tid och utrymme att hantera det här. Det är naturligt att vi har ett fokus inåt nu, mot de anhöriga, mot våra medlemmar, säger han och berättar att man förutom den interna kompetens man har när det gäller krishantering, även tagit in externa experter.
Även Sven Mörtberg trycker på den stora och starka känsla av gemenskap som finns – även globalt – bland fallskärmhopparna.
– Det stöd vi får är massivt. Vi är inte ensamma med sorgen, det är en liten tröst, säger han och nämner den tysta minut som hölls på fredagen, på sekunden 24 timmar efter dödsolyckan.
Anders Lennartsson, kyrkoherde som deltagit i kris- och stödarbetet har varit medveten om att de omkomna hörde hemma i Örebro.
– På ett sätt spelar det ingen roll var de förolyckade kommer ifrån, men samtidigt är det självklart extra tungt och tragiskt att alla hörde hemma här, säger han.
Han understryker att det måste få ta tid och att det kommer att ta tid – först att få vara chockad och sedan att börja acceptera det som ska accepteras.
Nu avvaktar såväl Örebro fallskärmsklubb som förbundet de svar som kanske på sikt kan hjälpa dem att läka.
– Det kommer att hjälpa oss att få svar på vad som hände, hur det gick till och varför. Men vi vet att det är en lång process som kommer att ta

tid. Det finns ingen anledning att spekulera innan vi har de svaren, säger Jesper Bergstrand.
Även Sven Mörtberg understryker att man har stor respekt för så väl polisens som Haverikommissionens arbete.
En officiell minnesceremoni planeras på torsdag klockan 14 i stadsparken i Örebro.
Landshövding Maria Larsson är initiativtagare.
Minnesstunden sker i samarbete med Örebro fallskärmsklubb, Svenska kyrkan, Örebro kommun och länets kommuner.
Ulrika By
ulrika.by@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

M P u n d e r

s
p
ä
r
r
e
n
–
ä

n
n
u
e
n
b
o
t
t

ennoterin gförL

Det är fortsatt tufft för Liberalerna som ännu en gång noterar låga siffror i Svensk väljaropinions sammanvägning. Även Miljöpartiet backar och hamnar nu under riksdagsspärren.

Liberalerna backar 0,4 procentenheter från 2,7 till 2,3 procents väljarstöd sedan förra månadens mätning, rapporterar Sveriges Radio

Ekot. Det är partiets lägsta siffra sedan Svensk väljaropinion, en sammanvägning av flera partisympatimätningar som Kantar Sifo gör för radion en gång i månaden, inleddes för elva år sedan.

Även Miljöpartiet placerar sig under fyraprocentsspärren, med 3,4 procent av väljarstödet. Så låga siffror har partiet inte haft sedan förra sommaren. Och det är generellt sett regeringspartierna MP (-0,7) och Socialdemokraterna (-1,0) som har tappat mest sedan förra mätningen, varpå S även de krympt sedan förra sommarens höga notering över 30 procent.

I övrigt är det marginella förändringar som har skett, men de stora vinnarna stavas Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna som har ökat 0,8 respektive 1,4 procentenheter.

Partiernas väljarstöd i juni 2021

Moderaterna 22,1
Liberalerna 2,3
Centerpartiet 9,2
Kristdemokraterna 5,2
Socialdemokraterna 25,5
Vänsterpartiet 10,4
Miljöpartiet 3,4
Sverigedemokraterna 20,5

TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Riskgruppen kan få

t
r
e
d
j
e
s
p
r

u
t
a
i
h
ö
s
t

Dagens covidvaccin ger något sämre skydd mot den smittsamma deltavarianten. För landets

riskgrupper kan det därför bli aktuellt med en tredje vaccindos i höst. Den övriga befolkningen kan sannolikt vänta.

– Det finns exempelvis tecken på att personer med väldigt allvarligt försvagat immunförsvar kan behöva en påfyllnadsdos redan under hösten, säger statsepidemiolog Anders Tegnell.

TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

1/5

Jan Nilsson, Anders Andersson och Josefine Larsson är eldsjälarna bakom kolonilotten utanför Kiviks hamn. På repet de lagt ut är tanken att musslor ska få fäste. Enligt Josefine Larsson på Marint centrum är det dock tveksamt om blåmusslor odlade i Hanöbukten är ätbara – på grund av smak, storlek och miljögifter.
Foto: Anders Hansson

HAVSODLING.

H
ä
r
t
a
r
S
v
e

r
i
g
e
s
f
ö
r
s

t
a
m
a
r
i
n
a

k
o
l
o
n
i
l
o
t

t e r f o r m

Föreställ dig att du har din egen odlingslott. Men i stället för morötter och ärtor planterar du sockertång och blåmusslor. Och pallkragarna är utbytta mot rep – som ligger ute till havs.
I Danmark är det redan verklighet för ett tusental havsbönder. Nu har den ”blå vågen” även nått Sverige.
– Framtidens mat kommer från havet, säger Maria Bodin, projektledare på institutionen för marina vetenskaper vid Göteborgs universitet.
Stödd mot ett kvastskaft kliver Kiviks kustråd Anders Andersson runt i vadarstövlar bland de hala stenarna bakom hamnbassängen.
– Tanken är att detta ska bli som en kryddträdgård där man odlar småskaligt för hushållsbehov, säger han entusiastiskt och lyfter försiktigt upp en nätkasse med ljusgröna alger ur vattnet.
Sedan i våras pågår ett försöksprojekt med marina kolonilotter i det skånska kustsamhället.

Syftet är att ta reda på vilka möjligheter det finns att odla råvaror från havet i Hanöbukten. Projektet leds av byalaget på orten, med stöd och rådgivning från Marint centrum i Simrishamn.
– Det här är ju en gammal fiskeby där bönderna förr i tiden använde tång som gödningsmedel. Jag kände att det vore kul att återuppta traditionen och inspirera folk att upptäcka havet och alla outnyttjade resurser som finns i det, säger Anders Andersson.
Runt om i världen växer nu sjömatsproduktionen, bland annat i Danmark där det finns drygt 20 föreningar och ett tusental havsbönder som odlar musslor, alger och ostron.
I Sverige är vattenbruk ännu i sin linda. Förra året var Tjärnö marina laboratorium på västkusten först i landet med att skapa en testanläggning för marina kolonilotter inom projektet Marint gränsforum Skagerrak.
– Framtidens mat kommer från havet och vi undersöker vilka tillstånd som krävs för att skapa en marin kolonilott, vilka arter man kan odla och vilka metoder och redskap som krävs, säger Maria Bodin, projektledare på institutionen för marina vetenskaper vid Göteborgs universitet.
Parallellt kartlägger hon alla intressenter i Sverige och Norge i projektet Havhøst i Norden, där bland annat Kivik ingår. Tanken är att sedan koppla ihop dem med Havhøst-nätverken i Danmark.
Testanläggningen på Tjärnö marina laboratorium är en enkel konstruktion. Två rep mellan två bommar, som hakats fast på en brygga. Det är allt. Ändå har projektet fått stor

uppmärksamhet sedan det blev känt hösten 2020.
– Alltifrån privatpersoner som hör av sig och säger ”hej kan jag skriva upp mig på en lista, jag vill gärna ha en kolonilott”, till restauranger och skolor, säger Maria Bodin.
Utöver att testodla olika sorters alger och musslor använder hon platsen för att förvara ostron, och har även satt ner burar för att fånga djur som lever i grunt vatten, så som strandkrabbor och tångräkor.
– Marina kolonilotter kan användas som ett skafferi, säger hon.
Huvudsyftet med projektet just nu är att undervisa, informera och inspirera folk till att vara vid havet och äta mer sjömat.
– Jordens yta består till 70 procent av hav. Men av den maten vi äter är det enbart 5-6 procent som kommer från havet, säger hon.
Precis som det finns växtzoner på land, finns det även i havet. Det är salthalten som avgör vilka arter som trivs var. På västkusten finns det bra förutsättningar för att odla och förvara marina råvaror. I Östersjön handlar det snarare om miljönytta.
– Förutsättningarna i Östersjön ser annorlunda ut jämfört med västkusten och Danmark, bland annat på grund av föroreningsproblematiken och de låga salthalterna som begränsar artrikedomen och tillväxttakten, säger Josefine Larsson, forsknings- och innovationskoordinator vid Marint centrum i Simrishamn.
Även om allt som skördas inte är ätbart hoppas hon att det ska gå att hitta nya användningsområden – som att ta fram gödningsmedel, utvinna proteiner eller skapa byggnadsmaterial av tången från stränderna.

– Nu jobbar vi tillsammans med Lunds universitet med att bygga en forsknings- och innovationsmiljö och vi ser flera potentiella forskningsintressen som kan kopplas till projektet. I första hand handlar det om att få odlingarna att funka och hitta lämpliga användningsområden, säger hon.
Trots alla möjligheter och det stora intresset för marina kolonilotter kan det dröja innan vi ser en utveckling likt den i Danmark. Den svenska byråkratin är snårig, och lagstiftningen som rör havet är eftersatt, menar Maria Bodin.
– Det här är något som puttrar. Det går mycket pengar till forskning som har med sjömat att göra. Därför behövs det en stor uppdatering runt havets regler.
Vem som helst kan söka tillstånd för att odla i havet, förutsatt att man äger sin egen brygga eller vattenrättigheter. Men även då är det kostsamt. Och det tar tid.
– I Danmark finns ett hobbytillstånd och ett häftigt finansieringssystem, en fond för de som vill börja med marina kolonilotter. Och i Norge är det varje fylkeskommun som sköter ansökan, vilket innebär att det är en ansökan in, ett svar ut. I Sverige är inget av det här samordnat.
Sveriges unika strandskydd innebär samtidigt att vi har tillgång till havet på ett sätt som andra länder saknar. Men den friheten måste förvaltas ansvarsfullt, menar Maria Bodin.
– Ska man anlägga en odling måste man ha gjort en miljökonsekvensbeskrivning och med jämna mellanrum ha övervakning över odlingen. Även om det skulle bli en boom är viktigt att ha både hängsle och livrem så att vi inte drar i gång något okontrollerbart.

Inom ramen för projektet Havhøst i Norden har Maria Bodin därför inlett en dialog med olika myndigheter och andra aktörer i Sverige.
– Det finns lite olika skalor i detta. I framtiden skulle till exempel kommunen kunna utse områden i den blå översiktsplanen som skulle vara passande för ett marint kolonilottsområde. Strömstads kommun undersöker just nu olika förutsättningar för allmänna marina kolonilotter, till exempel om en bostadsrättförening skulle kunna locka köpare till en nyproduktion där det ingår en marin kolonilott.
Tanken är att få med hela värdekedjan på tåget: från restauranger till livsmedelskedjor. Man ser även en chans att utveckla konceptet hållbar turism, eller kunskapsturism, för att locka fler besökare till staden.

Varje vecka går Anders Andersson och Jan Nilsson, ordförande i Kiviks byalag, en tillsynsrond i den marina kolonilotten. Ovan vattenytan är den så gott som osynlig, frånsett några vita stolpar som sticker upp ur havet för att det ska bli lättare att hitta.
Jan Nilsson drar försiktigt upp ett grovt rep ur vattnet.
– Titta, våra små barn har vuxit, Anders! utbrister han och inspekterar försiktigt de små musslorna som satt sig på rad som ett litet halsband.
Anders Andersson tror att alger och annat som lever i havet är framtidens mat och hoppas att projektet ska sprida sig.
– Med pandemin har vi haft en global knäck, vi har fått dra oss tillbaka i ett år och närhetsprincipen har vuxit sig allt starkare. Man vill ha det lokalodlade och ta tillvara naturens

resurser. Det märks bland invånarna här också, vi har flera som säger sig vara redo att börja så snart det är möjligt.

Hanna Grosshög
hanna.grosshog@dn.se
Anna Skoog
anna.skoog@dn.se

Fakta.

Jordens yta består till drygt 70 procent av hav – men bara 5–6 procent av all världens matproduktion kommer från havet.
I Sverige äter vi 13 kilo fisk och skaldjur per person och år. 75 procent av all sjömat som konsumeras i landet är importerad. Vi äter i genomsnitt 17 procent av fisken i dag, resten går till foderproduktion.
Runt om i världen växer nu sjömatsproduktionen, bland annat i Danmark där det finns ett tusental havsbönder som odlar musslor, alger och ostron.
I en havskolonilott odlas, förvaras och fångas råvaror från havet. Odlingarna anläggs till havs eller i kustnära områden.
På Tjärnö marina laboratorium på västkusen har ett pilotförsök i form av en testanläggning tagits fram. Pilotförsöket har gjorts inom projektet Marint gränsforum Skagerrak, ett interregionalt projekt som finansierats av EU-medel.
Havhøst i Norden är ett samarbetsprojekt mellan Sverige, Norge och Danmark som finansierats av Nordiska ministerrådet. Havhøst Danmark fungerar som samarbetspartner och inspiration. Havhøst i Norden har hittils samlat intressenter från finska viken till västkusten.
Havhøst betyder ungefär ”havsskörd”.
Källor: Göteborgs universitet, Havhøst

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

1/5

På sjukhuset i Adigrat får tvåårige Tewolde läkarhjälp. Pojken är kraftigt undernärd och har tagits dit av mamma Lemlem och pappa Berhane.
Foto: Erik Esbjörnsson

KRIGET I TIGRAY.

S
v
ä
l
t
h
o
t
e

t
l
i
k
a
i
l
l
a

s
o
m
n
ä
r
v
ä
r

l
d
e
n
s
l
ö
t
u

p p i L i v e A

i d

I början av juni hotades 350 000 tigreaner i norra Etiopien av svält i krigets spår. Tre veckor senare hade siffran vuxit till svindlande 900 000 människor, och miljoner fler kan vara i riskzonen. Nu pågår en kamp mot klockan för att nå ut med hjälpen till civilbefolkningen i den krigsdrabbade provinsen, som dessutom utsatts för en blockad av sina omgivande fiender.

TIGRAY. Säsongens första regn har börjat falla över bergen kring staden Adigrat i norra Tigray. Vanligtvis vid den här tiden på året är bonden Berhane Aregawi ute på fältet och försöker

avgöra när det är dags att så. Men nu befinner han sig i stället på stadens sjukhus. Han fingrar på ett verktyg som hans fårade händer inte är vana att hantera – en liten genomskinlig plastspruta med flytande föda som är kopplad till en slang som går ned i tvååriga sonen Tewoldes mage.
Sonen är för svag för att äta på egen hand och har dessutom problem med andningen. Järnbrist har gett honom anemi och han kan inte ta upp syre som andra barn i hans ålder. Vid sjuksängen står en maskin som ökar koncentrationen av syre i Tewoldes lungor. Den andas mer högljutt än pojken.
För mamma Lemlem är det en lättare börda än vanligt när hon håller Tewolde i sin famn. Pojken väger bara åtta kilo, vilket är 60 procent av den normala kroppsvikten för en tvååring.
– Det har varit ont om mat, säger Berhane bekymrat.
– Vi tvingades på flykt när kriget bröt ut och när vi vågade återvända hem fanns det ingen mat kvar i huset. Allt var länsat.
Familjens by ligger bara ett par kilometer från gränsen till grannlandet Eritrea, vars regering har legat i krig med provinsen Tigrays politiska elit TPLF under flera decennier.
När det etiopiska inbördeskriget bröt ut den 4 november i fjol tog landets premiärminister Abiy Ahmed hjälp av Eritrea, som han slutit fred med bara häromåret, för att ta sig an den gemensamma fienden TPLF i Tigray. Bara dagar efter krigsutbrottet stormade tusentals eritreanska soldater in i Etiopien och ockuperade hela gränsområdet. De visade snart vem som var den nya herren på täppan.

– De tog vår mat. De söker hämnd för det tidigare kriget på 1990-talet, säger Berhane.
– Och de har sagt åt oss att inte vara utomhus. Den som inte lyder riskerar att bli skjuten.
Under ett halvår har detta varit vardagen för familjen. Händelseutvecklingen i området är typisk för en i dag allmänt accepterad uppfattning inom biståndsvärlden: Svält är inte en ekologisk företeelse utan har ekonomiska och politiska förklaringar.
I fjol drabbades Etiopien av en gräshoppsinvasion som slagit till mot hela Östafrika. Då skickades hjälpsändningar över hela landet. Flera tigreaner som DN talat med har sagt att det var sista gången de fick något stöd från staten. Det var också, som i Berhanes fall, sista gången de kunde skörda.
Och sedan kriget bröt ut har de drabbats dubbelt.
Dels kan de inte bruka sin mark. De har antingen förbjudits att göra det eller kan inte.
Kriget har till dags dato tvingat två miljoner på flykt – människor som annars skulle ha arbetat på fälten.
Dels kommer inget stöd från den federala regeringen i Addis, som ligger i krig med TPLF.
– Det är många som inte har mat i området där vi bor, berättar Berhane.
Det kan handla om hundratals personer som går hungriga bara i en enda by av den storlek som den där Berhane bor. Och han säger att det har varit likadant i närområdet.
– I flera av våra grannbyar har soldaterna förbjudit människor att gå ut på fälten.
I hela Tigray hotades 350 000 människor akut av svält i början av juni, enligt FN. I slutet av samma månad varnade USA:s biståndschef Samantha Power för att denna siffra vuxit till

900 000 människor, enligt deras beräkningar, och ”miljoner fler är i riskzonen”.
Nästan en miljon människor riskerar alltså att dö om de inte får mat. Lika många som dog i Etiopien under den stora svälten i början av 1980-talet. Då mobiliserades en hel värld för att undsätta de nödställda i Tigray.
Bilderna som kablades ut på barn med uppsvällda magar och flugor på torra hornhinnor väckte musikern Bob Geldofs engagemang och han samlade brittiska artister för att spela in välgörenhetslåten med den smått absurda titeln ”Do they know it’s Christmas” (om ett land som varit kristet sedan 300-talet, många sekler före Europa). På andra sidan Atlanten svarade den amerikanska artisteliten med ”We are the world”. Den 13 juli 1985 förenades samtliga musiker i de välkända Live Aid-galorna som lockade en miljardpublik till tv-apparaterna över hela världen. De insamlade pengarna skulle gå till svältens offer i Tigray.
I efterhand har det visat sig att en inte oansenlig del av biståndet hamnade i fickorna på både TPLF och dess motståndare, den kommunistiska Derg-juntan i Addis Abeba.
Då hade Etiopien 40 miljoner invånare. Under det senaste kvartsseklet har matproduktionen ökat dramatiskt i Etiopien, men landets befolkning har också nästan tredubblats till närmare 120 miljoner och landet är det näst största i Afrika efter Nigeria.
Varningsklockorna har ringt med allt högre volym under det senaste halvåret, men det finns ingen politisk vilja till vare sig samtal om fred eller assistans till den nödställda civilbefolkningen i Tigray. Fredspristagaren Abiy Ahmed, landets premiärminister, har i

stället anklagat både civilbefolkningen och biståndsorganisationerna för att stötta rebellerna i Tigray och han hänvisar till svälten på 1980-talet.
– Precis som förut vill en del internationella organisationer använda samma taktik för att beväpna den splittrade juntan (TPLF) genom att upprätta en humanitär korridor, sade premiärministern häromveckan till lokala medier i huvudstaden Addis Abeba.
Detta är anledningen till att hjälporganisationer larmat om att de inte får tillträde till berörda områden och om att försändelser med livsmedel stoppas vid vägspärrar. Vid en matutdelning i staden Hawzen samlas tusentals människor för att få del av vetesäckarna, men ransonerna räcker bara till halva hushåll. Och om ransonerna är små i städerna, är de obefintliga längre ut på landsbygden.
Tibletse Gerechal, som DN träffar i Hawzen, berättar att hon vandrat i fem timmar från hembyn till Hawzen för att få 15 kilo vetemjöl.
– Vi är fem i familjen men jag fick bara vetemjöl för tre personer, säger hon.
Efter flera militära bakslag har den federala regeringens trupper nu retirerat från Tigray. De eritreanska soldaterna har också dragit sig undan men kontrollerar fortfarande gränsområden och delar av västra Tigray.
I stället har Abiys regering stängt ned elförsörjningen och mobilnätet i Tigray och en blockad har upprättats – bränsleförsörjningen har upphört och kontantbristen har slagit ut marknaderna.
Så sent som i fredags rapporterade oberoende tidningen Addis Standard att en konvoj från FN:s livsmedelsprogram stoppats i

Amharaprovinsen där lokala miliser vägrade att låta den fortsätta norrut mot Tigray.
I Adigrat, på sjukhuset, kommer tvååringen Tewolde med stor sannolikhet att klara sig väl – för att han fått vård. Det är inte hans välbefinnande som oroar läkarna, utan de barn i samma ålder som inte lyckats få hjälp. Doktor Layn Tekle, som satt in sonden i Tewoldes näsa, säger att 13 barn dött av undernäring på sjukhuset sedan kriget bröt ut. Och detta var innan krisen blev akut.
– Denna siffra är ganska låg. I samma stund som folk kan röra på sig räknar jag med att siffrorna stiger dramatiskt. För i dagsläget har väldigt få föräldrar någon möjlighet att ta sig hit, säger läkaren.

Fakta. Varningssignaler i ett halvår

Efter svälten i regionen på 1980-talet sjösatte den amerikanska biståndsmyndigheten USAID ett varningssystem tänkt att motverka framtida katastrofer, Famine Early Warning Systems Network, (Fews Net).
Tidiga varningar innebär att det internationella givarsamfundet och organisationer som arbetar med hjälp på plats tidigare kan förbereda sig finansiellt och logistiskt för utmaningarna.
Redan i januari i år utfärdades starka varningar om att situationen i Tigray hotar att bli en katastrof.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Fordon, livsmedel, mediciner och vatten – de amerikanska soldaterna lämnade mycket av sin materiel kvar på flygbasen Bagram i Afghanistan när de gav sig av för drygt en vecka sedan.
Foto: Wakil Koshar AFP

AFGHANISTAN.

Tali banern på

v
ä
g
t
a
ö
v
e
r

n
ä
r
U
S
A
ö
v
e

r
g
e
r
s
i
s
t
a

b
a
s
e
n

Talibanerna invaderar allt fler distrikt i Afghanistan. USA:s soldater retirerar i förtid, förband ur den afghanska regeringsarmén flyr i stället för att strida. Insatta bedömare tror att talibanerna snart kan ta över makten i landet.

De amerikanska soldaterna smög iväg som tjuvar om natten. På fredagen för drygt en vecka sedan, klockan 3 på morgonen, släckte de lyset på den gigantiska flygbasen Bagram och åkte ut genom grindarna.
Den afghanska arméns befälhavare visste inget i förväg om den snabba reträtten, har de berättat för utländska journalister. De möttes av en övergiven militäranläggning med tomma fordon parkerade på måfå – en del med startnyckeln i – och livsmedelsförråd som kan föda flera städer: tiotusentals vattenflaskor, portioner med inplastad färdigmat, burkar med jordnötssmör. Bagram var öde, sånär som på ett gäng plundrare som genast fått nys om uttåget, men som snart skrämdes iväg av tillskyndande afghanska soldater.
USA:s klenmodiga uttåg från Bagrambasen ger bilden av en slagen armé som inte fort nog kan ge sig iväg. Inte riktigt den bild som president Joe Biden tidigare velat visa av den amerikanska reträtten från Afghanistan. På en presskonferens i våras underströk Biden att USA:s militära personal skulle dra sig tillbaka från Afghanistan på ett ”säkert och ordnat sätt”.
För snart 20 år sedan, i december 2001, stod USA:s dåvarande försvarsminister Donald Rumsfeld på flygbasen i Bagram, som då var en skamfilad rest av den sovjetiska ockupationen av Afghanistan, och talade med journalister. Några veckor tidigare hade en amerikanskledd internationell militärstyrka störtat talibanregeringen i Kabul, samma talibaner som gett al-Qaidaledaren Usama bin Ladin en fristad när han planerade 11 septemberattackerna. Talibanerna, en sunniextremistisk rörelse med rötter i koranskolorna, hade dragit sig tillbaka till landsbygden. Donald Rumsfeld sade till

journalisterna att en ”internationell fredsbevarande styrka på maximalt 5 000 man” skulle se till att ordningen återställdes i Afghanistan.
Med facit i hand vet vi alla att Rumsfeld – som för övrigt avled för knappt två veckor sedan – fick grundligt fel. Talibanerna hade bara omgrupperat, nu började ett lågintensivt gerillakrig. Den afghanska regeringsarmén var inte stark nog för att klara av de välbeväpnade och välorganiserade talibanerna.
USA och andra länder tvingades förstärka militärt i Afghanistan. När den utländska truppnärvaron var som störst, för tio år sedan, fanns det över 130 000 soldater från nära 50 länder i Afghanistan. De utgjorde den Natoledda styrkan Isaf (International security assistance force).
100 000 av dessa soldater kom från den amerikanska armén. USA har också satsat stort på civil uppbyggnad. Den amerikanska ambassaden i Kabul är ett av världens största ambassadkomplex, med 1 400 diplomater på plats. Sedan 2001 har USA bidragit med den svindlande summan av 2,2 biljoner dollar till Afghanistan, i militära och civila projekt.
De senaste åren har den utländska närvaron trappats ned. Och nu drar sig alltså de sista resterna av USA:s militär ut ur Afghanistan, samtidigt som det signaleras att antalet diplomater ska minskas drastiskt.
Talibanerna avancerar nu på flera håll, samtidigt som USA:s trupper lämnar landet. Bland annat har talibansk milis tagit kontroll över den strategiskt viktiga staden Islam Qala i Heratprovinsen, som gränsar till Iran, och

attackerar den närliggande provinshuvudstaden Qala-i-Naw.
Talibanernas ledare hävdade häromdagen att de nu kontrollerar 85 procent av Afghanistans territorium. Även om det är en siffra som ifrågasätts är det ingen tvekan om att afghanska regeringssoldater den senaste tiden tvingats kapitulera och drivits på flykt.
Tidigare denna vecka kom rapporter om att ett tusental regeringssoldater flytt över gränsen till grannlandet Tadzjikistan efter sammandrabbningar med talibaner.
Talibanoffensiven har fått amerikanska underrättelseorgan att ändra sina framtidsprognoser om Afghanistan. Enligt uppgifter till Wall Street Journal pekar underrättelseanalyserna nu mot att talibanerna med våld kan ta över regeringsmakten i Afghanistan inom ett halvår efter USA:s militära reträtt.
I utbyte mot USA:s tillbakadragande har talibanerna lovat att inte låta internationella terrorister operera på afghanskt territorium. De har också förbundit sig att förhandla med den afghanska regeringen, men hittills har inga större framsteg gjorts. Och medan stiltje råder i förhandlingarna rycker talibanerna fram på marken i Afghanistan.
Erik Ohlsson

Fakta. Islamiska republiken Afghanistan

Invånare: 38 miljoner
Yta: 652 860 kvadratkilometer (1,5 gånger större än Sverige).
Folkmajoriteten, drygt 60 procent, är pashtuner. Den näst största etniska gruppen är

tadzjiker. Hazarer och uzbeker är andra större grupper.
Afghanistan är ett av världens fattigaste och mest korrupta länder. 96 procent av statsutgifterna kommer från utländska givare. I landet odlas närmare 90 procent av världens opium.
Genom historien har landet varit erövrat av perser, greker och mongoler. Under 1800-talet stred den svaga afghanska staten mot Storbritannien i tre krig. 1979 invaderades Afghanistan av Sovjetunionen, som drog sig tillbaka 1989. Det USA-ledda kriget mot talibanerna inleddes 2001 och avslutas med att de amerikanska trupperna retirerar.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Två av de misstänkta för mordet på Haitis president Moïse förs bort.
Foto: Valerie Baeriswyl AFP

HAITI/COLOMBIA.

Legosol

d

a

t

e

r

h

a

r

b

l

i

v

i

t

n

y

e

x

p
o
r
t
v
a
r
a

Colombianska legosoldater anklagas för att ha utfört mordet på Haitis president Jovenel Moïse.
Legosoldater från det våldshärjade landet återfinns vid många av världens oroshärdar.
Varje år lämnar tiotusentals soldater den colombianska armén på grund av dåliga karriärmöjligheter, för att de misskött sig eller för att de tjänstgjort i de tillåtna 20 åren.
Att de lämnar armén relativt unga och med låg pension bedöms göra dem särskilt attraktiva för de företag som rekryterar legosoldater.
– Den colombianske soldaten är tränad, har stridserfarenhet och är dessutom billig arbetskraft, säger Jorge Mantilla, kriminolog vid Illinoisuniversitetet, till nyhetsbyrån AFP.
2011 avslöjade The New York Times att ett flygplan med colombianska före detta soldater

landat i Abu Dhabi för att ansluta sig till en armé av legosoldater som anställts av det amerikanska bolaget Blackwater för att vakta saudiska tillgångar.
I dag finns en global marknad för legosoldater där bolag från USA, Storbritannien, Frankrike, Belgien och Danmark anlitar soldater huvudsakligen från Latinamerika eller länder som befinner sig i väpnad konflikt, bland annat Zimbabwe och Nepal.
Enligt Jorge Mantilla har marknaden för legosoldater vuxit kraftigt det senaste årtiondet och utgör en gråzon inom internationell rätt. När det gäller brott mot mänskliga rättigheter faller det juridiska ansvaret på förövarna – snarare än på den stat eller det företag som anlitat dem.
– Bolagen är lagliga, men det betyder inte att allt de här människorna gör är lagligt, säger Mantilla.
Enligt colombianska myndigheter var fyra företag på något sätt delaktiga i mordet på Haitis president Jovenel Moïse i onsdags. Minst 28 personer ska ha varit inblandade, enligt uppgift var de flesta av dem från Colombia. Efter mordet har läget i landet varit instabilt, och det pågår en politisk strid om vem som ska styra Haiti.
TT AFP

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Frankrike

kechUSAu

t
ö
k
a
r
m
i
l
i

t
ä
r
s
a
m
a
r
b

e
t
e

Franska och amerikanska specialstyrkor ska göra gemensam sak i kampen mot islamistiska militanta grupper, så som IS och al-Qaida.

Frankrikes försvarsminister Florence Parly undertecknade på fredagen en överenskommelse om utökat samarbete under ett Pentagonmöte med sin amerikanska kollega Lloyd Austin. Besöket sker parallellt med tillbakadragandet av amerikanska trupper i Afghanistan och Frankrikes omorganisering av sin militära närvaro i det afrikanska Sahelområdet.

”Trots terrorism har våra specialstyrkor utvecklat ett verkligt militärt brödraskap”, skriver Parly på Twitter efter mötet.

I torsdags uppgav USA:s president Joe Biden att landet efter nästan två årtionden avslutar sin militära insats i Afghanistan den sista augusti.

På fredagen meddelade Frankrikes president Emmanuel Macron att de franska trupperna i den subsahariska regionen Sahel, där Frankrike strider mot beväpnade jihadistgrupper, ska reduceras och omorganiseras.

TT-AFP

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Kina: Jättepanda

nintelläng

rehotad

KINA. Jättepandan är inte längre hotad men fortfarande sårbar, enligt kinesiska myndigheter. Kinas omvärdering av artens status kommer fem år efter att Internationella

naturvårdsunionen IUCN fastslog samma sak. Det finns i dag omkring 1 800 jättepandor i det vilda. Omvärderingen reflekterar de förbättrade levnadsomständigheterna samt Kinas ansträngningar för att hålla ihop pandornas habitat, enligt Cui Shuhong, chef för departementet för ekologi och miljö, som BBC refererar till.

Naturvårdsexperter anser att framgången till stor del beror på att bambuskogar återskapats.

TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Ett av slukhålen i byn Mecencani, runt fyra mil sydväst om huvudstaden Zagreb.
Foto: AP

KROATIEN.

S l u k h

å
l
e
f
t
e
r
j
o

r
d
s
k
a
l
v
f
ö

r
b
r
y
l
l
a
r
f

o
r
s
k
a
r
n
a

På några få veckor förvandlades marken till en schweizerost. Forskare försöker

nu förstå varför nästan 100 slukhål på kort tid uppenbarat sig i Kroatien.

Det hände utan förvarning. I stället för spirande potatisplantor gapade plötsligt ett stort hål – 30 meter brett och 15 meter djupt – i Nikola Borojevics trädgård i byn Mecencani i centrala Kroatien.

– Min fru var hemma hela morgonen och tittade ut genom fönstret då och då. Runt klockan två på eftermiddagen såg hon något konstigt i trädgården. Vi gick ut och det var ett enormt hål i vår fruktträdgård, säger Nikola Borojevic till BBC.

Under loppet av en månad dök mängder av liknande hål upp i trakten. De kom dagarna efter att en kraftig jordbävning skakat området strax före nyårsafton 2020. Skalvet – det kraftigaste som drabbat Kroatien på 50 år – tog sju människoliv och lämnade tusentals människor utan hem.

En månad efter jordbävningen räknade byborna till närmare 100 slukhål, i vissa fall även under hus, vars omfattning förbryllar experterna.

– Ingen förväntade sig att så många slukhål skulle dyka upp, säger seismologen Josip Stipcevic vid universitetet i Zagreb.

Förändringar i grundvattennivån i kombination med fler skalv kan leda till fler kollapser, enligt Stipcevic. Experter menar att hålen bör fungera som en varning för andra länder och områden där jordbävningar är vanligt förekommande.

Hålet i familjen Borojevics trädgård är numera fyllt med vatten och har blivit en lokal turistattraktion.

TT

Så mycket kostar efterlevandeskyddet

Väljer du efterlevande skydd för tjänstepensionen betalar du genom att pensionen blir lägre. Här är exempel som visar hur mycket lägre pensionen kan bli. Samtliga har ickevalsalternativet som är en traditionell försäkring hos AMF. Pensionen beskattas när den tas ut.

Källa: DN, Kosumenternas

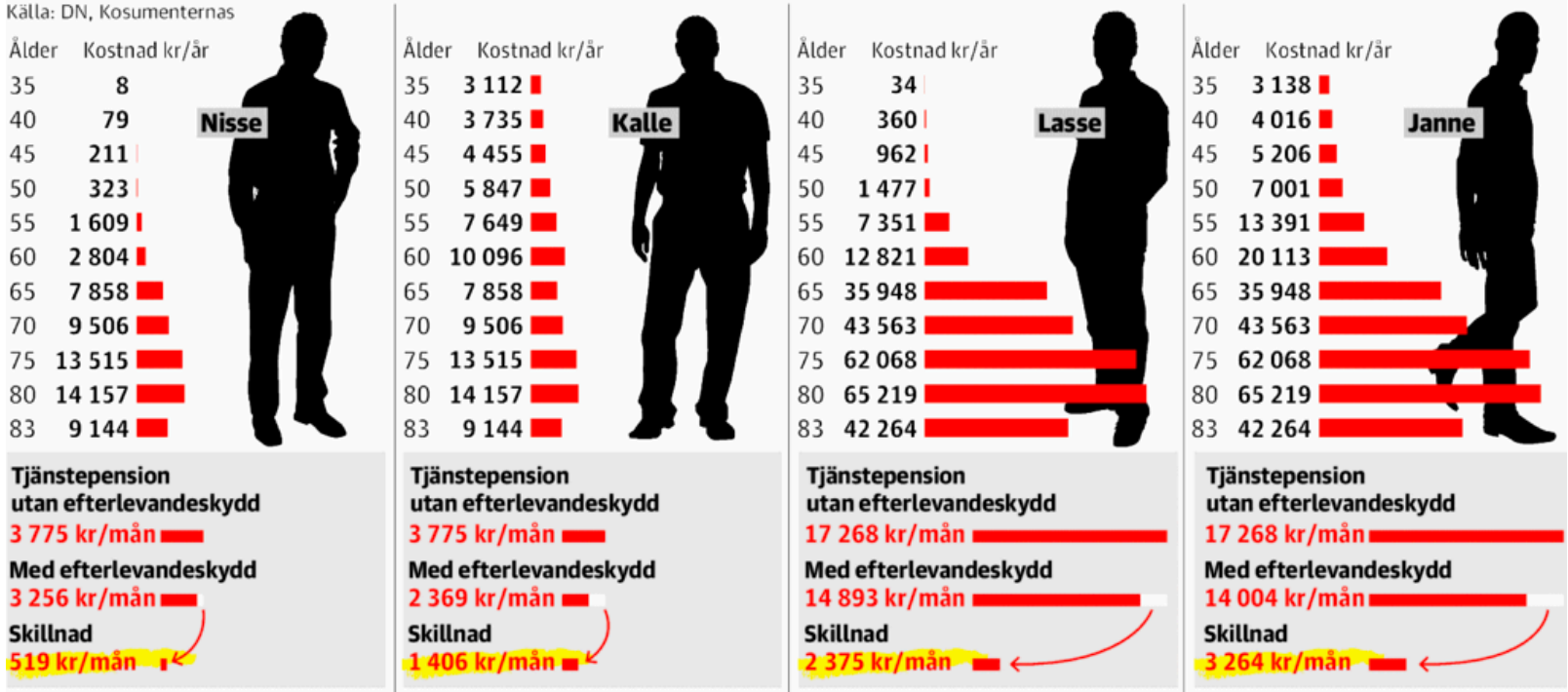

Nisse är 35 år, tjänar 35 000 kronor i månaden, går i pension när han är 65 år och tar ut tjänstepensionen livet ut. Han har återbetalningskydd för tjänste-pensionen SAF-LO Avtalspension under hela livet.

Kalle är 35 år, tjänar 35 000 kronor i månaden, går i pension när han är 65 år och tar ut tjänstepensionen SAF-LO Avtalspension livet ut. Har återbetalningsskydd samt ett familjeskydd som ger familjen 4 prisbasbelopp per år i 20 år.

Lasse är 35 år, tjänar 60 000 kronor i månaden, går i pension när han är 65 år och tar ut tjänstepensionen SAF-LO Avtalspension livet ut. Har återbetalningsskydd.

Janne är 35 år, tjänar 60 000 kr/mån, går i pension vid 65 och tar ut tjänstepensionen SAF-LO Avtalspension livet ut. Har återbetalningsskydd samt ett familje- skydd som ger familjen 4 prisbasbelopp per år i 20 år.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

PENSIONSPLANERING.

Efterlevandesky

d
d
p
å
v
e
r
k
a

r
p
e
n
s
i
o
n

e
n

Många väljer att skydda sina anhöriga genom efterlevandeskydd i tjänstepensionen. Men skydden gör pensionen lägre. Nu finns en ny tjänst där du kan räkna ut hur din pension påverkas.

Det är Konsumenternas försäkringsbyrå, en oberoende stiftelse, som tagit fram beräkningsverktyget. Verktyget finns på konsumenternas.se och med hjälp av det går det att se både hur mycket lägre tjänstepensionen blir varje månad och hur mycket mindre det sparade kapitalet blir om man har efterlevandeskydd. Verktyget kan användas av alla som har kollektivavtalad tjänstepension. Det gäller de som är anställda av staten, kommuner och regioner och de flesta privatanställda.

– Många konsumenter kontaktar oss och frågar om de behöver ett efterlevandeskydd och vad det kostar. Med vår nya unika webbtjänst kan de själva räkna ut kostnaderna för återbetalningsskydd och familjeskydd, något som inte är möjligt på egen hand, säger Stefan Thelenius, pensionsspecialist på Konsumenternas Försäkringsbyrå.

Det finns i huvudsak två efterlevandeskydd i tjänstepensionerna, återbetalningsskydd och familjeskydd. Gemensamt för dem är att din pension blir lägre om du väljer att ha dem i stället för att avstå från dem.

Du betalar ingen premie på samma sätt som till exempel för en livförsäkring men kostnaden för

skydden gör att din pension blir lägre. Återbetalningsskyddet betalar du genom att du inte får ta del av arvsvinster när andra i din åldersgrupp som inte har återbetalningsskydd dör. Familjeskyddet gör att arbetsgivarens inbetalning till din pension blir lägre eftersom en del av premien går till att betala skyddet. Konsumenternas Försäkringsbyrås tanke med beräkningsverktyget är att alla ska kunna se hur efterlevandeskydden påverkar pensionen. Vet man det är det lättare att jämföra kostnaden med priset på till exempel en livförsäkring.
– Ett alternativ eller komplement till efterlevandeskydd kan vara att teckna en livförsäkring. Vi har tänkt att uppgifterna om vad olika efterlevandeskydd kostar kan användas till att jämföra med årspremien för en livförsäkring på motsvarande belopp, säger Stefan Thelenius.

DN har, med hjälp av beräkningsverktyget, gjort fyra exempel som visar personer som valt antingen enbart återbetalningsskydd eller återbetalningsskydd kombinerat med ett familjeskydd. För familjeskyddet har exempelpersonerna valt det starkaste skyddet som ger de efterlevande 4 prisbasbelopp, 190 400 kronor 2021, per år i 20 år. Exemplen visar vad efterlevandeskydden kostar i form av lägre pension från och med nu tills pengarna är utbetalda. Vi har valt livslång utbetalning.
I tabellerna vid exemplen kan du se att kostnaden är låg vid 35 års ålder men ökar kraftigt med stigande ålder. Det beror till stor del på att arvsvinsterna blir större när vi blir äldre eftersom antalet som dör inom den egna åldersgruppen ökar. I samtliga exempel är det många tusenlappar som försvinner om man har

efterlevandeskydd och kostnaden ökar med inkomsten.
Vill du använda verktyget är det en bra idé att först registrera dig på minpension.se eller logga in där om du redan är registrerad. Där kan du se vad din tjänstepension heter och hur mycket du sparat ihop hittills. De uppgifterna behövs när du använder beräkningsverktyget.
Du hittar uppgifterna på minpension.se genom att klicka på rubriken ”Intjänad pension” när du loggat in med Bank-id. Välj ”Tjänstepension” och ”Visa i detalj”. Nu ser du hur stort belopp du tjänat in och vad din tjänstepension heter.
När beräkningen är klar kan du börja fundera på om det finns bättre sätt att skydda dina anhöriga än att betala genom att din pension blir lägre.

Maria Crofts
maria.crofts@dn.se

Fakta. Efterlevandeskydd

Det finns olika sorters efterlevandeskydd för tjänstepensionerna och de fungerar på olika sätt.
Återbetalningsskydd. Ger dina anhöriga de pengar du hittills sparat ihop till din tjänstepension.
Familjeskydd. Ger dina anhöriga en viss summa under ett antal år. Det brukar gå att välja mellan 1–4 basbelopp per år, 47 600–190 400 kronor 2021, och en utbetalningstid på 5–20 år.
De som är pensionärer nu, eller blir det de närmaste åren, har ofta tjänat in sin tjänstepension i de system som fanns tidigare. Då var det vanligt att familjeskyddet ingick för anställda med högre löner.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Mariacrofts: Stäl

l
d
i
g
d
e
s
s
a

f
r
å
g
o
r
i
n
n

a
n
d
u
b
e
s
t
ä
m
m
e
r
d
i
g

Har du små barn, en partner med låg inkomst och en ansträngd ekonomi kan det vara bra med efterlevandeskydd. Men många gånger är det bättre att skydda

familjen på andra sätt. De flesta bör åtminstone se över skydden när de närmar sig pensioneringen.
Det är med efterlevandeskydd som med det mesta annat. De är bra om man vet hur de fungerar och man vet vad man gör.
Jag tror att många väljer skydden för att de tycker att det är en bra idé att skydda sina anhöriga och det är det förstås. Men få är nog medvetna om att kostnaden tas från deras egen pension som blir lägre. Med det nya beräkningsverktyget på konsumenternas.se kan du se hur din pension påverkas.
Det finns några frågor du bör ställa dig innan du bestämmer om du ska ha efterlevandeskydd eller ta bort dem.
1 Har du några nära anhöriga? Ofta är det bara make, maka registrerade partners och barn som kan få pengarna. Då går det går alltså inte att skriva in en annan släkting eller en vän som förmånstagare. Utan nära anhöriga får ingen pengar när du dör, det enda som händer är att din pension blir lägre.
2 Vilken ekonomi har dina närmaste? Dina barn kanske har vuxit upp och har högre inkomster än du själv. Din partner kanske klarar ekonomin på egen hand utan dina pengar. I så fall är det bättre att du prioriterar din egen pension.
3 Finns det bättre alternativ? Det kan det mycket väl göra. När du ser hur efterlevandeskydden påverkar din pension kan du jämföra med kostnaden för en livförsäkring eller ett låneskydd.
4 Ska jag alltid välja bort efterlevandeskydden? Nej, inte alltid. Men grundtipset är att bara ha skydden när du är ung och åtminstone välja bort dem när du börjar närma dig pensionsåldern. Är ekonomin väldigt ansträngd

till exempel under småbarnsåren är efterlevandeskydden ett sätt att skydda familjen utan att det kostar något just då.
Har du en partner som tagit stort ansvar för hem och barn och inte tjänat in så mycket pension själv kan efterlevandeskydden bli en hjälp att klara ekonomin. Men det gäller att tänka igenom vem som är i behov av efterlevandeskydd i i ert förhållande. Trots att kvinnor ofta får lägre pension än män förekommer det att de har efterlevandeskydd och sänker sin pension ännu mer.
Tänk också på att dina efterlevande kan få pengar från försäkringar som facket och arbetsgivarna förhandlat fram och att samhället ger ett visst skydd.
Finns det kollektivavtal på arbetsplatsen betalar arbetsgivaren premien till Tjänstegrupplivförsäkringen TGL.
Pensionsmyndigheten betalar ut omställningspension till efterlevande som inte fyllt 65 år och barnpension upp till 20 års ålder.

Maria Crofts
maria.crofts@dn.se

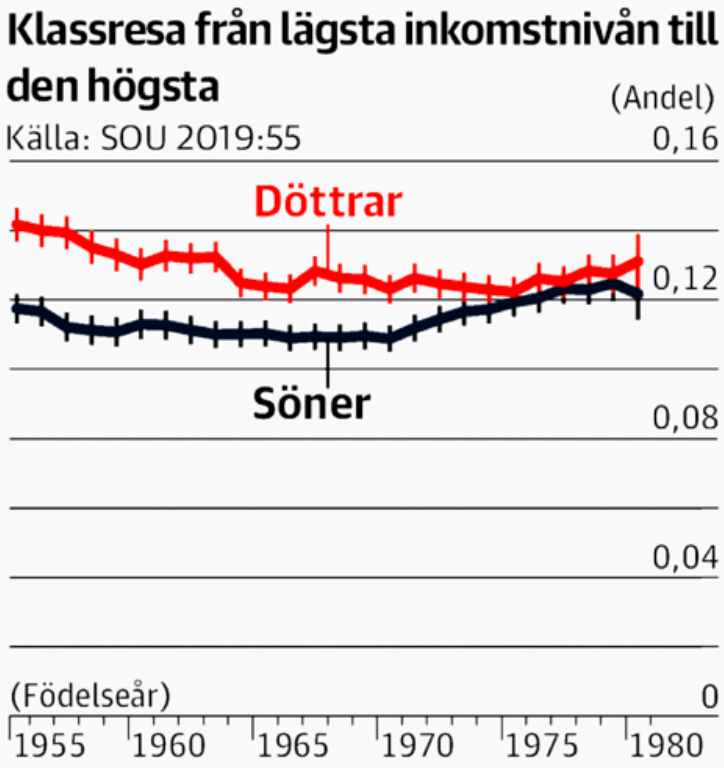
Klassresa från lägsta inkomstnivån till den högsta
(Andel)
Källa: SOU 2019:55
0,16
Döttrar
0,12
Söner
0,08
0,04
(Födelseår)
0
1955
1960
1965
1970
1975
1980

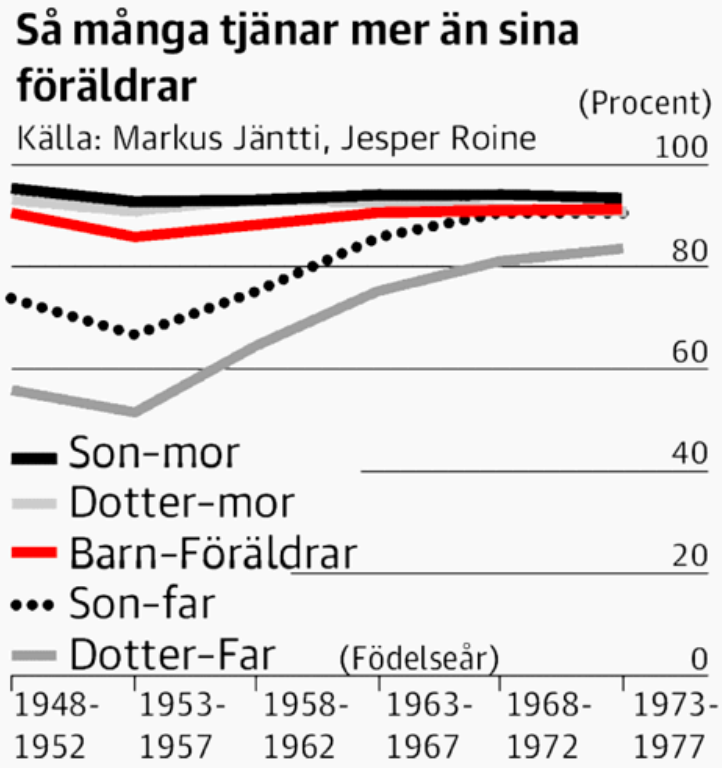
Så många tjänar mer än sina föräldrar
(Procent)
Källa: Markus Jäntti, Jesper Roine
100
80
60
40
20
0
Son-mor
Dotter-mor
Barn-Föräldrar
Son-far
Dotter-Far
(Födelseår)
1948-1952
1953-1957
1958-1962
1963-1967
1968-1972
1973-1977

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

Fåg ör e

nklassres

a
m
e
n
f
l
e
r
t

j
ä
n
a
r
m
e
r
ä

n
s
i
n
a
f
ö
r
ä

l
d
r
a
r

Har du en bakgrund i ett hem med låga inkomster är det svårt att bli höginkomsttagare, visar forskningen. Rörligheten mellan inkomstklasserna i Sverige är lika liten som för 50 år sedan. – Vi har jämfört föräldrars och barns vuxna inkomster och vi ser ingen allmän förändring i rörligheten, säger Martin -

Nybom, forskare på Institutet för arbetsmarknadsforskning, Ifau, vid Uppsala universitet.

Inkomstskillnaderna i Sverige blev gradvis mindre under hela 1900-talets första sju decennier. Den trenden bröts runt 1980-talet och sedan 1990-talet har inkomstskillnaderna i stället ökat. Den som vill se ett samhälle där alla har lika stora chanser att byta inkomstklass blir besviken av forskarnas resultat.

När de ska ta reda på hur lätt eller svårt det är att röra sig mellan inkomstklasserna väljer de att antingen studera den *relativa* rörligheten eller den *absoluta* rörligheten. Martin Nybom och hans kollega har undersökt den relativa rörligheten – det vill säga hur många som rör sig från en uppväxt med föräldrar som har en lägre nivå till att själva nå en högre inkomstnivå. Då tittar de inte på att allmän ekonomisk tillväxt kan påverka.

Man kan även studera den absoluta rörligheten, vilket professor Martin Jäntti på Stockholms universitet och Jesper Roine på Handelshögskolan i Stockholm har gjort. De har undersökt om barnen har fått högre inkomster än sina föräldrar, utan att för den skull behöva röra sig mellan inkomstklasserna.

– På det stora hela kan man säga att den absoluta rörligheten varit förhållandevis konstant. Det har inte skett några dramatiska förändringar, säger Martin Jäntti.

Rapporten ”Får varje generation högre inkomst än sina föräldrar?” släpptes den 24 maj. Martin Jäntti och hans kollega studerade inkomstnivåer hos barn och föräldrar från 1968 till 2018. Mätningen skedde när båda befann sig i 40-årsåldern.

– Ser man på hela hushållet är förändringarna rätt små. Men tittar man på individuella inkomster så ser man att det har skett en väldigt stor förändring för kvinnor, förklarar Martin Jäntti och konstaterar:
– Våra resultat varierar från 30 procent som fått högre inkomster om man jämför förvärvsinkomster för döttrar födda runt 1950 relativt deras fäder, till drygt 90 procent om man i stället jämför söner födda runt 1980 med sina mödrar.
Martin Nybom och Gunnar Brandén på Ifau presenterade sin studie om ”Intergenerationell rörlighet”, *relativ rörlighet*, 2019 som en del av Långtidsutredningen. Den studien sträcker sig fram till dem som är födda under tidigt 80-tal. Forskarna delade in arbetsinkomsterna i fem klasser. Därefter räknade de ut var personerna befann sig i de olika klasserna och vilken inkomstklass deras föräldrar tillhörde. Få rörde sig mellan klasserna.
– Vi kan inte i den forskning som finns se några större förändringar. Däremot finns det tecken i både Sverige och i grannländer som är ganska jämförbara, att de som kommer från de lägre inkomstklasserna får svårare och svårare att göra klassresor uppåt, säger Martin Nybom.
Hur är det med klassresor i inkomster nedåt? Markus Jänttis studie i absolut rörlighet visar att det är svårare att få samma inkomst som sina föräldrar ju större inkomst föräldrarna har.
– Om man kommer från anspråkslösa förhållanden behöver man ju inte särskilt höga inkomster för att nå en högre inkomst än vad föräldrarna hade i samma ålder. Kommer man från en familj med väldigt höga inkomster kan det vara så att trots att man själv har höga inkomster så är det lättare att få en lägre

inkomst än vad föräldrarna hade, förklarar Markus Jäntti.
Martin Nybom studerade inte klassresor neråt i sin relativa studie och har inte egna resultat. Han säger dock att i de allra högsta klasserna kan arbetsinkomsterna vara låga eftersom personerna kan leva på arv och andra kapitalinkomster:
– Vi har inte studerat det särskilt, men det finns andra studier som även inkluderat kapitalinkomster och då verkar det vara ganska låg rörlighet. Arbetsinkomsterna kan vara låga eller obefintliga och det kan se ut som en rörlighet nedåt. Men de lever på förmögenheter och arv, säger Martin Nybom.
Helena Sjödin Öberg
helena.sjodin.oberg@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-11

SVEN WIMNELL

CORONAPANDEMIN.

Alla ö v e

r

1

8

k

a

n

b

o

k

a

v

a

c

c

i

n

a

t

i
o
n

Region Stockholm har inlett den sista delen av fas 4 i vaccineringen mot covid-19. Nu kan alla över 18 år boka tid.

1,2 miljoner, eller knappt 63 procent har fått minst en dos vaccin och omkring 39 procent är fullvaccinerade i regionen när man nu släpper bokningen fri för alla vuxna.

”I dag når vi en milstolpe när vi öppnar vaccinationen mot covid-19 för hela den vuxna befolkningen och jag är väldigt glad att vi kan öppna bokningen flera veckor innan plan”, säger Elda Sparrelid, chefläkare i Region Stockholm i ett pressmeddelande.

Anledningen till att man nu öppnar för alla vuxna, i stället för att släppa på ytterligare en femårsintervall beror enligt Sparrelid på att bokningstrycket har minskat den senaste veckan.

– Vi vill ha en så hög beläggning som möjligt på länets olika vaccinationsmottagningar. Att så många som möjligt så snabbt som möjligt vaccinerar sig är helt centralt för att minska smittspridningen, säger hon i pressmeddelandet.

Vaccintiderna läggs ut löpande och bokas via appen Alltid öppet.

Hamilton Steiner
hamilton.steiner@dn.se

Dn 12 juli 2021

/

Dagens Nyheter

/2021-07-12

SVEN WIMNELL

KBV 314 höll koll på båtar och vattenskotrar i Öresund den 27 juni 2020.

Foto: Johan Nilsson TT

KUSTBEVAKNINGEN.

Ledare: Sjöar

o
c
h
h
a
v
g
l
ö

m
s
b
o
r
t
n
ä
r

k
ä
r
n
u
p
p
d
r

a
g
e
t
s
t
ä
r

k
s

Svensk politik har länge förbisett statens grunduppdrag: medborgarnas trygghet och säkerhet. Nu är tillkortakommandet i dagen. Väljarna rankar frågan högt och partierna tvistar bara om hur och i vilken takt tryggheten ska prioriteras.
Priset är mycket stort. Att återta förmågor, beredskaper och kapaciteter, samt därutöver förstärka dem så de kan hantera ett försämrat säkerhetsläge på område efter område, tar lång tid och kräver stora resurser.
Uppbyggnaden av polisen och försvaret är välkänd. Kriminalvården, Rättsmedicinalverket, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten och Tullverket fick också höjda anslag med sammanlagt drygt en kvarts miljard av regeringen 2021.
En myndighet med ett allt bredare uppdrag är dock inte med på den där listan. Urgröpningen av Kustbevakningens resurser fortsatte. Och detta i ett läge när myndigheten akut saknar 200 anställda i sin operativa verksamhet. Den obligatoriska aspirantutbildningen tar in runt 20 per tvåårig utbildningsomgång.
Den nya rapporten ”Ett samhällskritiskt uppdrag med omöjliga förutsättningar” från TCO-facket Tull-Kust, borde vara uppfordrande läsning för regeringen. En ordning där Kustbevakningen tillförts uppgift efter uppgift utan vidhängande resurstillskott gör ekvationen omöjlig för myndigheten.

Man hade 638 kustbevakare i sin verksamhetsplan för 2018, men mönstrar 556 stycken till dagens väsentligt större uppdrag. Ett exempel på hur det har gått till är anmodan till Kustbevakningen om att medverka i Frontex gränsskyddsoperationer i Medelhavet, en verksamhet som EU täcker 10 procent av kostnaderna för.

Kustbevakningen har att hantera att det stora fartyg som skickas till södra Europas kuster har 100 kustbevakare i löpande bemanning och den verksamheten har sin intensivaste period mitt under den vanliga semestern för personalen.

Kustbevakningen har fått en utökad roll för brottsbekämpning (i och med nya kustbevakningslagen från den 1 april 2019) och nya uppgifter inom totalförsvaret.

Samtidigt vistas allt fler på haven och de stora sjöarna Mälaren, Vättern och Vänern.

Godstransporterna till sjöss har ökat och väntas bli allt mer omfattande. En tredjedel av landets befolkning får sitt dricksvatten från de nämnda sjöarna.

Internationella stöldligor har ofta ett transportled som inbegriper havstransporter i sin kriminella logistik. Kustbevakningens medverkan vid sjöräddningsinsatser har ökat dramatiskt från 166 tillfällen 2012 till 298 förra året.

Kustbevakningens möjligheter att utföra sina uppdrag försvåras även av en stadigt växande kostnad för underhåll av en allt ålderdomligare flyg- och fartygsflotta. De äldsta fartygen köptes in av regeringen Palme på det tidiga 80-talet.

I myndighetens budgetunderlag till regeringen begärde myndigheten fem nya miljöskyddsfartyg för att behålla dagens ambitionsnivå. Tull-Kust pekar på den stora

risken för att det brottsbekämpande arbetet kommer att tränga undan kapaciteten inom miljöräddning, som nu är dimensionerad för att kunna ta upp 10 000 ton olja ur vattnet.
2020 strök de största så kallade kombinationsfartygen mer än var åttonde planerad patrullering och var fjärde av dem som ändå genomfördes skedde utan fulltalig besättning.
Vad är det för risker Kustbevakningen försatts i av regeringen? Rapportens riskscenario beskriver hur anslagen endast kommer att räcka till 12 av dagens 20 kuststationer.
Kustbevakningen ligger näst högst i Kantar Sifos anseendeindex hos svenska folket. I takt med att myndigheten inte kan fullgöra sina uppgifter och allt fler märker det kommer den placeringen att försämras.
DN 12/7 2021

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

I flera afrikanska länder ökar nu antalet coronafall dramatiskt och sjukhusen är överfulla, syrgasen slut, och oskyddad vårdpersonal dör, skriver artikelförfattarna.
Foto: Robert Bonet Shutterstock

CORONAPANDEMIN.

”

S

v

e

r
i
g
e
o
c
h
ö
v

r
i
g
a
E
U
m
å
s

t

e

b

i

d

r

a

m

e

d

s

i

t

t

v

a

c

c

i
n
ö
v
e
r
s
k
o

t
t
”

Covidfallen ökar dramatiskt i många afrikanska länder, sjukhus är överfulla och bara 1–2 procent har fått vaccin. Samtidigt har den rikaste tiondelen av världens befolkning ett stort vaccinöverskott. Sverige och andra EU-länder måste därför donera alla överskottsdoser till det globala vaccinsamarbetet Covax, skriver företrädare för flera organisationer.

DN. DEBATT 210712

Med ett nyhetsflöde dominerat av regeringskris, semester och ett covidpass i mobilen är det lätt att missa att coronapandemin fortgår annorstädes. I flera afrikanska länder ökar nu antalet fall dramatiskt och sjukhusen är överfulla, syrgasen slut, och oskyddad vårdpersonal dör. För barnen är detta både en akut och en långsiktig kris med ökad barnadödlighet och nedgång i utbildningsnivåer. Vaccinerna som skulle ha kommit är gravt försenade, och endast någon procent av befolkningen vaccinerad. Detta är inte bara en humanitär kris – risken för mutationer ökar ju mer viruset cirkulerar och de globala nedstängningarnas påverkan på världens utveckling, barns hälsa och livschanser, och på ekonomin är enorm. Internationella valutafonden, IMF, har beräknat att världsekonomin står inför att förlora nio tusen miljarder dollar om inte vaccintäckning uppnås över hela världen. Kostnaden för det vaccin som behövs uppgår till cirka 0,5 procent av denna summa.

Redan för ett år sen etablerades det globala vaccinsamarbetet Covax via WHO, Unicef och Gavi, med syfte att upphandla och fördela vaccin, snabbt, kostnadseffektivt och rättvist mellan världens alla länder. Hittills har dock endast 3 procent, eller 95 miljoner doser, av de 3 miljarder vaccindoser som givits levererats via Covax. 134 låg- och medelinkomstländer har fått vaccin via denna mekanism, men alltför få doser, och nu växer frustrationen över att Covax inte fått tillgång till mer vaccin. Covax har mobiliserat över 6 miljarder dollar och Sverige är i dag en av dess största givare. Covax problem är bristen på vaccin att fördela. Huvudorsaken är att Nordamerika och EU-länderna har reserverat majoriteten av världens

vaccinproduktion genom tidiga avtal med läkemedelsbolagen utifrån sin betalningsförmåga, och har rundat förslag om gemensam upphandling och fördelningsnycklar. Bara EU-kommissionen har tecknat avtal för över 2,5 miljarder vaccindoser, för en befolkning på runt 450 miljoner. Detta motsvarar över 5 doser per person, och motsvarar ett potentiellt överskott på en miljard vaccindoser redan hösten 2021. Den 21 maj meddelade EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen att EU:s mål skulle vara att donera 100 miljoner doser i år. Detta är långt ifrån tillräckligt. G7-länderna utlovade nyligen en miljard vaccindoser till låg- och medelinkomstländer. Hittills har inget av detta nått Covax. Världen behöver mer än politisk retorik och tomma löften. Chefen för Afrikanska unionens smittskyddsinstitut John Nkengasong uttryckte på en life science-konferens i Stockholm nyligen: ”Man kan inte ta nästan allt med ena handen och sen ge lite tillbaka med den andra.” AU:s vaccinsändebud Strive Masiyiwa skrädde inte heller orden när han talade om ett ”medvetet misslyckande” att dela med sig.

Sverige har lovat att bidra med tre miljoner vaccindoser och även levererat doser till Covax. Men Sveriges andel av EU:s totala förväntade vaccinöverskott är dock runt 20 miljoner doser. För att på allvar bidra till att sätta stopp för pandemin och samtidigt skydda Sveriges egen befolkning och ekonomi bör hela överskottet snarast ställas till Covax förfogande. Kostnaden bör inte tas från biståndsbudgeten, dels för att detta riskerar att medföra undanträngningseffekter på andra viktiga insatser i en tid när hjälpbehovet och fattig-

domen har skjutit i höjden på grund av pandemin, dels för att vaccinomfördelning, som är en förutsättning för att stoppa pandemin, faktiskt är den mest kostnadseffektiva åtgärd som länder kan göra i dag, enligt IMF. Detta måste dock ske skyndsamt och gäller alla länder med vaccinöverskott. Situationen i Afrika är akut och kräver både mer bistånd, bland annat till syrgas, och tillgång till vaccin.

Sverige bör också engagera sig i att använda pandemins ”momentum” till långsiktiga insatser genom kunskapsöverföring för att bidra till regional produktion av vaccin, tester och till övervakningskapacitet vad gäller virusmutationer i Afrika. Karolinska institutet har i dagarna erbjudit sådant stöd till den afrikanska smittskyddsmyndighetens vaccininitiativ. Den typen av samarbeten och kapacitetsuppbyggnad ligger inte bara i Afrikas intresse – som nu importerar 99 procent av alla de vacciner de använder – utan minskar även sårbarheten för den globala vaccintillgången, vilket USA:s tidigare vaccinembargo och Indiens vaccinexportstopp visat vikten av.

Med en utfästelse om att bidra med hela Sveriges överskott av vaccindoser med finansiering bortom biståndsbudgeten kan Sverige ta ledartröjan inom EU i kampen mot pandemin och samtidigt vara med och lägga grunden för ett bättre globalt system för att möta framtida kriser. Detta kräver ledarskap av riksdagen och regeringen, och kan få stora effekter i kampen mot covid-19 och framtida pandemier.

Fakta. Covax

Covax är en mekanism som leds av bland andra Världshälsoorganisationen, WHO, och Gavi,

den globala vaccinalliansen, och som syftar till gemensam upphandling och rättvis fördelning av covid-19-vaccin till alla världens länder efter en utvärdering av befolkningsstorlek, behov och ländernas kapacitet att hantera vaccinen.
Tillsammans med Unicef stödjer Covax också transport, förvaring och logistik för vaccindistribution i låg- och medelinkomstländerna. Man ger även stöd till utbildning av vårdpersonal och informationskampanjer för att öka förtroendet för vaccinen hos allmänheten, liksom för utveckling av nya vaccin.
För 92 låg- och mellaninkomstländer, som inte har råd att sluta egna avtal med läkemedelsbolagen, utgör Covax en möjlighet att få tillgång till covidvaccin. Målet är att fördela 2 miljarder doser i dessa länder under 2021 vilket skulle räcka till att skydda högriskgrupper och sjukvårdspersonal i alla världens länder. Hittills har drygt 95 miljoner doser levereras till 134 länder.
Pernilla Baralt, generalsekreterare, Unicef Sverige
Gunilla Carlsson, Vaccineforward, tidigare vice-ordförande globala vaccinalliansen Gavi
Anna Mia Ekström, professor Karolinska institutet
Carin Jämtin, generaldirektör, Sida
Erik Lysén, chef Act Svenska kyrkan
Ole Petter Ottersen, rektor Karolinska institutet
Anders Nordström, sekretariatschef, oberoende internationella covid-19- panelen
Stefan Swartling Peterson, professor Karolinska institutet

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

1/4

Den fyraåriga flickan i Tranås kom inte tillbaka till förskolan efter julen. Den 22 februari gjorde förskolan en orosanmälan till kommunen.
Foto: Pi Frisk

FÖRÄLDRAR ÅNGRADE ADOPTION.

Tranåsstrid

e
r
m
o
t
R
y
s
s

l
a
n
d
f
ö
r
a
t

t
f
å
t
i
l
l
b
a

k
a
4
-
å
r
i
g
f

l i c k a

Flickans föräldrar ångrade adoptionen och lämnade henne på en institution i Ryssland.
Hon är svensk medborgare, men utrikes-departementet driver inte ärendet.
Nu tar Tranås kommun på egen hand strid mot Ryssland för att flickan ska få komma tillbaka.

Den 4-åriga flickan har snabbt lärt sig svenska och har hög närvaro på förskolan. På måndagen, dagen efter lucia, dyker hon inte upp.
Det är egentligen inte underligt: jul och nyår stundar. Flera barn ska ha långt jullov. Men veckor blir månader. Hon kommer inte tillbaka.
Den 22 februari i år gör förskolan en orosanmälan till socialtjänsten, enligt handlingar som DN har läst.
Snart får personalen högst oväntad information: flickan befinner sig på ett barnhem – i Ryssland.
Föräldrarna uppger att de har ångrat sitt beslut att adoptera flickan.
I dag, ett halvår senare, hävdar den ryska staten att flickan är rysk och att adoptionen har upphävts.

Tranås kommun i norra Småland är av motsatt åsikt. Att på eget bevåg upphäva en adoption är varken förenligt med svensk lag eller internationell rätt. Förvaltningsrätten i Jönköping har beslutat om ett akut omhändertagande enligt lagen om vård av unga (LVU).

Men det är ingen enkel sak.

– Det är ju inte så att barnet är i Mjölby precis, säger Magnus Nordgren (C), socialnämndens ordförande i Tranås.

– Vi vet inte var hon finns eller hur hon mår. Det är fruktansvärt.

Flickan är två och ett halvt år när hennes mamma hastigt avlider. Hon bor då i sitt födelseland Ryssland.

Någon pappa finns inte registrerad, enligt handlingar från förvaltningsrätten i Jönköping. Men det finns en morbror, och han bor i Tranås.

Sommaren 2019 ansöker mannen, tillsammans med sin hustru, om att få adoptera flickan genom en så kallad enskild adoption, något som närstående kan ansöka om utan att gå via en adoptionsförening.

Tranås kommun inleder en utredning av parets lämplighet som föräldrar. I oktober samma år ger socialnämnden grönt ljus: flickan får nya föräldrar i Sverige.

Några månader senare anländer hon till sitt nya hem i ett villaområde i Tranås.

Men redan ett halvår efter att flickan kommit till Sverige, i maj 2020, får kommunen in en orosanmälan från förskolan om hennes mående, visar DN:s granskning.

Vad anmälan innehåller är belagt med sekretess, men socialtjänsten inleder en utredning – som avslutas utan insatser. Senare

gör förskolan en ny orosanmälan. Även den - utredningen avslutas utan åtgärder.
Anmälningarna leder, enligt handlingar från förvaltningsrätten, till att föräldrarna börjar planera för att avsäga sig vårdnaden om flickan och återföra henne till Ryssland.
Men planerna når varken myndigheter eller förskola, uppger flera personer med insyn i ärendet för DN.
Någon gång efter lucia försvinner hon från radarn.
Enligt handlingar, som DN har läst, menar adoptivföräldrarna att adoptionen av flickan har inneburit problem, och att ”familjelivet har blivit lidande”. De hävdar också att flickan är rysk och att hon inte hunnit integreras i det svenska samhället.
Adoptivföräldrar har emellertid samma juridiska status som alla andra föräldrar. Det går inte att ångra en adoption och lämna tillbaka en fyraårig flicka till sitt ursprungsland.
DN har sökt adoptivföräldrarna som inte vill medverka i artikeln. Inte heller deras juridiska ombud vill kommentera fallet. DN har även sökt rektorn på flickans förskola, som inte vill uttala sig.
Flickans offentliga biträde, advokat Mikael Svegfors, säger att han aldrig har hört talas om något liknande.
– Jag har jobbat med de här frågorna i femton år, jag har aldrig blivit så illa berörd tidigare. Det är en fullständigt gräslig situation, säger han.
– Det är sällan man är så utlämnad som när ens liv ligger i händerna på utländsk makt. Tänk dig då att du är fyra år och helt skyddslös.
I Mikael Svegfors inlaga till förvaltningsrätten skriver han att flickan talar flytande svenska

utan brytning och hade hela sin tillvaro i Tranås innan föräldrarna ”inte längre ville ha med barnet att göra.”
”De tog då allt som var känt för flickan och sände henne till ett barnhem i Ryssland, där hon lämnades”, skriver han vidare.
I mars beslutar förvaltningsrätten om ett akut omhändertagande, enligt LVU.
– Flickan bör naturligtvis lämnas tillbaka till Sverige där kommunen kan erbjuda ett bra familjehem, säger Mikael Svegfors.
Med sina 18 800 invånare är Tranås en liten kommun, men stadshuset är stort och pampigt. På väggarna hänger målningar av kommunens tidigare starka män. Utanför vilar näckrosor vid Svartåns östra strand.
– Svartån rinner norrut, vilket inte är så vanligt, säger socialnämndens ordförande Magnus Nordgren.
Han är centerpartist, men betonar att i fallet med flickan råder politisk enighet och engagemang: hon ska hem till Tranås.
– Vi är en liten kommun, men vi har många vänner. Vi ska förstås ta de kontakter vi kan i riksdagen och i regeringskansliet och göra allt i vår makt för att hitta ett bra hem till henne i Sverige.
Situationen är svår, men Magnus Nordgren försöker vara positiv. Han varvar utläggningar om rysk och svensk politik (”vi har olika värderingar”) med att rada upp fördelar med att bo i Tranås (”vi har kvar butikerna på Storgatan, vi har inga köplador”).
Och de har Angelica Freeman, sektionschef för individ- och familjeomsorg.
– Hon är flytande på engelska, sa Magnus Nordgren när DN först nådde honom på telefon.

Angelica Freeman är med på intervjun i stadshuset.
Hon har bott i Manchester och arbetat flera år inom den brittiska socialtjänsten. Ansvaret landade alltså på henne.
Barnets socialsekreterare tog kontakt med utrikesdepartementet, i hopp om att få hem 4-åringen.Men UD kunde inte driva ärendet, uppgav en tjänsteman, och erbjöd sig i stället att förmedla kontakt mellan Tranås och Ryssland. Kommunen författade då ett formellt brev till den ryska centralmyndigheten.
– Vi tryckte på hemvisten, att hon hör hemma i Sverige, säger Angelica Freeman.
Tranås fick inte svar förrän den 22 juni, när flickan hade befunnit sig på en rysk institution i ett halvår. De skrev i klartext: Tranås får inte tillbaka flickan.
– Ryssland hävdar att flickan är rysk och har därför återkallat adoptionen.
Fallet är ytterst ovanligt, men det finns ett regelverk. UD hänvisar till 1996 års Haagkonvention.
”En socialtjänst i ett land kan förmedla oro kring ett barn till myndigheterna i ett annat land som barnet befinner sig i”, skriver Sibel Missouri, presskommunikatör på UD, i ett mejl till DN.
Enligt Haagkonventionen kan Sverige alltså omhänderta ett barn enligt LVU, även om det befinner sig utomlands.
Problemet är att Ryssland tolkar 1996 års Haagkonvention annorlunda – och att UD av principiella skäl inte driver ärendet.
”UD fattar inga beslut i ärenden enligt 1996 års Haagkonvention utan har endast en förmedlande roll mellan socialtjänsten i Sverige

och myndigheterna i det andra landet”, skriver Sibel Missouri.
Med andra ord: Tranås mot Ryssland.
– Vi strider om var flickan hör hemma, och vi anser att hon hör hemma här i Sverige, säger Angelica Freeman.
I våras, dagarna efter att Tranås beslutade om ett omhändertagande av flickan, Lex Sarah-anmälde kommunen sitt agerande. De hade upptäckt brister i utredningen av adoptivföräldrarna.
Rättssäkerheten vid så kallade medgivandeutredningar för adoption är omtvistad, eftersom det är upp till den berörda kommunen att utreda om adoptivföräldrarna är lämpliga.
I Statskontorets utredning – från januari i år – om hur svenska adoptioner ska organiseras står att ”kompetens, erfarenhet och bedömningsmetoder” varierar beroende på kommun.
Kortfattat handlar det om kapacitet: en liten kommun gör ytterst få sådana utredningar per år.
Statskontoret bedömer därför att alla utredningar inte är rättssäkra, och att detta måste förändras.
För att öka rättssäkerheten och barnrättsperspektivet bör arbetet med medgivandeutredningar samlas till och genomföras av ett färre antal kommuner, föreslår Statskontoret.
I Tranås görs som mest två sådana utredningar per år. Det gör kommunen sårbar.
– Adoptivföräldrarna hade inte utretts tillräckligt noga, säger Magnus Nordgren.
Nu har Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) beslutat att inleda tillsyn av socialnämnden i

Tranås, vilket P4 Jönköping var först att rapportera om. Det är, enligt Ivo, oklart om kommunens åtgärder är ”tillräckliga för att avhjälpa missförhållandena”.
Ivo begär att socialnämnden i Tranås ska inkomma med ytterligare information om kommunens adoptionsverksamhet och om det specifika ärendet.
– Det respekterar jag. Har man gjort ett misstag måste man lägga stoltheten åt sidan. Det är en styrka att kunna erkänna misstag, säger Magnus Nordgren.
Men faktum kvarstår: flickan befinner sig på institution i ett land som anser att adoptionen är upphävd.
Kommunen har rådgjort med polisen, men något brott har föräldrarna inte begått, enligt myndigheten.
– Hade man lämnat ett barn på gatan i Sverige hade det varit ett brott. Men av någon anledning är det inte ett brott att återlämna ett barn som man har adopterat till ett barnhem i ursprungslandet, säger Angelica Freeman.
Den juridiska frågan handlar nu om var någonstans flickan har sin hemvist. I Tranås eller i Ryssland?
UD har gett Tranås kommun en uppmaning: skaffa en bra rysk advokat.
För detta ska, enligt den information som Angelica Freeman har fått, avgöras i en rysk domstol.
På frågan om UD:s hjälp har varit tillräcklig svarar hon svävande.
– Vi vet inte vad vi ska förvänta oss av UD. Vi har inget att jämföra med. Vi är en pytteliten kommun nere i Småland.

Tranås har nu bett Ryssland om en beskrivning av flickans situation och hur hon mår.
– Hur kan vi lita på det? säger Magnus Nordgren.
Kan ni lita på det?
– Nej, hur kan man det? Inte. Eller? Det är frustrerande och oroande.
Vad oroar du dig för?
– Att hon inte mår bra.

Josefin Sköld
josefin.skold@dn.se
Patrik Lundberg
patrik.lundberg@dn.se

Fakta.

Enskild adoption
Huvudregeln är att alla internationella adoptioner ska gå via en adoptionsförening. I särskilda fall görs undantag, då kallas det för en enskild adoption.
Skäl för en enskild adoption kan vara att någon av adoptivföräldrarna har rötter i landet barnet kommer från eller att någon av adoptivföräldrarna är släkt med barnet.
Källa: Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Mfof
1996 års Haagkonvention
Konventionen reglerar behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn
Sverige kan, enligt konventionen, omhänderta ett barn enligt LVU, trots att barnet befinner sig utomlands.
Källa: Riksdagen.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

1/7

Lastbilskö på gränsen mellan Litauen och Polen.
Foto: Mindaugas Kulbis

KLIMATET.

Utsläppen

s
k
a
b
l
i
d
y
r

a
r
e
–
E
U
v
i
l

l
i
n
f
ö
r
a
k
l

i
m
a
t
t
u
l
l

a
r

Sjöfart, vägtransporter och byggnader ska omfattas av EU:s utsläppshandel, och priset på utsläppsrätter ska höjas, enligt EU:s stora klimatpaket som presenteras på onsdag.

Mot omvärlden föreslås koldioxidtullar.

BRYSSEL. På onsdag väntas EU-kommissionen föreslå att vissa företag som exporterar till EU betalar en avgift som motsvarar kostnaden för europeiska producenter att följa EU:s klimatkrav. Det är detta som kallas koldioxidtullar eller klimattullar.

Förslaget har två syften: Dels att locka länder utanför EU att höja sina klimatambitioner, dels att jämna ut spelplanen så att europeiska företag inte missgynnas i den internationella konkurrensen.

Enligt läckta utkast kommer systemet att utformas på samma sätt som EU:s egen utsläppshandel. I dag måste en svensk eller tysk cementtillverkare köpa utsläppsrätter, alltså betala för varje ton koldioxid som släpps ut i atmosfären.

I framtiden måste även ett ukrainskt företag köpa EU:s utsläppsrätter, i efterhand, för att få exportera sin cement. Skulle Ukraina däremot införa en egen nationell koldioxidskatt eller liknande, så behöver inte cementfabriken betala någon exportavgift till EU.

Om och när EU-lagen antas så lär den leda till bråk med de länder som i dag exporterar

utsläppsintensiva varor till EU, säger Harry Flam, professor emeritus i internationell ekonomi på Stockholms universitet och rådgivare på Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps.
– Ja, det här kommer att leda till handelskonflikter, men vad ska man göra? Det bästa vore en global koldioxidskatt, men i avsaknad av det är gränsavgiften en väg framåt, säger han.
– Jag gissar att det kommer att bli protester från vissa länder och en tvist i WTO, och att det då blir WTO:s tvistelösningsmekanism som löser frågan.
EU-kommissionen säger att gränsavgiften inte kommer att strida mot Världshandelsorganisationens, WTO, handelsregler.
I WTO:s allmänna tull- och handelsavtal (Gatt) finns en paragraf som säger att det är tillåtet att vidta åtgärder för att skydda människors, djurs och växters hälsa. Den kan EU åberopa i en framtida handelskonflikt, säger Harry Flam.
Förslaget är en milstolpe för EU och visar att EU nu tar det globala ledarskapet i klimatomställningen, anser den svenska liberalen Karin Karlsbro. Hon var ansvarig i EU-parlamentets handelsutskott för ett yttrande om gränsavgiften i våras, som fick brett stöd.
När det konkreta lagförslaget nu ska behandlas är en av konfliktlinjerna vad EU ska göra med de pengar som tas in från utomeuropeiska exportörer.
Karin Karlsbro vill att de används till globala klimatåtgärder, för att signalera att det just rör sig om en klimatreform.

– Avsätter man medlen till klimatbistånd, forskning och tekniköverföring, så minskar risken att det här uppfattas som protektionism, säger hon.
Andra politiker anser att pengarna i stället ska användas till EU:s egen klimatomställning.
Bland de svenska riksdagspartierna är det bara Sverigedemokraterna som är motståndare till själva grundidén.
Koldioxidtullar leder inte till att omvärlden ökar takten i klimatomställningen, samtidigt som priset är handelskonflikter med USA och Kina, och ökad EU-byråkrati, säger EU-parlamentariker Jessica Stegrud (SD).
Men SD:s partigrupp i EU-parlamentet, konservativa ECR, är splittrad.
– Vi har ingen enad röst i den frågan. Det som vi är överens om (i gruppen) är att tidsplanen för klimatmålen är för tuff. Vi tycker att det är mer lagom takt med det gamla 40-procentsmålet till 2030, säger Stegrud.
Tidigare i somras skärpte EU:s lagstiftare utsläppsminskningsmålet till 2030, från 40 procent till 55 procent.
Det är för att nå detta nya EU-mål, och samtidigt förbereda sig på nollutsläpp till år 2050, som en lång rad olika EU-lagar nu måste skärpas. EU-kommissionen väntas lägga fram tolv olika lagförslag på onsdag.
– Vi måste göra mer under det kommande decenniet än vad vi har gjort under de tre tidigare, sammanfattar Jytte Guteland (S), som var EU-parlamentets ansvariga för skärpningen av 2030-målet.
– EU-kommissionen säger att man ska vara ambitiös, men vi litar inte på något förrän vi har sett förslaget.

Ett av de tolv lagförslagen är alltså att införa ”koldioxidtullar”. Ett annat är en skärpning av EU:s utsläppshandel, det som sedan 2005 är unionens främsta klimatpolitiska styrmedel.
I dag omfattas energisektorn och den tunga industrin, samt inomeuropeiskt flyg.
Kommissionen kommer att föreslå att även sjöfarten, vägtransporter och utsläpp från byggnader ska omfattas av utsläppshandeln.
Antalet utsläppsrätter har över åren minskat, så att priset på utsläpp gått upp och företag haft större incitament att göra gröna investeringar.
Nu föreslår EU-kommissionen att många utsläppsrätter tas bort från marknaden i ett svep och att antalet därefter minskas varje år, i en snabbare takt än nu.
I dag tilldelas vissa industrier gratis utsläppsrätter. I takt med att ”koldioxidtullarna” införs inom vissa sektorer ska gratistilldelningen i samma sektorer fasas ut, enligt lagförslaget.
På engelska heter systemet ”cap and trade”, alltså att man sätter ett tak för utsläppen, och köper och säljer rätten att släppa ut koldioxid under taket.
Det kommande förslaget från EU-kommissionen innebär både att taket sänks och att det blir fler som handlar.
I såväl EU-parlamentet som mellan EU-ländernas regeringar är det upplagt för politisk fajt om gratis tilldelning av utsläppsrätter och om hur snabbt priset ska höjas. Här väger industriintressen mot klimatnyttan.
En annan knäckfråga handlar om hur EU:s åtskruvade klimatambitioner slår mot olika grupper i samhället.
I Frankrike 2018 samlade proteströrelsen Gula västarna glesbygdsbor och låginkomsttagare

mot planer på att höja bensinpriset. En sådan utveckling oroar många EU-politiker, om bensinpriset och priset på gas till husens värmepannor stiger.
Därför vill inte EU-parlamentets socialdemokratiska grupp att vägtransporter och byggnader förs in i EU:s utsläppshandel, utan att utsläppen där regleras nationellt, så att tuffare klimatkrav kan kopplas till nationell utjämningspolitik.
– Nu är vår plan B att vi säger att om det här ska ligga på EU-nivån så måste det också finnas en utjämnande mekanism på EU-nivån, säger S-ledamoten Jytte Guteland.
Inkomsterna som genereras i utsläppshandeln går till största delen in i de nationella statskassorna. Men EU-kommissionen vill nu att pengarna öronmärks.
”Medlemsländerna måste använda alla inkomster för klimatåtgärder, inklusive till att stödja hushåll med låga inkomster att göra hållbara renoveringar” lyder utkastet till lagförslag.
Sigrid Melchior
sigrid.melchior@dn.se

Fakta. Det här händer nu

EU-kommissionen lägger fram ett tiotal lagförslag på onsdag. Det är själva starten för lagstiftningsprocessen.
Därefter behandlas förslagen av EU:s båda lagstiftare, EU-parlamentet och ministerrådet (EU-ländernas regeringar), separat men parallellt.

För vart och ett av lagförslagen ändrar EU-parlamentet och ministerrådet i lagtexten och antar en ståndpunkt.
Därefter förhandlar de med varandra för att jämka ihop ståndpunkterna. Den färdiga kompromissen måste antas av både parlamentet och rådet för att bli lag.
Energiskattedirektivet rör EU-ländernas skattepolitik och beslutas därför bara av ministerrådet, inte av EU-parlamentet.

Fakta. Tolv lagförslag om klimatet

Onsdagen den 14 juli presenterar EU-kommissionen tolv förslag om hur utsläppen inom EU kraftigt ska minska till 2030.
Lagpaketet kallas ”Fit for 55”, redo för 55, vilket syftar på att utsläppen av koldioxid ska minska med 55 procent till 2030. Detta jämfört med 1990 års nivåer.
Utöver två förslag som rör handeln med utsläppsrätter samt en koldioxidavgift på importerade varor (se artikel ovan) föreslår kommissionen följande:
Skärpt lagstiftning kring jord- och skogsbruk, bland annat avverkningsnivåer för skogsbruk och hur markareal räknas in som så kallade kolsänkor.
En uppdatering av förordningen om hur ansvar fördelas. Hur ska länderna fördela ansvaret, eller bördan, av EU:s gemensamma utsläppsminskning?
Skärpt lagstiftning om energiskatter. Handlar om att bestämma en lägsta nivå för vissa nationella skatter, till exempel på bensin, samt regler för att subventionera fossila bränslen.

Skärpt lagstiftning om energieffektivisering. Handlar om att sätta ett gemensamt EU-mål om energieffektivitet till 2030.
Skärpt lagstiftning om förnybar energi. Handlar om hur stor andel av energianvändningen som till 2030 ska komma från förnybara energikällor.
Hårdare krav på hur mycket koldioxid nya personbilar och lätta lastbilar får släppa ut. Till 2035 väntas EU-kommissionen föreslå nollutsläpp i nya bilar.
Uppdaterad lagstiftning om infrastruktur för alternativ energi. Handlar bland annat om fler laddstationer för elbilar inom EU.
Två lagförslag som rör alternativa bränslen inom flyg och sjöfart.
Till detta kommer en ny skogsstrategi, som DN tidigare avslöjat. Den handlar om att stoppa kalavverkning och skydda gamla skogar.

Pia Gripenberg

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

Jannike Kihlberg:

E
n
h
å
r
d
s
t
r

i
d
v
ä
n
t
a
r
o

m k l i m a t l a g a r n a

EU står inför en stor omvälvning när lagar och regler inom energi, miljö och klimat ska ändras för att de nya klimatmålen ska nås. Allt pekar på att det kommer att bli tuffa förhandlingar.

KOMMENTAR. Ska EU lyckas med sina skärpta klimatmål om att minska utsläppen med minst 55 procent till år 2030 jämfört med

1990 års nivå krävs stora förändringar inom många sektorer i hela unionen.
De lagar som var anpassade till det tidigare målet, att minska utsläppen med 40 procent, räcker inte längre till. Omställningen som EU står inför kräver ett helt nytt lagstiftningspaket som kan staka ut vägen mot de nya målen.
EU vill gärna se sig som en ledare i det globala klimatarbetet och därför är förväntningarna höga på det första startpaketet med lagförslag som presenteras på onsdag. Det berör ett dussintal områden och om målen ska nås krävs vassa förslag som troligen kommer att uppfattas som obekväma av en del parter.
Förslaget att införa klimattullar har på förhand vållat mest diskussion. Kritiker menar att det handlar mer om protektionism för att skydda den egna marknaden än om klimatåtgärder. Tillskyndare anser att klimattullar är en av de viktigaste och mest effektiva klimatåtgärder som finns.
Frågan om klimattullar är nära knuten till EU:s handel med utsläppsrätter och en översyn och utökning av det systemet ingår också i de nya förslagen.
Och det är nyckelfrågor för hela klimatarbetet. Att sätta pris på koldioxidutsläpp hålls ofta fram som det mest effektiva sättet att få ner utsläppen. När EU nu ska knåda fram klimatlagar är det givet att regler om prislappar på koldioxid både inom unionen och utanför är med i diskussionen.
Risken finns för handelskrig, men det finns också en chans att tullarna får önskad effekt och skyndar på klimatarbetet i andra länder.
Handeln med utsläppsrätter inom EU har pågått i över femton år, men det är först på senare år som den har börjat få önskad effekt.

Nya regler som begränsar ett överskott av rätter och att priset börjar bli tillräckligt högt ligger bakom.
Nu kanske antalet utsläppsrätter begränsas ytterligare samtidigt som fler områden utanför de tunga industrisektorerna kan komma att omfattas. Då kan handelssystemet bli än mer effektivt, men då ökar också risken för det som kallas ”koldioxidläckage”, att företag flyttar sina verksamheter till andra länder för att slippa kostnaden.
För att undvika koldioxidläckage har EU sedan ett par år tillbaka talat om att införa klimattullar där varor som importeras från länder som saknar sådana prislappar på utsläpp beläggs med en motsvarande avgift när de importeras.
Ska det bli möjligt att fortsätta minska antalet utsläppsrätter och successivt göra utsläppen allt dyrare för företag är det nödvändigt att täppa till möjligheten att göra det lönsamt att flytta verksamheten.
Så länge som det inte finns ett globalt pris på koldioxid är klimattullar en metod, men förslaget kommer att vålla oenighet, både inom och utanför EU.
Vid årets stora FN-möte om klimatet COP26 ska världens länder presentera höjda ambitioner i sitt klimatarbete. EU har redan presenterat sina nya klimatmål, nu när de ska lägga förslag på hur vägen för att nå målen ska se ut kommer det att ge en fingervisning om hur mycket handling som unionen är redo att utföra – eller om målen mest är ord.
”Låt mig vara väldigt tydlig: Det här kommer att bli förbannat svårt att göra. Men det kan göras. Ju snabbare vi startar desto lägre blir kostnaden”, sa EU:s klimatkommissionär Frans

Timmermans när han presenterade de nya klimatmålen för EU-parlamentet.
Hur svårt det blir får vi en föraning om på onsdag.

Jannike Kihlberg
jannike.kihlberg@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

Centrala Johannesburg på söndagseftermiddagen.
Foto: Erik Esbjörnsson

SYDAFRIKA.

Polit

i
s
k
a
p
r
o
t
e

s
t
e
r
ö
v
e
r
g

i
c
k
i
u
p
p
l
o

p
p

Johannesburg. Protester mot fängslandet av tidigare presidenten Jacob Zuma bröt ut på flera håll i Sydafrika under helgen. I Zumas hemprovins KwaZulu-Natal sattes bilar i brand längs en viktig motorväg. Därefter bröt våldsamheter även ut i storstaden Johannesburg.

I onsdags överlämnade sig Jacob Zuma till rättvisan för att avtjäna ett 15 månader långt fängelsestraff för domstolstrots, och fler rättsprocesser pågår kring den skandal-omsusade politikern.

Polisen undvek en konfrontation med tusentals anhängare vid Zumas hem i byn Nkandla i KwaZulu-Natalprovinsen. Men protesterna spred sig i landet och på fredagen stoppades trafiken längs den viktiga motorvägen N3 i KwaZulu-Natal där demonstranter som krävde Zumas frisläppande satte eld på bilar och hotade att stoppa trafiken till hamnen i Durban.

Under natten till söndagen bröt våldsamheter ut även i Johannesburg, landets ekonomiska nav, där butiker och bilar sattes i brand i fattiga innerstadsområden. Under söndagen stod det klart att protesterna inte längre handlade om - politik eller juridik utan hade urartat till rena kravaller och plundringar.

I stadsdelen Jeppestown i de östra delarna av den gamla stadskärnan samlades flera hundra personer på söndagsmorgonen och de rörde sig senare in mot centrum och den ständigt våldsdrabbade stadsdelen Hillbrow. Under eftermiddagen var i princip hela centrala Johannesburg påverkat av våldet.

– Det handlar inte längre om Zuma, nu är det rena upplopp. De plundrar alkoholbutiker och andra verksamheter som har någonting av värde, säger en polis som inte får uttala sig med namn, till DN.

I Joubertparken tömdes en spritbutik på sitt innehåll på bara några minuter av en stor grupp demonstranter. Polisen kunde gripa flera av dem, medan andra flydde från platsen när tillfälle gavs.

Polisen säger att man hittills gripit 62 personer som misstänks vara inblandade i våldet.

Denna typ av missnöjesyttringar är inte ovanliga i Sydafrika men riktar sig oftast mot invandrare. Den ekonomiska misären i landet

var utbredd redan före pandemin, som slagit ekonomin i spillror och ökat lidandet.
Händelserna kring Jacob Zuma är bara en gnista som antänt fnösket.
Samtidigt eldar familjen Zuma på upploppsmakarna. På Twitter har Jacob Zumas dotter Duduzile Zuma-Sambudla hyllat demonstranterna och hon delar flera bilder och videoklipp på brinnande fordon och egendom, med stridsropet ”Amandla” som tidigare användes under kampen mot apartheid.
Men fängslandet av hennes far har ingenting att göra med politiskt förtryck, han fängslades för att han vägrat att samarbeta med en kommission som utreder hans många korrupta förehavanden.

Erik Esbjörnsson
erikesbjornsson@gmail.com

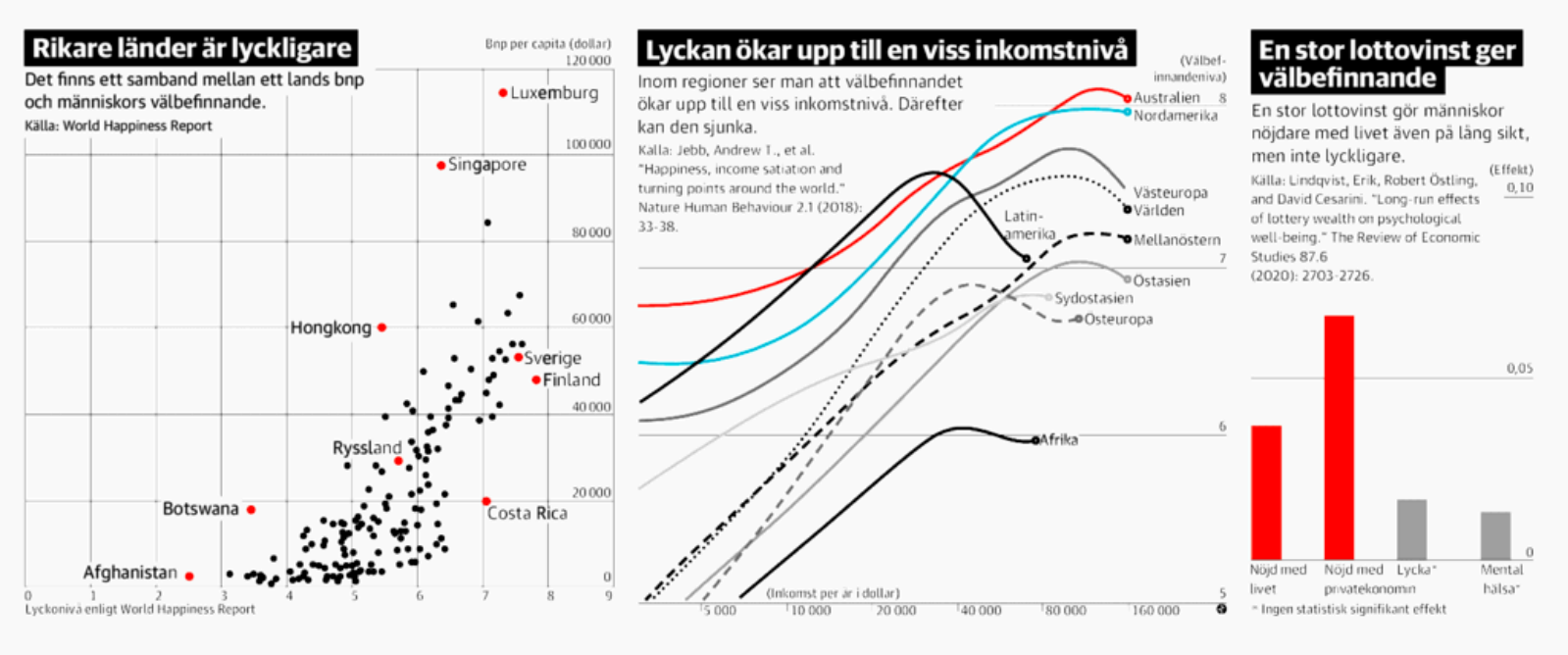
Rikare länder är lyckligare
Det finns ett samband mellan ett lands bnp och människors välbefinnande.
Källa: World Happiness Report
Bnp per capita (dollar)
120 000
100 000
80 000
60 000
40 000
20 000
0
Luxemburg
Singapore
Hongkong
Sverige
Finland
Ryssland
Botswana
Costa Rica
Afghanistan
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Lyckonivå enligt World Happiness Report
Lyckan ökar upp till en viss inkomstnivå
Inom regioner ser man att välbefinnandet ökar upp till en viss inkomstnivå. Därefter kan den sjunka.
Källa: Jebb, Andrew T., et al. "Happiness, income satiation and turning points around the world." Nature Human Behaviour 2.1 (2018): 33-38.
(Välbefinnandeniva)
Australien
Nordamerika
Västeuropa
Världen
Latin-amerika
Mellanöstern
Ostasien
Sydostasien
Osteuropa
Afrika
8
7
6
5
(Inkomst per år i dollar)
5 000
10 000
20 000
40 000
80 000
160 000
En stor lottovinst ger välbefinnande
En stor lottovinst gör människor nöjdare med livet även på lång sikt, men inte lyckligare.
Källa: Lindqvist, Erik, Robert Östling, and David Cesarini. "Long-run effects of lottery wealth on psychological well-being." The Review of Economic Studies 87.6 (2020): 2703-2726.
(Effekt)
0,10
0,05
0
Nöjd med livet
Nöjd med privatekonomin
Lycka*
Mental hälsa*
* Ingen statistisk signifikant effekt

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

PENGAR OCH LYCKA.

Carl Johanvonset

h

:

V

i

s

s

t

k

a

n

l

i

t

e

l

y

c

k

a
k
ö
p
a
s
f
ö
r

p
e
n
g
a
r

Alla människor strävar efter lycka. Men i vår jakt på välbefinnande söker många av oss också pengar. Hur ser sambanden däremellan ut?

DN:s ekonomiska kommentator Carl Johan von Seth besvarar fem frågor utifrån forskningen.

KOMMENTAR. Det heter att lycka inte kan köpas för pengar. Är det verkligen hela sanningen?

50 år av psykologisk och ekonomisk forskning ger en mer komplicerad bild av hur det ligger till med välbefinnandet och välståndet.

Pengar spelar definitivt roll. Det går att slå fast. Men hur och när är fortfarande inte helt klarlagt.

Här är några saker vi vet om saken.

Är fattiga eller rika länder lyckligast?

Att rika länder generellt har ett högre välbefinnande än fattiga länder hör till de - tydligaste mönstren kring pengar och lycka. World Happiness Report sammanställer resultaten från en stor enkätundersökning om välbefinnandet i 149 länder. Finland toppar listan tillsammans med de övriga nordiska länderna, Nederländerna och Schweiz. I botten finns Afghanistan. Däremellan fördelar sig världens länder i en svärm som – även om sambandet är långtifrån perfekt – grovt sett följer välståndsnivån.

Vi hittar också flera tydliga avvikare på listan. Costa Rica är till exempel ett relativt fattigt land som har ett högre välbefinnande än mycket rikare Storbritannien, USA och Frankrike. Ryssland är ett medelinkomstland som har ett förvånansvärt lågt välbefinnande – lägre än fattiga Filippinerna och Honduras. (grafik A)

Blir man verkligen lycklig av pengar?

Ju rikare, desto större chans att vara glad och nöjd med sitt liv. Det sambandet finns inte bara mellan länder utan också inom samhällen.

Men i båda fallen finns också en avmattning. En person med mångmiljoninkomster har inte ett högre välbefinnande än en person med bara miljoninkomst. Ibland är det tvärtom – att inkomster över en viss gräns tycks försämra livet. I en studie av Ekonomipristagarna Angus Deaton och Daniel Kahneman gick gränsen i USA vid en årsinkomst på 75 000 dollar.
I många studier, och även World Happiness Report, mäts dock välbefinnande snarare än ren lycka. Det är viss skillnad. Välbefinnande mäts ofta genom att fråga hur nöjda människor är med sina liv. Lycka mäts ibland med frågor till exempel om man nyligen har varit på dåligt humör. Sådana lyckomätningar anses ibland svårare att jämföra mellan länder. Men de ger generellt ett svagare samband med pengar och inkomst.

Man kan alltså säga att pengar, upp till en viss gräns, definitivt gör livet bättre. Om det ger lycka i en djupare mening är lite mer osäkert och forskningsresultaten är blandade. (grafik B)
Hur långvarigt är välbefinnandet?
I en relativt färsk svensk studie följde en trio forskare upp tusentals vinnare på Triss och Kombilotteriet. Vinnarna och en grupp liknande människor fick besvara ett massivt frågebatteri kring deras liv. Sedan jämförde man grupperna. Det finns flera viktiga poänger med den nya studien. För det första kan man av resultaten sluta sig till vad det faktiskt innebär för en människa att få mer pengar. Annan forskning lider ofta av ett hönan och ägget-problem. Höginkomsttagare har visserligen högre välbefinnande, men det kanske egentligen inte är pengarna som avgör.

En annan bra sak var att lotterivinnarna följdes upp flera år efter lotterivinsten. Därför fick frågan om pengar bara ger kortsiktig glädje också ett svar.
Vad visade resultaten då? Jo, att pengar ger ett ökat välbefinnande och större förnöjsamhet med tillvaron även på relativt lång sikt.
Däremot hade lotterivinnarna inte någon högre känsla av lycka – i alla fall var den effekten inte statistiskt säkerställd. (grafik C)
Gör ekonomisk tillväxt oss gladare?
Den akademiska debatten har rasat länge i frågan om ekonomisk tillväxt verkligen gör människor gladare. Statistiken pekade länge på att det inte gör det.
Men nyare forskning har utmanat den bilden. Dels är det internationella jämförelser som tyder på att det faktiskt finns ett visst samband. Dels finns mer lokalt inriktade analyser där man har tittat på perioder med snabba upp- och nedgångar i ekonomin. Östtyskland efter murens fall och Ryssland efter Sovjetunions kollaps är två exempel. Här finns också tecken på att välbefinnandet ökar med tillväxt, ökade inkomster och goda ekonomiska tider.
Vilka andra ekonomiska faktorer påverkar lyckan?
Inkomst och förmögenhet har alltså ett samband med människors välbefinnande. Men förmodligen är andra ekonomiska faktorer ännu viktigare.
I en svensk forskningsstudie tittade man på människors tillgång till pengar i en lite bredare bemärkelse. Att ha ett sparkonto ger trygghet, vilket ju kan tänkas minska vardagens stress. Men att kunna låna pengar av en familjemedlem ger också ett slags säkerhet. Studien fann att tillgången till en nödkassa,

oavsett form, höjde välbefinnandet. Ekonomisk trygghet är alltså viktigt.
Sysselsättning är något annat avgörande. Arbetslöshet är en klar riskfaktor när det gäller depression och psykisk ohälsa. På det hela taget spelar ett välfungerande samhälle – med låg korruption och social tillit – ganska stor roll, visar forskningen.

Carl Johan von Seth
carljohan.vonseth@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

Zeynep Csetecioglu Gurol testar avloppsvatten för covid-19.
Foto: Vanni Jung Ståhle

CORONAPANDEMIN.

Nästa

n
i
n
g
a
s
p
å
r

a
v
v
i
r
u
s
i
S

t
o
c
k
h
o
l
m
s

a
v
l
o
p
p
s
v
a

t
t
e
n

Stockholms avloppsvatten har under de senaste veckorna visat mycket låga spår av coronaviruset. Det visar forskare på KTH, som mäter virushalterna i avloppsvattnet.

– Spår av covid-19 i Stockholms avloppsvatten har minskat kontinuerligt sedan i maj. Vi hade en topp under våren och man kan säga att mängden halter av coronavirus i avloppsvattnet följer de allmänna smittsiffrorna i samhället. De följs åt ganska väl, säger David Nilsson, docent och chef för KTH Vattencentrum, som är med och finansierar forskningsprojektet.

Under den här veckan gjordes den senaste mätningen av vattenprover som reningsverken samlade in fram till den 4 juli.

– Resultatet av de senaste mätningarna har visat att det är väldigt låga halter av coronavirus i avloppsvattnet. Det är nu så låga virusnivåer, så det är på gränsen till att vi kan mäta det i vissa områden. Vid mätningen den här veckan har vi inte mätt upp något virus alls i Henriksdal, Hässelby och Riksby. De två sistnämnda hör till Brommas vattenverksområde. Och det är bara spårmängder i Järva, Sickla och Käppala. Det är alltså en fortsatt nedåtgående trend, säger Cecilia Williams, professor vid KTH och som

leder forskargruppen som gör analyserna av vattenproverna på SciLifeLab i Stockholm. Forskningsprojektet leds av Zeynep Cetecioglu Gurol, universitetslektor, och drivs av KTH i samarbete med SciLifeLab och Stockholm vatten och avfall.

Syftet med projektet är att se om avloppsvattnet kan ge information om coronapandemins utveckling, och tidigt förvarna om en ny virusvåg. Avloppsvattnet tycks nämligen avslöja förekomsten av virus tidigare än vanliga tester.

Kan ni se om det finns mer coronavirus i avloppsvattnet från vissa områden?

– Teoretiskt sett ja. Det är sex olika inlopp från olika delar av Stockholm till de tre reningsverken där forskningsprojektet mäter virushalterna i avloppsvattnet, säger David Nilsson.

Vattenprover har fram till midsommarveckan tagits en gång i veckan vid de tre vattenreningsverken Käppala, Bromma och Henriksdal. Störst upptagningsområde har Henriksdal/Sickla som tar emot avloppsvatten från cirka 800 000 stockholmare.

– Under vecka 20 började vi se en brant minskning av virusnivåer i avloppsvattnet. Sedan dess har nivåerna bara gått neråt. Under de senaste veckorna har det varit ganska så lika låga nivåer varje vecka, men nivåerna är så låga att vi inte kan göra någon bra uppskattning av hur mycket lite virus det är, säger Cecilia Williams.

Så här går mätningarna till: De tre vattenreningsverken samlar ihop vattenprover tagna under en vecka till ett genomsnittligt prov som skickas till forskargruppen på KTH. Forskarna koncentrerar viruspartiklarna i

vattnet och skickar sedan vidare proverna till forskningsgruppen på SciLifeLab, som analyserar virusets arvsmassa och räknar fram antalet kopior av den arvsmassan som finns i vattnet.
Kort förklarat handlar det om att matcha det genetiska materialet i avloppsvattnet med den genetiska koden från viruset.
– Vi utgår från den genetiska koden i viruset och mäter hur mycket av den som finns i avloppsvattnet – på liknande sätt som man mäter coronavirus hos patienter. Man kan säga att i stället för att ta ett näsprov, så tar vi ett vattenprov. Sedan gör vi beräkningar där vi tar hänsyn till varierande vattenflöden och andra parametrar, säger Cecilia Williams.
Mätningar av virusnivåer i avloppsvatten görs också i fler städer som Uppsala, Umeå och Örebro inom ett forskningssamarbete som leds av Anna Szekely på Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.
– I Uppsala har virusnivåerna i avloppsvattnet gått ner till väldigt låga halter. I Umeå hade virusnivåerna vid den senaste mätningen – som jag har information om – vecka 22 inte gått ner så mycket. Örebro hade också ganska låga nivåer i den senaste mätningen. Även i Göteborg görs mätningar, säger Cecilia Williams.
– EU-kommissionen gick dessutom ut till medlemsländerna i mars medrekommendationer att ha just sådana här system för att kunna följa pandemins utveckling framåt, fortsätter hon.
Forskningsprojektet har också kunnat sekvensera virusets arvsmassa för att kunna se vilka varianter, som finns i avloppsvattnet. Men

just det fungerar inte nu eftersom det är så låga virusnivåer i vattnet.
Från och med förra veckan görs mätningar av Stockholms avloppsvatten varannan vecka.
– Vi har ambitionen att göra mätningar så länge det är relevant och så länge vi har råd att mäta. Under sommaren gör vi mätningar varannan vecka, men om vi börjar se högre nivåer av coronavirus i avloppsvattnet, så går vi upp igen till att mäta varje vecka, säger Cecilia Williams.
Boel Halldén

Fakta. Finansiering

Forskningsprojektet som mäter virusnivåer i Stockholms avloppsvatten får finansiering från bland annat Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, SciLifeLab och Region Stockholm. Bakom SciLifelab står de tre universiteten KTH, Karolinska Institutet, Uppsala universitet och och Stockholms universitet.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

Postnord övergår till varannandagsutdelning.
Foto: Jeppe Gustafsson TT

POSTNORD.

Snart delaspost

e
n
u
t
v
a
r
a
n

n
a
n
d
a
g

Från och med i höst kommer boende i Stockholmsregionen få post varannan dag.
– De flesta mottagare får inte post varje dag så jag tror att man i regel inte kommer att märka så stor skillnad, säger

Anna Kjellander, pressansvarig på Postnord.

Varannandagsutdelning av post är redan verklighet i Syd- och Västsverige.

– Det handlar om en ny leveransmodell som vi har planerat rulla ut över hela Sverige. Vi började i Lund i vintras och sedan tillkom fler regioner i Sydsverige, Stockholm är nästa steg, säger Anna Kjellander, pressansvarig på Postnord.

Bakom beslutet om varannandagsutdelning ligger att postutdelningen i Sverige har halverats sedan millennieskiftet. För Postnords del handlar det om att man behöver omfördela sina resurser för att säkra en fungerande utdelning i hela landet.

I samverkan med Post- och telestyrelsen har Postnord låtit göra en riskanalys, som inte gett några indikationer på att varannandagsutdelning skulle vara fel väg att gå.

– De som ändå behöver få post varje dag, det kan till exempel röra sig om företag, finns det lösningar som postbox eller expressbrev, säger Anna Kjellander.

Den nya leveransmodellen innebär att Postnord behöver mindre personal för postutdelning men enligt Anna Kjellander betyder det inte att anställda kommer att förlora sina jobb.

– Vad jag vet nu påverkar det inte anställningar. Samtidigt som postutdelningen minskar ökar paketutdelningen i och med e-handeln. Det kan bli så att man omfördelar resurser och flyttar anställningar, men det är för tidigt att säga. Paketutdelning kommer fortsatt att ske på daglig basis.

I dagsläget är det region syd, med postnummer 20–29, och region väst, med postnummer 40–

51, som redan har infört varannandagsutdelning. Postnummer 16–19 beräknas preliminärt övergå till varannandagsutdelning den 27 september, följt av postnummer 10–15 preliminärt den 25 oktober.

– Planen är att det ska gälla i hela Sverige någon gång i mitten av 2022, säger Anna Kjellander.

Sigrid Asker

/
Del B
/2021-07-12

SVEN WIMNELL

1/2

Bränder rasar i staden Lytton, Kanada, efter de många dagarnas värmerekord i juli 2021.
Foto: The Canadian Press

LITTERATUR.

K
l
i

m

a

t

l

i

t

t

e

r

a

t

u

r

e

n

v

i

s

a
r
o
s
s
k
ä
n
s

l
o
r
v
i
ä
n
n
u

intevågar

hysa

Klimatlitteraturen kan förflytta läsaren från förnekelse till insikt och handling. Men minst lika intressant är vilka förflyttningar som klimatkrisen kan sätta igång inom själva skönlitteraturen, skriver DN:s Kristina Lindquist.

Det finns ett par rader i Samuel Taylor Coleridges dikt ”Balladen om den gamle sjömannen” som inte lämnar mig. Skildrar orden från 1790-talet vår egen framtid?

Vatten, vatten, överallt,
vårt däck torkade ut;
vatten, vatten, överallt,
och törst förutan slut.

Visst är det anakronistiskt att läsa Coleridge som klimatlitteratur, men för varje rapport och varje rubrik blir det allt svårare att inte se vår egen ofärd i de desperata raderna om törst och storm. Som litteraturvetaren Axel Englund skriver i efterordet till sin översättning är den - romantiska poesins rötter också genom den industriella revolutionen ”på ett mycket konkret sätt sammantvinnade med klimatförändringarnas” (Ellerströms, 2018).

I vid mening har klimatkatastrofer givetvis alltid varit närvarande i litteraturen. Redan Gamla testamentet talar om hur det stora djupets källor bröt fram och hur ”himlens dammluckor öppnades” (1 Mos 7:11). Syndafloden som figur återkommer också i de flesta litterära traditioner världen över. Om vi däremot talar om växthuseffekten som tematik i modern bemärkelse brukar Ursula K LeGuins ”The lathe of heaven” från 1971 omnämnas som ett av de första bredare exemplen. Och lagom till den samtida klimatlitteraturens femtioårsdag stiger nu antalet titlar i genren ”i takt med koldioxidhalten”, som Andreas Malm skriver i en irriterad vidräkning med Jenny - Offills Sverigeaktuella roman ”Väder” (Aftonbladet 10/6). En medelklassjäl som drabbats av klimatångest ska dra sig tillbaka till en domedagsgård med sin närmaste krets, och räddas av en ”vallgrav som ska hålla borta både vatten- och människomassor”, skriver Malm och konstaterar att den borgerliga klimatromanens effekt hittills måste bedömas som ”ett bidrag till passiviteten”.

Det är knappast traditionell litteraturkritik. Och kanske har Rebecka Kärde rätt när hon i en kommentar hävdar att ”majoriteten av all konst som på en explicit nivå vill ’väcka engagemang i klimatfrågan’ hamnar någonstans på skalan mellan pinsam och undermålig?” (DN, 30/6). Normativa läsningar är dock inte ett främmande alternativ inom den underdisciplin till ekokritiken som kallas för *climate change criticism*. I denna strömning blir klimatlitteraturens förmåga att förflytta läsaren från förnekelse till insikt och handling en avgörande kvalitet. Minst lika intressant, om än inte lika viktigt, är dock att fundera över vilka förflyttningar som klimatkrisen kan komma att sätta igång inom själva skönlitteraturen.

Den amerikanska litteraturvetaren Adam Trexler menar i boken ”Anthropocene fictions. The novel in a time of climate change” (University of Virginia Press, 2015) att all samtida litteratur i någon mening håller på att bli klimatlitteratur – eftersom all litteratur medierar världen. Det är svårt att avfärda honom helt i detta. All litteratur är ju sprungen ur världen, och det finns ingen värld utanför klimatkrisen. Med en sådan bred definition upphör dock alla genrer och all vidare diskussion.

Mer specifikt menar Trexler att det inte går att betrakta klimatfrågan som ett enskilt ”tema” i fiktionen. Detta eftersom den har kraften att kasta om grundläggande berättartekniska strukturer och potentiellt förvandla litterär omgivning från passiv spelplats till aktiv deltagare med förmåga att gripa in i handlingen. Något som ytterligare komplicerar frågan om att dra en gräns for klimatlitteraturen som genre är att den speglar ett pågående och

oförutsägbart skeende, vilket möjligen också påverkar läsningen av verk över tid. Hur bör man exempelvis tolka Cormac McCarthys moderna klassiker ”Vägen” från 2006? Romanen rör sig i ett slags klimatapokalyptiskt universum, men säger inte explicit vad som orsakat förödelsen. Som en kritiker i The New Yorker lite tillspetsat konstaterade för ett par år sedan kan romaner som en gång i tiden skulle ha kallats science fiction ”i dag uppfattas som socialrealism” (3/7, 2013).

Men i diskussionen om hur klimathotet kan - påverka litteraturen går det ändå att urskilja ett par element som går utanpå konkreta fenomen som smältande polarisar, stigande temperaturer – och för den delen medelklassens ångest inför en varmare värld.

Rent intuitivt kan man för det första tänka sig att klimatkrisen borde göra något med tidsuppfattningen i det skönlitterära berättandet. Själva tanken om antropocen bygger på att det skett ett brott med det förflutna och att vi inträtt i en tidsålder då människan börjat lämna outplånliga spår på jordens klimat. Att vi befinner oss i en epok då människans historiska nu smält samman med jordens geologiska nu, för att tala med den indiske historikern Dipesh Chakrabarty. Antropocen är visserligen ett omstritt begrepp, men tanken om att vi befinner oss i en ny geologisk epok har upprepats så ofta i offentligheten att den nog ändå börjat påverka synen på tiden och dess indelning. Som Trexler konstaterar bär begreppet antropocen också på en föregripande kvalitet, där den osäkra morgondagen ligger latent i nuet. Den inställda framtiden är inget nytt litterärt motiv, men kanske kan den komma att läcka från

postapokalypsens värld in i den bredare litteraturens tidsmakeri.
Ett annat utmärkande drag för klimatlitteraturen är att den sätter fingret på den materiella verklighetens avgörande roll. När Adam Trexler lyfter fram tingen som alltmer definierande för litteraturen är det ett sätt att säga att allt ifrån landskap och djur till byggnader och fordon sätter både berättartekniska gränser och skapar möjligheter i fiktionen. Han spår i detta en litteratursyn som rör sig allt längre från den autonoma författaren och hennes skildringar av människor som agerar oberoende av den fysiska omgivningen. Trexler tar öknen som exempel och menar att den ända sedan Bibelns dagar haft en viktig funktion i att skapa litterär mening. Vad händer med en westernberättelse om den som rider genom det torra landskapet plötsligt skulle kunna hitta vatten utan vidare? Och vad händer om ett landskap som alltid varit självklart grönskande i sin tur blir till öken? På ett övergripande plan handlar det om att inte kunna lita på elementens beständighet och logik; att skyfallen kommer allt oftare – eller upphör helt. Att marken rasar och djuren dör.
Ett besläktat resonemang förs av den indiske författaren Amitav Ghosh i boken ”The great derangement: Climate change and the unthinkable” (University of Chicago Press, 2017) där han diskuterar den litterära paradoxen att realistiska skildringar av våldsamma klimatuttryck inte uppfattas som särskilt trovärdiga; de är helt enkelt för ”groteska, farliga, anklagande” för att rymmas inom de ramar som litteraturen har satt upp för ”Naturen”. På så sätt kan vår tids extrema (och högst verkliga) väder läsas som alldeles för

osannolikt att gestalta i en roman som inte vill förpassas till genrelitteraturen.
En tredje typ av litterär potential skulle kunna ligga i människans förändrade syn på sig själv i klimatkrisens skugga. Litteraturvetarna Tobias Boes och Kate Marshall skriver i artikeln ”Writing the anthropocene. An introduction” (Minnesota Review 83, 2014) att klimatförändringarna på ett existentiellt plan gör människan till både subjekt och objekt i relation till världen. Duon menar att tanken om antropocen får konsekvenser för människans själva ”artväsen”. Poängen är att människan inte längre kan definieras som någon som bara agerar i relation till den naturliga världen eller omgivningen – hon måste också beskrivas som någon som blir ”agerad på” av denna naturliga omgivning.

Utgångspunkten för resonemanget är naturligtvis Nobelpristagaren Paul Crutzens tanke om att människan under antropocen blivit till en ”geologisk kraft” i egen rätt – och att naturen samtidigt tycks slå tillbaka med våldsam kraft. Människan har givetvis alltid blivit drabbad av naturen i form av katastrofer och liknande. Men som Boes och Marshall konstaterar är det först nu som människan ställts inför scenariot att förändringar i naturen kan komma att kasta omkull hela hennes existens som art, och att detta sker som en direkt konsekvens av en process som människan själv har satt igång. De diskuterar en rörelse från det som kommit att betecknas ”ekomimesis” till något som skulle kunna kallas för ”ekodieges”. Det förstnämnda pekar på ett litterärt grepp som syftar till att skriva fram den miljö som ligger gömd bakom ett autonomt

verk, men som samtidigt rör sig inom en litterär logik som är imiterande och beskrivande – med diktaren som tydligt subjekt. Ekodieges handlar istället om att ge röst åt ”själva planeten”. Att skriva fram antropocen blir enligt Boes alltså ytterst en fråga om mediering av naturen.
Tanken om människans dubbla roll i relation till omgivningen borde på detta sätt kunna få effekt på hur hon skildras i skönlitteraturen.
Det ska noteras att det här inte är en okontroversiell bild av människans relation till klimatkrisen. Bland annat Andreas Malm hävdar att tanken om en ”människans tidsålder” är missvisande, och att skulden för klimatförändringarna måste placeras mer specifikt hos det han kallar för det fossila kapitalet. Man kan hålla med om det, och ändå konstatera att bilden av en enhetlig mänsklighet som hotas av en nyckfull och övermäktig process som hon själv har satt i rullning troligen har en för stark narrativ potential för att inte börja dyka upp allt oftare i fiktionen. Och med den lär följa vidare diskussion om vad vi egentligen ska ha klimatlitteraturen till.
”Det minsta man kan begära av litteraturen i en varmare värld är att den nyttjar sina unika resurser till att expandera fantasin och medvetandet – om att saker skulle kunna vara annorlunda, om att inget öde står skrivet i sten – i stället för att krympa dem ytterligare”, menar Malm i Aftonbladet.
Han lyfter fram Kim Stanley Robinsons roman ”The ministry for the future” (2020) som ett ”episkt genombrott i klimatfiktionen” som leder läsaren till ”nästa aktion”.
Detta är aktivistens läsart, överlevnadens. Och att studera klimatlitteraturen ur ett rent estetiskt perspektiv är kanske just nu lika

meningsfullt som att diskutera livbåtarnas färg på Titanic. Bränderna i Kalifornien kom tidigt i år – igen. I delar av Mellanöstern gick temperaturerna över 50 grader redan i början av juni. En läckt FN-rapport talar om massvält, vattenbrist och grasserande sjukdomar – inom ett par decennier. Vad ska vi läsa om det inte finns någonstans att leva? Kanske är det som ekokritikern Richard Kerridge har föreslagit: Klimatlitteraturens uppgift är att visa oss de känslor vi ännu inte vågar hysa.

Kristina Lindquist
kulturdebatt@dn.se

DN 13 juli 3021

/

Dagens Nyheter

/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Protestanterna på Nordirland marscherar – för den brittiska unionen.

Foto: Shutterstock

EU-UTTRÄDET.

Ledare: Brexit

h
a
r
r
e
d
a
n
b

l
i
v
i
t
e
n
b
r

i t t i s k n i t

l o t t

Britterna håller andan. Denna vecka utgör kulmen för Oranienordens årliga paradsäsong på Nordirland, när protestanter marscherar för att fira segern över katolikerna i slaget vid Boyne 1690. Spänningar, och inte sällan bråk, omger evenemanget ännu drygt 20 år efter långfredagsavtalet som gjorde slut på moderna tiders brutala våld i Ulster.
Brexit har rivit upp en del av såren igen. I april utbröt blodiga kravaller, där det brittiska

utträdet ur EU var en faktor. När regeringen i London bestämde sig för att lämna både den inre marknaden och tullunionen måste en gräns till EU uppstå, men alla var rädda för en synlig sådan mellan Nordirland och Irland. I stället fick Nordirland i praktisk ekonomi stanna i EU. Gränsen hamnade på Irländska sjön. De protestantiska lojalisterna, vars fundament är att bevara den brittiska unionen, har aldrig accepterat det.

Premiärminister Boris Johnson låtsades länge som om Nordirlandsfrågan inte var något att bry sig om. När han insåg att EU inte tänkte sätta den inre marknaden i fara, försökte han fuska sig ur det internationella fördrag som utträdesavtalet faktiskt är. Men inställningen att det går att behålla alla fördelar med EU och skippa det man inte gillar har krockat hårt med verkligheten.

Förr hävdade Johnson också att EU kunde sluta drömma om betalning av britternas nota för redan gjorda åtaganden. Det handlar om allt från betydande infrastruktursatsningar till pensioner för unionens anställda i Bryssel. Även här tvingades britterna kapitulera. Men medan EU har räknat ut att summan blir knappt 50 miljarder euro tycker London att 35 kan räcka. Den typen av slitningar kommer att fortsätta. Det stora EU har dock tyngden i förhandlingar med ett litet grannland.

Så ville brexitfantasterna aldrig medge att realiteterna såg ut. I stället skulle ”Global Britain” charma världen, och alla skulle komma springande till det återuppståndna imperiet med erbjudanden om lukrativa frihandelsavtal. Att geografi spelar roll, och att halva den brittiska exporten gick till EU, målades ut som en detalj.

Det blev inga tullar eller kvoter för varuhandeln med EU. Däremot måste kontroller göras vid gränsen. Och tjänstesektorn, 80 procent av brittisk ekonomi, omfattas inte av handels-avtalet med unionen från i julas.

Någon omedelbar katastrof har brexit inte blivit sedan det formella ikraftträdandet vid nyår. Medicinerna tog inte slut på apoteken. Likväl rapporterar en tredjedel av de brittiska företag som handlar med EU-länder att försäljningen har minskat eller upphört. Främst gäller det mindre bolag som inte orkar med blanketter och byråkrati. Men även de större har fått ökade kostnader för att ta sig runt hindren, och europeiska konsumenter är inte ivriga att betala dem.

Pandemin har självklart lagt ett lock på den ekonomiska aktiviteten i Storbritannien. Men coronaviruset har också dolt dyrbara effekter av brexit som blir märkbara under återhämtningen. Påverkan på lång sikt har alltid framstått som den allvarligaste skadan. Financial Times kolumnist Martin Wolf erkänner att Boris Johnson har gjort om landet, men undrar: blev det bättre? Blev medborgarnas möjligheter större? Ökade Storbritanniens inflytande i internationella samarbeten? Svaret på alla tre frågorna är nej. Minskad invandring var ett av nejsidans löften i folkomröstningen 2016. Så har det blivit, men bara från EU-länder. Parallellt har förstås bristen på kvalificerad arbetskraft förvärrats. EU blir också lidande, men långt ifrån i samma grad. Någon reklam för utträde ur unionen har brexit inte gjort.

DN 13/7 2021

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Tiden är inne för att naturvårdsorganisationerna samlar sig och tillsammans bildar en egen jaktorganisation, skriver Daniel Ekblom.
Foto: Pontus Lundahl/TT

VILTVÅRD.

”Bil

dagen organ

i

s

a

t

i

o

n

s

o

m

k

o

n

k

u

r

r

e
r
a
r
m
e
d
J
ä

g
a
r
e
f
ö
r
b
u

n
d
e
t
”

Landets naturvårdsorganisationer borde bilda en egen jaktorganisation. De har större förtroende hos allmänheten att förvalta rovdjur än Jägareförbundet. Efter 83 år är det dags att statens uppdrag inte automatiskt går till en intresseorganisation, skriver Daniel Ekblom i Naturskyddsföreningen.

DN. DEBATT 210713

Sedan 1938 har Svenska Jägareförbundet per automatik haft hand om det statliga uppdraget att sköta om en del av jakten och viltvården. Det så kallade allmänna uppdraget består bland annat att hålla nere klövviltstammar, göra eftersök på trafikskadat vilt och hålla i yrkesmässig jägarutbildning. En stor del handlar om att stå för objektiv information om jakt och viltvård till myndigheter och allmänhet. Det har i många delar fungerat väl, men det finns tveksamheter. Det etiska agerandet har en del övrigt att önska och arbetet mot illegal jakt är ett stort misslyckande. Därtill har tilldelningen av uppdraget och objektiviteten ifrågasatts, men inga förändringar har skett – förrän nu.

I januari beslutade regeringen om förändringar i hur viltvårdsfondens medel ska fördelas, i vart

fall på papperet, eftersom det tidigare systemet stred mot EU:s upphandlingsregler. - Naturvårdsverket fick i uppdrag att se till att delar av förvaltningen utförs och att även upphandlingsreglerna beaktas.
Detta öppnar upp för behovet av fler organisationer som parter i en upphandling. När fler organisationer står till förfogande bör också övriga uppgifter inom det allmänna uppdraget vara föremål för upphandling.
Förändringen har skapat heta känslor från jägarhåll, där man till och med uppmanat jägare att inte betala jaktkort och att avhålla sig från jakt under ett år. Det belyser om inte annat just vikten av fler aktörer.
Tiden är nu inne för att introducera en ny jaktorganisation, som drivs med naturvård som grund, med det ekologiska systemet som ledstjärna och där etik sätts före egenintresse.
Det är dags för en jaktorganisation som drivs gemensamt av naturvårdsorganisationerna.
Jakt har under lång tid följt människan och var en grund för att få mat på bordet. I dag är jakten framför allt ett fritidsintresse och en tradition.
Det kött som kommer från jakten är ekologiskt och klimatsmart, och ofta har djuren levt ett betydligt bättre liv än i den moderna storskaliga industriella livsmedelsproduktionen – om vi bortser från en betydande andel av skade-skjutningar.
Naturvårdens organisationer framställs ibland felaktigt som ”jaktfientliga”, detta trots att ingen av de stora naturvårdsorganisationerna är emot jakt. Skillnaderna ligger i stället på synen när jakten är nödvändig, hur den bör bedrivas och balansen mellan djurens egenvärde och roll i det naturliga ekologiska systemet – och det mänskliga perspektivet där nöje,

fritidssysselsättning och tradition ofta är grunderna.
Med en ny aktör skulle kravet på offentlig upphandling säkerställas. Det skulle också ge en aktör som inte vårdar jakttillfällen snarare än vården av det vilda när det ekologiska systemet är hotat och vi befinner oss i början av en sjätte massutrotning av arter.
Viltvård handlar om mycket mer än jakt på djur. Acceptansen för fungerande ekosystem är vital. När nuvarande aktörer jämför jakt med att ”skörda kantareller” och hävdar att arter som inte har gynnsam bevarandestatus ändå ska jagas med skäl som ”långa traditioner och kulturhistoriska kopplingar” visar detta på ett behov av en ny aktör i det vårdande uppdraget.
I en undersökning av Statens lantbruksuniversitet (SLU) om vilka som har störst stöd hos allmänheten för att handha frågor kring rovdjursförvaltningen har samtliga stora naturvårdsorganisationer ett långt större stöd än jägarintresset. Efter Naturvårdsverket på första plats kommer Länsstyrelsen och Naturskyddsföreningen på delad andra plats, världsnaturfonden WWF på femte plats följd av Rovdjursföreningen. Jägarintresset hamnar först på 14:e plats, och då ska man ha i beaktande att viltvård handlar om många andra djur än rovdjur där naturvårdsorganisationerna torde ha ett ännu större stöd.
Detta utgör ett starkt underlag för att en jaktorganisation gemensamt drivet av naturvårdsintresset skulle ha goda möjligheter att med etik och biologisk mångfald som riktmärke fullgöra uppdraget i enlighet med dess mål, samtidigt som man har ett brett folkligt stöd.

En jaktorganisation i naturvårdsintressets regi skulle:

• Bygga på att vårda naturen, inte det personliga intresset av att jaga. Huvudsyftet skulle vara en natur i balans. Det ekologiska systemet skulle få en större roll där rovdjur och bytesdjur i möjligaste mån balanseras naturligt – ett arbete med naturen i stället för emot.

• Arbeta med stor hänsyn till rödlistade arter. Den senaste rödlistan som SLU släppte i fjol påvisade ett nedslående resultat med fler djur rödlistade och där ett flertal arter som listas också utsätts för en omfattande jakt.

• Ha acceptans och en forskningsbaserad inställning till de stora rovdjurens förekomst. De stora rovdjuren är en viktig del i ekosystemet och för biologisk mångfald. Ett förebyggande arbete skulle prioriteras högt för att förekomma att problem uppstår, där skyddsjakt som sista alternativ kan vara nödvändigt när andra metoder visat sig verkningslösa.

• Aktivt arbeta för ett totalstopp för bly i ammunition. En rapport visade nyligen att den uppmätta blyhalten hos skandinaviska björnar är 8–10 gånger än EU:s tröskelvärde för skador på nervsystemet hos människor.

• Hysa stor respekt för EU:s lagar och förordningar. Eftersom samsynen mellan naturvårdens organisationer och EU:s regelverk och arbete för biologisk mångfald ofta går hand i hand skulle samarbetet med EU väsentligt förbättras.

• Säkerställa ett det finns en jaktorganisation som medverkar till regeringens utredningar. Vid utredningar skulle detta vara en medverkande aktör eftersom grunden för allt arbete är fakta och evidensbaserad forskning.

• Ge staten valfrihet till det allmänna uppdraget. Efter 83 år är det dags att uppdraget inte per automatik går till en intresseorganisation bara för att det saknas andra utövare.
Listan kan göras längre med till exempel stopp för poängtävlingar i samband med jakt, nolltolerans mot jaktbrott och ett aktivt arbete mot illegal jakt i nära samarbete med samtliga berörda myndigheter.
Tiden är inne för att naturvårdsorganisationerna samlar sig och tillsammans bildar en egen jaktorganisation.
Daniel Ekblom, sammankallande för Viltvårdsgruppen i Naturskyddsföreningen Gävleborg, medlem i världsnaturfonden WWF och Svenska Rovdjursföreningen

Repliker. DN.se/debatt

“Ge barn och ungdomar vaccin för deras egen skull”
Slutreplik från sex forskare (5/7).
”Facebook-gruppen Media watchdogs of Sweden (Mewas) har aldrig varit vaccinkritisk”
Åtta administratörer för Facebook-gruppen Mewas replikerar på debattartikeln av Nils Funcke (11/7).

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

1/2

En tonårsflicka finns bland de misstänkta efter ett sprängdåd i Lindängen i Malmö i maj i år.
Foto: Johan Nilsson/TT

KRIMINALITET.

Ung kvinnor

l

l

t

m

e

r

i

f

o

k

u

s

v

i

d

g

r

o

vabrott

Två tonårsflickor misstänktes för ett sprängdåd vid en butik på Lindängen i Malmö.

Händelsen förvånar Malmöpolisen som tidigare inte har haft fall där tonårsflickor misstänkts för att ha utfört grova våldsbrott.
I Göteborg har bristen på kunskap lett till att polisen i höst startar en kartläggning av kvinnors roll i kriminella gäng.
På eftermiddagen den 23 maj blåser en bomb ut rutorna till Fosie grill och pizzeria invid Fosie Livs på Lindängen i Malmö. Ingen person skadas allvarligt, men explosionen orsakar stora materiella skador.
Tre personer sitter nu häktade, misstänkta för att ligga bakom sprängdådet. Det rör sig om en 23-årig man, tidigare dömd för grovt vapenbrott, rån och utpressningsförsök, en 21-årig man och en 16-årig flicka. En 15-årig flicka anhölls i ett tidigt skede, men är nu avförd från utredningen.

En tes som polisen arbetar med är att dådet kan ha att göra med en pågående konflikt mellan kriminella nätverk på bland annat Lindängen och Kroksbäck. Under våren har det inträffat flera explosioner i områdena.
Åklagaren Tomas Olvmyr menar att personerna har utfört sprängdådet gemensamt och i samförstånd med varandra. Samtliga förnekar brott.
Att en tonårflicka misstänks för att ha utfört den här typen av grovt våld är något som Malmöpolisen inte sett tidigare.
– Rent generellt har vi ganska länge haft bra koll på att tjejer i olika utsträckning utnyttjas för att förvara eller transportera narkotika eller vapen. Det har vi både uppfattning om och konkreta bevis för. Men de har inte varit aktiva gärningsmän i grovt våld på det här sättet, säger Martin Nyman, lokal underrättelsesamordnare på Malmöpolisen.
Att en tonårstjej finns bland de misstänkta kan ha att göra med att många grovt kriminella personer sitter frihetsberövade just nu, som en följd av polisiära insatser mot gängvåldet som exempelvis Sluta skjut och Rimfrost, enligt Martin Nyman.
– Det kan göra att man använder yngre killar, som vi har sett i de senaste sprängningarna och i mordet på Ärtholmen. Det kan också innebära att det är yngre eller äldre tjejer som man använder.
För cirka fyra år sedan flaggade han för att polisen i större utsträckning borde kontrollera kvinnor när det gäller narkotika. Medan killarna är vana vid att bli stoppade kontrolleras inte de unga kvinnornas handväskor eller bilar lika ofta. Där anser han att polisen har blivit bättre.

Däremot anser han att polisen och andra myndigheter behöver få bättre koll på kvinnornas roller inom den grova kriminaliteten i staden.
– Jag tror vi har en gråzon där.
På samma sätt är det i Göteborg. Polisens nationella operativa avdelning, Noa, har ett utvecklingscentrum knutet till polisregion Väst. Där kartlägger den pensionerade polisen Sven Ahlbin det grova våld som är knutet till gängkriminalitet.
Till hösten startar Sven Ahlbin ett nytt projekt som syftar just till att utreda kvinnors roll i den organiserade brottsligheten.
– Kvinnor utgör 50 procent av Sveriges befolkning och de finns ju med i de här miljöerna också. Vi pratar hela tiden om det här med till exempel skjutningar som en väldigt manlig företeelse, men nu ska vi klara ut var någonstans kvinnorna kommer in, säger han.
Utredningen som planeras i polisregion Väst välkomnas av Robin Gålnander, kriminolog vid Stockholms universitet, som har forskat om kvinnors kriminalitet. Han säger att kunskapsläget är dåligt när det gäller kvinnor och organiserad brottslighet.
Han vill särskilt lyfta två olika aspekter som han tror är viktiga om man ska förstå kvinnors roller inom kriminella nätverk. Båda handlar i grund och botten om könsroller.
– Dels att kvinnorna definitivt finns, även i brottsligheten, och då kan man undra varför de inte är med i några utredningar. Det tror jag har att göra med att de här kriminella nätverken är ganska traditionella i sina genusmönster. Även om kvinnor definitivt är med och dealar och odlar och säljer så är det så att om polisen

kommer och tar dem så är det kutym att snubben tar på sig det, säger han och fortsätter:
– Dels att hela den här kriminella livsstilen handlar om status, och status för unga män är ju att ha en snygg flickvän som är häftig.
Vidare kan polisens och andra myndigheters syn på könsroller spela in.
– Det har absolut funnits sådana tendenser som man har sett i forskningen. Åtminstone tidigare, men det är svårt att säga hur saker ser ut just nu, säger Robin Gålnander.
– De kvinnor som jag har träffat kan nästan skratta lite åt det och säga att ”jag var ju med, men jag kom undan jämt, det var jättekonstigt”. När polisen kom och tog dem så var alla lika mycket med på vad som försiggick, men tyckte att ”oj, hur har du hamnat här lilla vän, har inte du någon att gå hem till” – sen tog de snubbarna och låste in dem.

I Malmö arbetar Martin Nyman med Sluta skjut, ett samarbete mellan polisen, kommunen och organisationer i civilsamhället för att förebygga, som syftar till minska antalet skjutningar och det grova våldet bland kriminella. En del av arbetet går ut på att söka upp individer som polisen bedömer är i riskzonen att antingen skjuta någon eller själv bli skjuten.
Sedan förra året har också ett antal tjejer fått besök.
– Vi har sett att tjejerna har olika roller där de antingen kan hamna i skottgluggen eller måste utföra något som att transportera vapen.
– De lever farligt när de umgås med de här kriminella grupperna, säger Martin Nyman.
Att förhindra att unga personer, såväl tjejer som killar, hamnar i grov kriminalitet handlar mycket om att samla in information för att veta

i vilka miljöer de rör sig och var polisen ska lägga sinsa resurser.
I Sluta skjuts kartläggning utgör tjejerna och de unga kvinnorna cirka fem procent. De flesta av dem är syster eller flickvän till en grovt kriminell person.
– Vi synliggör också för yttre personal inom polisen att bli vaksamma på de tjejer som befinner sig i en dålig miljö. Om vi inte vet vilka tjejer som är aktiva eller kan vara aktiva är det svårt att jobba förebyggande. Låt säga att vi har koll på en kriminell storebror, då intresserade vi oss tidigare bara för lillebröderna, men numera kollar vi också efter lillasystrarna, säger Martin Nyman.
Hanna Rydén
hanna.ryden@dn.se
Carl Cato
carl.cato@dn.se

Fakta. 16 sprängningar i Malmö hittills i år

Hittills i år har Malmö drabbats av 16 sprängdåd, i bland annat Lindeborg, Lindängen, Hermodsdal och Kroksbäck.
– Under maj och juni skedde totalt nio detonationer vilket är en bekymmersam utveckling rörande just den typen av brott. Det är en särskild typ av hänsynslöshet att detonera ett explosivt föremål vid entréport där vem som helst riskerar att skadas, säger Mattias Sigfridsson, tillförordnad polisområdeschef i Malmö, i ett pressmeddelande.
Natten mellan den 5 och 6 maj inträffade tre detonationer inom loppet av 45 minuter.
– Efter de tre händelserna identifierades två grupperingar i staden som de mest våldsdrivande och polisen och

samverkanspartners i Sluta skjut riktade då fullt fokus mot dessa grupperingar. Det ledde fram till att tio personer frihetsberövades för olika brott, säger Mattias Sigfridsson.
Vad gäller sprängningar i Malmö så har de senaste åren visat på en nedåtgående trend. Samma utveckling gäller för skottlossningar.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Arbetet med att undersöka Estonia bedrivs från Estlands isbrytare Eva-316 och det svenska forskningsfartyget Electra af Askö.
Foto: Stefan Jerrevång TT

NYA UNDERSÖKNINGAR.

Tvåokända

s
p
r
i
c
k
o
r
f

u
n
n
a
i
E
s
t
o

Två tidigare okända sprickor har hittats i Estonias skrov, bekräftar René Arikas, chef för den estniska haverikommissionen för TT. Sprickorna är 10–15 meter långa och väcker nya frågor om förloppet vid katastrofen.
– Det mest intressanta vore om de uppstått innan sjunkförloppet. Men man ska vara beredd på att skador kan uppstå efter hand då båten ligger på botten, säger Jörgen Zachau utredare på Statens haverikommission.
De två nu upptäckta sprickorna i Estonia är uppseendeväckande eftersom de enligt den estniska haverikommissionen är 10–15 meter långa.
Det innebär att de nya sprickorna är avsevärt längre än det hål som avslöjades i dokumentären ”Fyndet som förändrar allt” som

sändes i höstas. Den ledde till att nya undersökningar nu genomförs av estniska och svenska haverikommissionerna.
I dokumentären visades bilder, tagna med en undervattensrobot, ett cirka 4 gånger 1,2 meter stort hål på vrakets styrbordssida. Sprickan som var lodrät och mitt på fartygets styrbordssida var tidigare okänd. Det finns också bilder på ytterligare ett hål på styrbordssidan närmare fartygets akter, vilket dock inte redovisades i filmen.
De nya sprickorna hittades under de nya undersökningarna som just nu bedrivs vid Estonias vrakplats. De nya, långa sprickorna har återfunnits längre akterut på fartygets styrbordssida, jämfört med hålet i dokumentären.
Sprickorna har registrerats på den aktre delen av skrovet som ligger på något mindre vattendjup. Där är botten är hårdare och består av lera och morän med stenar. Fartygets förskepp ligger däremot djupare, tvärs över en slänt som sluttar mot en botten med mera lera.
Rolf Sörman, överlevare och a-nhörigrepresentant, är ombord på fartyget där upptäckten om de tidigare okända sprickorna gjorts:
– Jag har sett dem på datorskärmarna, det är tydliga sprickor. De har en annan karaktär än de håligheter som finns med i dokumentären. Det här är parallella sprickor, smala, omkring en decimeter breda, men med 10–15 meters längd, säger han till TT.
Jörgen Zachau utredningsledare på Statens haverikommission har själv inte sett bilderna, men har varit i kontakt med gruppen som genomför de nya undersökningarna.

– Det man har är sonarbilder på något man tolkar som sprickor. Det är utan att en djupare analys har gjorts. Vi behöver ta reda på mer och undersöka de här sprickorna för att se när de kan ha uppstått, säger han.
Det är inte osannolikt att skadorna skulle ha uppstått efter att fartyget sjönk, menar Jörgen Zachau.
– Man får nog förvänta sig att ett skrov som ligger på botten så här länge rostar sönder. Men nu gäller det att ta reda på säkert hur de uppstått.
Hur lång tid tar det att analysera materialet?
– Generellt sett tar det månader att gå i genom materialet för våra experter på Stockholms universitet, säger Jörgen Zachau.
När den första sprickan blev känd genom dokumentären i september ledde det till en rad spekulationer. En möjlig förklaring var att sprickorna uppstått när fartyget sjönk och träffade stenar på botten. Det är därför den undersökning som nu sker koncentreras sig på bottenförhållandena runt vraket.
De långa sprickor som nu upptäckts väcker nya frågor om vad som orsakat Estoniakatastrofen – alternativt vad som skedde när det tunga fartyget slog i botten. Fartygsskrovet vilar med babordssidan mot havsbotten så att det som syns är fartygets styrbordssida och botten. Skrovet har vridit sig sedan de första undersökningarna efter katastrofen.
Olle Rutgersson är pensionerad professor i skeppsbyggnadsteknik. Han bedömer att de nu upptäckta sprickorna uppstått när fartyget slog i botten.
– Ett fartyg är en tunnväggig konstruktion med stor vikt. De här sprickorna kan ha uppstått när fartyget kommer ner på botten. Jag vet ju inte

mer – men det är det troligaste. Jag förutsätter att det är lodräta sprickor, av samma typ som framkom i dokumentären, säger Olle Rutgersson till DN.

Mikael Holmström
mikael.holmstrom@dn.se
Gustav Olsson
gustav.olsson@dn.se

Fakta. Estonia-katastrofen

Passagerarfärjan Estonia förliste i Östersjön natten mot den 28 september 1994. Färjan hade lämnat hamnen i Tallinn kvällen före, men kantrade knappt halvvägs till Stockholm och sjönk på mindre än en timme.
852 människor omkom i katastrofen. 501 av dem var svenskar. 137 personer räddades.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Gäddorna försvinner.
Foto: Alamy

M i n b e d

ö
m
n
i
n
g
ä
r
a

t
t
g
ä
d
d
a
n
b

o
r
d
e
v
a
r
a
r

ö
d
l
i
s
t
a
d
i

s
k
ä
r
g
å
r
d
s

o
m
r
å
d
e
n
a
.

Henrik C Andersson, länsfiskekonsulent vid länsstyrelsen i Stockholm, slår larm efter att provfiskningar visar att gäddan helt försvunnit på vissa håll i ytter- och mellanskärgården.

TT

399/

Dagens Nyheter /2021-07-13

SVEN WIMNELL

Anders Tegnell.
Foto: Sven Lindwall

CORONAPANDEMIN.

F H M

s k ä r p e r r e

k

o

m

m

e

n

d

a

t

i

o

n

e

r

f

ö

r

i

n r e s a n d e

Antalet svenskar som smittas av covid-19 på utlandsresan ökar, enligt Folkhälsomyndigheten. Därför skärps nu rekommendationerna för inresande till Sverige, även för svenska medborgare.

– Vi vill försöka få stopp på det här så fort som möjligt, säger statsepidemiolog Anders Tegnell.

De senaste veckorna har Folkhälsomyndigheten, FHM, fått in ett ökat antal coronafall med koppling till utlandsresor. Främst handlar det om svenskar som smittats på nattklubbar och pubar på turistdestinationer i Spanien, enligt Anders Tegnell.

– De här fallen utgör någonstans mellan tio och femton procent av alla fall i Sverige, kanske ännu mer. Samtidigt finns ett stort mörkertal. Från att ha varit ganska negligerbart har det blivit en ganska stor del av smittspridningen. Utvecklingen får FHM att skärpa rekommendationerna för inresande till Sverige.

Alla resenärer, även symtomfria, från länder utanför Norden rekommenderas nu att testa sig för covid-19. Rådet gäller till och med den 31 augusti.

Rekommendationen gäller inte för den som rest i EU-länder och har vaccinerats med en dos minst tre veckor före ankomsten till Sverige eller de som haft covid-19 under de senaste sex månaderna.

På måndagen meddelade också regeringen att nästa fas i avvecklingen av restriktionerna genomförs den 15 juli. Då försvinner bland annat begränsningar av passagerarantalet på längre tåg- och bussresor, och regleringen om kvadratmeter per person på handelsplatser, gym och museer.

Storleken på sällskap med anvisade sittplatser på allmän sammankomst eller en offentlig tillställning höjs från fyra till åtta personer.

Beskedet gäller både evenemang inom- och utomhus. Samtidigt ska sällskap även i fortsättningen hålla ett avstånd på en meter till andra grupper.

Sofia Tanaka
sofia.tanaka@dn.se
Gustav Olsson
gustav.olsson@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

En av järvarna från Nordens Ark, fångad på bild.
Rymmerskan Joplin är dock ännu på fri fot.
Foto: Erik Edvardsson/Nordens Ark

RYMT FRÅN DJURPARK.

Djärv

järvklara

r

s

i

g

f

i

n

t

u

t

e

i

d

e

t

f

r

i
a

Efter ett helt liv i fångenskap har järvhonan Joplin under två månader provat på livet i det vilda. Sedan i mitten av maj är hon på rymmen från Nordens Ark och det går förvånansvärt bra för henne.

– Vi vet var hon är. Vi vet att hon lever. Men vi har inte fått tag i henne än, säger den zoologiska chefen på djurparken Ewa Wikberg.

Dygnet runt plingar det till i Ewa Wikbergs mobil. I jakten på järven Joplin har Nordens Ark, som ligger i Sotenäs kommun i Bohuslän, satt upp en mängd sms-kameror i närområdet. Varje gång ett vilt djur utlöser tekniken tas en bild som skickas till den zoologiska chefens telefon. Men hittills ingen järv.

– Nej, tyvärr. Men vi har helt säkra observationer på att hon håller sig kvar här i närheten och att hon är vid liv. Senast var det en före detta djurskötare som såg henne och vi har fått god hjälp av allmänheten med liknande observationer. Hon verkar trygg i sitt nya liv, säger Ewa Wikberg.

Joplin är född i fångenskap och har aldrig behövt jaga själv förr, men Ewa Wikberg är trygg med att järven löser sin kosthållning även på rymmen.

– Hon kan äta allt. Fågelägg, trafikdödade djur, daggmaskar och insekter. I parken har vi ju gömt och hängt upp mat till henne på olika ställen, så hon är van vid att behöva leta föda.

Den zoologiska chefen på Nordens Ark har gott hopp om att få tillbaka sin järvhona. Någon gång ska väl kamerorna få napp och då kan fällor sättas ut och spårhundarna aktiveras.
– Men hittills har jag bara lärt känna allt annat vilt som finns i området. Lite bättre än jag kanske hade önskat.
Hur då, menar du?
– Ja, det är en ekorre som aktiverar en av kamerorna varje natt klockan tre till exempel. Och en skatfamilj som hela tiden triggar en annan, suckar Ewa Wikberg. Bara det senaste dygnet har jag fått 70 fotofällebilder, men ingen på det jag vill ha.

Kristina Hedberg
kristina.hedberg@dn.se

/
Dagens Nyheter

/2021-07-13

SVEN WIMNELL

1/9

Nian Nian kallar sig professionell resenär och är ute på en 40 dagar lång resa i Xinjiang. Hon prisar säkerheten och maten i regionen.
Foto: Marianne Björklund

XINJIANG.

H
ä
r
ö
v
e
r
v
a

k
a
r
k
o
m
m
u
n

i
s
t
r
e
g
i
m
e

n
a
l
l
t
s
o
m
f

olketgör

Övervakningskameror överallt, vakter i varje gathörn och regelbundna förhör av invånarna.
Xinjiang är regionen där Kina anklagas för att ha satt över en miljon muslimer i läger. DN:s korrespondent Marianne Björklund har besökt en orwellsk värld där varje steg invånarna tar bevakas och där religion har reducerats till ett exotiskt inslag för turister.
Det finns inget säkrare ställe än Xinjiang. Det är vakter och polisstationer överallt.
Nian Nian ler och är uppenbart imponerad. Hon kallar sig professionell resenär och är på en 40 dagar lång resa genom Xinjiang tillsammans med sin femårige son Ting Chen och tre vänner. Tillsammans med horder av andra turister har de just beskådat en traditionell dans som utförs framför östra ingången till gamla stan i Kashgar

varje fredag och de ska nu bege sig in i de vindlande gränderna med sandfärgade lerhus för att turista och shoppa.
Gruppen är eld och lågor. Förutom säkerheten, prisar de maten som fått Nian Nian att gå upp i vikt och det dramatiska landskapet med berg och öken som de upplevt under sin bilresa.
Men om Nian Nian, som kommer från Peking och tillhör majoritetsbefolkningen i Kina – han-kineser, är nöjd med sin upplevelse i Xinjiang så lever lokalbefolkningen i en bistrare verklighet.
Sedan 2017 bedöms över en miljon muslimska uigurer och andra muslimska folkgrupper, som kazaker, ofrivilligt ha satts i läger. Där har de grillats i kommunistisk propaganda, tvingats sjunga revolutionära sånger och endast tillåtits tala mandarin, trots att en del har mycket bristfälliga kunskaper i språket.
Vittnen har berättat om fysisk och psykisk tortyr. De har förnekats att utöva sin religion, trots att det formellt råder religionsfrihet i Kina.
– De sa att vi inte fick tacka Allah; du måste tacka Xi Jinping för allt, berättar en tidigare intagen för Amnesty international i en rapport som kom nyligen, där 55 personer som tidigare suttit i läger men som nu har flytt från Kina har intervjuats anonymt.
Och när de släpps ut är de ändå inte fria. De får hembesök av partimedlemmar som sover över, äter mat och inspekterar hemmet. De kallas deras ”nya släktingar” men de är där för att inspektera att inget ”misstänkt” pågår i hemmet.
Folket i Xinjiang kan vara världens mest över-vakade. Allt de gör bevakas. Nya simkort till mobilen måste registreras, vid varje stadsgräns finns poliskontroller där alla måste gå ur bilen

och in på en ”snabbpolisstation” där väskor och mobiler kontrolleras. Genom mobilen och gps-sändare på bilar följs deras rörelsemönster. Övervakningskameror hänger överallt. Ansikts-igenkänningsteknik används för allt ifrån betalningar till när du ska tanka bilen.
I Kashgar, i sydvästra delen av Xinjiang, och dess omnejd kan vi röra oss relativt fritt. Men vi måste ändå vara försiktiga. De som har suttit i läger är förbjudna att prata om sina upplevelser. Vad vi gör och vilka vi pratar med går inte obemärkt förbi. Flera personer som vi träffar får ganska snart ett samtal i mobilen. Efter det måste de jäkta i väg. I varje gathörn står beväpnade poliser, ofta med sköldar och hjälm.
Xinjiang är till ytan ungefär lika stort som Alaska och gränsar till åtta länder. Det är en autonom region men styrs i allt väsentligt från Peking. Uigurer är den största etniska folkgruppen, ett turkfolk med eget språk. Här bor också bland andra muslimska kazaker och mongoler.
Men andelen hankineser började öka redan under Maos tid när han sponsrade folk ur majoritetsbefolkningen för att de skulle flytta dit och göra regionen mer ”kinesisk”. Snart var de uppe i 40 procent av befolkningen. Samtidigt uppstod ilska och ibland kravaller.
Hankineserna fick privilegier och lokalbefolkningen diskriminerades.
Efter ett antal terrorattacker utförda av uigurer på 2010-talet inleddes 2017 den brutala politik som i dag fördöms av omvärlden. USA anser att det rör sig om folkmord. Andra stannar vid att anklaga Kina för brott mot mänskligheten. Flera rapporter vittnar om tortyr, utraderande av religion, tvångssteriliseringar och tvångsarbete.

Kina har sagt att syftet med lägren är utbildning och bekämpning av extremism. Men tröskeln för att vara ”misstänkt” och hamna i läger är låg. En förbjuden app i mobilen eller ”onormalt” stort skägg har räckt som skäl för att interneras. Flera läger ska ha legat eller ligger utanför Kashgar, enligt det australiska forskningsinstitutet ASPI som genom jämförelse av satellitbilder från olika tidsperioder påvisat 380 läger. Dessutom visar bilderna, enligt ASPI, att 16 000 moskéer har förstörts eller rivits, vilket regeringen i Peking förnekar.

Vi åker till några av de platser i Kashgars utkant som ringats in på ASPI:s karta. Chauffören är märkbart spänd när vi passerar en av de utpekade byggnaderna, ett stort vitt stenkomplex som enligt ASPI kan rymma 10 000 interner. Han vill inte stanna, hävdar att det är en militär byggnad. Men på en gavel hinner vi se att det står: ”kulturell reform, arbetsreform, utbildningsreform mot extremism”. Det är ingen taggtråd runt och vi ser ingen där. Kanske har internerna ”tagit examen”, flyttats till fängelse eller tvångsarbete. Vi vet inte.

Intill ligger röda byggnader med våningssängar. Och i samma område finns en industripark med bland annat klädfabriker.

Hela miljön liknar det kretslopp som den tyska forskaren Adrian Zenz, som har studerat högar med dokument om Xinjiang, har skrivit om i flera rapporter. Lägren ligger i industriområden, nära fabriker dit de som ”tagit examen” forslas för tvångsarbete när indoktrineringen är klar.

Efter några timmars tågresa österut, förbi ett dramatiskt bergslandskap och små byar med

fruktodlingar och kommunistiska banderoller av typen ”enade är vi starka”, når vi staden Bachu. Här breder bomullsfälten ut sig. Xinjiang står för 84 procent av Kinas bomullsproduktion och 20 procent av världsmarknaden. Bomull härifrån har använts av en rad internationella bolag. Men sedan en rapport från Center for Global Policy kom fram till att en halv miljon uigurer tvångsarbetar på bomullsfälten har företag som Hennes & Mauritz uttryckt sin tveksamhet till att fortsätta använda bomull härifrån. Något som fick bolaget att hamna på svarta listan i Kina.
På ett av bomullsfälten i en by utanför Bachu rensar några kvinnor ogräs, med hattar som skydd mot den stekande solen. Skördesäsongen är först på hösten. Markägaren Kuerban berättar att bomullsindustrin har moderniserats. Det brukar vara svaret från kinesiska talesmän när anklagelser om tvångsarbete på fälten kommer på tal; att maskiner plockar den mesta bomullen. Så ringer det i Kuerbans mobil. ”Det är inte bra att stå här med utlänningar.”
Byns moské är låst och fulltapetserad med kommunistiska budskap. I toppen vajar den kinesiska flaggan. En skylt förtäljer: ”Minderåriga, medlemmar i kommunistpartiet, offentliganställda eller studenter får inte delta i religiösa aktiviteter.”
Vid ett andra besök utanför moskén är skylten borta. Men nya kommunistiska budskap har satts dit, bland annat en om kampen mot extremism och kriminalitet.
En man i mörkblå keps och matchande jacka berättar att han besöker moskén regelbundet. De brukar vara två till tre personer, högst sex i moskén, berättar han.

Angående förbudet på skylten som vi såg tidigare säger han:
– Det är staten som har bestämt de reglerna. Men normala religiösa som jag får komma hit. Den här religionen har funnits här i tusentals år.
Så börjar det ringa intensivt i hans telefon, liksom i mobilerna hos de två män han har sällskap av.
Religionen i Xinjiang är på väg att bli en kuliss som bara visas upp för besökare, enligt kritiker. Huvudduk för kvinnor har förbjudits, få män har numera skägg, förutom de som bär lösskägg när traditionell dans ska visas upp för turister.
Till huvudmoskén i Kashgar, Id Kah, som rymmer över 10 000 besökare, anländer något 50-tal till fredagsbön. Nästan alla är äldre män, många med käpp. I toppen av moskén vajar den kinesiska flaggan. På framsidan ovanför porten syns ett hål där ett muslimskt plakat tidigare suttit. En före detta imam i moskén som flytt Kina har i en intervju med nyhetsbyrån AP sagt att det som pågår i moskén i dag bara är teater för besökare.
Efter fredagsbönen anländer desto fler människor, moskén har blivit en turistattraktion. Precis som hela Kashgar är på väg att bli som ett Skansen.
I år väntas 200 miljoner turister besöka provinsen, 2025 är målet det dubbla.
Grupper med hankineser tar av sig skorna innan de går in i moskén och lägger sig på rygg för att få bästa möjliga bild av det snirkligt dekorerade taket.
Propagandan har letat sig in i moskén. Religiösa symboler har fått nya tolkningar. En guide förklarar att väggmattan med granatäpplen som formar fyra hjärtan symboliserar det förenade Kina.

– Bara om vi är eniga och jobbar hårt tillsammans kan det här landet ha en positiv framtid och hopp, säger guiden.
Inne i gamla stan i Kashgar väller barn i uniformer ut från grundskola 1. De passerar beväpnade poliser med sköldar, sådana står i stadens alla hör.
På marken där skolan står fanns tidigare en moské, enligt ASPi:s satellitbilder. Några män med fez på huvudet som sitter i skuggan längs skolans staket bekräftar uppgiften. En av männen sätter pekfingret framför munnen och hyschar när han får frågan om vad han tycker om att moskén är borta. Samtidigt ropar vakter innanför grindarna ”sluta” när vi fotograferar. Så är det hela tiden, samtal avstannar. Kashgar verkar livligt till det yttre, men döljer mörka historier som ingen får tala om.
Men det rör inte turisterna.
Tang Tang är klädd i traditionell uigurisk dräkt och bär lösflätor. Hon har länge längtat till Xinjiang och nu poserar hon inlevelsefullt inför kameran framför vackra portar, tillsammans med lokalbefolkningen och på torg inne i gamla stan. Dräkten och fotografen har hon hyrt för 399 yuan.
Tang Tang säger att hon älskar kulturen i Xinjiang. Hon tror att invånarnas religion gör dem vänliga. Jag invänder att flera rapporter hävdar det är svårt för dem att utöva sin religion.
– Det är bara illasinnade rykten, ett missförstånd, säger Tang Tang.
Fotografen som driver uthyrningen, Aire Keya, berättar att affärerna går bra och att han hoppas på ännu fler turister. Han är uppvuxen i Kashgar och berättar, utan att ha fått frågan, att han inte är religiös.

– Det är inte obligatoriskt att vara religiös. Kanske är det ett tecken på att regimen är på väg att få Xinjiang dit de vill. Ett samhälle där ingen vågar ha någon annan tro än på kommunistpartiet, eller inte vågar säga att de tror på något annat. På senare tid har flera videor med uigurer som tar avstånd från kritiken mot Kinas agerande i regionen publicerats på bland annat Youtube. Inslagen är uppenbart regisserade av propagandadepartementet och gjorda efter en och samma mall, visar en granskning av 3 000 videor av Propublica och New York Times.
Abdullah med blonderad, kort lugg och munskydd säljer kebab på den livliga nattmarknaden som dignar av frukt, lammspett, kycklingar, nötter och ägg i alla dess former. Han är ett mönsterbarn för kommunistpartiet och eldar opåkallat upp sig om de ”dumhuvuden” som pratar om problem i Xinjiang.
– Jag hatar dem. Det är bara rykten. Vi kan ha egna företag, tjäna pengar och det är väldigt säkert här.
Samtidigt kommer ständigt nya vittnesmål från uigurer i utlandet som är oroliga för sina familjer. De vet inte om de lever, är i fängelse, läger eller tvångsarbetar.
Innan flygplanet lättar från Kashgar måste alla fälla ner fönsterluckorna. Att vaka över regionen är förbehållet det kinesiska styret.
Marianne Björklund

Fakta. USA anklagar Kina för folkmord

FN, organisationer för mänskliga rättigheter och flera nationers regeringar anklagar Kina för

att ha satt en miljon muslimska uigurer och andra muslimska folkgrupper i läger.
Kina hävdar att det rör sig om utbildning och bekämpning av terrorism.
USA anser att det handlar om folkmord. Det har även parlamenten i Kanada, Nederländerna, Storbritannien och Litauen ställt sig bakom.
Människorättsorganisationer som Human rights watch hävdar att det rör sig om brott mot mänskligheten, ett av de allvarligaste brotten mot mänskliga rättigheter som kan begås, enligt internationell lag.
FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter, Michelle Bachelet, vill att oberoende observatörer ska få åka till Xinjiang och granska vad som pågår, men har fått nej.

Fakta. Gränsar till åtta länder

Xinjiang i nordvästra Kina består av öken, berg och stora fält. Regionens yta, 1 638 451 kvadratkilometer, utgör nästan 18 procent av hela Kina. Antalet invånare är 25,9 miljoner.
Xinjiang var en del av den gamla Sidenvägen och centrum för kultur och handel. Regionen anses också viktig för den nya Sidenväg Kina satsar på genom att bygga förbindelser mellan Asien och resten av världen. Xinjiang är rikt på naturresurser som kol och naturgas och gränsar till åtta länder: Mongoliet, Ryssland, Kazakstan, Kirgizistan, Tadzjikistan, Afghanistan, Pakistan och Indien.
Den största folkgruppen är muslimska uigurer. Deras språk påminner om turkiska. Näst störst är hankineser, majoritetsfolket i Kina. Här bor även bland annat muslimska kazaker.
Islam har varit den dominerande religionen i Xinjiang sedan 1500-talet.

Xinjiang är sedan 1955 en autonom region. Bland annat tilläts man skaffa mer än ett barn under ettbarnspolitiken. Men i övrigt har Xinjiang ingen större autonomi. Stora beslut tas centralt av det kinesiska kommunistpartiet.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Polisbilar vältes under de omfattande protesterna i Havanna på söndagen.
Foto: Yamil Lage/AFP

KUBA.

P a n d e

m
i
n
p
r
e
s
s
a

r
f
o
l
k
e
t
p
å

Kubaa–trot

sarregim

e
n

Protestvågen som just nu sköljer över Kuba är den största sedan revolutionen 1959. Aldrig förr har så många kubaner, i så många städer, samtidigt vågat trotsa och kritisera regimen.
– Vi står bakom det kubanska folket och dess krav på frihet, säger USA:s president Joe Biden.
RIO DE JANEIRO. Demonstrationerna inleddes i söndags utanför huvudstaden Havanna och spred sig till ett tjugotal städer på ön. Gnistan som tände protesterna är den panik som brutit ut efter att en tredje pandemivåg visat sig vara betydligt dödligare och mer smittsam än de tidigare. Den senaste månaden har antalet smittade tiodubblats och regimens vaccineringskampanj har ännu inte nått utanför huvudstaden Havanna.
Oron över att dö i covid-19 på grund av de ständiga elavbrotten på sjukhusen har spritt sig och förvandlats till en protest mot enpartisystemet. Demonstranterna skriker slagord som ”frihet”, ”ned med diktaturen” och ”fosterlandet och livet”. Den sistnämnda frasen är hämtad från en populär raptext som blivit den aktuella protestvågens stridsrop. Orden är en parafrasering av den före detta ledaren Fidel Castros ord ”fosterlandet eller döden” och visar att befolkningen inte längre vill dö för fosterlandet. De vill leva.
Den senaste gången som befolkningen vågade sig ut i tusentals för att protestera mot regimens styre var sommaren 1994, då studenter

samlades på strandpromenaden Malacón för att kräva ett stopp på hungersnöden som orsakats av Sovjetunionens fall. Fidel Castro lyckades då övertala studenterna att gå hem, men för att protesterna inte skulle fortsätta tillät han kubaner att bygga flottar och fly till USA. Den så kallade ”flottekrisen” ledde till att 35 000 kubaner lyckades ta sig till Florida, men hur många som drunknade och blev uppätna av hajar är svårt att fastställa. Söndagens demonstrationer var större än dem 1994 – och med skillnaden att protesterna skedde i hela landet, inte bara i Havanna.
I söndags arrangerades en spontan stödmanifestation i Miami, USA, för befolkningen på Kuba. Manifestationen lockade över 5 000 personer till stadsdelen Little Havana.
– Min pappa, min bror, min syster är kvar på Kuba. Jag har inte hört av dem på flera dagar. Internet är nedsläckt. Regimen dödar folk för att de säger sanningen, säger 16-åriga Karen Costa till Miami Herald och bryter ut i tårar. Hon och hennes mamma lyckades fly till Miami för sex år sedan.
Den amerikanskkubanske politiska aktivisten Alexander Otaola deltog också i manifestationen.
– Det här är ett historiskt ögonblick. Detta har inte hänt på decennier. I dag har det kubanska folket visat att de vill ha en förändring och de vill ha det nu, säger han till Miami Herald.
USA:s president Joe Biden menar att kubanerna de senaste årtiondena har utsatts för förtryck och ekonomiskt lidande av en auktoritär regim.
– USA uppmanar den kubanska regimen att lyssna på sitt folk och tjäna deras behov i detta

viktiga ögonblick. Snarare än att berika sig själva, säger Joe Biden.
Dagen efter demonstrationerna på Kuba är internet nedsläckt och befolkningen har svårt att nå ut med information. Enligt de videor som publicerats på Twitter har polisen skjutit skarpt mot demonstranter och fängslat så många de kunnat. Civilklädda militärer har släppts av vid gathörnen i Havanna och landets president Miguel Díaz-Canel har uppmanat landets kommunister att ta över gatan från demonstranterna. Han menar att protesterna är finansierade av USA och att de som deltar i dem är förrädare.

Henrik Brandão Jönsson

Fakta.

Sedan coronapandemin bröt ut upplever Kuba sin svåraste situation sedan Sovjetunionens fall för 30 år sedan. Det saknas mat, mediciner och bensin.
Vad som också retar upp befolkningen är de statliga lyxbutikerna som fortsätter att sälja sina livsmedel till dem som har tillgång till utländsk valuta som dollar och euro.
Under söndagens protester var det många som krävde att butikerna skulle stängas och att alla ska få tillgång till varorna.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Frankrike

kekräver

a

c

c

i

n

a

t

i

o

n

s

p

a

s

s

f

ö

r

kafébesök

Från den 15 september måste alla som arbetar inom vård, äldrevård och hemtjänst i Frankrike vara vaccinerade. Det sa president Emmanuel Macron i ett tal till nationen på måndagen. Inom några veckor införs även krav på vaccinationspass vid kulturevenemang – och för att få sätta sig på ett kafé eller en restaurang

PARIS. Åtgärderna är avsedda att minska risken för att deltavarianten av viruset orsakar en ny våg av fall, som myndigheterna fruktar kan bli minst lika stor som den i vintras. PCR-test kommer dock inte längre att vara gratis.

– Ni har förstått rätt: Vaccin blir inte obligatoriskt för alla, men vi kommer att göra allt vi kan för att få er att vaccinera er, sa Macron.

Smittspridningen är relativt låg i landet, så åtgärderna är inte okontroversiella. Omkring 40 procent av fransmännen är fullvaccinerade, men delar av befolkningen är sedan tidigare starkt vaccinskeptisk.

Erik de la Reguera

erik@delareguera.se

427/

Dagens Nyheter /2021-07-13

SVEN WIMNELL

JORDANIEN.

Två

dömdatill

f
ä
n
g
e
l
s
e
:

”
D
e
v
i
l
l
e
s

tö r t a k u n g e n ”

Två män har dömts till fängelse, anklagade för att ha planerat att avsätta kungen i Jordanien – och ersätta honom med hans halvbror.
Splittringar inom den vanligtvis diskreta jordanska kungafamiljen når sällan allmänhetens ögon och öron. Men i april briserade en bomb som avslöjade osämjan mellan kung Abdullah och hans halvbror Hamza – då den senare sattes i palatsarrest.
Rykten om ett avvärjt kuppförsök florerade och naggade bilden av Jordanien som en stabil oas i

regionen. Längst fram i strålkastarljuset stod Hamza, som anklagades för att vilja destabilisera Jordanien. Den 41-årige prinsen har varit kritisk till det han menar är korruption, nepotism och ett auktoritärt styre i det mäktiga kungahusets ledarskikt.
Men källor nära palatset menar att Hamza snarare är besatt av tronen och aldrig har kommit över att han själv inte blev kung.
Efter några dagar i husarrest skrev dock Hamza under ett brev där han svor trohet till sin halvbror och kung Abdullah förklarade därmed krisen över.
Hamza undgick åtal, men Hassan bin Zaid, avlägsen släkting till kungen, och Bassem Awadallah, tidigare chef för hovstaterna, ställdes inför rätta och domstolen anser att det finns bevis för att de ville destabilisera monarkin och dömer dem till 15 års fängelse vardera. De nekar till brott.
Awadallah och bin Zaid är de mest seniora medlemmarna av etablissemanget att ställas inför jordansk säkerhetsdomstol, en instans som vanligtvis hanterar militärer och knarkbrottslingar. Människorättsaktivister menar att domstolen inte når upp till den standard som krävs för att rättegången ska vara fri och rättvis.
TT

Fakta. Prinsar med samma far

Abdullah och Hamza är bägge söner till den framlidne kung Hussein, med olika mödrar. Abdullah föddes 1962 och Hamza 1980.

De har växt upp under liknande förhållanden. Båda har utbildats vid elituniversitet i Storbritannien och USA samt vid militärskolor.

Källa: The New York Times

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

A v v i s n i

n
g
a
r
t
i
l
l
A

f
g
h
a
n
i
s
t
a

n s t o p p a s

FINLAND. Innan en ny utredning av säkerhetsläget i Afghanistan har slutförts kommer inga afghanska migranter att avvisas från Finland, meddelar finländska Migrationsverket. Innan dess kommer heller inga asylsökande afghaner heller att få avslag på sina ansökningar.

TT-SPT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

INFLATION.

Riksbankenorroasa

v
n
y
a
v
i
r
u
s

v
a
r
i
a
n
t
e
r

Det ser ljusare ut i pandemin och inflationen har under våren lyft snabbare än vad Riksbankens direktion räknat med.
Men återhämtningen går i otakt och nya varianter av coronaviruset skapar osäkerhet med risk för bakslag, enligt Riksbankens direktion.
Vice riksbankschef Anna Breman är en av ledamöterna i direktionen som oroas av utvecklingen.
”Mutationer leder nu till ökad smittspridningen i flera länder trots vaccineringar. Dessutom har många låg- och medelinkomstländer varken tillgång till vacciner i stor skala eller finans- och penningpolitiskt utrymme att dämpa de ekonomiska effekterna av pandemin. Det i sig ökar risken för att nya mutationer ska bidra till ny smittspridning och behov av fortsatta restriktioner”, sade hon på det penningpolitiska mötet för två veckor sedan.
Enligt protokollet från mötet råder det samtidigt en viss oenighet bland ledamöterna i direktionen när det gäller hur inflationen ska hanteras framöver.
”Några ledamöter resonerade kring en räntebana som skulle kunna indikera en höjning (av räntan) i slutet av prognosperioden”, skriver Riksbanken i sin sammanfattning av protokollet.
Mötet slutade med att alla ledamöter var överens om att det krävs uthållighet i penningpolitiken för att inflationen varaktigt ska vara nära 2 procent. Alla ledamöter ställde sig därmed bakom beslutet att behålla reporäntan oförändrad och prognosen som innebär oförändrad reporänta till tredje kvartalet 2024.

TT

/
Dagens Nyheter
/2021-07-13

SVEN WIMNELL

Den nya hållbarhetsstrategin som ersätter Region Stockholms miljöprogram ska ha ett större fokus på de sociala aspekterna. Foto: Magnus Hallgren
Foto: Magnus Hallgren

REGIONPOLITIK.

N
y
h
å

l
l
b
a
r
h
e
t
s

s
t
r
a
t
e
g
i
m

ö
t
s
a
v
k
r
i
t

i
k
f
r
å
n
o
p
p

En ny hållbarhetsstrategi ska ersätta Region Stockholms miljöprogram efter årsskiftet. Nytt är ett större fokus på de - sociala aspekterna. Oppositionen ställer sig skeptisk till förslaget. Strategin är otydlig och urvattnad anser de.

Hållbarhetsstrategin ska inte bara ta upp miljöfrågor utan alla hållbarhetsfrågor – även social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

– I vårt förslag om den nya strategin finns ett större fokus på de sociala delarna. Med mer fokus på de frågorna får vi en större genomförandekraft, säger Malin Fijen Pacsay (MP), ordförande i regionens nystartade klimat- och hållbarhetsnämnd.

Extra krut ska läggas på inköp, resursanvändning och alla delar som ingår i social hållbarhet, som till exempel nationella minoritetsspråk, antidiskriminering och att alla

människor ska få lika möjligheter oavsett funktionshinder.
– Alla ska ha samma möjligheter till ett gott liv. Det kan gälla vilken vård regionen ger, att alla medborgare i regionen ska kunna åka kollektivt och ha möjlighet att resa, fortsätter Malin Fijen Pacsay.
Oppositionen i Region Stockholm ställer sig skeptisk till den nya hållbarhetsstrategin.
– Det är lätt att det bara blir en vacker strategi som låter bra. Vi är oroliga för att hållbarhetsstrategin blir urvattnad eftersom det ännu inte finns så många uppföljningsbara kriterier för social hållbarhet. Regionen har sedan många år haft ett ambitiöst och tydligt miljöprogram med struktur och som är uppföljningsbart, säger Anna Sehlin, oppositionsregionråd för Vänsterpartiet i Region Stockholm.
Robert Johansson, oppositionsregionråd för Socialdemokraterna, skriver i ett mejl till DN att man från socialdemokratiskt håll redan nu kan konstatera att strategin inte är tillräckligt tydlig. ”Det gäller hur regionen säkerställer schysta villkor i hela leverantörskedjan för de varor och tjänster som regionen köper. Vi har inte helt satt ner foten kring hur vi kommer att hantera den politiska processen kring strategin. Hållbarhet gäller inte bara för klimatet och ekonomin utan även för löntagarna. Det är ett perspektiv som vi tycker saknas,” skriver Robert Johansson.
Ett prioriterat område i strategiförslaget är att minska miljö- och hälsoskadliga utsläpp från regionens sjukhus och från kollektivtrafiken.
– I kollektivtrafiken har vi inga fossildrivna fordon kvar. Vi håller på att ställa om alla fordon i alla våra verksamheter, även de som

hör till sjukvården. Regionens land- och sjötrafik var 2020 fossilfri till 92 procent om man räknar med sjötrafiken, som är mycket dieselberoende. Där är det svårare att ställa om, men vi jobbar på det, säger Malin Fijen Pacsay.
Enligt regionens miljöredovisning 2020 är målet att nå 95 procent förnybar energi för regionens transporter 2021. 2019 var andelen 89 procent.
Stockholms kollektivtrafik är sedan februari miljömärkt med Naturskyddsföreningens miljömärkning Bra miljöval. Det visar att SL uppfyller miljökraven som Naturskyddsföreningen ställer.
– Men vi har fortfarande ett stort arbete framför oss för att minska kemikalieanvändningen vid rengöring av våra fordon, säger Malin Fijen Pacsay.
Kollektivtrafiken ska minska mängden miljö- och hälsofarliga kemikalier för drift och underhåll med 30 procent, jämfört med basårsvärdet 2017. Under 2020 ökade mängden miljö- och hälsofarliga ämnen med 13 procent jämfört med 2019, och 91 procent jämfört med 2017.
Problemet med läkemedelsrester i Stockholms avloppsvatten tas också upp.
– Den punkten finns absolut med, men det handlar mest om förebyggande arbete genom att minska den totala förskrivningen av läkemedel i regionen. Den absolut största delen av läkemedelsanvändningen sker utanför sjukhusen. Därför är det viktigt att vi arbetar förebyggande, bland annat måste vi få ner förskrivningen av antibiotika, säger Malin Fijen Pacsay.

I dag finns inga lagkrav att landets sjukvårdsregioner måste rena sjukhusens avloppsvatten från läkemedelsrester. Det görs i dag på de kommunala reningsverken. Avloppsvatten från sjukhus bidrar med mindre än 10 procent av alla läkemedel som når avloppsreningsverken, enligt rapporten ”Rening av läkemedelsrester i avloppsvatten från vårdmiljöer” från 2020 som IVL Svenska Miljöinstitutet tog fram på uppdrag av Region Stockholm.

Ett sätt att minska läkemedelsrester i sjukhusens avloppsvatten är att införa punktrening av avloppsvattnet från vissa avdelningar där patienterna behandlas med antibiotika eller cytostatika.

– Om det skulle vara tekniskt möjligt och finnas metoder som är ekonomiskt effektiva skulle det vara positivt att införa punktrening. Men där är vi ännu inte. Jag anser att vi måste fortsätta ställa krav på inköp vad gäller bästa läkemedel, inte bara läkemedel som har bästa effekt utan även är bäst utifrån miljösynpunkt. Vi behöver också få en lagstiftning som kräver rening av läkemedelsrester i avloppsvatten, säger Malin Fijen Pacsay.

Boel Halldén

Fakta. Förslaget om ny hållbarhetsstrategi

Den nya hållbarhetsstrategin ska gälla för perioden 2022–2027. Den ersätter Region Stockholms miljöprogram som gäller fram till årets slut. Strategin bygger på regionens hållbarhetspolicy.

Förslaget är nu ute på remiss. Regionens klimat- och hållbarhetsnämnd tar beslut om den nya hållbarhetsstrategin i september,

därefter klubbas beslutet om strategin i regionfullmäktige i december. Tanken är att den nya hållbarhetsstrategin ska börja gälla från den 1 januari nästa år.

DN 14 juli 2021

/

Dagens Nyheter

/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Det går att göra vindkraftutbyggnad mer attraktivt utan att tumma på det kommunala självstyret.
Foto: Lisa Mattisson

VINDKRAFTVERK.

L e d a

r

e

:

I

n

g

e

n

b

l

i

r

ö

v

e

r

t

y

g
a
d
a
v
a
t
t
b

l
i
ö
v
e
r
k
ö

r
d

I Malung-Sälen, Orsa, Norrköping, Finspång och Jämtland pyr konflikter om planerad vindkraft. Liksom i Lumsheden, vilket gick att läsa om i måndagens DN.
Fler vindkraftsparker behövs i Sverige men att köra över kommunerna är fel väg att gå. Ska regeringen nå sitt mål om förnybar elproduktion måste projekten göras mer attraktiva för lokalsamhällena.
Motståndet handlar i de flesta fall inte om klimatförnekelse utan om en reell oro för negativa konsekvenser på närmiljön. Långt fler drabbas än de markägare som blir generöst kompenserade för att sälja sin mark.
Rennäringen hotas, djurlivet likaså. När vägar och infrastruktur ska byggas för att transportera fram vindkraftverken rivs stora sår upp i skog och mark. Bullernivåer och förstörd utsikt gör grannar skeptiska och i många fall har militären synpunkter på placeringen av vindkraftparker.
Att den absoluta majoriteten av alla investeringar i svensk vindkraft kommer från utlandet skapar också särskilda utmaningar. Som att det kinesiska statsägda kärnkraftsbolaget China General Nuclear Power Corporation, CGN, svartlistat i USA, står bakom en stor andel av investeringarna i svensk vindenergi.
Vindkraften är alltså ingen problemfri mirakelkur för elförsörjningen, men likväl en viktig pusselbit i den gröna omställningen. Därför är det bra att både lönsamheten och ambitionerna ökar i branschen.

Tillståndsprocessen är dock fortfarande alltför lång och krävande. För att locka fler investeringar föreslog miljö- och klimatminister Per Bolund (MP) därför i oktober förra året att kommunernas rätt att säga nej till vindkraft skulle tas bort. En snabbutredning tillsattes och presenterades nyligen i en artikel på DN Debatt (22/6).

Utredningen föreslår att kommunerna även fortsättningsvis ska ges rätt att säga nej till vindkraft, men att ett eventuellt beslut om veto måste komma tidigare i processen och innan ansökan om tillstånd kan lämnas in av företag. Besluten ska också göras bindande.

Det är rimliga förslag eftersom tillståndsprocessen måste bli mer rättssäker. Även de vindkraftprojekt som inte stöter på motstånd från lokalsamhällen är onödigt dyra och tidskrävande. På få andra marknader tillåts det offentliga agera så nyckfullt och oförutsägbart.

Andra förslag är mer tveksamma. Exempelvis föreslås en huvudregel som skulle ta ifrån kommuner rätten att säga nej till vindkraft som är förenlig med översiktsplanen, vilket är en generell och vägledande plan som varje kommun tar fram för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Att vindkraft skulle kunna passa in i en kommuns utvecklingsplaner bör inte betyda att den måste göra det.

Utredningen presenterar gott om förslag som skulle göra vindkraftsutbyggnad mer attraktivt utan att för den sakens skull tumma på det kommunala självstyret. Till de viktigaste slutsatserna hör uppmaningen till regeringen om att ”driva ett införande av en ekonomisk ersättning till kommuner eller lokalsamhällen”.

Ingen blir övertygad av att bli överkörd. Med ordentlig kompensation skulle det däremot vara lättare för både skeptiska lokalbefolkningar och kommuner att se fördelarna med vindenergi.

DN 14/7 2021

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Skogen har en stor förmåga att lagra koldioxid, skriver Pär Holmgren, tidigare tv-meteorolog och numera EU-parlamentariker för Miljöpartiet, och partikollegan Jakop Dalunde.
Foto: Anette Nantell

KLIMATET.

”Sky

d

d

a

d

e

n

s

v

e

n

s

k

a

s

k

o

g

e

n
f
ö
r
a
t
t
m
i

n
s
k
a
u
p
p
v
ä

r
m
n
i
n
g
e
n
”

I dag presenterar EU-kommissionen sitt klimatpaket. Förutom kraftigt höjda priser på utsläpp och klimattullar behöver skogen skyddas. Ska vi lyckas uppnå EU:s nya klimatmål måste kolsänkorna öka, skriver Jakop Dalunde och Pär Holmgren, EU-parlamentariker för Miljöpartiet.

DN. DEBATT 210714

För ett par veckor sedan antogs EU:s klimatlag. Vi gröna röstade emot. Vi välkomnar verktyget och det finns flera delar vi gillar, men målen var otillräckliga och långt ifrån EU:s åtaganden inom Parisavtalet.

Men än finns det hopp. I dag presenterar EU-kommissionen sitt klimatpaket. Syftet är att anpassa all lagstiftning till de nya klimatmålen. Nu måste vi fylla klimatlagen med skarpt innehåll. Förhandlingarna om de lagar som

tvingar medlemsländerna att lägga om sin klimatpolitik börjar nu.
Det är av yttersta vikt att EU överträffar klimatmålen. Det har skett tidigare, och vi kan göra det igen. Klimatkrisen är akut. EU måste göra allt för att det ska gå så snabbt som möjligt att ställa om.
Samtidigt får vi inte glömma människor som påverkas av omställningen. Det är antagligen inte samma person som förlorar jobbet i kolgruvan som utvecklar det senaste elbilsbatteriet. Intäkterna från klimatåtgärder måste därför främja både social och ekologisk hållbarhet. Grön omställning måste vara rättvis, annars kommer den aldrig att lyckas.
Vi välkomnar EU-kommissionens förslag, men många behöver vässas ytterligare. Här är våra fyra viktigaste punkter:

1 Fyrdubbla priset på utsläpp i EU till 2030.
EU:s handel med utsläppsrätter är det enskilt viktigaste klimatverktyget. Förra revideringen av systemet blev en framgång tack vare den svenska regeringen under ledning av den dåvarande klimatministern Isabella Lövin (MP). Därför stänger nu kolkraft i hela Europa.
Det har aldrig varit dyrare att släppa ut koldioxid inom EU än nu. Ändå är det inte i närheten av det pris som behövs för att klara Parisavtalets mål.
Vi vill stärka utsläppshandeln ytterligare och kraftigt höja priset på utsläpp genom att minska antalet utsläppsrätter som finns tillgängliga på marknaden varje år och inkludera sjöfart i utsläppshandeln. Här väntas EU-kommissionen gå oss gröna till mötes, vilket är välkommet.
Samtidigt vill vi även genomföra en kraftfull engångsminskning av mängden utsläppsrätter

för att påskynda omställningen. I dag kostar ett ton koldioxid ungefär 50 euro. Vi vill vi se en fördubbling av priset. Till 2030 bör ett ton koldioxid kosta minst 200 euro (drygt 2 000 kronor) för att det fossila på allvar ska fasas ut. Ambitionen i förslaget som presenteras på onsdagen måste höjas och helt och hållet avskaffa den fria tilldelningen av utsläppsrätter. En successiv avveckling duger inte. Det är slut på fossilindustrins gräddfiler. Alla sektorer inom handelssystemet ska fullt ut betala för sina utsläpp.

2 Skarpa klimattullar för höjda - klimatambitioner i omvärlden. Klimattullar är ett verktyg vi gröna länge kämpat för. Tanken med systemet är att vissa importerade varor får en avgift som motsvarar den klimatpåverkan som varan orsakat under produktionen. Det skulle jämna ut spelplanen mellan den europeiska marknaden, där utsläppshandeln reglerar priset, och omvärlden.

Systemet skulle pressa länder som Ryssland, Brasilien och Kina att matcha EU:s klimatåtgärder. Om de skärper sin klimatpolitik blir deras varor mer konkurrenskraftiga i EU. På så vis kan vi jämna ut den globala spelplanen för att främja klimatet och öka takten i den gröna omställning som världen behöver.

Enligt EU-kommissionens läckta förslag kommer bara en mindre del av de produkter som ingår i EU:s utsläppshandel att omfattas av klimattullar. Utsläppstunga industrier slipper undan, vilket riskerar att försvaga systemet. Samtidigt är det bra att detta sker samtidigt som utsläppshandeln ses över, så att tullavgiften följer priset på utsläppen inom EU.

Kommissionen väntas även föreslå att den fria tilldelningen inom utsläppshandeln successivt

avskaffas för produkter som ingår i klimattullarna, i takt med att dessa införs. Det kommer den tunga fossilindustrin att försöka lobba bort, men då måste EU-kommissionen och progressiva partier i EU-parlamentet stå på sig.

Med klimattullar faller nämligen det grundläggande argumentet för den fria tilldelningen – att EU:s företag behöver betala för sin klimatpåverkan när kinesiska företag slipper. Samtidigt är det av yttersta vikt att åtgärden är kompatibel med världshandelsorganisationen WTO:s regler för att tullarna ska ses som en klimatåtgärd, inte ett handelshinder.

3 100 procent förnybar energi. Enligt läckta uppgifter om förslaget till nytt förnybartdirektiv bör medlemsländerna säkerställa att minst 40 procent av deras totala energianvändning kommer från förnybar energi senast 2030. Målet är alldeles för lågt satt. Energisektorn står för mer än två tredjedelar av EU:s utsläpp och ambitionerna måste höjas.

Parisavtalet kräver att EU:s ekonomi senast 2040 är 100 procent förnybar. Tyvärr öppnar förslaget upp för så kallade lågutsläppsbränslen, en förskönande omskrivning för naturgas och vätgas producerad av fossila bränslen. Den fossila energins tid i Europa måste få ett slutdatum. Inte ens i en övergångsperiod är detta en lösning.

Skogen är en ändlig resurs och spelar även en viktig roll i att ta upp koldioxid från luften. Biomassa för energi är den största källan till förnybar energi i EU med en andel på nästan 60 procent. Skogsbruket är den huvudsakliga källan till biomassa, men det är ingen hållbar väg framåt.

Ett beroende av biomassa riskerar att låsa fast oss i ett kalhyggesbruk och hotar biologisk mångfald. Där det finns andra alternativ bör användningen av biomassa för energi begränsas så långt det är möjligt. Det betyder att energieffektivisering, elektrifiering eller användning av förnybar vätgas alltid ska prioriteras framför uttag av biomassa.

4 Stärk skyddet av kolsänkor. Skogen har en stor förmåga att binda kol och lagra koldioxid från luften. Det måste värnas och skyddas. Ska vi lyckas uppnå EU:s nya klimatmål till 2030 måste kolsänkorna öka.

Årtionden av usel och otillräcklig miljö- och klimatpolitik kräver att skogen gör sitt för att bidra i klimatomställningen. Ökad kolinlagring får däremot inte betyda att vi tvingas välja mellan klimat och biologisk mångfald – det måste gå hand i hand. Enorma plantager av monokulturer för att binda kol från atmosfären vore en mardröm för biologisk mångfald.

Vi gröna vill sätta bindande mål för att minska växthusgasutsläppen från skogsbruk och markanvändning för EU som helhet.

Kommissionen har lovat att satsa på att återställa en del av EU:s naturliga kolsänka. Det är bra, men målen om negativa utsläpp bör strikt komplettera och skiljas från EU:s mål för utsläppsminskningar till 2030 för att verktyget ska uppnå sin fulla potential.

Ökade kolsänkor ska inte fungera som en ursäkt för fortsatta utsläpp. Den svenska skogens förmåga att binda kol ska inte få bli en förevändning för fortsatt höga utsläpp från det franska jordbruket.

Nu har vi chansen att säkerställa att EU:s åtagande i Parisavtalet går från ord till handling. Klimatlagens mål är otillräckliga. 55

procent minskade utsläpp är inte i närheten av vad forskningen kräver. Klimatpaketet som presenteras i dag gör det möjligt för EU att överträffa sina klimatmål. Det är inte bara välkommet, utan nödvändigt.
Jakop Dalunde (MP), EU-parlamentariker
Pär Holmgren (MP), EU-parlamentariker

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

1/8

Den misstänkte polismördaren i Göteborg filmas då han, 15 år gammal, knivhugger en jämnårig pojke ombord på en spårvagn. Panik utbryter när pojken rör sig bland passagerarna med höjd kniv.
Foto: Polisen

DN GRANSKAR.

Sverige efter

mlarinföre

d
e
n
y
a
t
o
n
å

r
s
m
ö
r
d
a
r

n
a

Beväpnade tonåringar har fått en allt större roll i den kriminella gängvärlden. 17-åringen som gripits för polismordet i Göteborg är bara en i mängden som knyts till dödligt våld. Enligt regeringen har Sverige samtidigt just nu en unik chans att få bukt med gängens våldsamma underhuggare. Men DN:s granskning visar att verktygen ofta inte biter.

I socialtjänstens lokaler i Biskopsgården hålls i slutet av 2019 ett möte. Skälet är att en 15-åring, som socialtjänsten länge försökt hjälpa, har återfallit i brott.

Tidigare har pojken, som vi kan kalla Abdi, stulit en moped, knivhotat en skolkamrat och varit aggressiv mot sin familj. Den här gången gäller det något allvarligare: En jämnårig kille har fått en kniv inkörd flera centimeter i nacken och varit nära att dö. Abdi har erkänt att det var han som höll i kniven – och även berättat att han planerat att hugga en annan kille som han uppfattat som ”jobbig”.

Under mötet upprättas en plan för Abdi. I avvaktan på rättegång ska 15-åringen vårdas på ett låst ungdomshem hos Statens institutionsstyrelse, SiS, till en kostnad om cirka 8 000 kronor per dygn. När tiden anses mogen ska Abdi därefter överföras till ett så kallat förstärkt familjehem, helst långt från Göteborg, för ungefär halva den kostnaden.

”Några ytterligare insatser bedöms inte behövas i nuläget”, skriver den tillförordnade enhetschef

på socialtjänstens enhet för barn, unga och familj.
Tre månader senare hålls rättegång och påföljden för mordförsöket bestäms till ett års sluten ungdomsvård hos SiS. Våren 2021 är Abdi, nu 17 år gammal, färdigbehandlad. Till en kostnad av mellan tre och fyra miljoner kronor har han fått ta del av den bästa brottsförebyggande verksamhet som Sverige har att erbjuda, enligt SiS egen beskrivning:
”I klartext är vårt uppdrag att vända liv som präglats av utanförskap, kriminalitet, missbruk och sociala problem. Därför spelar SiS en avgörande roll i vårdkedjan och ger hopp i svåra situationer.”
För Abdi och hans omgivning blir tillvaron däremot snart katastrofal. Inom några månader ska han vara Sveriges mest jagade person.
○ ○ ○
Våren 2021 är det flera på justitiedepartementet som går med lite lättare steg. Rikspolischef Anders Thornberg har hoppfullt börjat prata om att ”det öppnats ett fönster”. Tack vare Encrochat-utredningarna har allt fler ledargestalter kunnat gripas och äntligen ser det ut som att regeringslöftet om ”knäckta” kriminella gäng är på väg att uppfyllas.
Nu gäller det bara att få stopp på nyrekryteringen. Ett ansvar som framför allt vilar på kommunerna, meddelar regeringen.
”När vi från statens sida står för insatser som kan bekämpa brotten och bura in de mest brottsaktiva individerna, då måste också den förebyggande verksamheten som kommunerna står för svara upp mot det”, säger justitieminister Morgan Johansson (S).
Förebyggande verksamhet kan betyda många saker: sociala insatsgrupper, familjeterapi,

särskilt kvalificerade kontaktpersoner, drogbehandling, ungdomscoacher med mera. Men idén är i grund och botten densamma. Unga som begår brott ska genom samtal förstå att de har fattat dåliga beslut. Därefter ska de stöttas av skola, polis, socialtjänst och fritidsverksamhet till att välja något som är långsiktigt bättre.

Den ovan nämnde Abdi, i dag 17 år, tillhör dem som socialtjänst, skola och fritidspersonal tidigt såg behov av att stötta. Även efter året hos Statens institutionsstyrelse fick han fortsatt hjälp, detta genom att vistas på ett familjehem i Mellansverige.

I juni i år var det dags så för Abdi att återförenas med familjen i Biskopsgården. Några detaljer om hur detta fungerade är inte kända, socialtjänsten hänvisar till sekretess och DN har inte lyckats få kontakt med Abdis ensamstående mamma. Men redan efter några veckor misstänks han, enligt Expressen, ha beväpnat sig med ett automatvapen och gett sig ut på jakt efter samma kille som han tidigare knivhuggit.

Kvällen den 30 juni får polisen larm om skottlossning i södra Biskopsgården. En 33-årig polisman skyndar dit på moped men hinner inte ingripa. I stället träffas han själv av skott och avlider.

Ett dygn senare lokaliseras Abdi till familjens lägenhet. Nu sitter han häktad mot sitt nekande, misstänkt för mord på polismannen och mordförsök på andra personer.

I socialtjänstens korridorer brottas många med samma fråga.

– Att hitta vem som är ansvarig ... det är väldigt svårt. Men självklart är fortsatt kriminalitet, och

särskilt dödligt våld, generellt ett misslyckande, säger förvaltningsdirektör Christina Alvelin.

○ ○ ○

Kombinationen tonåringar och dödligt våld har under de senaste åren blivit allt vanligare. Siffror från Brottsförebyggandet rådet, Brå, visar att antalet dömda har ökat från 14 till 40 mellan 2011 och 2020.

DN:s genomgång av ett tiotal aktuella mordutredningar visar hur svårt det brottsförebyggande arbetet är i praktiken. På många håll i landet har kommunerna, precis som i Biskopsgården, ofta i förväg ringat in de mest våldsbenägna ungdomarna. Varken personal, påverkansprogram eller pengar har saknats. Ändå har brottsligheten eskalerat och slutat i mord eller mordförsök.

– Det här är ett extremt svårt arbete. Det finns en grupp unga där samhället har uttömt sina resurser, säger Jonas Öberg på Brå, som nyligen presenterat en rapport om de mest brottsaktiva unga.

Uppfattningen delas av socialsekreterare, kommunpoliser och andra som DN pratat med.

– Det stämmer nog att vi har en unik möjlighet just nu. Men bara här har vi 160–170 killar med nätverkskoppling på vår lista och jag tvivlar på att de verktyg vi har kan få effekt på alla, säger kommunpolis Håkan Bredinge på Hisingen.

– De modeller man jobbar utifrån funkar ofta ganska bra på 12-åringar som har rökt cannabis och begått en stöld. Men inte på 16-åringar som misstänks för grovt vapenbrott och har koppling till ett nätverk, säger en socialsekreterare i Stockholm och fortsätter:

– De är ofta förälskade i gangsterlivet, drar in 30 000–40 000 kronor i månaden, käkar ute, åker taxi och checkar in på hotell med

flickvännen. Hur lockande är det att bli en tråkig skolpojke efter det?

○ ○ ○

Hur det kan gå när man inte lyckas stoppa nyrekryteringen visar exemplet Husbys hyenor. Ett kriminellt nätverk i västra Stockholm, bildat 2017 i det vakuum som uppstod när polisen slog ut en grupp äldre narkotikahandlare. Sedan dess har gänget tagit kontroll över den lokala drogmarknaden och hamnat i dödliga konflikter med konkurrenter i Rinkeby och Tensta.

Det nya är att Husbys hyenor även misstänks mörda för andras räkning. Två 17-åringar och tre 18-åringar misstänks just nu för mord och förberedelse till mord.

– Vi ser en normförskjutning där unga är beredda att döda utan någon tydlig fiendeskap, ibland för pengar men även för att meritera sig, säger kommunpolis Jörgen Larsson, som jobbar tätt ihop med socialtjänsten för att försöka påverka dessa och andra unga gängmedlemmar.

En ny utmaning är att Husbys hyenor även börjat värvat anhängare på de statliga ungdomshemmen. Bland de mordmisstänkta ovan finns en 18-åring från Skåne som öppet berättat att han använt tiden hos SiS till att knyta nya kriminella kontakter. 18-åringen, här kallad Bobby, ingick sedan tidigare i en våldsam gruppering i Malmö och två av hans vänner misstänks i april i år ha skjutit ihjäl en 18-åring i hemstaden. Men när Bobby första gången syntes på Stockholmspolisens radar hade Jörgen Larsson och hans kolleger svårt att se honom som en potentiell mördare.

– Ganska ofta dyker det upp individer som vi inte har särskilt mycket information om. Det är verkligen en utmaning att försöka förutse vilka vi ska lägga störst fokus på.

Hemma i Malmö sitter Bobbys pappa och brottas med sin oro, även han med knapphändig information. Senast han pratade med sonen i telefon var i april, strax innan sonen lyckades rymma från SiS-hemmet Sundbo i Fagersta.
– Det är bra att polisen har hittat honom igen. Men varför har de häktat honom? frågar han när DN ringer.
Pappan suckar tungt när han får reda på att misstanken gäller mord.
– Systemet borde vara mycket hårdare, de ska inte kunna springa iväg när de sitter inlåsta, säger han och syftar på sonens rymning, som inte är den första.
Också inom polisen hörs suckar.
– Att tro att SiS-vården ska få effekt på den här kategorin killar är tyvärr väldigt naivt. De sover och äter säkert bättre, men erfarenhetsmässigt vet vi att de för övrigt ofta bara sitter och planerar sin kriminella comeback, säger polismannen Jacob Påhlman, som utreder mordmisstankarna mot 17-åringen och de andra ”hyenorna”.
○ ○ ○
Med diskussionen om SiS och dess roll som sista brottsförebyggande instans är ansvarsfrågan tillbaka hos regeringen. Justitieminister Morgan Johansson lovade i januari i år att säkerheten skulle höjas, behandlingen förbättras och ett slags ”eftervård” införas. Men planerna har gått i stå och någon utredning har ännu inte ens tillsatts.
– Nej, direktiven är fortfarande inte klara ... det här är lite tjorvigt, svarar ministerns pressekreterare Sofie Rudh.
Enligt vad DN erfar kompliceras saken av att en riksdagsmajoritet krävt att Kriminalvården tar

över ansvaret för de tonåringar som dömts för mord och andra grova brott. S och MP har hittills sagt nej till detta, vilket i sin tur betyder att de kan vänta hårt motstånd när de väl lägger fram sin utlovade förändringsplan.
Under tiden fortsätter rymningarna från SiS-hemmen. Hittills i år har 133 fall registrerats.
– Det kan inträffa när som helst. Det är bara så eftersom våra ungdomar har rätt att röra sig ute på området, säger Zdravko Miholic, institutionschef på SiS-hemmet Eknäs där två rymningar skedde under juni.
En av dem som snart kan vara tillbaka hos SiS är 17-årige Abdi, misstänkt för polismordet i Göteborg. Efter den 1 juli i år får minderåriga nämligen inte sitta häktade mer än i tre månader. Åklagarna Ulrika Åberg och Linda Wiking kämpar nu för att åtal ska kunna väckas inom den tiden.
– Vi vill inte att den misstänkte överförs till ett ungdomshem. Främst på grund att utredningen kan skadas eftersom det då inte längre går att belägga honom med restriktioner, men också på grund av rymningsrisken. Min bild är att det över lag kan ifrågasättas om institutet ungdomsvård är anpassat efter den situation vi har i Sverige i dag, säger Linda Wiking.

Lasse Wierup
lasse.wierup@dn.se

Samhället satte in åtgärder – de misstänks ha mördat ändå.

”Abdi”, 17 år, Göteborg

Häktad för mord på polisman i Biskopsgården den 30 juni i år. Fram till i våras vårdad på SiS-hem efter ett tidigare mordförsök. Därefter vård på frivillig grund. Kom till Sverige 2015. Tre år senare föremål för socialtjänstens insatser på grund av våld och hot i skolmiljön.

”Bobby”, 18 år, Malmö

Häktad för mord i Husby den 29 maj i år. Under vård och behandling sedan 13-årsåldern på grund av oro för eskalerande brottslighet. Dömd till sluten ungdomsvård hos SiS 2019 efter ett grovt rån. Därefter fortsatt SiS-vård varvat med rymningar.

17-årig pojke, Sollentuna

Häktad för mord i Husby den 29 maj i år. Vårdad på SIS-hem under flera år på grund av brottslighet och att han själv blivit skottskadad. Socialtjänsten har även försökt med olika brottsförebyggande insatser på frivillig grund.

17-årig pojke, Stockholm

Häktad för mord i Husby den 29 maj i år. Uppmärksammad av socialtjänsten som 16-åring på grund av olika brott. Dömd till frivillig ungdomsvård 2020, oklart om denna inleddes.

18-årig man, Malmö

Häktad för mord i Malmö den 23 april. Föremål för vårdinsatser sedan 12-årsålder på grund av en kriminell livsstil. Tvångsvårdad hos SIS under långa perioder, bland annat efter grovt rån och vapenbrott.

18-årig man, Malmö

Häktad för mord i Malmö den 23 april. Dömd till sluten ungdomsvård hos SiS 2019 efter grovt rån.

Unga som nyligen har blivit dömda.

16-årig* pojke, Eskilstuna

Dömd i år för mord på jämnårig inom ramen för en gängkonflikt. Påföljd: Sluten ungdomsvård 2 år 10 mån. Vårdades innan på SiS-hem. Socialtjänsten försökte in i det sista förmå pojken att backa ur konflikten. (*Ålder vid tidpunkten för brottet.)

17-årig flicka, Örebro

Dömd 2021 för medhjälp till mord på gängledare. Påföljd: fängelse i 4 år. Tidigare akut omhändertagen på SiS-hem och föremål för socialtjänstens insatser efter att ha försökt döda en man.

16-årig pojke, Rinkeby

2021 dömd för försök till mord efter att ha åtagit sig morduppdrag. Påföljd: Sluten ungdomsvård i 3 år. Var på rymmen från ett SiS-hem vid tidpunkten för dådet. Dessförinnan omfattande stödinsatser från socialtjänstens sida.

17-årig pojke, Lindome

2020 dömd för mord, förberedelse till mord och grovt vapenbrott inom ramen för en gängkonflikt. Påföljd: Fängelse 9 år. Sedan 12-årsåldern föremål för mängder av stödinsatser, däribland vård på olika SiS-hem.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Den estniska haverikommissionens chef Rene Arikas och operatören Brian Abbott (till höger) tittar på sonarbilder av Estonia som rullar upp på den så kallade Mesotechens skärm.
Foto: Stefan Jerrevång/TT

HAVERIUNDERSÖKNING.

Nyupptäcktaspri

c
k
o
r
n
a
g
å
r

l
ä
n
g
s
E
s
t
o

n i a s s i d a

De nyupptäckta sprickorna i Estonias skrov går längs med fartygssidan. Det tyder på andra och större skador än det hål som i höstas visades i en dokumentärfilm. Den estniska haverikommissionen kräver nu att en undervattensfarkost sänds ner för att filma fartyget.

Det blev under måndagen känt att Estlands och Sveriges haveriutredare som nu undersöker vraket funnit två 10–15 meter långa sprickor i skrovet. Enligt representanten för de överlevande från katastrofen, Rolf Sörman, som är med ombord på undersökningsfartyget är sprickorna en decimeter breda.

Men en central fråga var först obesvarad. Går sprickorna vertikalt uppifrån och ner – som det hål på 4 gånger 1 meter som i höstas visades i dokumentären ”Fyndet som ändrar allt”? Eller löper sprickorna horisontellt, längs med fartygets sida?

– Jag vet inte, jag har inte sett bilderna själv och fått någon tydlig redogörelse. Analysen av bilderna är inte gjord ännu, säger Jörgen Zachau som är utredningsledare för Estonia vid Statens haverikommission och följer arbetet från Sverige.
Kärnfrågan är ju om sprickorna i skrovet orsakats av ett föremål under Estonias färd och då kan ha påverkat fartygets snabba förlisning. Eller om sprickorna uppkommit då fartyget slog i botten eller senare när skrovet som ligger över en slänt på botten vridit sig. Bägge teorierna har framförts av experter DN talat med.
DN kontaktade därför nyhetsbyrån TT, vilken som enda svenska massmedium har en medarbetare på plats på undersökningsfartygen. TT uppger för DN att sprickorna går längs med skrovet. Däremot är det ännu oklart om de påträffats under eller ovanför Estonias vattenlinje.
Enligt direktören i den estniska haverikommissionen, Rene Arikas, har man förutom sprickorna också gjort andra observationer:
– Vi har upptäckt att det finns olika föremål utanför vraket som vi definitivt vill ha mer detaljerad undersökning av. På samma sätt kan man se att vraket har deformationer av olika storlek på olika platser, säger Rene Arikas till den estniska tidningen Postimees.
Sprickorna upptäcktes vid mätningar som genomförts med Mesotech-teknik. Det innebär att en sonar monterad på ett stativ sänks ner från den estniska isbrytaren Eva-316 och ställs på botten.
Sonaren sänder ut ljudvågor som sveper över skrovet, vilka reflekteras och ger en bild av

skrovet. Sonaren har ställts upp på 16 olika positioner runt skrovet, och när bilderna läggs samman blir det en detaljerad bild av hela skrovet. Det är mellan två av dessa positioner som sprickorna upptäcktes. Det är på styrbordssidan, akter om det hål mitt på skrovet som avslöjades i höstas.

Nu tas också prover på havsbottens sammansättning.

Men Estland trycker på för att utredarna snarast ska fotografera skrovet från en undervattensfarkost med en videokamera. Att göra detta nu har varit en eventuell möjlighet. Från svensk sida har man däremot velat vänta med att fotografera vraket till nästa vår med fotogrammetri. Det är stillbilder som sätts samman och ger en stor detaljrikedom. Motivet för att vänta har varit att sikten i vattnet då är bättre. Men Estland vill gå snabbare fram:

– Sikten är tillräckligt bra för att utföra undersökningar med en undervattensrobot, säger Rene Arikas till Postimees.

Det kräver i så fall att ett nytt fartyg sänds ut, utöver det svenska och det estniska som finns på plats. Ett sådant fartyg ligger enligt uppgift till DN redo och kan i så fall ganska omgående sända ner en robot för att filma Estonia.

Mikael Holmström

mikael.holmstrom@dn.se

/

Dagens Nyheter

/2021-07-14

SVEN WIMNELL

”

S

k
a
f
f
a
r
m
a
n

h
u
n
d
h
a
r
m
a

n

e

t

t

a

n

s

v

a

r

a

t

t

s

e

t

i

l

l
a
t
t
d
e
n
i
n

t
e
u
t
s
ä
t
t
s

förlidande

e
”

Hans Rosenberg, Svenska kennelklubben, sedan polisen de senaste veckorna fått in flera anmälningar efter att förbipasserande sett hundar som suttit inlåsta i parkerade bilar i sommarhettan.

TT

/

Dagens Nyheter

/2021-07-14

SVEN WIMNELL

1/5

Pressofficeren Jehven på vakt tillsammans med hunden Uksus.
Foto: Paul Hansen

UKRAINA.

Hundra år efter första världskriget grävs nya skyttegravar i Europa

Skyttegravar är en stridsteknik som var aktuell under första världskriget. Hundra år senare byggs de för fullt i Ukraina. Kriget är inne på sitt sjunde år. Det har blivit ett ställningskrig där man strider om centimetrar. Avgörandet verkar vara mycket långt borta.

KRASNOHORIVKA. Fältet ser tomt ut, men är minerat. Härifrån skulle det ta kanske en halvtimme att promenera till utkanterna av Donetsk. Ivans dröm är att spela fotboll på Donbass Arena.

– Fast helst av allt vill vi förstås fotografera oss vid ett brinnande Kreml, säger han med ett grin.

Ivan är 24 år och högsta chef på ukrainska arméns yttersta utpost utanför Krasnohorivka. Liksom de övriga soldaterna vi träffar i skyttegravarna får han inte tala om vad han heter i efternamn. Frontlinjen löper fem hundra meter bort. Det öppna fältet övervakas med hjälp av periskop.

Kriget i östra Ukraina har pågått sedan 2014, och vid det här laget har soldaterna på bägge sidor hunnit gräva ner sig ordentligt. Skyttegravarna löper i labyrinter, hundratals meter, och det byggs nya hela tiden. De nyaste här utanför Krasnohorivka har grävts ut så sent som i fjol.

– Det är klart att vi bygger ut dem där det är tillåtet enligt Minskavtalet. Vi såg att de började bygga skyttegravar i gråzonen på andra sidan. Då gör vi förstås samma sak. I det här kriget tar man små steg framåt, säger Ivan.

Så utkämpas dagens krig i östra Ukraina. Man gräver skyttegravar och förstärker dem. Man bevakar vad andra sidan håller på med. Man väntar på att något ska hända. I våras när Ryssland mobiliserade trupper invid ukrainska gränsen var läget spänt i flera veckor. Sedan meddelade Kreml helt sonika att militärövningarna var över.

När som helst kan ett granatanfall komma. I skyttegravarna utanför Krasnohorivka dog tre soldater under den förra så kallade rotationen. Varje rotation är ett halvår – den tid en grupp soldater bemannar positionen.

– Under den sista tiden har situationen blivit mycket värre. De har börjat skjuta på oss med MT-12, grovt artilleri som används mot stridsvagnar. De förstör mycket, även av civil infrastruktur. Förra veckan landade en granat i stadens sjukhus. I förrgår föll tre granater på en

vanlig gata, säger den ukrainska pressofficeren Jevhen.
Enligt Ivan märks det alltid tydligt vem det är som skjuter på andra sidan. Det är stor skillnad på hur outbildade lokalbor skjuter i jämförelse med yrkeskunniga ryska soldater.
– En grupp ingenjörer blev nyligen beskjuten av prickskyttar. Jag är själv militär, men jag kan inte skjuta på det sättet. Det var helt klart utbildade prickskyttar som hade sänts in från Ryssland, säger Ivan.
Ibland skickar separatistsidan upp drönare för att koordinera eldgivningen från luften.
– Den sortens drönare kostar minst 40 000 hryvnia (motsvarande 12 000 kronor). En vanlig gruvarbetare vet inte hur man använder dem i militära syften. Det är en sak att kunna flyga en drönare, men en helt annan sak att leda eld med dem. Den kunskapen kommer från Ryssland, säger Ivan.
Är det frustrerande att sitta i skyttegravar i åratal?
– Vi har ansvar för våra soldater, vi kan inte bara anfalla Donetsk. Det skulle betyda stora förluster. Ryssland har en mycket större militär budget, de har flygunderstöd och många fler soldater. Om vi avancerar mot Donetsk kommer de att meddela hela världen att ryskspråkiga i staden måste skyddas. Och sen sänder de in hela sin armé. Då är det klokare att vi gräver vi ned oss.
Ivan bjuder oss på lunch på mässen – ärtstuvning med generösa portioner av fet, salt *salo* (svinister). Mässen är ett utgrävt rum nere i marken där man sitter på en smal bänk vid ett långbord och tittar på tv–nyheter från Donetsk-republiken. En propagandistisk

nyhetssändning om hur staden högtidlighåller Sovjetunionens seger i andra världskriget. Soldaterna fnissar medan de äter.
– Ukrainska armén i dag är något helt annat än 2014. Vi är mycket bättre förberedda, nuförtiden kan vi försvara oss. Det är åtminstone något, säger Ruslan, soldat från Odessa.
Medan den ryska mobiliseringen pågick föreslog Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj att Putin och han skulle träffas vid frontlinjen i Donbass. Putin svarade inte på inviten. Enligt Ruslan borde Zelenskyj inte förhandla med honom.
– Det är ingen idé att förhandla med Ryssland så länge Ukraina inte har en tillräckligt stark armé för att avskräcka dem. Bara då kommer Ryssland att respektera oss. Putin ska man aldrig kompromissa med. Han är en svår motståndare, slug och nedrig.
Under åren har soldaterna bott in sig väl i sina positioner. De odlar lök och jordgubbar i ett prydligt litet trädgårdsland. De håller sig med egna hundar, som inte bara fungerar som keldjur utan har en viktig roll i försvaret.
– Hundarna varnar alltid i tid för granatattacker. Om hunden springer ner i bombskyddet vet man att det är dags för en själv att göra detsamma, konstaterar Ivan.
Flera av hundarna är födda i skyttegravarna. Till exempel snövita Uksus, soldaternas favorit, som följer oss i hälarna och tigger om att bli klappad.
– Hundarna hör mycket bättre än vi, de vet genast när någon granat är på ingång. Vi håller inte bara koll på dem, utan också på fiendens hundar. Man fattar en del av vad som är på gång

där genom att följa med hur de beter sig, säger Ivan.
Enligt honom är det inte alla hundar som klarar av att leva under ständig beskjutning. De som klarar det bäst är födda i skyttegravarna. Fortsätter kriget som tidigare hinner många generationer hundar födas i den här positionen.
Trots att Ivan har varit flera år vid fronten vet hans föräldrar inte om var han är.
– De vet förstås att jag är officer, men de tror att jag är på en militärbas. Jag har inte talat om för dem att jag är vid fronten, jag vill inte göra dem oroliga. Jag var 18 år när kriget började, vi måste ju försvara vårt land. Ingen annan kommer att göra det åt oss.
Anna-Lena Laurén

Utanför Krasnohorivka i östra Ukraina har armén sin yttersta utpost mot separatistkontrollerade Donetsk.

Bakgrund.

Kriget i östra Ukraina inleddes i april 2014 då beväpnade män tog kontrollen över polismyndigheter i Luhansk, Donetsk och Charkiv. Separatisterna, som stöds av Ryssland både militärt och ekonomiskt, kontrollerar i dag området kring Donetsk, Luhansk samt en cirka 150 kilometer lång del av Ukrainas gräns mot Ryssland.
Ryssland har flera gånger sänt in trupper som bistått separatisterna, bland annat i Ilovajsk 2014 och Debaltseve 2015.
Första fredsplanen, Minskavtalet, skrevs under den 5 september 2014. Andra Minskavtalet skrevs under den 12 februari 2015. Avtalen stipulerar i huvudsak eldupphör och att bägge sidor ska dra tillbaka sina tunga vapen. Avtalen har hittills inte fungerat.

Sedan 2015 har inga avgörande militära slag utkämpats, däremot återkommande mindre strider.
Cirka 13 200 personer har dött som en följd av kriget, av dem 3 375 civila.

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Över 90 döda i sjukhusbrand i Irak

IRAK. Sörjande och ilskna anhöriga anklagar sjukhuset i al-Nasiriyya för usel säkerhet och myndigheterna för dålig beredskap. Över 90 personer ska ha bränts inne i byggnaden på tisdagen. Branden tros ha börjat med en explosion i en syrgastank på en covidavdelning.
– Inga snabba åtgärder när branden bröt ut, och inte tillräckligt med brandbekämpare. Sjuka

som brändes ihjäl. Vilken katastrof, säger Mohammad Fadhil, som kommit till bårhuset för att leta efter sin bror.
Händelsen liknar tragedin i april då 82 personer dog när syrgastuber exploderade på sjukhuset Ibn al-Khatib i Bagdad. Hälsominister Hassan al-Tamimi avgick då från sin post.
TT-AFP-Reuters

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Kravallerna tilltar i styrka i Sydafrikas ekonomiska nav Johannesburg, där köpcenter plundrades av tiotusentals personer under måndagen.
Foto: Erik Esbjörnsson

SYDAFRIKA.

Expresidenten Zumas fall blev gnistan som

tände krutdurken

Upplopp och plundringar har spridit sig över stora delar av Sydafrika under de senaste dagarna och president Cyril Ramaphosa talar om nivåer av våld som landet inte sett sedan apartheidtiden. Militären har satts in för att assistera en pressad poliskår. Nu handlar protesterna inte längre om den fängslade expresidenten Jacob Zuma – hans fall var bara gnistan som tände krutdurken.

KOMMENTAR

Förra veckan tvingades den korruptionsanklagade expresidenten Jacob Zuma överlämna sig till rättvisan för att avtjäna ett 15 månader långt fängelsestraff för domstolstrots. Två dagar senare, på fredagen, bröt protester ut i hans hemprovins KwaZulu-Natal där demonstranter blockerade trafiken och satte eld på lastbilar på den viktiga motorleden N3 som går från hamnstaden Durban till landets ekonomiska nav Johannesburg.

Sedan dess har situationen eskalerat kraftigt i Sydafrika och nu talar president Ramaphosa om den värsta våldsvågen i landet sedan apartheidtiden.

Tiotusentals människor har deltagit i upplopp och plundringar av köpcentrum över hela Johannesburg och under natten till tisdagen attackerades även shoppingcenter i Pretoria. 26 personer har dött i KwaZulu-Natal och sex personer i Johannesburg.

Runt 500 upploppsmakare har gripits. Men poliser har sagt till DN att man inte på långa vägar har tillräckligt med personal för att vara på alla platser samtidigt och nu har militären satts in för att assistera polisen.
Protester bryter ut i Sydafrika med jämna mellanrum. I KwaZulu-Natal handlar de ofta om missnöje med obefintlig samhällsservice och i Johannesburg har de inte sällan haft främlingsfientliga förtecken. Men de brukar vara begränsade till specifika områden med utbredd social misär.
Det vi nu ser i landet är på en helt annan skala och det är inte enbart de sedvanliga berusade 20-åriga männen som deltar. De finns där, och de går direkt mot sprit- och elektronikbutikerna.
Men i stadsdelen Soweto syntes på måndagen även kvinnor i 60-årsåldern korsa vägen med kundvagnar fyllda av blöjor, mjöl och och andra livsmedel. Andra bar på täcken och filtar – under onsdagen väntas en kallfront dra in med minusgrader över Johannesburg och Pretoria.
Detta handlar inte längre om Jacob Zuma. Vore det fortfarande en politisk manifestation skulle ”demonstranterna” inte vara så hotfulla mot journalister och sjukvårdspersonal skulle inte behöva de bepansrade ambulanser som nu används i de värst utsatta områdena.
Zumas fall var bara gnistan som tände en explosiv krutdurk av desperation och förtvivlan.
Sydafrikas ekonomi var i ett katastrofalt skick redan innan pandemin bröt ut och under det senaste året har det bara blivit värre. Landet har de högsta rapporterade inkomstklyftorna i världen och finansinstitutet Transaction Capital har flaggat för att en tredjedel av landets sköra

medelklass kommer att kastas ut i fattigdom på grund av pandemin, samt de extremt hårda åtgärderna som införts för att stoppa smittspridningen.

Cyril Ramaphosa valdes till ANC-ordförande och president på ett löfte om korruptionsbekämpning och ekonomisk renässans. Nu beror hans politiska överlevnad på om han lyckas bryta en ond spiral. Det ser verkligen inte ljust ut.

Smittspridningen riskerar att ta fart igen. Vaccinationsprogrammet, som äntligen hade nått styrfart, har satts på paus. Men bortom covid är det återigen ekonomin som är viktigast och om Ramaphosa drömde om nya utländska investeringar kommer han att få ägna återstoden av sin mandatperiod åt återuppbyggnad.

Men där är vi ännu inte. I nuläget handlar regeringens uppgift om att få stopp på våldet.

Erik Esbjörnsson
erikesbjornsson@gmail.com

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

1/5

Att restriktionerna lättat innebär förhoppningsvis inte bara mer intäkter. Emelie Svensson är också glad över att äntligen kunna återgå till den restaurang hon

drömde om att skapa – som är roligare med mer ”stök”.
Foto: Elin Åberg

PANDEMIN.

Krögarna som vågar tror på framtiden efter coronakrisen

Försäljning som störtdyker, livsverk som slås i spillror. Ända sedan pandemin bröt ut har restaurangbranschen larmat om kris. Men vissa krögare har klarat sig och vågar satsa på framtiden. Är krisen i restaurangbranschen verkligen lika illa som den utmålas?

– Det har varit väldigt kämpigt, men jag vill ändå förmedla att det finns hopp, säger krögaren Emelie Svensson.

Klas Lindberg trycker bort samtalet. Sms:ar att han har fullt upp med lunchen och ber att få ringa senare. Han befinner sig på Gotland, dit han har flyttat sin restaurang Portal som vanligtvis huserar i Vasastan i Stockholm, över sommaren. Ryktet säger att han tvingats belåna hus och hem för att få verksamheten att gå runt, men en tillfällig nysatsning i sommarparadiset låter onekligen inte som någon katastrof.

En annan krögare i farozonen bör vara Meysam Javan. Han fick slopa sina Köpenhamnsplaner på grund av pandemin och slog i stället upp portarna till Occo i Malmö, lagom till den andra vågen. Men inte heller han verkar stå på randen

till konkurs. Han meddelar att det kan bli svårt att planera in ett fototillfälle i restaurangen – han ska åka till Västerås för att förbereda en ny restaurang.
– Det gäller att visa framfötter nu och ta stafettpinnen före de andra, säger han.
Efter Västerås ska den där Köpenhamnsrestaurangen äntligen bli verklighet. Sedan blir det Oslo.
Men vänta nu, var inte restaurangbranschen i kris?
Protesterna har varit både högljudda och omfattande under pandemin. Branschorganisationen Visita och Svenskt Näringsliv har blinkat med varningslampor och basunerat ut pressmeddelanden om undergången som är att vänta. DN har också skrivit. 20 000 jobb hotade. Katastrofår. Tusentals riskerar att gå i konkurs.
Men 16 månader in i krisen står det klart att bilden är långt ifrån entydig. Ja, 2020 kan nog sägas ha blivit ett katastrofår för vägkrogar (-41 procent) och personalrestauranger (-36 procent). Matställen på nöjesfält (-61 procent), flygplatser (-65 procent) och centralstationer (-40 procent) gick också dåligt. Men lunch- och kvällsrestauranger klarade sig desto bättre (-19 procent). Och restauranger som ligger i bostadsområden minskade bara sin försäljning med 13 procent, visar en sammanställning som gjorts av SCB.
– Det har ändå gått okej för oss, bekräftar Meysam Javan, som inte fått något statligt stöd eftersom restaurangen öppnade mitt under pandemin.
– Förra året fick vi ihop det, eftersom vi vände och vred på så många sätt, säger Klas Lindberg,

som satsade på matkassar, byggde en stor uteservering och optimerade bemanningen. Krögaren Emelie Svensson instämmer. Hon driver sedan fyra år tillbaka den vininriktade Restaurang Agnes på Kungsholmen i Stockholm och breddade snabbt verksamheten till att omfatta hämtmat och matleveranser till digitala cookalongs. Bortfallet av gäster som kom med trängselreglerna löste hon delvis genom att placera matgäster i det mer exklusiva rummet som annars hyrs ut till privata tillställningar.
– Jag tror att vi har klarat oss relativt bra, summerar också hon.
– Vi har nog tjänat på att vi är en liten, lokal kvarterskrog. Folk har varit jättelojala under pandemin.
Det finns också investerare som tror på branschens framtid. Tidigare i år gick nystartade Cinder Invest, som ägs av bland annat Wallenbergstiftelserna och Fjärde AP-fonden, in i Stureplansgruppen.
– Vi går in i företag som hade en väldigt bra och hållbar affärsmodell före pandemin, och som vi tror kommer att komma tillbaka till lönsamhet efter pandemin, när det nu blir, berättade Jan Amethier, vd för Cinder Invest, i Dagens Industri.
En annan vanlig finansieringsmetod är att restaurangerna sponsras av eller ingår partnerskap med matgrossister, öl- sprit- och vinmärken. Varumärkena ser det som en möjlighet att synas och att sälja sina produkter. Meysam Javan är en av de som på så sätt fått draghjälp till sin nysatsning. Att ta lån av banken är otänkbart, säger han.
– Det finns inte en enda bank som lånar ut till krögare just nu, det finns ju ingen annan bransch där risken för konkurs är så stor. Men

med hjälp av våra investerare, partners och leverantörer har vi ändå kunnat göra det här. Klas Lindberg är kanske undantaget som bekräftar regeln. Hans bank har vågat tro på företaget – och han har också belånat sig privat.
– Det är inte roligt, men vi löser det. Vi har hela tiden pratat om att vi ska finnas i 100 år och försöker tänka långsiktigt, säger han.
Emelie Svensson har valt en mer försiktig väg. Hon har skurit ned på investeringar som hon tidigare hade planerat att göra. Ljudsystemet som skulle förbättra ljudupplevelsen i restaurangen får skjutas på framtiden, liksom investeringar i och till vinkällaren. Det är visserligen detaljer, men i slutändan är det sådant som gör en restaurang, menar Svensson.
– Det handlar om en omedveten känsla. Om det till exempel är dålig stämning så märker man det, även om man inte kan sätta fingret på det. Så är det inom restaurangbranschen också. Alla detaljer är så viktiga för att få en helhet, säger hon.
Möjligen ligger även krisen i detaljerna. Bortom siffrorna. För även om 2020 såg relativt bra ut när det summerades kantades året av hastiga förändringar och en oförutsägbar framtid.
– Man har varit livrädd hela tiden. Det låter kanske jättefånigt, för det är trots allt bara en restaurang, säger Emelie Svensson och fortsätter:
– Jag tror att det kommer bli en jäkla smäll för många krögare nu i höst, som har hållit ihop det under så lång tid.
Efter årsskiftet blev situationen dessutom betydligt värre, när krogarna plötsligt blev tvungna att stänga 20.30. Första kvartalet 2021 minskade branschens totala försäljning med 10 miljarder jämfört med motsvarande period

2019. Att få det här året att gå runt med de förutsättningar som varit är nästintill omöjligt, är alla överens om.
Dessutom är faran långt ifrån över. Många restauranger har överlevt genom att skjuta upp skatt som snart ska betalas av. Nya virusvarianter spökar i bakgrunden och riskerar i värsta fall att bli ännu ett hårt slag mot branschen. För många väntar sannolikt även en tuff höst.
Men just nu är sommaren här. Uteserveringarna är fyllda, restriktionerna lättade och några krögare laddade för en nystart.
Emelie Svensson står rustad med samma starka personallag, Klas Lindberg med en förfinad restaurangmiljö och Meysam Javan med en ny lokal till ett bra pris.
– Jag tror att de som satsat kommer vara de stora vinnarna. Men om vår tanke var rätt eller inte, det får vi se om något år, säger Meysam Javan.
Emelie Svensson är tacksam för att krogen hade funnits några år när pandemin bröt ut. Hon hade börjat betala av lån, lärt sig hur mycket personal som behövs och skruvat verksamheten för att bli mer lönsam. Hon bäddade för att kunna ta sig igenom en tuff tid. I år ska hon unna sig lite semester för att klara av höstens prövningar, vilka de än blir. Nu vill hon lägga oron åt sidan och hoppas på framtiden.
– Vi hade precis börjat få medvind, sedan kom det här. Men man kan inte gå runt och sura för att man inte får utdelning för 2020. Nu är det som det är, och vi har tagit oss igenom det här ganska bra, säger hon.

– Men det ska bli intressant att se hur det slutar.

Lovisa Ternby
lovisa.ternby@dn.se

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Högsta inflationen på 13 år i USA

Konsumentpriserna i USA ökade oväntat mycket i juni. Prisökningen, den största på 13 år, uppmättes till 0,9 procent mot månaden före och till 4,5 procent på årsbasis, enligt USA:s arbetsmarknadsdepartement.
Förutom ett omedelbart lyft för dollarn och långräntorna slår inflationssiffran mot

efterfrågan på aktier, vilket resulterar i att börser tappar höjd.
Den så kallade kärninflationen i USA i juni lyfte med 4,5 procent på årsbasis, den största ökningen sedan november 1991.
Bakom prisutvecklingen ligger hårt nedtryckta räntor, en ökad vaccinationsgrad och effekter av finanspolitiska stimulanser på nästan 6 000 miljarder dollar sedan pandemin bröt ut 2020.
Samtidigt påverkas priserna av högre råvarupriser och transportkostnader samt en global brist på halvledare, vilket bland annat slår mot utbudet av bilar och tunga fordon samtidigt som efterfrågan ökar i återhämtningen.
Ökad resande och stor efterfrågan i besöksnäringen påverkar också priserna.
Många bedömare räknar med att inflationstrycket i USA toppar i sommar och sedan avtar, men de flesta analytiker ser framför sig en period av förhöjd inflation in i 2022.
TT-Reuters

Vilka tre egenskaper i närområdet värdesätter du mest? (procent)
Ett område som känns tryggt 52
Nära allmänna kommunikationer 49
Nära natur-områden 35
Nära centrala Stockholm 27
Nära affärer, post, bank mm 22
Inte nära hårt trafikerade vägar* 21
Tillgång till parkering/garage 17
Nära skola/-barnomsorg 15
Nära restauranger och caféer 14
Nära till kultur och nöjen 10
*och eller där man störs av buller
Källa: Bostadsförmedlingen
Vilka tre egenskaper hos lägenheten värdesätter du mest?
Balkong eller uteplats 63
Välplanerad 42
Hög standard* 36
Hiss 28
Fin utsikt 22
Hög maskin-standard** 20
Tillgång till externt förråd*** 16
Insynskyddat 14
Utrymme för tvättmaskin 13
Rätt väderstreck 8
Miljömärkt fastighet 4
* golv, väggar, badrum, kök etc
**disk- och tvättmaskin, torktumlare
***källare, vind el dylikt

Fler vill ha en trea än en tvåa
Vilken storlek på hyreslägenhet har du främst behov av?
år 2017
år 2020
(Procent)
30
25
20
15
10
5
0
1
2
3
4
5+
Vet ej/ ingen åsikt
Antal rum och kök
Foto: TT
Fler är beredda att betala mer i hyra
Vilken är den högsta hyra som ditt hushåll kan tänka sig att betala för den hyreslägenhet som du önskar?
(Procent)
år 2017
år 2020
25
20
15
10
5
0
under 3 000
3 000-4 999
5 000-6 999
7000-8 999
9 000-10 999
11 000-12 999
13 000-14 999
15 000-19 999
mer än 20 000
Vet ej/ ingen åsikt
Kr/mån

/
Dagens Nyheter
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

BOSTADSMARKNAD.

Nu vill stockholmarna bo större och närmare naturen

Hyresgäster vill bo större och närmare naturen. Nu har treor gått om tvåor bland Bostadsförmedlingens kunder och närhet till naturen är viktigare än cityläget.

– Vi ser att naturen har gått om innerstaden, säger Marika Nordström, marknadschef på Bostadsförmedlingen i Stockholm.

Intresset för att flytta till en större bostad har ökat under pandemin visar Bostadsförmedlingens stora kundpanelsundersökning 2020. För tre år sedan var tvåan den lägenhet som flest sökte, men nu har trean gått om i popularitet. Drygt var tredje hyresgäst vill helst av allt bo en trea och intresset har ökat även för fyror.

– Vi tror att det beror på att fler jobbar hemifrån och värderar hemmet mer och ser

nyttan med ett extra rum, säger Marika Nordström, chef för marknad och kommunikation på Bostadsförmedlingen.
Läget på bostäder som efterfrågas av personerna i kundpanelen har också förändrats under pandemin. 2017 hamnade närheten till centrala Stockholm på tredje plats över de viktigaste egenskaperna i närområdet, men nu har närhet till naturen övertagit tredjeplatsen.
– Vi ser att naturen har gått om innerstaden. Det är inte innerstaden som är det absolut viktigaste längre, om det någonsin har varit det. Men det är ju den uppfattningen många har och även det som kötiderna visar, och i köstatistiken är det helt klart att innerstaden fortfarande har en särställning, säger Marika Nordström.
Tryggheten i området rankas som i särklass viktigast, följt av närhet till kommunikationer och närheten till naturområden. Att ha restauranger, kaféer, kultur och uteliv i närheten av bostaden är inte alls lika viktigt för de flesta.
– Vi tyckte att det var intressant att det framför allt är de yngre som värdesätter tryggheten i området extra mycket, och att äldre värderar närhet till kommunikationer högre än trygghet, säger Marika Nordström.
Undersökningen visar även att fler är beredda att betala mer för sitt boende, vissa så mycket som 20 000 kronor i månaden.
– Man har fått en acceptans för lite högre hyra. Nu är det 19 procent som kan tänka sig att betala 11 000 i hyra exempelvis, jämfört med 15 procent tidigare, det har förskjutits uppåt.
I Bostadsförmedlingens köstatistik märks ännu inte det ökade intresset för treor och fyror, däremot har kötiden för femmor gått upp med nio procent i år jämfört med föregående år, trots

att den genomsnittliga kötiden minskat med nio procent.
– Vi ser en kraftig skillnad när det gäller femmor som avviker väldigt. Kötiden har ju gått ned generellt det senaste året. Det hänger dels ihop med att man inte har visningar under pandemin, dels med att vi haft ett kraftigt ökat utbud av lägenheter.
Däremot kan man på kötiderna se att fler är intresserade av att bosätta sig lite längre bort från Stockholm. I både Norrtälje och Nynäshamn har kötiderna ökat kraftigt.
– Norrtälje sticker ut väldigt mycket med 60 procents längre kötid, och om man tittar på hela beståndet har kötiden gått ned med cirka 13 procent, men i Norrtälje har det gått upp med 60 procent. Även om det handlar om ganska få lägenheter kan man se en tendens till att mer perifera kommuner blivit mer intressanta, säger Marika Nordström.
Bostadsförmedlingens undersökning görs vart tredje år och den den senaste genomfördes i september-oktober 2020 med 7 082 personer i Bostadsförmedlingens kundpanel. Resultaten har vägts för att bli representativa för alla registrerade.
Jessica Ritzén
jessica.ritzen@dn.se

/
Del B
/2021-07-14

SVEN WIMNELL

Foto: Vadim Ghirda/AP

30 ÅR EFTER KRIGSUTBROTTET.

Balkankriget var den brutala prologen till vår tids nationalism

Balkankrigen är den händelse som påverkat och format mig mest, existentiellt och politiskt. Ett brutalt skolexempel på hur bräckligt det mesta vi tar för givet verkligen är. Även den svenska högerpopulismen har sina rötter i det tidiga 90-talet, skriver Per Svensson 30 år efter krigsutbrottet.

Det nystartade jippo- och missnöjespartiet Ny Demokrati inledde sin valturné i Fjällbacka och Bovallstrand. Dagens Nyheters utsända, Karin Berglund, pejlade publikens reaktioner och sammanfattade dem i en kort dialog.

– Bra med nån som rör om i grytan.

Hur då rör om i grytan?

– Tja, rör om.

Det var den 18 juli 1991, och sommarvädret var svenskt. Ostadigt och opålitligt.

Samma dag ”sköts en medlem i en väpnad serbisk patrull ihjäl av kroater” vid ”ett intermezzo strax utanför Zagreb”, rapporterade DN den 19 juli. Det var de allra sista raderna i

en längre artikel om det jugoslaviska presidentrådet, som föregående kväll hållit ”krismöte” och i oenighet bestämt att den federala armén skulle dras tillbaka från delrepubliken Slovenien.
Nu, sommaren 2021, 30 år efter krigsutbrottet i den del av Europa som då fortfarande kallades Jugoslavien, inser man att dessa två händelserna, Ian Wachtmeisters och Bert Karlssons ”valshow” på väskusten och ”intermezzot” utanför Zagreb, är scener från ett och samma drama, kan skrivas in i en och samma berättelse. Vad ska vi kalla den? ”Förlorade illusioner”? ”Mörkrets hjärta”?
I slutet av juli för 30 år sedan stod jag vid en vägspärr i byn Tenja utanför Osijek i östra Kroatien. En röd, mycket begagnad, bil bromsade in och en skärrad bondgubbe klev ut och öppnade bagageluckan. Där hade han kaniner.
– Jag skulle se till mina djur. Och så blev jag beskjuten!
Byn var delad. Serbiska rebeller i den ena halvan. Kroatiska milismän i den andra.
Bara två dagar tidigare hade jag landat i Zagreb, ditskickad av Expressen, men symtomatiskt nog inte för att skriva om det krig som just hade börjat. Det var ett krig som få i omvärlden vid den tiden tog på riktigt allvar.
En månad tidigare, 25 juni, hade Slovenien och Kroatien, Jugoslaviens rikaste delrepubliker förklarat sig självständiga, Den Jugoslaviska folkarmen, Jugoslovenska Narodna Armija, JNA, har ryckt in i Slovenien. Det var det första av de kommande årens krig i ”det forna Jugoslavien”, som det kom att heta. Det

slovenska kriget var över på en dryg vecka. Antalet döda litet.
Sedan blev det snabbt oerhört mycket värre och värre och ännu värre: Belägringen av Dubrovnik, de apokalyptiska scenerna i Vukovar, Sarajevo i strypsnaran, den etniska rensningen, de utmärglade fångarna i läger som Omarska och Trnopolje, de 8 000 mördade männen och pojkarna i Srebrenica.
Men sommaren 1991 var fördrivningar av människor med fel efternamn, fel ”etnicitet”, fel ”religion” något som ”vi” i Europa läste om i historieböcker, något vi lagt bakom oss. Samma sak med koncentrationsläger och militära förband som lastade sina offer på flak, föste ut dem på fält, mejade ner dem och dumpade dem i massgravar.
BBC:s dåvarande korrespondent i regionen, Misha Glenny, hade vårvintern 1991 givit uttryck för sin oro över de förebud han tyckte sig se och rapporterat att ledarna i Jugoslavien” rörde om i en gryta med blod som snart skulle koka över”. Han fick reprimander av sina arbetsledare som sa att han var ”alarmistisk”, berättar han sin bok ”The Balkans 1809–1999”. BBC-cheferna förklarade för honom att det inte skulle bli något krig på Balkan, för ”detta var slutet av 1900-talet, inte början”.
Det var ”kris” i Jugoslavien, men ”krig”? Ett riktigt krig på 1990-talet såg inte ut så här, skäggiga upphetsade män som byggde barrikader och besköt gamla gubbar med kaniner i bagageluckan. Ett riktigt krig utkämpades med kryssningsmissiler och direktsändes av CNN.
Gulfkriget 1991 var, skriver Glenny, en av två anledningar till att såväl medier som politiker missade vad som var på väg att hända på

Balkan. Det andra skälet var den tidstypiska optimismen, eller kanske snarare det tidstypiska övermodet. Berlinmuren hade nyss fallit. Europa hade gjorts säkert för den liberala demokratin och därmed också för freden.
Och kanske är det också så man ska förstå en av de många formler som när kriget väl var ett faktum etablerades i mediespråket: ”ett krig bara x timmars flygresa från y.” X kunde vara ”en” eller ”två” eller ”tre” och y var valfri europeisk storstad. Formeln fyllde två funktioner. Den gav uttryck för bestörtning över att barbariet kunde bryta fram så nära oss. Samtidigt – och det var kanske i själva verket huvudsaken, på ett psykologiskt plan – underströk den att detta barbari inte fanns här, hos oss, utan någon annanstans. Och detta någon annanstans var ”Balkan”, inte det riktiga Europa, utan en konstig plats där konstiga människor utkämpade konstiga bråk av konstiga skäl.
Men också på Balkan kunde man leva i denna illusion, att kriget fanns någon annanstans och i någon annan tid än den egna. Jasenko Selimovic, som kriget gjorde till svensk kulturperson och politiker, berättar i sin bok ”Sarajevo. Minnen från en belägring” om hur han som ung student i den brusande, brokiga bosniska huvudstaden hösten 1991 upplevde kriget i Kroatien som något avlägset, overkligt, något som ägde rum inte bara på en annan plats utan utan i en annan tid, ”flera århundraden” bort. I hans hemstad pågick ju det allmän-europeiska studentlivet som vanligt: ”Ramones dånade från källare inpyrda med lukten av gräs och vi hade sex överallt”.
Ett halvår senare kom kriget också till den postmoderna världen av punk och poesi.

Granatkastarna och krypskyttarna tog Sarajevo som gisslan. En kopp tvättvatten blev en gåva att omsorgsfullt vårda.
Hösten 1991 kunde man också lyssna på ett, eller rättare två, nya Guns n' Roses-album. Jag minns att jag någon gång under krigets första tid hörde ”Civil war” spelas på ett utekafé i Zagreb: ”Look at your young men fighting/Look at your women crying/Look att your young men dying the way they always done before”.
Men inte nu, väl? Ett av den moderna människans mest envisa självbedrägerier är övertygelsen om att just hon just nu lever i en helt ny tid, unik. Men det vi kallar ”samtid” och det vi tror oss ha ”lärt av historien” är bara tunn fernissa. Barbariet är alltid redo att träda i tjänst.
Det var inte ”kriget” som sådant jag skulle skriva om under sommarveckorna i Kroatien 1991. Jag och fotografen Ulf Ryd hade skickats dit för att leta efter Miro Baresic, en av två kroatiska nationalister som 1971 mördat den jugoslaviske ambassadören i Stockholm, Vladimir Rolovic. Baresic hade släppts bara ett år senare på begäran av de kroatiska terrorister som kapat ett SAS-plan och tvingat ner det på Bulltofta i Malmö. Baresic försvann sedan till Sydamerika. Nu, sommaren 1991, gick det rykten om att han fanns i Kroatien för att delta i ”befrielsekriget”. Vi hittade honom inte. Baresic ska ha dödats i strider någon gång på sensommaren.
Så det blev ändå ”kriget” jag kom att skriva om. Gång på gång på gång under de kommande åren. Och 30 år efter mötet med mannen som bara ville titta till sina djur vet jag att Balkankrigen är den händelse som påverkat och format mig mest, existentiellt och politiskt. Det

som skedde där är ett skolexempel på hur bräckligt det mesta vi tar för givet är. Jag kan därför förvånas en smula över att det i dagens debatt så sällan refereras till det som skedde då, för 30 år sedan.

När Irena Pozar nyligen gjorde det i en otroligt stark text i Expressen (5/7) där hon länkar en tweet skriven av en före detta presschef i ett ”borgerligt” svenskt riksdagsparti till det rasistiska och misogyna klottret på väggen i en av den nederländska FN-styrkans kaserner i -Srebrenica drar hon upp en rullgardin. Ljuset är brutalt och avslöjande. Hon låter det falla över sin egen familjs historia, flyktingar från Bosnien i början av 90-talet, och över det Sverige hennes föräldrar kom till: Ny Demokrati, Lasermannen, Sverigedemokraterna....

Och ja, allt detta hör ihop, kan verkligen skrivas som en sammanhängande berättelse om förgiftning och brutalitet, om samspelet mellan ord och mord, om samarbetet mellan föraktets och hatets teoretiker (säg en Karadzic) och dess praktiker (säg en Mladic).

Ny Demokrati som sommaren 1991 marknadsförde sig hårt som det svenska förmynderiets fiender hade redan sommaren därpå hittat ”muslimerna”. Och i källaren väntade Sverigedemokraterna på att först få knyta slipsarna, sedan vänskapsbanden med andra ”konservativa” krafter.

Balkankriget tolkades ofta som epilogen till historien om det kommunistiska herraväldet i Östeuropa. Det var bara delvis rätt. I dag, tre decennier senare, framstår det snarare som prologen till den exkluderande kollektivismens normalisering också i väst- och nordeuropa.

Per Svensson
per.svensson@dn.se

Kapitel 3: Samhällsplaneringens problem

En lång sammanfattning om samhällsplaneringens problem finns på sidorna 149 - 240 i

Sven Wimnell 22 april 2021: Levnadskostnader 2021, skatter, skattefördelning, några samhällsproblem. vårbudget. Debattartiklar i DN 18-22 april 2021. Om samhällsplaneringens problem. Utrikes och inrikes artiklar15-18 april 2021.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzy22.pdf

.Sven Wimnells hemsida:

Samhällsplaneringens problem.Hur ska man kunna förbättra världen ?

På Sven Wimnells hemsida på Internet, http://wimnell.com, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som styr världen. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.
Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

De senaste bilagorna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. förtecknas i kronologisk ordning på hemidan http://wimnell.com med den senaste allra överst.

Från **http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzn.pdf**

Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

Historisk tid med skriftspråk är cirka 5000 år. Religionerna är cirka 2000 år. Demokratins formella genombrott skedde för cirka hundra år sedan. Tekniken har utvecklats: transporttekniken, internet, TV och mobiltelefoner o d gör att världen nu är ett stort gemensamt samhälle för jordens alla folk.

I Svenska regeringen har biståndsministerns område omvandlats till ett område för internationellt samarbete. Sverige är ett litet land, men bör använda samarbetsministern för att förbättra världen utanför Sverige.

Men regeringens huvuduppgift är de inrikes förhållandena.

Förbättringar både utomlands och Sverige kräver i första hand förbättringar av människornss kunskaper och väderingar. Och de måste gälla alla kunskapsområden.

Som hjälp har forskats fram ett allomfattande system för mänskliga verksamheter som gäller både tänkande/kunskaper och handlingar.

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Följande sidor från omr36-39zzzn

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:
Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration och senare överenskommelser

Den fundamentala påverkanskedjan

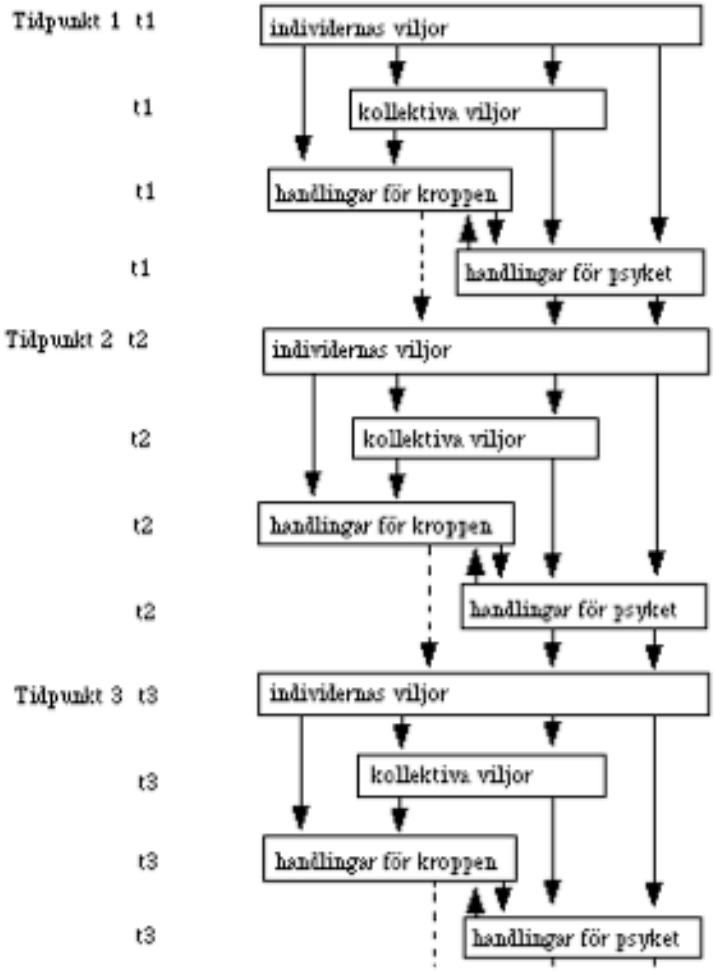

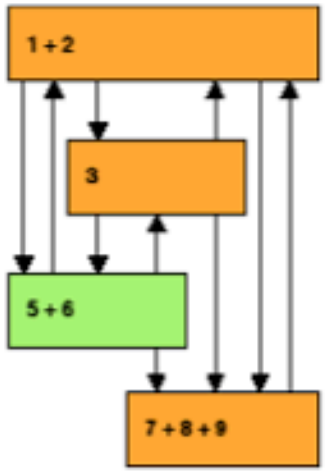

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.

Kunskaps- och värderingsverksamheter:

Samlade kunskaper och övergripande värderingar
Samhällenas arkiv, bibliotek och gällande kunskaper och värderingar. Bl a Mänskliga Rättigheter.Kunskapsforskning. Överblickande samhällskunskap. Lärdomshistoria.

Individernas inre verkligheter.
Tankar om hur det var, är, kan bli och bör bli. Framtidsvisioner. Individens känslor, värderingar o d. Estetik. Ideologi, uppfattningar om samband o d. Psykiska mekanismer. Psykologi od. Individens logik. Vetenskapsteori od. Individens moral och tankar om moral.

Religiösa verksamheter od.

Politiska vetenskaper.
Statistik. Demografi. Statvetenskap. Nationalekonomi. Internationell ekonomi. Lagar och förordningar, traktat, juridik

De demokratiska församlingarnas verksamheter.
Riksdag. Kommun- och landstingsfullmäktige. Regering. Mellanfolkliga centrala organ, FN, EU od.

Politiska krav och politiska planeringar.
Poltiska partier o d om indidviernas kroppsliga förhållanden, utbildning o d, fysiska miljöer och ekonomiska verksamheter, sociala miljöer o d.

Sambandsforskningsverksamheter.
Samband och samordning mellan olika verksamheter

Naturforsknings- och matematikverksamheter.
Naturkunskap. Matematik. Astronomi, rymdforkning. Fysik. Kemi. Geologi. meteorologi, hydrologi o d. Arkeologi o d. Biologi, ekologi, naturgeografi, utvecklingslära, ärftlighet. Botanik, Zoologi.

Teknologiska/ ekonomiska verksamheter:

Allmänt om Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Hälso- och sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinär.

Ingenjörsverksamheter, konstruktion o d.

Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Hushållsverksamheter.
Mat, boende. El-, gas- värme-, vatten-, avloppsförsörjning o d. Sophantering. Användning av inventarier od. Personlig hygien och verksamheter i hemmet. Hushållsekonomi, inkomster och utgifter o d. Städning od. Personvård: barnuppfostran, hjälp till gamla och sjuka i hemmet.

Kontorsarbete o d. Datoranvändning.

Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Militära verksamheter. Fredsarbete.

Handelsverksamheter.

Telekommuniationsverksamheter.

Förlagsverksamheter o d.

Transportverksamheter. Resebyrå. Lagringsverksamheter o d.

Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.

Allmän företankjgsekonomi. Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.

Marknadsförings- och reklamverksamheter o d.

Tillverkning av varor.

Tillverkning / byggande av byggnader och anläggningar.

Kulturella verksamheter:

Allmänt om fysiska och sociala miljöer och konst och kultur

Övergripande formgivning av fysiska miljöer.
Klimatproblem. Jordens geologi. Växt- och djurvärd. Världsplaner. Riksplaner. Länsplaner. Stadsplaner. Vägar, ledningar. Kvartersplaner. Kulturvård.

Formgivning av byggnader och anläggningar. Arkitektur.

Formgivning av föremål och ljud.
Skulptur. Museer. Konsutställningar. Konsthantverk. Bruksföremål. Konstmåleri. Grafisk konst. Teckenkonst. Fotografi. Musik

Sociologi. Seder och bruk.

Film, radio, TV, offentliga fester m m. Teater. Opera. Konserter. Revyer. konstdans, Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. lek. Spel. Lotteri. Tips etc.

Socialvård.

Äldre sociala miljöer.

Vissa sociala miljöer. Bl a brott och kriminalvård m m

Undervisning o d. Forskning.

Sociala verksamheter i boendet.

Verksamheter i allmänna grupper od.

Sport. Idrott od.

Språkvetenskap.
Litteraturvetenskap.
Skönlitteratur.

Tidningar o d.

Allmän geografi. Lokalhistoria. Reseskildringar.

Biografiska verksamheter.

Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistpria. Medeltidens och nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Medeltidens och nya tidens historia i Asien. Medeltidens och nya tidens historia i Afrika. Medeltidens och nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika

Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1 av 3: Samhällsplaneringens problem. Områden 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m.
http://wimnell.com/omr40zl.pdf. del 2=40zm.pdf. del 3=40zn.pdf

Innehåll:

7 **Kapitel 1: Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter. Systemet för mänskliga verksamheter.**

7 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

8 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter

11 Utvecklingens krafter.

12 Systemet för mänskliga verksamheter

15 Den fundamentala påverkanskedjan

17 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

37 Sveriges regeringar under 100 år

39 Makthavare i världen efter andra världskriget.

41 Världskarta med världens befolkning

42 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem.Hur ska man kunna förbättra världen ?

52 **Kapitel 2: Något om världshistoria och Sveriges historia**

53 ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.

61 World Values Survey
62 Kulturkartan 2015

63 Världsarvslistan
63 Världsnaturfonden WWF

64 Utrikespolitiska institutet

65 Gapminder
65 Exempel på statistik: Choose a graph

66 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I SVENSK UTRIKESPOLITIK
67 Afrika söder om Sahara
68 Asien och Oceanien
69 Europa och Centralasien
70 Mellanöstern och Nordafrika
71 Nordamerika Latinamerika och Karibien

72 Amnesty. Årsrapport - mänskligarättigheter 2016/2017
74 Amnestys årsrapport 2016: En politik som demoniserar skapar rädsla och splittring

80 Sveriges historia
85 Vänstervåg. Högervåg
89 Sveriges kungalängd
92 Regeringskansliet genom tiderna
106 Palm, August, "Mäster Palm"

107 **Kapitel 3: Något om områdena 1-5**

110 **SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.**

111 **101 Arkiv och 102 bibliotek. Om det vetande som finns.**
111 Kungliga biblioteket - SverigesNationalbibliotek.
117 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteks-systemen.
118 Om klassifikation
120 LIBRIS/SAB klassifikationssystem
121 Dewey decimalklassifikation

124 **103. Encyklopedier och övergripande värderingar**
123 Encyklopedi
125 FN:s högkommissarie för mänskligarättigheter
126 Europeiska konventionen om de mänskligarättigheterna
127 Medborgerliga fri- och rättigheter

129 **104. Övergripandefilosofiska versamheter om samband**
130 Systemet för mänskliga verksamheter
139 Kommentarer till Samhällsplaneringens problem.
142 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.

148 **105. Övergripande om forskning. Om det mer vetande man vill ha**
148 Samhällsplaneringens problem.
150 Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2016
177 Vetenskapsrådet
181 forskning.se
183 Formas
184 Forte
185 Riksbankens Jubileumsfond
186 VINNOVA
186 KK-stiftelsen

187 **106-107. Övergripande om ekonomiska och kulturella verksamheter**
187 Yrkesverksamheter enligt SSYK 2012. Näringsliv enligt SNI 2007. Utbildning enligt SUN 2000, SCBs statistik om allt.

189 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 Reviderad 2016
194 Gymnasiet

208 **108. Samhällskunskap**
208 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
214 Mer om verksamheter
216 Sociologi
222 Framtidsplaneringar
223 Schema över påverkans- och förändringsproblem
224 Förteckning över verksamheter

225 **109. Filsofins historia. Idé- och lärdomshistoria**
226 Filosofi
234 Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
235 De stora filosoferna
236 Ludwig Wittgenstein
238 Idé- och lärdomshistoria
241 I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria.

262 **11-19. Individernas inre verkligheter**

262 **SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter**
263 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter
264 Hjärnan
285 människosyn
287 tro och vetande
288 erfarenhet
289 minne
294 bildning
297 realism
300 idealism
302 förnuft
303 intuition
304 attityd
306 inlärning
307 intellektualism
310 antiintellektualism
313 vanföreställning
314 dagdröm
315 hallucination
317 fördom
318 opinion
320 norm
321 institution

323 **SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d**.
324 förändring.
354 framstegstanken
327 tradition
328 framtidsforskning
330 Framtidskonventet
332 växthuseffekten

338 **SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.**
339 värdering
340 emotion
341 empati
343 sympati
344 kärlek
352 erotik
353 estetik
358 stress
360 depression

362 **SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d**.
363 nätverk
364 världsbild
366 världsåskådning
367 livsåskådning
368 ideologi
370 religion
372 buddhistisk filosofi
374 indisk filosofi
375 islam
382 konservatism
385 liberalism
389 socialism
392 kapitalism
395 globalisering
397 nationalism
399 populism
400 rasism
403 främlingsfientlighet
404 hedersvåld
406 islamisk kvinnosyn.
407 etnicitet
408 integration
409 levnadsnivå
410 livskvalitet
411 politik

413 **SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.**
414 biologisk psykologi
417 personlighetsutveckling
418 personlighetspsykolog
420 perceptionsstörning
421 ADHD
422 psykisk störning
424 psykossjukdom
425 psykiatri
429 socialpsykologi

430 **SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.**
431 logik

437 **SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.**
438 etik
443 moral
444 kardinaldygder
445 dödssynd
446 rättvisa
447 brottslighet
448 polisen
454 Tidningsutgivarna
455 dagstidning

460 **SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.**

461 Informationsstress vår nya folksjukdom.
462 Opinionsundersökningar.SOM-institutet

464 **2. Religiösa verksamheter.**

465 **31-34. Politiska vetenskaper**

466 **35. De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter**
467 SW . 351 Sveriges riksdag

468 SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige

469 Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp. http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

470 SW . 353 Sveriges regering
471 Politikområden för politiken 28 juli 2017
473 Politiska och opolitiska planeringar

474 SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

475 **36-39. Politiska partier och organisationer. Politiskt verksamma personer. SOU.**
475 Politiska partier i Sverige
475 Statens Offentliga Utredningar, SOU
475 Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

476 **4. Sambandsforskningsverksamheter**

477 **5. Matematik och naturvetenskap.**

478 **Kapitel 4: Statliga myndigheter stiftelser och bolag. Professorer vid universitet och högskolor**

479 Kompletteringar med yrken, näringsliv, utbildning m m

480 **SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.**

515 **SW 2 Religiösa verksamheter o d.**

521 **SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.**

535 **SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.**

536 **SW 5 Naturforsknings - och matematikverksamheter.**

549 **SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
550 SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.
551 SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
570 SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
586 SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske o
595 SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

605 SW 65 Administration, distribution
606 SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
607 SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
608 SW . 6525-6529 Militära verksamheter o d
614 SW . 653 Handelsverksamheter.
623 SW . 654 Telekommunikationsverksamheter
624 SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
625 SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå,lagring o d.
628 SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
633 SW . 658 Företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
642 SW . 659 Marknadsförings- ochreklamverksamheter od

643 SW 66/68 Tillverkning av varor.
646 SW 69 Tillverkning/ byggande avbyggnader o anläggningar

647 **SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
648 SW 70 Allmänt om konst o kultur

653 SW 71 Övergripande formgivning/ planering fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
664 SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
667 SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål.
672 SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, tecken 77 Fotografi.
675 SW 78 Musik (konserter o d 792)

681 SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
683 SW . 7911-7913 Seder och bruk.
686 SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
688 SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
691 SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
692 SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips
693 SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
694 SW . 7951 Socialvård..
695 SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
701 SW . 7957 Undervisning o d.
724 SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
725 SW . 7959 Sociala miljöer i allmänna grupper o d.
726 SW 796/799 Sport, idrott o d.

730 **SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur**
731 SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
735 SW 81 Litteraturvetenskap.Litteraturhistoria.
737 SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.

738 **SW 9 Saklitterära verksamheter. Allmän geografi och historia. Biografi.**
739 SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
741 SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
743 SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
744 SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Ansvarsområden

Kulturministern, utbildningsministern och forkningsministern i regeringen svarar för verksamhetsområdena 1-5, 8-9 och en stor del av 7. Övriga ministrar svarar för område 6 och en liten del av 7.

I omåde 6 sköts område 61 hälso- och sjukvård huvudsakligen av regionerna och område 64 av kommunerna. I område 7 sköter kommunerna områdena 71 och 72 och kulturministern områdena 73- 794 och 796-799. Det blir inte mycket kvar till de övriga ministrarna huvudsakligen övergipande delar av 795.

Kulturministern, utbildningsministern och forkningsministern har inte hög hand om sina områden, beklagligt eftersom kunskaper och värderingar har stor betydele för demokratin.

I Sven Wimnell 7 januari 2021: Om stora regioner och regionstyrelser. Debattartiklar. Utrikes och inrikes artiklar till 1 januari 2021.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzy6.pdf
gjordes en genomgåg av regionerna med följande slutsats

Slusats
Det kan vara lämpligt att ha
290 kommuner,
6 stora självständiga regioner,
21 länsstyrelser samt
6 statliga regionstyrelser för planering av verksamheter som rör regionala förhållanden i de 6 stora områdena.

Regionstyrelserna kan ligga direkt under regeringen eller ha myndighetskaraktär.

Det viktiga är att staten får planeringar för de 6 stora regionerna som de nu inte tycks ha och som behövs.

Regeringen behöver ha en regionminister, oklart var, som kan hantera regionerna. Det kan kanske vara klimat- och miljöministern som omvandlas till klimat- och regionminister.

De 6 regionstyrelserna ska styras av klimat- och regionministern, som ska ha en rikspolitik som grund som ska innehålla statens krav på regionernas och kommunernas fysiska och sociala miljöer. Länsstyrelserna som har lång tradition blir kvar för kontinuiteten och får tillsyn över länen.

Man ska få kvar självständigheten i kommuner och regioner och samtidigt ha en statlig styrning med hjälp av de statliga regionstyrelserna.

Man kan skilja mellan planeringar och beslut. Planeringarna ska följa processerna hur det var och är, kan bli och bör bli.

Kommunerna och de självständiga regionerna måste förbättras enligt vad man lärt sig nu. Det som tillkommer är den statliga planeringen, som lider av stor brist nu.

.

Sveriges regeringar under 100 år

http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf sid 196

Nedan finner du en förteckning över de ca 40 olika regeringar som har styrt Sverige under de senaste 1900-talets början.

Årtal Statsminister Typ av regering

1900-09-12
1902-07-0 Fredrik von Otter Borgerlig

1902-07-05
1905-04-13 Erik Gustaf Boström Borgerlig

1905-04-13
1905-08-02 Johan Ramstedt Expeditionsministär

1905-08-02
1905-11-07 Christian Lundeberg Borgerlig samlingsregering

1905-11-07
1906-05-29 Karl Staaff Liberal

1906-05-29
1911-10-07 Arvid Lindman Höger

1911-10-07
1914-02-17 Karl Staaff Liberal

1914-02-17
1917-03-30 Hjalmar Hammarskjöld Höger

1917-03-30
1917-10-19 Carl Swartz Höger

1917-10-19
1920-03-10 Nils Edén Koalition: Liberal, Socialdemokratisk

1920-03-10
1920-10-27 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1920-10-27
1921-02-23 Louis De Geer (dy) Ämbetsmannaministär

1921-02-23
1921-10-13 Oscar von Sydow Ämbetsmannaministär

1921-10-13
1923-04-19 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1923-04-19
1924-10-18 Ernst Trygger Höger

1924-10-18
1925-01-24 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1925-01-24
1926-06-07 Rickard Sandler Socialdemokratisk

1926-06-07
1928-10-02 Carl Gustaf Ekman Koalition: Frisinnad, Liberal

1928-10-02
1930-06-07 Arvid Lindman Höger

1930-06-07
1932-08-06 Carl Gustaf Ekman Frisinnad

1932-08-06
1932-09-24 Felix Hamrin Frisinnad

1932-09-24
1936-06-19 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1936-06-19
1936-09-28 Axel Pehrsson (i Bramstorp) Bondeförbundet

1936-09-28
1939-12-13 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet

1939-12-13
1945-07-31 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet, Folkpartiet och Högern

1945-07-31
1946-10-06 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1946-10-11
1951-10-01 Tage Erlander Socialdemokratisk

1951-10-01
1957-10-31 Tage Erlander Koalition: Socialdemokratiskt, Bondeförbundet

1957-10-31
1969-10-14 Tage Erlander Socialdemokratisk

1969-10-14
1976-10-08 Olof Palme Socialdemokratisk

1976-10-08
1978-10-18 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1978-10-18
1979-10-12 Ola Ullsten Folkpartiet

1979-10-12
1981-05-19 Thorbjörn Fälldin
Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1981-05-19
1982-10-08 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Folkpartiet

1982-10-08
1986-02-28 Olof Palme Socialdemokratisk

1986-03-01
1990-02-26 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1990-02-26
1991-10-04 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1991-10-04
1994-10-07 Carl Bildt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokratiska samhällspartiet

1994-10-07
1996-03-22 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1996-03-22
2006-10-06 Göran Persson Socialdemokratisk

2006-10-06 Fredrik Reinfeldt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet

2014 Stefan Löfven, socialdemokraterna

Makthavare i världen efter andra världskriget.

(010604. Datum och stavning är troligen rätt, men det kan finnas fel i stavningen av namnen.)

Sovjetunionen.
Upphörde 1991.Unionen ersattes av OSS, Oberoende Staters Samvälde, men Ryssland framstår som främste makthavaren.

1917-24 Vladimir Iljitj Lenin. Död i ämbetet.

24-53 Josef Stalin .Död i ämbetet.
53-55 Georgij Malenkov (regeringschef) utmanövrerad 1955+Nikita Chrustjev (förste sekr. i kommunistpartiet).
55-58 Chrusjtjev (k-partiet) + Nikolaj Bulganin (regeringsch, utstött 1958. Död 1975.
58-64 Chrusjtjev (k-sekr.+regch.) Avsatt. Död 1971.
64-77 Alexej Kosygin (reg-ch). Död1980+ Leonid Bresjnev (sekr k-partiet)
77-82 Bresjnev (k-sekr+president).Död i ämbetet
82-84 Jurij Andropov (k-sekr+president) Död i ämbetet
84-85 Konstantin Tjernenko (k-sekr+ president . Död i ämbetet.
85-91 Mikhail Gorbatjov (president mm)

53-56 Utrikesminister V Molotov.
57-85 Utrikesminister Andrej Gromyko
85-91 Utrikesminister Edvard Sjevardnase
91-91 Utrikikesm. Alex Bessmertnych + Boris Pankin + Sjevardnase

Ryssland.
1992-99 Boris Jeltsin
2000-2008 Vladimir Putin
2008-2012 Dmitrij Medvedev
2012- Vladimir Putin

Amerikas förenta stater. USA.Presidenter.
1933-45 Franklin D Roosovelt (D=demokrat= amerikansk vänster). Död i ämbetet.
45-53 Harry S Truman. (Demokrat)
53-61 Dwight D Eisenhower (R= republikan= amerikansk höger)
61-63 John F Kennedy (Dem, mördad)
63-69 Lyndon B Johnson (Dem)
69-74 Richard M Nixon (Rep,Avsatt)
74-77 Gerald R Ford (Rep)
77-81 Jimmy Carter (Dem)
81-89 Ronald Reagan (Rep)
89-93 George Bush (Rep)
93-00 Bill Clinton (Dem)
2001-08 George W Bush (Rep)
2009-16 Barack Obama (Dem)
2017-20 Donald Trump (Rep)
2021 - Joe Biden

Storbritannien/England. Premiärministrar.
1940-45 Winston Churchill (konservativ med samlingsregering)
45-51 Clement Attlee (Labour =vänster)
51-55 Churchill (konservativ= höger)
55-57 Anthony Eden (k)
57-63 Harold Macmillan (k)
64-70 Harold Wilson (lab)

70-74 Edward Heath (k)
74-76 Wilson (lab)
76-79 James Callaghan (lab)
79-90 Margaret Thatcher (k)
90-97John Major (k)
97- 07 Tony Blair (lab)
07-10 Gordon Brown (lab)
10-16 David Cameron (k)
16- Theresa May (k)
19- Boris Johnson (k)

Frankrike. Makthavare och Presidenter.

1944-46 Provisoriska regeringar, chef till jan 1946 Charles de Gaulle, motståndsledare under kriget, därefter Gouin, Bidault, Blum.
47-59 "Fjärde republiken", relativt svag presidentmakt med många regeringar med svårigheter. Presidenter: 1947-54 Vincent Auriol, 54-59 René Coty. De Gaulle regeringschef fr o m juli 1958.
59- "Femte republiken", med stark presidentmakt, skapad av de Gaulle.

Härefter presidenter:
59-69 Charles de Gaulle (höger)
69-74 Georges Pompidou (höger)
74-81 Valery Giscard d 'Estaing (höger)
81-95 Francois Mitterand (socialist=v)
95-07 Jacques Chirac (höger)
07-12 Nicolas Sarkozy (höger UMP)
12- François Hollande (vänster)
17- Emmanuel Macron (En Marche)

Tyskland. Förbundskansler.
(tom hösten 1990 enbart Västtyskland)
1949-63 Konrad Adenauer (CDU= högerparti)
63-66 Ludwig Erhard (CDU)
66-69 Kurt Georg Kiesinger (samlingsreg)
69-74 Willy Brandt (SPD= socialdem=v)
74-83 Helmut Schmidt (SPD)
83-98 Helmut Kohl (CDU)
98- 2005 Gerhard Schröder (SPD)
2005- Angela Merkel (CDU)

Förbundsrepubliken Kina
1949-76 Mau Tse-tung (Zedong)
1977-97 Deng Xiaoping . Död 1997.....
president Hu Jintao
2013 mars president Xi Jinping
premiärminister mars Li Keqiang

FNs generalsekreterare
1946-53 Trygve Lie
53-61 Dag Hammarskjöld
61-71 U Thant
71-81 Kurt Waldheim
82-92 Javier Péres de Cuellar
92-96 Boutros Boutros Ghali
97-2006 Kofi Annan
2007-2016 Ban Ki Moon
2017- António Manuel de Oliveira Guterres

Från regeringen.se 3 januari 2021
Mänskliga rättigheter

Afrika

- Angola
- Burkina Faso
- Burundi
- Centralafrikanska republiken
- Demokratiska republiken Kongo
- Eritrea
- Etiopien
- Gambia
- Kenya
- Liberia
- Mali
- Moçambique
- Niger
- Nigeria
- Republiken Kongo
- Rwanda
- Senegal
- Somalia
- Sudan
- Sydafrika
- Sydsudan
- Tanzania
- Uganda
- Zambia
- Zimbabwe

Amerika 3 januari 2021

- Antigua och Barbuda
- Argentina
- Bahamas
- Barbados
- Belize
- Bolivia
- Brasilien
- Chile
- Colombia
- Costa Rica
- Dominica
- Dominikanska republiken
- Ecuador
- El Salvador
- Grenada
- Guatemala
- Guyana
- Haiti
- Honduras
- Jamaica
- Kanada
- Kuba
- Mexiko
- Nicaragua
- Panama
- Paraguay
- Peru
- Saint Christopher och Nevis
- Saint Lucia
- Saint Vincent och Grenadinerna
- Surinam
- Trinidad och Tobago
- Uruguay
- USA
- Venezuela

Asien och Oceanien 1 januari 2021

- Afghanistan
- Australien
- Bangladesh
- Bhutan
- Brunei
- Demokratiska Folkrepubliken Korea (Nordkorea)
- Fiji
- Filippinerna
- Hongkong
- Indien
- Indonesien
- Japan
- Kambodja
- Kina
- Kiribati
- Laos
- Macau
- Malaysia
- Maldiverna
- Marshallöarna
- Mikronesien
- Mongoliet
- Myanmar
- Nauru
- Nepal
- Nya Zeeland
- Pakistan
- Palau
- Papua Nya Guinea
- Republiken Korea (Sydkorea)
- Salomonöarna
- Samoa
- Singapore
- Sri Lanka
- Taiwan
- Thailand
- Tonga
- Tuvalu
- Vanuatu
- Vietnam
- Östtimor

Europa och Centralasien 3 januari 2021

- Albanien
- Andorra
- Armenien
- Azerbajdzjan
- Belarus
- Belgien
- Bosnien-Hercegovina
- Bulgarien
- Cypern
- Danmark
- Estland
- Finland
- Frankrike
- Georgien
- Gibraltar
- Grekland
- Irland
- Island
- Italien
- Kazakstan
- Kirgizistan

- Kosovo
- Kroatien
- Lettland
- Liechtenstein
- Litauen
- Luxemburg
- Malta
- Moldavien
- Monaco
- Montenegro
- Nederländerna
- Nordmakedonien
- Norge
- Polen
- Portugal
- Rumänien
- Ryssland
- San Marino
- Schweiz
- Serbien
- Slovakien
- Slovenien
- Spanien
- Storbritannien
- Tadzjikistan
- Tjeckien
- Turkiet
- Turkmenistan
- Tyskland
- Ukraina
- Ungern
- Uzbekistan
- Vatikanstaten
- Österrike

Mellanöstern och Nordafrika 3 januari 2021

- Algeriet
- Bahrain
- Egypten
- Förenade Arabemiraten
- Irak
- Iran
- Israel
- Jemen
- Jordanien
- Kuwait
- Libanon
- Libyen
- Marocko
- Oman
- Palestina
- Qatar
- Saudiarabien
- Syrien
- Tunisien
- VästsaharaFrån regeringen.se Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzv.pdf

Folkmängd 2017

http://wimnell.com/omr36-39zzzze.pdf

Antal invånare i länderna i miljontal hämtade 20 februari 2017 från

2016 WORLD POPULATION DATA SHEET, WITH A SPECIAL FOCUS ON HUMAN NEEDS AND SUSTAINABLE RESOURCES

http://www.prb.org/pdf16/prb-wpds2016-web-2016.pdf

Afrika (söder om Sahara)

Angola	25,8
Benin	10,8
Botswana	2,2
Burkina Faso	19,0
Burundi	11.1
Centralafrikanska Republiken	5,0
Dr Kongo	79,8
Djibouti	0,9
Ekvatorialguinea	0,9
Elfenbenskusten	23,9
Eritrea	5,4
Etiopien	101,7
Gabon	1,8
Gambia	2,1
Ghana	28,2
Guinea-Bissau	1,9
Guinea-Conacry	11,2
Kamerun	24,4
Kap Verde	0,5
Kenya	45,4
Komorerna	0,8
Kongo	4,9
Lesotho	2,2
Liberia	4,6
Madagaskar	23,7
Malawi	17,2
Mali	17,3
Mauretanien	4,2
Mauritius	1,3
Mocambique	27,2
Namibia	2,5
Niger	19,7
Nigeria	186,5
Rwanda	11,9
Sao Tomé Och Principe	0,2
Senegal	14,8
Seychellerna	0,09
Sierra Leone	6,6
Somalia	11,1
Sudan	42,1
Suan syd	12,7
Swaziland	1,3
Sydafrika	55,7
Tanzania	54,2
Tchad	14,5
Togo	7.5
Uganda	36,6
Zambia	15,9
Zimbabwe	16,0

Asien och Oceanien

Afghanistan	33,4
Australien	24,1
Bangladesh	162,9
Bhutan	0,8
Brunei	0,4
Fiji	0,9
Filippinerna	102,6
Hong Kong	7,4
Indien	1328,9
Indonesien	259,4
Japan	125,3
Kambodja	15,8
Kina	1378,0
Kiribati	0,1
Laos	7,1
Macao	0,7
Malaysia	30,8
Maldiverna	0,4
Marshallöarna	0,06
Mikronesien	0,1
Mongoliet	3,1
Myanmar (Burma)	52,4
Nauru	0,01
Nepal	28,4
Nordkorea	25,1
Nya Zeeland	4,7
Pakistan	203,4
Palau	0,02
Papua Nya Guinea	8,2
Salomonöarna	0,7
Samoa	0,2
Singapore	5,6
Sri Lanka	21,2
Sydkorea	50,8
Taiwan	23,5
Thailand	65,3
Tonga	0,1
Tuvalu	0,01
Vanuatu	0,3
Vietnam	92,7
Östtimor	1,3

Europa och Centralasien

Albanien	2,9
Andorra	0,08
Armenien	3,0
Azerbajdzjan	9,8
Belgien	11,3
Bosnien Och Hercegovina	3,5
Bulgarien	7,1
Cypern Mr-Rapport 2010.Doc	
Cypern	1,2
Danmark	5,7
Estland	1,3
Finland	5,5
Frankrike	64,6
Georgien	4,0
Grekland	10,8
Irland	4,7
Island	0,3
Italien	60,6
Kazakstan	17,8
Kirgizistan	6,1
Kosovo	1,8
Kroatien	4,2
Lettland	2,0
Liechtenstein	0,04
Litauen	2,9
Luxemburg	0,6
Makedonien	2,1
Malta	0,4
Moldavien	3,6
Monaco	0,04
Montenegro	0,6
Nederländerna	17,0
Norge	5,2
Polen	38,4
Portugal	10,3
Rumänien	19,8
Ryssland	144,3
San Marino	0,03
Schweiz	8,4
Serbien	7,1
Slovakien	5,4
Slovenien	2,1
Spanien	43,3
Storbritannien	65,6
Tadzjikistan	8,6
Tjeckien	10,6
Turkiet	79,5
Turkmenistan	5,4
Tyskland	82,6
Ukraina	42,7
Ungern	9,8
Uzbekistan	31,9
Vatikanstaten	
Vitryssland	9,5
Österrike	8,8
Sverige	9,9
Channel Islands	0,2

Mellanöstern och Nordafrika

Algeriet	40,8
Bahrain	1,4
Egypten	93,5
Förenade Arabemiraten	9,3
Irak	38,1
Iran	79,5
Israel	8,2
Jemen	27,5
Jordanien	8,2
Kuwait	4,0
Libanon	6,2
Libyen	6,3
Marocko	34,7
Oman	4,4
Palestinska Områdena	4,8
Qatar	2,5
Saudiarabien	31,7
Syrien	17,2
Tunisien	11,3
Västsahara	0,6

Nordamerika Latinamerika och Karibien

Antigua Och Barbuda	0,09
Argentina	43,6
Bahamas	0,4
Barbados	0,3
Belize	0,4
Bolivia	11,0
Brasilien	206,1
Chile	18,2
Colombia	48,8
Costa Rica	4,9
Dom Rep	10,6
Dominica	0,07
Ecuador	16,5
El Salvador	6,4
Förenta Staterna	323,9
Grenada	0,1
Guatemala	16,6
Guyana	0,3
Haiti	11,1
Honduras	8,2
Jamaica	2,7
Kanada	36,2
Kuba	11,2
Mexiko	128,6
Nicaragua	6,3
Panama	4,0
Paraguay	7.0
Peru	31,5
St Kitts Och Nevis	0,05
St Lucia	0,2
St Vincent Och Grenadinerna	0,1
Surinam	0,5
Trinidad Och Tobago	1,4
Uruguay	3,5
Venezuela	31.0
Curacau	0,2
Guadelooupe	0,4
Martinique	0,4
Puerto Rico	3.4

Klicka på
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzv.pdf
och läs sidorna 7-173 om Världen från Big Bang till början på mars 2020

Sidorna ger en bild av universum, mänsklighetens historia och Förenta Nationerna, FN.

Sida

8 Världens befolkning i början på 1990-talet
9 Världshistorien på nio sidor. Sven Wimnell 1995
18 Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
24 I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria.
44 Kunskapens makt (och maktens kunskap)
48 Tillägg 20 november 2020 om ny filosofibok

49 ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.
58 Exempel på inre verkligheter och sociala miljöer.
59 Världen byggdes om på 1900-talet.
80 Sverige under 1900-talet.
84 1900-talet.

89 Om FN och Svenska FN-förbundet som undersöker hur världen är och försöker göra den bättre
90 FN, *Förenta Nationerna* (engelska *The United Nations*), internationell freds- och säkerhetsorganisation och institution för mellanfolkligt samarbete, bildad vid andra världskrigets slut. Från
96 Medlemsstater
103 Förenta Nationerna, FN.

107 Svenska FN-förbundet 16 mars 2020.
110 Vad gör FN?
111 FN:s arbete för fred, säkerhet och nedrustning
117 FN:s arbete med mänskliga rättigheter och demokrati
124 FN:s arbete för utveckling och fattigdomsbekämpning

135 Om Svenska FN-förbundet

141 FN som organisation
155 FN:s underorgan
166 Sverige och FN

169 Agenda 2030 och klimatet: Museer. myndigheter, skolor m m ska ha tydlig information om framtidsproblemen
170 Förenta nationernas mål i Agenda 2030
171 Klimatförändringen och miljöerna
172 Hav och marina resurser
173 Ekosystem och biologisk mångfald

Från Europeiska kommissionen 14 december 2019

Europeiska kommissionen

Home - Europeiska kommissionen

Sök

Om Europeiska kommissionen

Läs om kommissionens roll när det gäller att ta initiativ till och genomföra EU:s politik. Kommissionens arbete leds av ett kollegium av kommissionärer med en ordförande. Kommissionärerna arbetar med vissa politiska prioriteringar som fastställs av kommissionens ordförande.

Ordförande Ursula von der Leyen

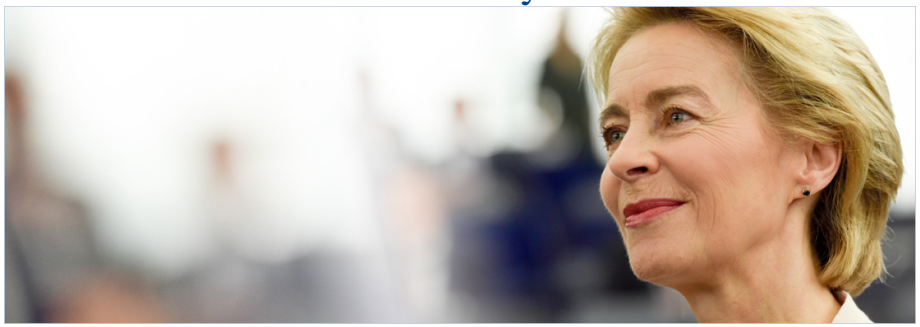

Ordförande Ursula von der Leyen

Ordförande Ursula von der Leyen

Kommissionärerna

Organisation

Organisation

Hur kommissionen är organiserad
Personal
Kommissionens kontor

Avdelningar och genomförandeorgan

Avdelningar och genomförandeorgan

Läs om generaldirektoratens, serviceavdelningarnas och genomförandeorganens funktioner och ansvarsområden.

Vad EU-kommissionen gör

Vad EU-kommissionen gör

Strategi och initiativ
Lagstiftning
Budget och finansiering
Internationella förbindelser

Principer och värderingar

Principer och värderingar

Kommissionens arbete följer principer för öppenhet och insyn, språktäckning, miljöhänsyn, lika möjligheter och etiskt uppförande.

Var med och påverka

Var med och påverka

Tyck till om EU:s initiativ och lagar
EU:s medborgarinitiativ
Medborgardialoger
Framställning till EU

Besök kommissionen

Besök kommissionen

Besökscentrumet
Bibliotek och arkiv
Avdelningar och byråer
I ditt land
Andra EU-institutioner och organ

Kontakt

Kontakt

Press services
Representationskontor i EU-länderna
Problem och klagomål

I fokus
EU:s nästa långtidsbudget
#EUandME
#investEU
#investEU
Läs också
Basfakta om EU
KOLLEGIET (2019-2024)

Kommissionärerna

Klcka på kommissionärerna och se på svenska vad de gör

Europeiska kommissionens politiska ledarskap

- **Så här arbetar vi**
- **Regler och förfaranden**
- **Kalender**
- **Öppenhet**
- **Historik**
- **Kommissionens prioriteringar för 2019-2024**

Ordförande

- Ursula von der Leyen

- ORDFÖRANDE
  Ursula von der Leyen

Kommissionärer
Funktion Kommissionärsgrupp
Namn

Frans Timmermans

VERKSTÄLLANDE VICE ORDFÖRANDE
Frans Timmermans

En europeisk grön giv

- Margrethe Vestager

VERKSTÄLLANDE VICE ORDFÖRANDE
Margrethe Vestager

Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern

- Valdis Dombrovskis

VERKSTÄLLANDE VICE ORDFÖRANDE
Valdis Dombrovskis

En ekonomi för människor

- Josep Borrell Fontelles

HÖG REPRESENTANT/VICE ORDFÖRANDE
Josep Borrell Fontelles

Ett starkare Europa i världen

- Maroš Šefčovič

VICE ORDFÖRANDE
Maroš Šefčovič

Kontakter mellan institutionerna och framtidsfrågor

- Věra Jourová

VICE ORDFÖRANDE
Věra Jourová

Värden och öppenhet

- Dubravka Šuica

VICE ORDFÖRANDE
Dubravka Šuica

Demokrati och demografi

- Margaritis Schinas

VICE ORDFÖRANDE
Margaritis Schinas

Främjande av vår europeiska livsstil

- Johannes Hahn

KOMMISSIONÄR
Johannes Hahn

Budget och administration

- Phil Hogan

KOMMISSIONÄR
Phil Hogan

Handel

-

- Mariya Gabriel

KOMMISSIONÄR
Mariya Gabriel

Innovation, forskning,kKultur, utbildning och ungdomsfrågor

- Nicolas Schmit

KOMMISSIONÄR
Nicolas Schmit

Sysselsättning och sociala rättigheter

- Paolo Gentiloni

- KOMMISSIONÄR
  Paolo Gentiloni

  Ekonomi

- Janusz Wojciechowski

- KOMMISSIONÄR
  Janusz Wojciechowski

  Jordbruk

- Thierry Breton

KOMMISSIONÄR
Thierry Breton

Inre marknaden

- Elisa Ferreira

KOMMISSIONÄR
Elisa Ferreira

Sammanhållning och reformer

- Stella Kyriakides

KOMMISSIONÄR
Stella Kyriakides

Hälsa och livsmedelssäkerhet

- Didier Reynders

KOMMISSIONÄR
Didier Reynders

Rättsliga frågor

- Helena Dalli

KOMMISSIONÄR
Helena Dalli

Jämlikhet

- Ylva Johansson

KOMMISSIONÄR
Ylva Johansson

Inrikes frågor

- Janez Lenarčič

KOMMISSIONÄR
Janez Lenarčič

Krishantering

- Adina Vălean

KOMMISSIONÄR
Adina Vălean

Transport

- Olivér Várhelyi

KOMMISSIONÄR
Olivér Várhelyi

Grannskap och utvidgning

- Jutta Urpilainen

KOMMISSIONÄR
Jutta Urpilainen

Internationella partnerskap

- Kadri Simson

KOMMISSIONÄR
Kadri Simson

Energi

- Virginijus Sinkevičius

KOMMISSIONÄR
Virginijus Sinkevičius

Miljö, hav och fiske

Europeiska kommissionens webbplats

Webbplatsen sköts av generaldirektoratet
för kommunikation

Strategier
Om Europeiska kommissionen
Företag, ekonomi och euron
Bo, jobba och resa i EU
Lagstiftning
Bidrag och upphandling
Forskning och innovation
Energi, klimat och miljö
Utbildning
Bistånd, utvecklingssamarbete och grundläggande rättigheter
Livsmedel, jordbruk och fiske
EU-stöd till regioner, landsbygd och städer
Jobba hos EU-kommissionen
Statistik
Nyheter
Evenemang
Publikationer
Contattare la Commissione europea
Följ kommissionen på sociala medier
Resurser för partner
Språkpolicy
Kakor ”cookies
Skydd av personuppgifter
Rättsligt meddelande

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzu.pdf

Klimatet och FNs mål för framtiden

Det största problemen i världen nu är klimatkrisen, coronasjukan och problemen bakom FNs 17 mål för framtiden. Alla enskilda och alla myndigheter och organisationer bör observera detta.

Förenta nationens 17 mål gäller för hela världen och också för Sverige.

Som de viktigaste problemen nu kan ses FNs mål om klimat, hav och marina resurser och ekosystem och biologisk mångfald.

Här från regeringens skrivelse till riksdagen: **Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030, skr. 2015/16:182 (pdf 782 kB) :**

Klimatavtalet från Paris från december 2015 är en milstolpe i klimatarbetet. För första gången har världen ett globalt klimatavtal där alla länder åtar sig att bidra med allt ambitiösare åtaganden. Avtalet skapar förutsättningar för ökat stöd till utvecklingsländer, både för att begränsa utsläppen och för att anpassa sig till klimatförändringarna.

Fattiga och sårbara länder som inte har resurser att anpassa sig samt kvinnor, män, flickor och pojkar som lever i fattigdom och utsatthet drabbas särskilt hårt av klimatförändringar. Åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna kan påverkas av miljöförstöring och klimatförändringar, inklusive ursprungsbefolkningars rättigheter.

Fattigdomsbekämpningen riskerar att avstanna eller gå om intet om inte klimatförändringarna hejdas. Detta på grund av klimatförändringarnas effekter som t ex. extremare väder som torka, skyfall och stormar, vilket i sin tur också påverkar bl.a. vattentillgång och livsmedelsproduktion, men också stabilitet och säkerhet samt migrationsflöden. Arbeten som syftar till att reducera riskerna för, och minska konsekvenserna av, olyckor och katastrofer är också viktiga för anpassningen till ett förändrat klimat.

Sverige ska gå före i klimatfrågan som är vår tids ödesfråga. Alla länder måste ställa om till ett hållbart samhälle med låga utsläpp och hög motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter. Det kräver ett sammanhållet globalt och nationellt klimatarbete samt att klimatarbetet, såväl utsläppsminskningar som anpassning, integreras på ett samstämmigt sätt i alla politikområden.

Sverige ska fortsatt vara en pådrivande part för genomförandet av klimatavtalet från Paris, inte minst i förhållande till utvecklingsländer. OECD-länder som Sverige har ett särskilt ansvar för att gå före genom ambitiösa utsläppsmål. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Sverige driver på inom EU för en ambitiös klimatpolitik samt arbetar aktivt med andra länder och aktörer för att stärka allianser och samarbeten.

Sverige bidrar substantiellt till ett flertal globala klimatfonder. Sverige bidrar även till att främja kapacitetsuppbyggnad, teknikutveckling och innovativa lösningar för minskade utsläpp och klimatanpassning inte minst i utvecklingsländer. Sverige ska också bidra till att stödja utvecklingsländernas genomförande av de nationella klimatplanerna.

Kopplingarna mellan utvecklingsstrategier och klimatplanerna bör därmed också stärkas. Det är dock viktigt att även utvecklingsländerna har åtaganden under det nya avtalet och att fler länder uppmuntras att bidra till klimatfinansiering.

Hav och marina resurser
Sammanfattat handlar det om att förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen, samt om att hållbart förvalta, skydda och återställa marina och kustnära ekosystem. Havsförsurningens konsekvenser ska minimeras och åtgärdas. Effektiv fångstreglering ska införas. Överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder ska stoppas.

Vetenskapligt baserade förvaltningsplaner ska genomföras i syfte att återställa fiskbestånden på kortast möjliga tid till minst de nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning. Minst 10 procent av kust- och havsområdena ska skyddas. Fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet, överfiske eller olagligt, orapporterat och oreglerat fiske bör avskaffas och nya sådana ska förhindras.

Utvecklingsländers och de minst utvecklade ländernas behov bör integreras i WTO-förhandlingarna om fiskesubventioner. Den ekonomiska nyttan av ett hållbart nyttjande av marina resurser bör öka för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna, bl.a. genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

Vetenskaplig kunskap, forskningskapacitet och havsteknik ska utvecklas, med hänsyn till Oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer, med fokus på små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna. Tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader ska säkerställas. Bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna ska stärkas, bl.a. genom att genomföra FN:s havsrättskonvention.
Havens resurser bidrar till global livsmedelstrygghet och kan bidra till en hållbar tillväxt. Detta är viktigt för många fattiga länder och människor som är beroende av kustnära fiske. Det är också av betydelse för utveckling av hållbar turism där attraktiva miljöer med friska kustvatten och korallrev är viktiga.

Tillståndet för kustvatten och haven är mycket allvarligt. Ekosystemen och därmed havets ekosystemtjänster påverkas negativt av bl.a. klimatförändringar, havsförsurning, utvinning av mineral och bottentrålning, marin nedskräpning och miljögifter. Havens motståndskraft och förmågan att uppta och bryta ner näringsämnen och gifter, reglering av klimat m.m. försämras. Många fiskebestånd minskar kraftigt och arter dör ut.

Arbete mot ohållbara fiskesubventioner och överfiske är centralt. Att utveckla och genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden till minst de nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning är nödvändigt för att säkra livsmedelsresursen i utvecklingsländer och bidra till en hållbar ekonomisk utveckling.

För att bidra till arbetet med hållbara hav behövs samarbete över landgränser och samstämmiga åtgärder mellan flera politikområden som t.ex. miljö-, jordbruks-, fiske-, närings- utbildnings- och utrikespolitik.

Ekosystem och biologisk mångfald
Sammanfattat handlar det om att bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i vattendrag och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

Hållbart brukande av alla typer av skogar ska främjas, avskogning stoppas, utarmade skogar återställas och ny- och återbeskogningen kraftigt ökas i hela världen. Ökenspridning ska bekämpas och förstörd mark och jord ska återställas. Bergsekosystemen ska bevaras.

Omedelbara åtgärder ska vidtas för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och skydda utrotningshotade arter. En rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser ska främjas samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

Omedelbara åtgärder ska vidtas för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter. Åtgärder ska införas för att förhindra införseln av invasiva främmande arter samt kontrollera eller utrota prioriterade arter. Ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden ska integreras i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

Finansiella resurser för biologisk mångfald, ekosystem och hållbart brukande av skogar ska öka och utvecklingsländer ska ges lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive bevarande och återbeskogning. Globalt stöd mot tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter ska öka, bl.a. genom ökade möjligheterna till hållbar försörjning i lokalsamhällen.

Fungerande ekosystem och biologisk mångfald är grunden för de processer som förser oss med mat, vatten, energi, kläder etc. Skydd, bevarande av och hållbart nyttjande och restaurering av ekosystem och naturresurser samt bevarande av biologisk mångfald är därför nödvändigt.

De viktiga sambanden mellan ekonomisk utveckling och behovet av att skydda och bevara ekosystem, inklusive biologisk mångfald behöver tydliggöras.

Den pågående utarmningen av den biologiska mångfalden drabbar i särskilt hög grad människor som lever i fattigdom vilka ofta livnär sig på naturresurser. Många av dessa är kvinnor. Arbetet i konventionen om biologisk mångfald och de s.k. Aichimålen är väsentligt för att nå flera av de globala målen.

Hållbart brukande av skogsresurser, inklusive minskning av avskogning, är viktigt bl.a. vad gäller klimatpåverkan, hållbar energi, tryggad livsmedelsförsörjning, ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning.

Olagliga avverkningar och handel med associerade trävaror ger negativa effekter på skogar och på människorna som lever av och i dessa skogar. Utvecklingsländer har särskilda behov av tekniskt och vetenskapligt kunnande, liksom av resurser, för att utveckla, bevara och hållbart bruka skogsekosystem, inklusive återbeskogning.

Arbete med skog och hållbar utveckling kräver samstämmiga åtgärder mellan olika politikområden som närings-, jordbruks, miljö-, klimat- och utrikespolitik.

För mer om detta se regeringens hemsida på internet
https://www.regeringen.se/sveriges-regering/

Förenta nationernas mål i Agenda 2030

Mars 2019

Mål 1 är att avskaffa all form av fattigdom överallt.

- **Ingen fattigdom**

Mål 2 är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

- **Ingen hunger**

Mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

- **Hälsa och välbefinnande**

Mål 4 är att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

- **God utbildning för alla**

Mål 5 är att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

- **Jämställdhet**

Mål 6 är att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

- **Rent vatten och sanitet**

Mål 7 är att säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

- **Hållbar energi för alla**

Mål 8 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

- **Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt**

Mål 9 är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

- **Hållbar industri, innovationer och infrastruktur**

Mål 10 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.

- **Minskad ojämlikhet**

Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

- **Hållbara städer och samhällen**

Mål 12 är att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

- **Hållbar konsumtion och produktion**

Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

- **Bekämpa klimatförändringen**

Mål 14 är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

- **Hav och marina resurser**

Mål 15 är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

- **Ekosystem och biologisk mångfald**

Mål 16 är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

- **Fredliga och inkluderande samhällen**

Mål 17 är att stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

- **Genomförande och globalt partnerskap**

Från https://www.sida.se/Svenska/

4 december 2020 (Det går att klicka)

- Om Sida
- Organisation
  - Styrelsen
  - Generaldirektörens stab
  - Internrevision
  - Avdelningen för ledningsstöd
  - Avdelningen för HR och kommunikation
  - Avdelningen för verksamhetsstöd
  - Avdelningen för internationella organisationer och tematiskt stöd
  - Avdelningen för partnerskap och innovation
  - Avdelningen för Europa och Latinamerika
  - Avdelningen för Asien, Mellanöstern och humanitärt bistånd
  - Avdelningen för Afrika
  - Sidas vetenskapliga råd
- Så styrs vi
  - Förordning med instruktion
  - Regleringsbrev
  - Policy och strategier
- Budget
- Lediga jobb
- Om webbplatsen
  - Sajtkarta
  - Tillgänglighet för sida.se
  - Behandling av personuppgifter

Aktuellt och press

- Nyheter
  - 2020
  - 2019
  - 2018
  - 2017
  - 2016
- På gång
  - Tidigare evenemang
- Development Talks
- Pressrum
  - Pressmeddelanden
  - Pressinbjudningar
  - Pressbilder
  - Logotyp
  - Sidas bildbank
  - Historiska biståndsbilder
- Debattartiklar

- 2020
- 2019
- 2018
- 2017
- Sida i medierna
  - 2020
  - 2019
  - 2018
  - 2017
  - 2016
  - 2015
  - 2014
  - 2013
  - 2012
- Prenumerera

Så fungerar biståndet

- Svenskt bistånd
  - Svenskt utvecklingssamarbete får högst betyg
  - Globala Målen och klimatavtalet
  - Prioriteringar i biståndet
  - Uppföljning och kontroll av biståndet
  - Bra bistånd är effektivt
  - Syftet med biståndet
  - Åsikter om bistånd
- Olika sorters bistånd
  - Långsiktigt utvecklingssamarbete
  - Humanitärt bistånd
- Finansieringsformer
  - Alternativ finansiering av utveckling
- Aktörer i biståndet
  - Civilsamhället
  - Offentlig sektor
  - Forskare och universitet
  - Näringslivet
  - Svenskt bistånd via FN
  - Svenskt bistånd via EU
  - Världsbanken
- Öppenhet och anti-korruption
  - Vårt arbete mot korruption
  - Öppenhet och transparens
- Resultat av svenskt bistånd
  - Resultat av svenskt bistånd 2019
  - Att mäta och kommunicera resultat
  - Människan i centrum
  - Resultatexempel

Teman

- Demokrati, mänskliga rättigheter och yttrandefrihet.
  - Resultatexempel
- Fredliga och inkluderande samhällen
  - Resultatexempel
- Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
  - Sida försvarar aborträtten
- Jämställdhet
  - Resultatexempel
- Utbildning
- Forskning och innovation
- Miljö och klimat
  - Resultatexempel
- Hållbara hav och vatten
- Hållbar energi
- Hälsa
  - Sidas arbete mot covid-19
  - Resultatexempel
- Vatten och sanitet
- Lantbruk och livsmedelsförsörjning
  - Resultatexempel
- Handel
- Privatsektorutveckling
- Sysselsättning
- Migration

Länder

- Afrika söder om Sahara
  - Burkina Faso
  - Centralafrikanska republiken
  - Demokratiska republiken Kongo
  - Etiopien
  - Kamerun
  - Kenya
  - Liberia
  - Mali
  - Mauretanien
  - Moçambique
  - Niger
  - Nigeria
  - Rwanda
  - Somalia
  - Sudan
  - Sydsudan
  - Tanzania
  - Tchad
  - Uganda
  - Zambia

- Zimbabwe
- Regionalt samarbete i Afrika
- Mellanöstern och Nordafrika
  - Sidas regionala arbete i Mellanöstern och Nordafrika
  - Irak
  - Jemen
  - Palestina
  - Syrien
- Asien
  - Regionalt samarbete i Asien och Oceanien
  - Afghanistan
  - Bangladesh
  - Kambodja
  - Myanmar
- Europa
  - Regionalt samarbete i Europa
  - Albanien
  - Belarus
  - Bosnien-Hercegovina
  - Georgien
  - Kosovo
  - Moldavien
  - Nordmakedonien
  - Ryssland
  - Serbien
  - Turkiet
  - Ukraina
- Latinamerika
  - Bolivia
  - Colombia
  - Guatemala
  - Kuba
  - Venezuela
- Globala utvecklingsinsatser
  - Resultatexempel

Engagera dig

- Att arbeta med bistånd
- Lediga jobb på Sida
  - Tillsatta befattningar
  - Personalstrategi
- Internationella tjänster
  - Bilaterala Biträdande Experter (BBE)
  - Junior Professional Officer (JPO)
  - Special Assistant to the Resident Coordinator (SARC)
  - Junior Professionals in Delegation (JPD)
  - UN Youth Volunteer

- Traineeprogrammet
- Sidas stipendier och praktikprogram
- Boka en föreläsning genom Sida Alumni
- Vanliga frågor om engagemang

För samarbetsparter

- Aktörsgrupper
  - Civila samhället / organisationer
  - Forskarsamhället och universitet
  - Näringslivet
  - Offentlig sektor
- Resurser för alla aktörsgrupper
  - Att samarbeta med Sida
  - Kurser och utbildning
  - Metod och verktyg
  - Mål- och resultatstyrning
  - Utlysningar
  - Upphandlingar
  - Utvärderingar
  - OECD-DAC
  - Globala målens logotyper
  - Sidas logotyp

Sidas uppdrag

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, är en statlig myndighet som arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering för att minska fattigdomen i världen. Genom vårt arbete och tillsammans med andra bidrar vi till att genomföra Sveriges politik för global utveckling.

Läs mer om oss

Kontakt

Valhallavägen 199
105 25 Stockholm
Växel: 08-698 50 00
Fax: 08-20 88 64
E-post: sida@sida.se

Ställ din fråga i vårt forum.

Kontakta oss

Snabblänkar

Pressrum
Publikationer
Kurser
Sajtkarta
Om webbplatsen och cookies
Sidas behandling av personuppgifter
Anmäl korruption
Openaid.se

Följ oss

Sven Wimnells hemsida med projekt: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

Ska man kunna förbättra världen måste man ha bra kunkaper om världen: Hur den var, hur den är, kan bli och bör bli. Vetenskapliga forskningsrapporter om det tar flera år att göra och är vanligen inte dagsaktuella när resultaten presenteras. För förbättringar av världen behövs aktuella uppgifter, i tidningsartiklar kan man få underlag. Men de kan vara sanna eller falska, låmpliga eller olämpliga.

I projeket om samhällsplaneringens problem har under många år införts tidningsartiklar från DN, Dagens Nyheter, som är Sveriges största morgontidning och har många medarbetare över hela världen, och på ett enkelt sätt, vad man kan antaga, ger en bild av världen som kan vara till hjälp när man vill förbättra världen. Artiklarna kan ha brister men det finns ingen möjlighet att kunna kommentera alla artiklar om hur bra eller dåliga de är.

Regeringen har ingen minister för grundläggande livsåskådningar och idéer för politik, det närmaste de kommer det är Kulturministern som ska stå för demokrati och kultur och i arbetsuppgifterna har bl a religion och idrott. Kulturministern har enligt arbetsuppgifterna, verkar det, ett mycket bredare arbete än det hon visar upp. Aktörer inom politiken har svårt att hantera det som borde ingå i kulturministerns uppgifter .

När det gäller livsåskådingar o d är bland de främsta i Sverige Sven - Erik Lidman och när det gäller religion Christer Sturmark. De har artiklar i DN den 10 december 2020, som bifogas här.

" En balansakt mellan kungen och penningpåsen

DN 10 dec 2020

Moderaternas nya idéprogram genomsyras av en nostalgisk vurm för familjen och nationen. Idéhistorikern Sven-Eric Liedman synar tankarna om liberalkonservatism och finner en skvader.

Sverige har på några få år genomgått en dramatisk ideologisk förändring. Den började med att Sverigedemokraterna kom in i riksdagen 2010. Budskapet var ett och bara ett: invandringen höll på att förstöra Sverige.

Deras röstläge skruvades upp i falsett när den stora flyktingströmmen kom 2015. Snart var de inte ensamma i sin kritik. Parti efter parti talade om vikten av en stram invandringspolitik, i takt med att SD:s opinionssiffror sköt i höjden.

Både Kristdemokraterna och Moderaterna fick nya partiledare. Den fräna unga Ebba Busch övergav den lite veliga politik som Göran Hägglund fört. Hon drömde om en kristen höger i Sverige, lik den i USA.

Moderaternas Ulf Kristersson gjorde en ännu skarpare gir med sitt parti. Nu skulle det breda välfärdssystem som hans företrädare Reinfeldt försvarat bantas ordentligt. Sverige skulle också bli svenskare.

Jimmie Åkesson började drömma om ett stort högerblock.

I april 2019 tillsatte Moderaterna en grupp som skulle ta fram ett nytt idéprogram för Moderaterna. Sekreterare blev Alice Teodorescu. Hon hade redan gett liberalkonservatismen ett ansikte. Det är också liberalkonservatismen som genomsyrar det programförslag som kommittén nyligen lagt fram.

Nationalismen är påfallande. ”Svensk kultur och svensk historia förenar människor över generationerna, men är också en viktig brygga in i det svenska samhället.”

På Reinfeldts tid höll man tyst om svenskhet och nationalstat och judisk-kristen tradition. Desto viktigare har dessa stora ord nu blivit. Vi får veta att ”Sverige är format av ett kristet socialt och kulturellt arv som sträcker sig mycket långt tillbaka”. Ja, ”Sverige är en av världens äldsta nationalstater”.

Gamla tiders högermän skulle ha skrockat belåtet inför sådana meningar, Men kanske hade de blivit lite betänksamma när de läst hyllningen till ”upplysningens och förnuftets tradition”.

Å andra sidan hade de tagit till sig de stränga orden om brott och straff i förslaget och än mer åt allt det vackra som sägs om vikten av ett starkt svenskt försvar (låt vara nu inlemmat i Nato).

I god konservativ anda värnar programförslaget också om familjen. Skribenterna är visserligen inte helt omoderna utan talar om familjen ”i de olika former den kan ha i vårt samhälle idag”. Men det är i familjen som vi framför allt tar ansvar för andra människor. En trygg familj gör barnen till ”starka vuxna”.

Ändå har inte allt återgått till det gamla. Plötsligt får man veta att Moderaterna också är ”individualismens parti”. Så sa man inte i gamla Högerpartiet. I all traditionell konservatism var familjen samhällets minsta beståndsdel. Men här är det fråga om den liberala sidan i det nya liberalkonservativa partiet.

Programförslagets rubrik är ”Frihet och ansvar”.

Vad är då frihet? ”Friheten att välja” står det först. Det är vad alla de gamla allianspartierna hävdade och fortfarande hävdar. Det är med valfriheten som vårt bisarra skolsystem motiveras. Valfriheten gör människan till konsument. Hon väljer fritt i det utbud som finns till salu.

Kanske har programkommittén funnit att det också krävs något mer. Friheten har ”ett avgörande existentiellt värde”, heter det. Det öppnas en vidare rymd över oss; vi slipper ut från varuhuset. Är det inte lite Jean-Paul Sartre över orden?

Å nej, så roligt ska det inte bli. Friheten är vägen till ”nya vetenskapliga insikter, till ett växande välstånd och till kulturella landvinningar”. Förhållandet mellan den enkla valfriheten och frihetens existentiella sida förblir oklart.

Friheten tillhör individen, men individen har också ett ansvar ”för sig själv, sina nära och vårt samhälle”. Ja, individen måste också göra sig ”anställningsbar” och därmed smidigt anpassa sig till den rådande arbetsmarknaden. Arbetslinjen gäller fortfarande.

När människor flyr från krig och nöd har vi också ett ansvar. Men ansvaret gäller först och främst närområdet, i synnerhet grannländerna. Underförstått: vårt ansvar för syrier och afghaner är begränsat.

Därmed är vi inne på det hetaste området i programmet, invandringen. Invandringen ska vara ”ändamålsenlig”, heter det. Människor som söker sig hit ska vilja arbeta eller ”driva företag”.

Massinvandringen har skadat Sverige. Integrationen har under de senaste årtiondena varit usel. Denna integration är en enkelriktad process – kort sagt, de som kommer hit ska anpassa sig efter oss, inte vi efter dem. De ska bli som vi.

Uppenbarligen är detta en norm, ett påbud och inte en beskrivning av hur integration gått till i verkligheten. Kulturer tar färg av varandra. Under hela efterkrigstiden har det svenska samhället påverkats av dem som kommit hit.

Men nu ska det enligt Moderaterna bli slut på detta. Människor långt bortifrån ska anpassa sig efter den uråldriga kristna svenska kulturen. Och helst ska de inte komma hit alls.

I några meningar sammanfattas den moderata versionen av den svenska utvecklingen efter 1945.

Fram till slutet av 60-talet genomgick landet en strålande utveckling (inte ett ord om att detta var socialdemokratins stora period). Sedan stagnerade ekonomin under ett kvartssekel, staten blev för stor, vård och skola likriktades. (I själva verket hade det varit så sedan reformationen.)

Så kom räddningen på 90-talet, den alltför stora välfärdsstaten ersattes med entreprenörskap.

Arbetslinjen gällde! Men under 10-talet stannade allting åter upp, och brottsligheten blev aggressivare. (Åter en sanning med modifikation: antalet mord ökade inte.)

Och nu är det alltså dags för liberalkonservatismen.

Liberalismen är närmare bestämt nyliberalism. Men en förändring har skett sedan Bildts tid. Då följde man Milton Friedman med hundlik tillgivenhet. Friskolorna var en kopia av Friedmans förslag. ”Voucher” blev ”skolpeng” på svenska.

Nu är det den andre store nyliberalen, Friedrich Hayek, som håller i taktpinnen. Det moderna samhället är ”oöverblickbart”. Därför är det omöjligt att detaljstyra.

Hayek in i detalj!

Men miljö och klimat måste man åtminstone ta tag i. Människan och inte den övriga naturen ska vara utgångspunkten. Vi har ett ”förvaltaransvar” (väl samma ansvar som Gud gav Adam i Bibeln). Och allt måste förenas med ”ekonomisk tillväxt”.

Himmel och jord må brinna, men tillväxten den står kvar.

Jämlikheten är enbart en jämlikhet inför lagen. Inte ett ord om de skenande sociala, ekonomiska och kulturella skillnaderna i dagens Sverige. De är inte politikens problem.

Till sist är frågan oundviklig: Hur går liberalism och konservatism ihop? Man kan lugnt svara: inte alls! Å ena sidan kungen och altaret, å andra sidan den ständigt mer välfyllda penningpåsen.

Men Sverigedemokrater och Kristdemokrater slickar säkert girigt i sig den kristna och nationalistiska grädden. Ekonomin får man ta på köpet.

Sven-Eric Liedman"

" Idéhistorikern och författaren Sven-Eric Liedman är aktuell med ”Från Platon till demokratins kris” (Albert Bonniers förlag). "

"Ateism är inte en livsåskådning. Karikatyren av icke-troende skapar inga samtal, skriver Christer Sturmark

DN 10 dec 2020

Ett stort antal människor – bland andra undertecknad – menar att religion inte spelar någon betydande roll eller någon roll alls i deras liv. Men vi har fel, enligt religionshistorikern Paul Linjamaa (DN Kultur 4/12).

Religion, hävdar han, spelar i själva verket fortfarande en central roll i alla människors liv och det är till och med svårt att föreställa sig tillvaron utan den.

Vi behöver ha ett seriöst samtal om livsåskådningsfrågor i den offentliga debatten. Vår samtid präglas av en tilltagande globalisering och migration. Om vi inte förstår varandras livsåskådningar, eller ens vår egen, så kan vi inte heller förstå eller kommunicera med varandra. Det försvårar en fredlig samexistens.

Detta mål gagnas inte av den typ av resonemang som det Paul Linjamaa för där begrepp omdefinieras till oigenkännlighet och resonemang förenklas till halmgubbar (till exempel i kritiken av Björn Ulvaeus).

De flesta människor uppfattar begreppet ”religion” som någon form av tro på övernaturliga fenomen, gudar, andar, transcendenta själar, återfödelse eller liknande, vilket bekräftas av de flesta uppslagsverk.

Men det är uppenbart att vi är ett stort antal – sannolikt ett växande antal – människor, i Sverige och i världen, som inte tror på sådana fenomen. När Linjamaa påstår att religion spelar en central roll även för dem, och att det är svårt att föreställa sig en tillvaro utan religion, så beror det inte på att han i grunden ifrågasätter detta.

I stället utgår påståendet från en omdefiniering av begreppet religion till att vara i det närmaste identiskt med kultur. Man brukar kontrastera kultur mot natur; med kultur i vid bemärkelse avses all mänsklig aktivitet. Till den räknas – för att ta exempel från Linjamaas artikel – litteratur, musik och konst, men också sociala företeelser som att människor gifter sig, ger sina barn namn och begraver sina döda.

Linjamaa låtsas som om dessa ritualer alltid utövas i en religiös kontext, men faktum är att de i växande omfattning sker under helt sekulära former. Allt färre gifter sig i kyrkan eller döper sina barn. Men i Linjamaas värld spelar det ingen roll. Alla dessa mänskliga aktiviteter är enligt honom ett uttryck för religion.

Vi människor har naturligtvis en stor frihet att sätta namn på ting och företeelser. Men kommunikationen oss emellan underlättas om vi är någorlunda överens om definitionerna. Med den etablerade förståelsen av begreppet religion råder det knappast någon tvekan om att ett stort antal människor inte är religiösa, särskilt i Sverige.

Linjamaa vill emellertid omdefiniera religion på ett sätt som innebär att den omfattar precis alla. Om man omdefinierar religion så att det är detsamma som fascination och förundran inför verklighetens natur och alla kulturella uttryck, så inkluderas givetvis fler i begreppet. Men det förlorar samtidigt sin innebörd och relevans, och Linjamaa missar att berätta vilket nytt begrepp han vill använda för det som hittills har kallats religion.

Linjamaa lyfter också fram det kända fenomenet att en grupps samhörighet och identitet ibland i högre grad formas av gemensamma yttre fiender än av en inre gemenskap. Han hävdar att det här gäller ateister, som enligt honom betraktar religion som en fiende.

Däremot menar han att gudstroende människor genom sin religiositet får både identitet och samhörighet. Det är riktigt, som Linjamaa själv konstaterar, att det enda som förenar ateister är en specifik fråga, nämligen uppfattningen att Gud inte existerar. I andra frågor som rör värderingar, kultur och politik har ateister runt om i världen vitt skilda uppfattningar. Det finns därför knappast någon strävan efter en gemensam identitet.

Men samma motsättningar finns bland religiösa. Den ”identitet och samhörighet” dem emellan som Linjamaa talar om existerar inte. I själva verket råder det, som alla har noterat, starka motsättningar inte bara mellan skilda religioner utan också mellan olika inriktningar inom samma religion. De leder många gånger till krig snarare än samhörighet.

Han skriver vidare att ”oavsett om man är kristen apologet eller ateist finns det anledning att stanna upp och tänka efter exakt vad det är man egentligen diskuterar”. Han myntar begreppet ”bekännande ateist”, ett begrepp som rimligen inte betyder någonting. (Jag tror inte att astrologi fungerar, är jag då en ”bekännande a-astrolog”?)

Linjamaa gör ett kategorifel när han ställer kristendom (en livsåskådning och religion) mot ateism (en uppfattning i en enskild sakfråga).

Ateism är inte en livsåskådning. Ateism är tomt på både innehåll och värderingar. En ateist kan tro på astrologi och spöken, kan vara vänster eller höger, demokrat eller antidemokrat. Ateism är förutom uppfattningen att det inte finns någon gud en innehållslös beteckning.

För egen del bekänner jag mig till livsåskådningen sekulär humanism. Den har en specifik kunskapsteoretisk hållning som bland annat leder till uppfattningen att astrologi inte fungerar och att spöken inte finns. Den livsåskådningen har en värdegrund och människosyn som vilar på en sekulärt formulerad etik. Den har också en naturalistisk verklighetsuppfattning: uppfattningen att världen definieras och styrs av naturliga, snarare än övernaturliga, krafter. Av naturalismen följer ateism. Så därmed är jag också ateist, men det är bara en av många konsekvenser av att vara sekulär humanist.

Alla sekulära humanister är således ateister (eller agnostiker), men alla ateister (eller agnostiker) är inte sekulära humanister. Att som Paul Linjamaa betrakta ateismen som ett kulturbärande och meningsskapande begrepp är bara vilseledande.

Vi behöver tala om kultur och livsåskådningar med respekt och utan att göra karikatyrer av andras livsåskådningar. Först då kan diskussionen bli meningsfull.

Christer Sturmark
Författare, bokförläggare och vd för fackboksförlaget Fri Tanke. "

"Den ”identitet och samhörighet” religiösa emellan som Linjamaa talar om existerar inte. I själva verket råder det, som alla har noterat, starka motsättningar inte bara mellan skilda religioner utan också mellan olika inriktningar inom samma religion. De leder många gånger till krig snarare än samhörighet. "

Sverige bör se sin klimat- och miljöpolitik och energipolitik i ett globalt perspektiv. Mänskligheten har en skyldighet att tillvarata kärnkraftens möjligheter att utnyttja atomernas enastående krafter.

Det talas nu om att man snarast bör börja bygga slutförvar för kärnkraftsbränsle som är förbrukat. Man tänker sig att gräva ner sig 500 m i urberget vid Forsmark och lägga dit bränsle infogat i enorma mängder koppar mm som ska vila där 100 tusen år. Det är mycket dyrt.

Miljöpartiet vill vänta på närmare undersökningar om det. De vill inte ha kärnkraft, men bör lära sig förstå hur mycket energi det finns i atomerna.

Det finns nu kärnkraftsmaskiner som kan använda det som man säger förbrukade bränslet. Sverige bör understödja forskning som utvecklar det. Och man bör avstå från det dyra lagret vid Forsmark och bygga ut mellanlagret i Oskarshamn som ligger på 30 meers djup och är mycket billigare än det vid Forsmark.

Allmänheten verkar inte förstått riktigt hur mycket energi det finns i atomerna. I kemiska formlerna för känkraft ingår faktorn för ljusets hastighet, ett mycket stor tal, 300 hundra tusen km per sekund. Ljuset går en sträcka som motsvarar sju varv runt jorden, per sekund.

Det är dessutom så att energin beror av kvadraten på det stora talet för ljusets hastighet. Det är ett mycket stort tal som verkade när två små bomber 1945 från ett amerikanskt flygplan raderade två japanska städer.

Det är inte troligt att de stora länderna i världen kan klara klimatkraven utan kärnkraft. Regeringens minister för bistånd och samarbete med andra länder bör klargöra detta.

Energiministern bör se till att det utvecklas kärnkraftsmaskiner som kan använda det man säger förbrukade bränslet som ännu innehåller energi som kan användas.

Behovet av el i världen är stort och kommer att öka. Det är inte troligt att de kinesiska miljonstäderna kan försörja sig med vindkraft. Kineserna bygger nu kolkraft på löpande band.

Sverige bör se sin klimat-och miljöpolitik och energipolitik i globalt perspektiv.

Mänskilgheten har en skyldighet att ta tillvara kärnkratens möjligheter att utnyttja atomernas enastående krafter.

Klimat- och miljöministern bör på regeringens hemsida redovisa världens växt- och djurliv och deras livsmiljöer så att alla förstår att de måste skyddas. De finns i bibliotekens beskrivning av naturvetenskaperna, bl a SAB systemet.

Naturvetenskap enligt SAB-systemet på svenska bibliotek.

U Naturvetenskap

U(x) Naturvetenskapliga lexikon407 träffar

U:b Naturvetenskaplig forskning och n naturvetenskapliga institutioner530 träffar

U:d Naturvetenskaplig teori, filosofi och metodlära1413 träffar

U:k Naturvetenskapens historia2319 träffar

U:oa Naturvetenskapens sociologi133 träffar

U.02 Allmän instrumentlära683 träffar

Ua Astronomi15199 träffar

Ua(y) Astronomiska kartor, stjärnkataloger och bilderböcker48 träffar

Ua:bf Astronomiska institutioner74 träffar

Ua:k Astronomins historia1307 träffar

Ua.02 Instrumentlära324 träffar

Uaa Universum2504 träffar

Uab Solsystemet2247 träffar

Uac Stjärnor1230 träffar

Uae Praktisk astronomi874 träffar

Uaf Tidmätning1484 träffar

Uag Celest mekanik227 träffar

Uah Sfärisk astronomi och positionsastronomi111 träffar

Uai Astrofysik1032 träffar

Ub Geofysik17337 träffar

Ub.02 Instrumentlära: allmänt8 träffar

Uba Meteorologi6524 träffar

Ubb Oceanografi och hydrologi6125 träffar

Ubc Geodesi1764 träffar

Ubd Jordmagnetism407 träffar

Ube Vulkaner och jordbävningar1012 träffar

Uc Fysik och kemi71241 träffar

Uc.bf Institutioner0 träffar

Uc:k Fysikens och kemins historia360 träffar

Ucb Mekanik5380 träffar

Ucc Fysik27528 träffar

Ucd Molekyl-, atom-, kärn- och partikelfysik7146 träffar

Uce Kemi27368 träffar

Ud Geologi och paleontologi26607 träffar

Ud:bf Geologiska och paleontologiska institutioner57 träffar

Ud:k Geologins och paleontologins historia199 träffar

Ud.02 Instrumentlära8 träffar

Ud- Särskilda länder och områden3186 träffar

Uda Allmän och historisk geologi7438 träffar

Udb Paleontologi4005 träffar

Udt Geokemi462 träffar

Udu Mineralogi2407 träffar

Udv Petrologi1358 träffar

UdxEkonomisk geologi2978 träffar

J Arkeologi

Ue Biologi37710 träffar

Ue:bf Biologisinstitutioner42 träffar

Ue:k Biologins historia661 träffar

Ue.0 Särskilda biologiska aspekter och delområden20173 träffar

Uea Utvecklingslära och genetik6109 träffar

Ueb Fysisk antropologi1735 träffar

Uec Mikrobiologi2095 träffar

Ued Bioteknik1481 träffar

Uf Botanik29412 träffar

Uf:bf Botanikinstitutioner251 träffar

Uf:k Botanikens historia559 träffar

Uf.0Särskilda botaniska aspekter och delområden11570 träffar

Ufa Särskilda grupper av växter2464 träffar

Ufe Fröväxter (Fanerogamer): allmänt962 träffar

Uff Fanerogamer: gömfröiga (Magnoliophytina)2724 träffar

Ufg Fanerogamer: nakenfröiga (Pinophytina)287 träffar

Ufh Kryptogamer5684 träffar

Ug Zoologi36507 träffar

Ug:bf Zoologiinstitutioner115 träffar

Ug:k Zoologins historia233 träffar

Ug.0 Särskilda zoologiska aspekter och delområden7168 träffar

Uge Ryggradsdjur (Vertebrata)531 träffar

Ugf Däggdjur (Mammalia)5257 träffar

Ugg Fåglar (Aves)6556 träffar

Ugh Kräldjur (Reptilia) och groddjur (Amphibia)999 träffar

Ugi Fiskar (Pisces) och rundmunnar (Cyclostomi)2329 träffar

Ugj Ryggradslösa djur (Evertebrata)11027 träffar

DN 16 februari 2021

”Behåll kärnkraften – annars förstörs naturen av vindkraftverk”

"Nyligen har Energimyndigheten tillsammans med Naturvårdsverket publicerat utredningen ”Nationell strategi för en hållbar vindkraft”. Utredningen låg förra veckan till grund för ett nästan timslångt och förvånansvärt okritiskt reportage i Sveriges Radios miljöprogram ”Klotet”.

I utredningen förespråkas att regelverket måste lättas för att möjliggöra för landbaserade vindkraftsverk i södra Sverige med en årlig produktion av 47,5 terawatttimmar. Om man sätter sig in i vad detta skulle innebära för vår natur och miljö, framträder en skrämmande bild.

Jag syftar då på den visuella störning som vindkraftverken utgör. Om en snurrande rotor ses över horisonten dras blicken till den och det blir en störning som kan dominera upplevelsen av en annars stilla horisontlinje. Ett pärlband av sådana vindsnurror är förstås ännu värre.

För att påvisa det orimliga i planerna har jag utgått från publicerade data för en av de största planerade vindkraftsparkerna i landet, Markbygden utanför Skellefteå, etapp 3. Dess 442 turbiner på tillsammans 1400 megawatt installerad effekt ska leverera 5,5 terawattimmar årligen.

Det motsvarar 45 procent av full effekt under årets alla timmar. Markytan som tas i anspråk är 150 kvadratkilometer. Det motsvarar då 27 kvadratkilometer per terawattimme.

På grund av tornens höjd syns rotorerna helt över horisontlinjen på ett avstånd av lågt räknat 30 kilometer i ett platt landskap med fri sikt. Är vindkraftsparken högt belägen ökar detta avstånd. Man kan försiktigt räkna med att en vindkraftspark för en terawatttimme per år skapar en visuell störzon på drygt 4000 kvadratkilometer. Det motsvarar en visuell störzon på 65 gånger 65 kilometer om vi tänker oss att vindkraftsparken har en kvadratisk form.

Och det går ju inte att gömma vindkraftsparken. Vid val av läge eftersträvas höjdplatåer.

Södra Sverige har en total markyta på 184 000 kvadratkilometer, varav skogsarealer utgör 129 000 kvadratkilometer. Det innebär att 48 terawattimmar kräver 1 300 kvadratkilometer markyta och, vad värre är, skapa visuella störzoner omfattande 192 000 kvadratkilometer.

Det betyder att var man än befinner sig i södra Sverige skulle inom synfältet ha i genomsnitt 2–4 gigantiska vindkraftsparker, tusentals snurrande rotorer synliga över horisontlinjen.

Jag hävdar att detta är ett direkt miljöhot, som man verkar blunda för. Det förefaller mig orealistiskt att tro att befolkningen i södra Sverige kommer att acceptera detta. Att övervinna ett sådant motstånd med ”effektivare planeringsprocesser” är nog dömt att misslyckas.

För oss som ser kärnkraften som en säker och fossilfri energikälla, är det orimligt att förutsätta att all fossilfri energi skall komma från vindkraft. Det leder till en framtid då vi sätter en visuell industriell prägel på hela södra Sveriges natur. Alternativet med kärnkraft kräver mindre än totalt fem kvadratkilometers yta.

Jag inte vill se vår fria natur skövlad av vindparker. De behövs inte, eftersom det finns alternativ som sparar naturen.

Gunnar Widén, Klövedal "

DN 20 februari 2021

" Det är han som format arbetslivet för dig och mig

Få människor kan säga att de har förändrat världen, men Bill Gates är en av dem. Han förstod tidigt att det viktigaste i en dator inte är prestandan, utan vad datorn kan utföra för oss. Det som görs av mjukvaran, datorprogrammen eller som vi nu kallar dem: apparna. Företaget Bill Gates startade har levererat två av världens viktigaste program – Word och Excel. Genom att inte vara låst till en sorts maskiner har Word och Excel överlevt så många generationsskiften inom den snabbt accelererande datorvärlden att det knappt går att räkna.

Microsoft tog också över marknaden för det övergripande program som tar hand om programmen – operativsystemet. Windows fanns under en period i 90 procent av alla världens datorer. Och när alla som hade Windows senare fick ett program som öppnade fönstret mot nymodigheten internet, då var dominansen total.

Microsofts webbläsare kallades Internet Explorer, bokstavligen ”internets upptäckare”.

Bill Gates som har programmerat sedan barnsben personifierade begreppet nörd och hans och Windows fyrkantiga syn på användarna blev också det som så småningom öppnade vägen för konkurrenten Apple. Microsoft kämpar sig tillbaka – efter en misslyckad telefonsatsning har de byggt vidare på sin makt över arbetslivet, genom att köpa Linkedin. Vid det här laget hade Bill Gates sedan länge slutat sköta den dagliga verksamheten på Microsoft för att ägna sig åt välgörenhet.

Med de enorma vinster han samlat under alla år som vi andra fyllt i våra Excel-ark och kontrollerat stavningen i våra Word-dokument, har han en andra karriär. Den här gången vill han och hans fru Melinda Gates bekämpa sjukdomar och klimatförändringar. Det kanske framstår som storhetsvansinne att ge sig i kast med detta. Men en person som redan förändrat världen så radikalt har inga skäl att tro att han inte kan lyckas igen.

Augustin Erba augustin.erba@dn.se "

20 februari 2021

"Bill Gates – från mjukvarukapitalist till betongaktivist

Mannen som förändrat världen med mjukvara, satsar nu stenhårt på andra arenor. I år vill Bill Gates bli klimatdebattens stora optimist. Men i mötet med DN visar det sig att ett av hans främsta budskap är extremt grått, tungt och jordnära. Världens fjärde rikaste man har hakat upp sig på: cement.

Det är inte alls vad man väntar sig från en techmiljardär som visar upp sig på sitt designkontor med schackbräde som rekvisita. Ordet känns inte som det allra mest naturliga när det kommer från en som de senaste åren huvudsakligen ägnat sig åt välgörenhetsarbete för att till exempel främja flickors utbildning i världen.

Men Bill Gates säger det gång på gång: Cement. Vi får inte glömma cementen.

Bakgrunden är att han har skrivit en bok – ”Så undviker vi klimat-katastrofen” – och den är optimistisk. Vi måste visserligen ta i från tårna och göra precis allt samtidigt nu enligt Gates. Dra ner och växla upp. Forska på djupet, men också satsa på riskprojekt. Lägga om och hålla ut. Det kommer att bli *”super-hard”*, säger han, men det kan gå.

Så här skriver han själv i nya boken, stycket är något nerkortat av DN:

”Vi måste prestera något gigantiskt som vi aldrig har gjort förr, mycket snabbare än vi någonsin har gjort något liknande. Men ge inte upp. Vi klarar det.”

Det var kring millennieskiftet som Bill Gates började sin resa från mjukvarukapitalist till klimataktivist. En del av de många miljarder han och hustrun Melinda har tjänat ihop under de framgångsrika åren med Microsoft skulle då satsas i projekt för global hälsa genom stiftelsen de skapat. Ganska snabbt kom Bill Gates att se bristen på energi som ett stort bekymmer i det arbetet. Utan lampa är det svårt att läsa läxor. Utan kylskåp kan du inte förvara vaccin.

I början av nya boken beskriver han inflygningar han gjorde till södra Afrikas storstäder under det tidiga 2000-talet. Han tittade ut och tänkte: Varför är det så mörkt där nere? Den spontana reaktionen från den lösningsorienterade amerikanen var att satsa stort på riklig och billig energi till den fattiga delen av världen, men efter några år krockade den ambitionen med det han började lära sig om klimat-förändringarna.

På en länk över Atlanten svarar Bill Gates på europeiska journalisters frågor om uppvaknandet och boken han skrivit. Ett tiotal reportrar samsas om en timmes frågetid och DN är, som enda svenska mediehus i gruppen, först ut.

När du förstod omfattningen av klimatkrisen, och tittade tillbaks på din tid som entreprenör och affärsman, vad önskar du då att du hade gjort annorlunda?

– Du vet, jag var helt fokuserad på mjukvara från 15 års ålder, till dess att jag fyllde 45. Och även om jag följde annan vetenskap på håll, så visste jag verkligen inte mycket då om klimatförändringar.

Bill Gates har ett gungande sätt att leverera sina svar. Blicken är stadigt fäst på församlingen, men överkroppen vaggar oupphörligt när han pratar. Armarna ligger i kors över bröstet, eller tvinnade mellan

knäna, men rastlösheten går inte helt att tygla. Som pendeln på ett gammalt väggur, pulserar han fram och tillbaka.

– Så hur som helst, jag har alltså inte varit en klimatfokuserad person, och jag vet inte om jag skulle vilja gå tillbaka och ändra något. Min talang har ju varit mjukvara. Men jag läser mycket, och tycker om att koka ner det jag tar till mig. Jag har läst hundratals böcker om stål och cement och klimatet. Nu försöker jag göra den kunskapen tillgänglig för andra.

Där kom det igen. Cement. Rummet han sitter i har en fond av djupa hyllor i blankt vitt trä som rymmer sparsmakade skulpturer. Ett franskt mineralvatten står på bordet och Bill Gates är klädd i tunn, svart lammullströja. Skarpa svarta glasögon fulländar intrycket av någon som skulle kunna tas för gallerist. Eller regissör. Men han vill alltså att vi ska tänka på cement.

– Så du vet, jag är alltså en eftersläntrare när det kommer till klimatfrågan, men anledningen till att jag ville skriva boken är att just nu finns det så många hängivna. Och om vi inte levererar en trovärdig plan för klimatet, kommer de alla att bli cyniska i stället, inom tio år. Om vi inte får till det där med cementen, kommer vi skapa en hel generation av cyniker.

Ce-men-ten. Tydligen står allt och faller med den. Så då tar vi detta.

Bill Gates beskriver en daglig resa han brukar göra – när det inte är pandemi – från bostaden på halvön Medina till huvudkontoret inne i Seattle. Färden går över världens längsta pontonbro, 520, som flyter på Lake Washington. Han tänker på den flytande bron som ett ”under av modern ingenjörskonst”. Svaret på varför den inte sjunker trots all trafik stavas betong. 77 luftfyllda, vattentäta pontoner av betong.

Men betong består av grus, sand, vatten – och cement. Och produktionen av cement, får vi lära oss när Bill Gates undervisar, står för en mycket större del av de samlade utsläppen av växthusgaser än de flesta av oss kanske tror. Personbilar ligger bakom max 8 procent, skriver Gates, tillverkning av stål och cement 10. Och medan personbilsparken går att ställa om med ny teknik, är cementtillverkningen mycket trixigare att rena.

Cement görs av kalksten som bränns. I stenen finns kalk, kol och syre. När kalken frigörs blir syret och kolen kvar. Syre och kol är koldioxid. I boken skriver Gates:

”Det finns ingen metod för att tillverka cement som inte innehåller denna process. Det är en kemisk reaktion – kalksten plus hetta är lika med kalciumoxid plus koldioxid – och den går inte att komma runt. Förhållandet är ett till ett: tillverkar man 1 ton cement får man 1 ton koldioxid.”

Det där han sa nyss om att ha tagit sig igenom ”hundratals böcker om cement”, känns ganska rimligt faktiskt, för den som sett Netflix-serien ”Koden till min hjärna”. Genom tre timslånga avsnitt ses Bill Gates kånka på sin bokkasse. Tio till tjugo böcker bär han ständigt runt på. Kassen packas om av staben mellan varven, så att färdiglästa exemplar kan ställas tillbaks på hyllan och nya projekt tas med på färden.

Gates sitter still när han läser, men rör sig när han tänker. En slinga utanför bostaden nöts av ständiga promenader. Rörelse, rörelse, pendeln svänger.

Under en av alla vandringar som visas upp pratar filmaren kärnkraft med Bill Gates. Kärnkraftsforskning är en dyr syssla, utan särskilt stort stöd i opinionen – efter Harrisburg, Tjernobyl och Fukushima – men

det handlar om en energiproduktion som i teorin skulle kunna vara helt klimatneutral och Bill Gates har därför satsat stort på det som kallas ”fjärde generationens kärnkraft”, i bolaget TerraPower.

Målet är att utveckla en säkrare, billigare och mycket mer effektiv kärnkraft, men det är en ambition som till exempel Frankrike gav upp häromåret. Efter ett tidsödande och kostsamt frontarbete på området, såg landet för få framsteg.

Men för Bill Gates ger det bara mersmak, att projektet är så teknologiskt utmanande, erkänner han i dokumentären.

– Tekniska innovationer är det enda jag kan och det enda jag är riktigt bra på. Det är min hammare. Många problem ser ut som spikar för mig, eftersom jag har den här hammaren.

Strax innan Donald Trump tillträdde som president hade TerraPower säkrat ett avtal med Kina om att flytta den kärnkraftsutveckling de sysslat med de senaste åren, från ritborden och simuleringarna i datormiljö, till kraftverksbyggen i full skala på kinesisk mark. Sedan kom handelskriget. Allt gjorde halt.

De europeiska journalisterna som träffar Gates tillsammans med DN ställer flera frågor om kärnkraft. Den tyske reportern får beröm för sitt lands storsatsning på solpaneler, men Bill Gates beklagar med stort eftertryck att landet vänder kärnkraften ryggen. *”Sadly”,* säger klimatboksförfattaren. Belgaren i vår grupp får samma reaktion, där ska alla reaktorer vara stängda 2024.

Bill Gates är van att argumentera i motvind på det här området.

– Den enda anledningen till att jag gett mig in i det här, är att vi kan tvingas ta till kärnkraft för att tackla klimatförändringarna. Om det inte sker ett mirakel kring batteriforskningen, ser jag faktiskt ingen annan utväg. Vi måste kunna skapa energi även när det inte blåser eller solen inte lyser. Och det måste vara ren energi.

I slutet av 2020 fick Bill Gates bolag kontrakt på att bygga en demoversion av sin planerat säkra reaktor på hemmaplan, i USA. Om fem år ska den stå klar. Lyckas de få den godkänd hoppas Bill Gates att tvivlen försvinner.

– I digitala modeller har vi simulerat jordbävningar, vulkanutbrott och flygplanskrascher, och detta är en helt annan värld säkerhetsmässigt än det ni är vana vid. Om USA nu tar fram de här reaktorerna hoppas jag att folk i resten av världen är öppensinnade nog att åtminstone titta på dem.

Samma dag som den här pressträffen kring klimatboken äger rum svärs en ny president in i Bill Gates hemland. Inte bara samma dag förresten – pressträffen och ceremonin krockar totalt. Den timma Bill Gates bokat in för sitt möte med europeiska medier, är just precis den timma då andra ser poeten Amanda Gorman tala om mod och ljus och Joe Biden lägga handen på bibeln och säga *”I pledge”*.

Det är ett sammanträffande, *”a coincidence!”*, säger Gates stab som svar på vår undran kring den iögonfallande tajmingen. Själv kommenterar han det inte alls – och eftersom arrangörerna inte tillåter följdfrågor blir det tyvärr ingen fördjupning kring saken.

Men techmogulens förhållande till politiker berörs på andra sätt. I boken skriver han att klimatfrågan står och faller med dem nu. Det

folkliga engagemanget finns, tekniken är på väg, tror Gates, men han tycker att det saknas modiga och handlingskraftiga politiker.

– Det är väldigt lätt för politiker i dag att lova att utsläppen ska vara noll år 2050. En person som säger så, måste få frågan: Kan du storleken på din forsknings- och utvecklingsbudget? Vad gör du åt stål? Vad gör du åt cement?

(Cement. Jag registrerar bara ordet här igen. Det är inte sista gången.)

– Den politiker som pratar om att sänka utsläppen på något sätt som verkar enkelt, är faktiskt inte seriös. Det är en person som bara håller på med pr. Vi måste skapa en politisk kultur som enbart premierar klimatåtgärder som är riktigt svåra, eller väldigt osäkra.

Han tar svenska elbilar som exempel. Vid en första anblick kan man säga att Sverige har kommit långt vad gäller omställningen av personbilsparken. Norge ligger före, men nästan 10 procent av de nya fordon som säljs i Sverige går att ladda med el, och det är en hög siffra internationellt sett.

– Samtidigt är elbilar den lättaste uppgiften av alla vi har framför oss, och inte ens där kommer alltså något land längre än till några få procent av de bilar som körs, trots att vi skulle behöva hundra, säger Gates.

Nu tycker han att det ligger på oss alla att ge våra politiker mandat att agera med kraft i frågor som rör klimatet, men sen måste vi alltså också kräva bevis på att de faktiskt går från ord till verkstad.

– Det är uppenbart att världen ännu inte är seriös i klimatarbetet. Varför skulle annars jag vara den största finansiären av startup-bolag på området? Det är så mycket prat! Nu måste vi ta fram en plan och stoppa in pengar i den planen.

Själv satsar han stort genom innovationsfonden Breakthrough Energy Ventures, som utvecklar klimatteknologiska högriskprojekt – ofta kontroversiella sådana. En av idéerna är till exempel att genom konstgjorda moln skymma solen och på så sätt minska uppvärmningen. Den metoden ska forskare från Harvard faktiskt testa i Kiruna den här sommaren. Men många meteorologer tvivlar på – eller till och med varnar för – tekniken. De frågar sig vad en sådan storskalig manipulation av klimatet skulle kunna leda till i förlängningen?

Och Bill Gates blir också ifrågasatt för att han över huvudtaget tar sig ton i de här frågorna. Han! Vem är han liksom, att säga nåt om just klimatet?

I boken skriver Gates att han förstår sina skeptiker. ”Världen saknar inte precis rika män med storvulna idéer om vad andra människor ska göra.” Till de samlade journalisterna säger han att han ändå tror att han kan ha en roll att fylla.

– Under 2021 kommer jag att prata om tre saker. Jag vet, det är minst två saker för mycket, men jag ser inte att jag har något annat val. Jag ska prata om hur vi ska komma ur den här pandemin, jag ska prata om hur vi ska undvika nästa pandemi, och så kommer jag att prata om klimatförändringarna. Jag vill inte missa 2021, för jag tror att det är ett nyckelår, när det gäller att få fram en plan för global omställning.

Bill Gates vill sälja sig som optimist på klimatområdet med sin nya bok, men som avslutning på pressträffen kommer en fråga om hur han egentligen kan vara det? Donald Trump har ju kraftigt försenat hans arbete, politiker överlag vill bara prata mål och inte medel, har vi fått

höra, och vissa saker – som cementproblemet – går nästan inte att ändra på ens med den smartaste teknik. Kan Bill Gates efter allt detta, med trovärdighet, verkligen kalla sig optimist?

– Vilken bra sista fråga! Jag kanske är självcentrerad nu, men intresset för min bok pekar i alla fall på att här finns det ett sug. Det finns en förändringstakt nu som väcker hopp.

Gates berättar att projekten i hans utvecklingsfond också drar in allt mer externt kapital. EU satsar jättebra, säger han, så nu behöver han själv bara gå in med en femtedel av riskkapitalet i det 40-tal bolag som fonden omfattar.

– Hade du frågat mig för fem år sedan hur bra jag trodde att projekten i fonden skulle gå hade jag aldrig trott på något som liknar det vi ser nu. Så ja, jag är optimist, även om det ser ut som om det vi har framför oss kommer att bli supersvårt. Det kommer att krävas en helskottas massa innovation!

Den rörlige mannen har stannat upp med armbågarna i kors över det blanka vita skrivbordet. Framåtlutad gör han sig redo att sätta punkt. Bakom honom skymtar omslaget på boken där läsarna får några enkla hållpunkter att ha i minnet när klimatet diskuteras.

Punkt 1: Summan av alla utsläpp av växthusgaser under ett år är 51 miljarder ton. Hur stor del talar vi om den här gången?

Punkt 2: Och cementproduktionen då?

Kristina Hedberg

kristina.hedberg@dn.se "

"Bill Gates

Föddes i Seattle 28 oktober 1955 och började programmera datorer som 13-åring.

Han var en av grundarna av Microsoft 1975 och är fortfarande styrelseordförande där.

Numera arbetar han mest i Bill & Melinda Gates Foundation tillsammans med hustrun. De har tre barn – Jennifer född 1996, Rory född 1999 och Phoebe född 2002.

Enligt Forbes är Bill Gates numera världens fjärde rikaste man. Rikast är Jeff Bezos (Amazon).

Aktuell med ”Så undviker vi klimatkatastrofen. Lösningarna vi har och genombrotten vi behöver (Albert Bonniers förlag).

Fem saker att ha i minnet när du talar klimat, enligt Bill Gates:
1 51 miljarder ton är summan av alla växthusgaser som släpps ut under ett år. Se till att ta reda på hur stor del av detta ditt samtal gäller.

2 Cement. Det är lätt att fastna i diskussioner om bilar och el, men alla utsläppskällor måste tas med. Cementproduktionen är en av de svåraste att klimatanpassa.

3 Hur mycket är ”1 kilowatt”?
En genomsnittlig bostad förbrukar det. 1 megawatt går åt i en liten stad. 1 gigawatt i en stor. Världen förbrukar 3 000 gigawatt.

4 Hur mycket utrymme behövs för att få fram energin? Ved och vind tar mest plats, kärnkraft och fossila bränslen minst.

5 Vad kostar det? ”Smutsig” el är i dag den billigaste. Håll ”de gröna merkostnaderna” i minnet. Kommer medelinkomstländerna ha råd att ställa om? "

DN 17 februari 2021

"Vi lever i en tid som kräver goda läsare

De sociala medierna lämpar sig sällan för en eftertänksam, reflekterande läsning. Men om vi menar allvar med talet om att värna förnuftet måste vi också uppvärdera mötet med texten, skriver idéhistorikern Sven-Eric Liedman.

Anne-Marie Körling, den erfarna läraren som häromåret var Sveriges läsambassadör, slår kontinuerligt larm på sin blogg om många barns sjunkande läskunnighet. När de unga väl avslöjat bokstävernas hemlighet tror många att saken är klar. De kan läsa. I en klass var det bara en liten minoritet som verkligen kunde läsa och inte bara stava sig fram.

Ingen tror att ett barn som tagit sina första steg inte behöver gå mer. Men det är tydligen en föreställning som man kan få när det gäller läsning.

Barnen som Anne-Marie Körling talar om har inte invandrarföräldrar. De är svensk medelklass. De har väl förspänt. Men de flesta kan inte läsa ordentligt.

Läsningen håller på att hamna på undantag. Det finns ju ljudböcker. Det finns tv och Youtube. Tekniken gör det möjligt att tala in en text och få den prydligt utskriven.

Men att kunna läsa är nödvändigt för ett reflekterat liv i ett modernt samhälle. Vi måste komma ihåg att skriften inte som talet följt mänskligheten under hela dess utveckling. Det är en senkomling, en nödvändig beståndsdel i högkulturerna.

Med skriften får man ett verbalt minne utanför hjärnan, ett minne som alla läskunniga kan ta del av. Matematikens symboler är en del av detta skriftspråk.

Läsning är en färdighet som kan och bör odlas livet igenom. Fler och fler arbetar framför datorn. Där finns också bilder – men det som binder samman, förklarar och ger sammanhang är text.

Texten är ett nödvändigt redskap för att utveckla det kritiska sinnet. Bara genom att resonera om texter, jämföra texter med andra texter och pröva deras påståenden mot verkligheten kan vi säga något om deras trovärdighet.

I skolans grunddokument hyllas det kritiska sinnet. Men hur ska detta kunna utvecklas om man inte kan tillgodogöra sig en någorlunda komplex text? Läsningen är en nödvändig betingelse för en rimligt förnuftig verklighetsuppfattning.

Men bara nödvändig, inte tillräcklig! Läskunnigheten var god i Tyskland på 1930-talet, men det hindrade inte människor från att anamma en ideologi som inte bara var omänsklig utan också djupt irrationell. Många av dem som i januari stormade Kapitolium hade en mångårig utbildning. Det räcker inte med god läskunnighet, det krävs också en moralisk standard som inte lämnar fältet fritt för våra vidrigaste impulser. För detta krävs ett någorlunda harmoniskt samhälle, ansvarsfulla uppfostrare och en skola som inte bara anställer prov och delar ut betyg utan också får tid att ge sina elever rimliga måttstockar för ett såväl hyggligt som reflekterat liv.

I denna senare uppgift kan läsningen spela en positiv roll. Inte för att man automatiskt blir god av den utan att man fått tillfälle att samtala om det som berättelserna eller faktatexterna öppnar av problem och möjligheter. Det är det eftertänksamma, respektfulla samtalet som kanske är viktigast. Man byter reflektioner med varandra.

Men vem har tid till samtal i dag? Vem har tålamod?

Tidens puls finns snarare i de sociala medierna. Där kan det gå fort. Där kan man skriva utan att tänka efter. Nej, alla gör inte det; men möjligheten finns alltid. Många utnyttjar dem.

Det finns redan en stor litteratur om de sociala medierna. De är verkligen ett samtidsfenomen – först i vårt årtusende tog de form. De första studierna är hoppfulla. Ett redskap för demokratin. Ett sätt för människor att komma närmare varandra trots avstånd.

Men strax förändras bilden. Man börjar tala om ”det mörka nätet”. Skumma typer söker upp offer, mest unga kvinnor, som bokstavligen eller bildligen blottat sig på nätet. Hat- och lögnpropaganda sprids främst av högerextrema grupper. Från 2016 får företeelsen ett namn: Donald Trump. I Sverige dominerar Sverigedemokraterna de sociala medierna.

Det krävs en minimal läs- och skrivkunnighet för att röra sig på nätet, men knappast ett kritiskt sinne. Nätet har blivit en tummelplats för de mest bisarra lögner och myter. QAnon i USA tar priset och visar att steget från galen myt på nätet till våld kan vara kort. Men också andra förvrängda uppfattningar dansar runt, även i Sverige och där främst i SD-kretsar.

Sällan blir det fråga om verkliga åsiktsutbyten där motstridiga uppfattningar får mötas och om inte ta färg varandra så åtminstone preciseras och göras begripliga även för motståndaren.

För egen del har jag erfarenhet av Twitter. Det finns fördelar: nyheter sprids blixtsnabbt, intressanta människor sänder små meddelanden, och man får tillfälle till existentiella suckar. Men Twitter är inte en arena för samtal. Avståndet till aggressioner är alldeles för litet. Det är en av de stora nackdelarna med de sociala medierna, att det inte krävs någon eftertanke. Ovett ligger en knapptryckning bort. Ingen redaktör kommer emellan.

Inte kan jag svära mig fri från egna försyndelser. Men för det mesta försöker jag vara min egen redaktör. Andras aggressioner kan man däremot inte undgå. Ett exempel:

Ivar Arpi, den ivrige högerdebattören, uttryckte på Twitter sitt missnöje över att alla enats om att kalla stormningen av Kapitolium för ett kuppförsök. Jag genmälde att det kanske hellre skulle kallas en putsch, ett fint 1800-talsord om hur några få eggar en massa att gå till attack. Arpi svarade inte på detta utan skrev bara: ”Undrar hur mycket dummare jag blev av att ha dina böcker som kurslitteratur en gång i tiden.”

Adrenalin! Också min produktion gick igång, men jag lade band på mig. Inget fanns att svara. Men andra överöste Arpi med sin ilska. Allt blev ett exempel på hur känslorna så ofta löper snabbare än tankarna på sociala medier.

Twitter lämpar sig sällan för en eftertänksam, reflekterande läsning. Därför är det så mycket viktigare att värna om den på andra, långsammare arenor. Den är inte bara viktig för den intellektuella nivån i samhället utan för det fördjupade meningsutbytet.

Det är viktigt att både kunna läsa begrundande långsamt men också snabbt för att finna något viktigt som man söker. Båda färdigheterna kräver en behärskning av textmediet. Man kan både zooma in den minsta detalj och zooma ut så att stora helheter framträder. Det behövs ingen lång och krävande utbildning för detta. Men det krävs en ständigt uppövad läsförmåga.

Med viss förtjusning tog jag häromdagen del av en lång intervju med Magdalena Andersson, finansministern, i februarinumret av tidningen Vi. Det visade sig att hon inte bara hade tid för ekonomiska kalkyler

utan också för romaner. Hon kunde också resonera sakkunnigt och välavvägt om det hon läst.

Men en dystrare tanke smög sin in i min glädje: Hur mycket får hon användning för sitt breda register i den politiska debatten? Det är som om perspektivet snävades in så snart det kommer till politiken. Medierna, i synnerhet tv, gör sitt till för att torrlägga åsiktsutbytena. Man stängs inne i sina talepunkter. Rättvisa! ropar den ene. Valfrihet! den andra.

Den lyssnare som inte redan har sina sympatier klara blir inte mycket klokare. De stympade budskapen kan knappast locka den oinvigde till fördjupning.

Olof Palme berättade någon gång att det som bidrog till hans beslut att trots hans bakgrund bli socialdemokrat var de stora publika debatterna mellan Ernst Wigforss och Herbert Tingsten. Det var två män som verkligen kunde argumentera för sin sak – och som fick tid och möjlighet att göra det.

Nu bör man inte ägna sig åt nostalgi utan blicka framåt i stället. Det är tydligt att skolan inte lyckas få tillräckligt många elever att inse hur avgörande den ständiga övade läsningen är för deras utveckling och möjligheter.

Men också medierna, inklusive de sociala, lämnar i synnerhet unga människor utan hjälp att gå vidare på den väg som kan göra en människa till en medveten, aktiv medborgare och därtill ge henne ett intressantare liv.

Att kunna bokstäverna är inte detsamma som att kunna läsa.

Sven-Eric Liedman "

DN 21 februari 2021

”Tänk inte att andra är dumma i huvudet”

" Nyfikenheten ledde henne till filosofin. I dag menar Åsa Wikforss att förståelsen för begrepp som ”sanning” och ”kunskap” är avgörande för att rädda demokratin. Kultursöndag möter Sveriges mest synliga filosof i ett samtal om behovet av bildning och optimism.

Det hann bli några månader i Svenska Akademien innan pandemin slog till. Det var tur, säger hon, liksom det var tur att de var fyra kvinnor som valdes in samtidigt, Ellen Mattson, Anne Swärd, Tua Forsström och hon själv, Åsa Wikforss.

Institutionen är märklig nog som det är, med sina ritualstyrda sammanträden och middagar. När det inte längre gick att hålla fysiska möten blev det något av en utmaning.

– Teknikkompetensen är ju lite … blandad.

Under våren utvecklade de former för digitala sammankomster, men först då alla fått uppkopplingar som förmådde skydda Akademiens hemliga diskussioner. Den har under året delat ut avsevärda extra medel till coronadrabbade författare och forskare.

– Det är väldigt spännande att vara med. Det finns mycket kulturhistoria i väggarna. För mig är detta också roligt och lite av ett nytt kapitel, efter att ha varit inom universitetsvärlden så länge, och nu när barnen är utflugna.

Hon ser fram emot att återuppta de vanliga rutinerna, när det går, inte minst det sociala, som middagarna på Gyldene Freden där samtalen blir mindre formella.

Åsa Wikforss valdes in i Svenska Akademien 2019 på stol nummer sju, där den tidigare ständiga sekreteraren Sara Danius satt, och en gång långt före dem, Selma Lagerlöf. Hon är också ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien. År 2008 blev hon professor i teoretisk filosofi. Ingen kvinna hade haft den titeln i Sverige innan dess. Åsa Wikforss och kollegan Kathrin Glüer var först.

I fjol belönades Åsa Wikforss med utmärkelsen Årets folkbildare, och 65 000 gymnasieungdomar har fått hennes bok ”Alternativa fakta” från 2017 skickad till sig. Det finns fog för att kalla henne Sveriges mest synliga filosof. Hon undervisar, forskar, föreläser, skriver, läser, deltar i den offentliga debatten. Hon tycker att alla delar är roliga. Då och då går hon ut med hunden också, han är liten och vit.

Just nu leder Åsa Wikforss ett tvärvetenskapligt forskningsprogram om kunskapsmotstånd, finansierat av Riksbankens jubileumsfond, samtidigt som hon slutför arbetet med boken ”Därför demokrati” (Fri Tanke). I den knyts desinformation, förtroendekollaps och demokrati ihop, med stormningen av Kapitolium som ett exempel på vad det kan leda till. Boken har växt fram i dialog med hennes bror, Mårten Wikforss, som bidrar med reflektioner.

Hon har använt begrepp som sanningskris. Det finns andra, liknande, som ”sanningens förruttnelse”, som hon citerar ur den amerikanska tankesmedjan Rand corporations årliga forskningsrapport.

– Man kan identifiera några komponenter som brukar finnas med i sanningskriser. Det här har ju hänt förr, säger Åsa Wikforss, och jag anar vanan att föreläsa i hennes sätt att tala.

Sanningskriser gör demokratiska samhällen sårbara, förklarar hon. I sådana tider märks ofta en uppluckrad gräns mellan åsikter och fakta. Det läggs ett större fokus på den egna upplevelsen, i kombination med en sjunkande tillit till etablerade kunskapskällor, som forskare och traditionella medier: det man inte själv har varit med om, tror man inte på.

Oenigheten ökar, meningsmotståndare börjar uppfattas som rena fiender. Utvecklingen förstärks nästan alltid av nya sätt att kommunicera.

– I USA definierar Rand fyra sanningskriser under det senaste seklet: i samband med att dagstidningarna slog igenom brett på 1890-talet. De var ofta opålitliga. Sedan på 1920-talet, 1970-talet, och så nu. Radio och tv har båda kunnat användas för att manipulera människor. Nu har vi internet och sociala medier.

När människors förtroende och tillit till kunskapskällor slås sönder går det utför. Nedbrytningen av människors förtroende och tillit till kunskapskällor kommer smygande, så sakta att vi kanske inte märker vad som hänt förrän det är försent. När demokratin är död går folk fortfarande och röstar.

– Glöm inte det! utbrister hon. Det är därför vi måste prata om varför vi ska ha demokrati. Hela tiden!

Åsa Wikforss drar sitt strå till stacken. Mer än stränghet finns något drivet och bestämt i hennes röst, och blick, även när man kommunicerar digitalt. Det går inte att ses, det finns riskgruppspersoner i närheten.

Det var länge sedan hon bodde i Göteborg, men intonationen avslöjar genast var rötterna finns. Föräldrarna Wikforss flyttade till Högsbohöjd från Skåne, strax innan dottern föddes, 1961.

– Nej, något akademikerhem var det ju inte, svarar hon på en fråga om familjens bakgrund.

– Men det var ett hem där det fanns böcker. Alla läste. Båda mina föräldrar gjorde det, hela tiden. Pappa var intresserad av historia. Och

mamma studerade på universitetet när hon var lite äldre, när min bror och jag var små.

Åsa Wikforss morfar kom ur en facklig utbildningstradition, och hade varit engagerad i bildningsrörelsen inom Sjöfolksförbundet. Han såg till att sjömännen fick bibliotek, hade tillgång till litteratur.

– Min familj åkte till biblioteket varje söndag och lånade böcker. Det var fint. Jag minns doften där väldigt tydligt.

Hon läste klassiker, nämner Jack London, Jules Verne, senare var det Pär Lagerkvist som gällde, i synnerhet hans poesi.

– Och jag hittade tidigt till Selma Lagerlöf, det är ju lite roligt.

Böckerna ledde henne till litteraturvetenskapen, som hon studerade samtidigt som hon jobbade halvtid som lärare, eftersom hon inte hade bestämt sig för vad hon ville bli.

Ett tag trodde hon skådespelare, men hon sprack i provet till scenskolan. Helt rätt, tycker hon i efterhand, men det dröjde innan hon insåg att hon nog aldrig varit särskilt intresserad av teater.

– Jag tycker om att prata inför folk, men kan inte gestalta. Det är ju något helt annat.

På litteraturkurserna drogs hon åt de filosofiska frågor som uppstod kring vad det innebär att tolka en text. Efter ett par terminer insåg hon att hon borde pröva filosofi som ämne, och försöka gå till botten med det mest grundläggande.

– Mina föräldrar hade inga synpunkter på vad jag läste, så länge det var på universitetet. Det var viktigt för mamma. Jag sneglade ett tag på en folkhögskola, men det gillade inte hon.

Det blev Oxford. I samband med en konferens i Stockholm började hon prata med en engelsk professor, med Wittgenstein som specialitet, som bjöd henne till det anrika universitetet.

Där öppnades världen, och där träffade hon amerikanen Adam, som läste juridik. En tid senare ledde ett Fulbrightstipendium till Manhattan. När hon doktorerade vid Columbia hade, såvitt hon vet, ingen svensk kvinna tidigare disputerat i teoretisk filosofi.

Åsa Wikforss och Adam blev kvar i tolv år, och var tvåbarnsföräldrar när de återvände till Stockholm.

– Det var ett väldigt mansdominerat ämne när jag blev doktorand. Jag hade inte en enda kvinnlig lärare. Institutionen hade inga anställda kvinnor. Men vet du, det bekom mig inte så mycket. Jag har haft ett stort självförtroende, inte tvivlat, utom det tvivel som alltid finns när man ägnar sig åt akademiska frågor. Och jag hade tur, det fanns bra män vid institutionen, män som uppmuntrade de kvinnliga studenterna.

Hon återkommer till turens roll – en livsvisdom, kallar hon insikten om den. Man tror att man är skicklig för allt man åstadkommit, när mycket är tillfälligheter. Två personer har helt säkert spelat en avgörande roll: kollegan Kathrin, som tidigt också blev en nära vän. De har stöttat varandra under åren, i allt.

Och så pappa:

– Jag har tänkt mycket på min pappa och hans hundraprocentiga, okritiska förtroende för mig.

Han gick bort för tidigt, när hon var 33, och när Åsa Wikforss berättar om honom i vårt distanserade videomöte syns det blanka i blicken på min skärm.

– Jag får ju tårar i ögonen bara jag tänker på honom, säger hon och skrattar nästan lite förläget.

När hon ser tillbaka på åren i Högsbohöjd och den syn på arbete och bildning hon växte upp med kopplar hon ihop erfarenheten med hur den svenska demokratin växte fram:

– Oavsett bakgrund berikas människor av böcker. De ger oss dessutom det vi behöver för att på bästa sätt kunna utnyttja den makt som demokratin lägger i våra händer, för att förstå samhället, dess historia och dess framtid.

Nu har hon varit i universitetsvärlden i decennier, med undervisning som en del av professorstjänsten. I flera år har hon i artiklar och böcker riktat skarp kritik mot svensk skola, och när jag frågar om vad hon möter i dag säger hon kort: studenterna kan inte skriva.

– Jag ägnar 90 procent av min handledningstid på kandidatkursen åt att rätta rena språkfel, stavning, meningsbyggnad. Det är absurt.

Hon poängterar att det inte handlar om studenter med icke-svensk eller socioekonomiskt utsatt bakgrund, eller om läs- och skrivsvårigheter.

– Jag har emellanåt pensionärer på mina kurser. De har vitt skiftande bakgrundskunskaper, men alla kan skriva. Bland de yngre har även begåvade studenter svårt att sätta ihop en mening utan menings-byggnadsfel. Det blir ett oerhört handikapp.

Hon är rasande på skolan:

– Det tycks finnas någon teori om att man kväser kreativitet om man rättar de ungas språk, men det är precis tvärtom. Hur ska man kunna bli kreativ utan ett språk?

På motsvarande sätt hoppas hon att skolan väljer bort de senaste läroplanernas fokus på ”kreativt tänkande” och egen faktainsamling till förmån för kunskapsgnugg. Med tydligt syfte.

”Krigets första offer är sanningen”, är ett citat som tillskrivs den amerikanske senatorn Hiram Johnson från 1917, men också den grekiske dramatikern Aischylos. När jag frågar hur hon ser på sambanden mellan sanning och demokrati säger Åsa Wikforss att bara den som har kunskap har möjlighet att fatta grundade beslut – som vilket parti man ska rösta på för att få det samhälle man vill ha. Och hon trycker på hur farlig desinformation kan vara.

– Det finns två sätt för en styrande att få folk att göra som man vill. Det ena är att tvinga dem, sätta pistolen mot tinningen. Det andra är att få dem att agera självmant, att få dem att vilja göra det – det är lättare, särskilt om det handlar om många miljoner människor. Då handlar det om att styra deras övertygelser.

Inträdestalet till Svenska Akademien, som hölls i december 2019, avslutade Åsa Wikforss med: ”Vi har alla att förvalta den samlade erfarenhet som erbjuds oss av det samhälle vi föds i, att vårda den och föra den vidare. Det är så vi håller mörkret stången och bevarar det väsentligen mänskliga hos oss.”

Hon säger att det syftar på betydelsen av bildning, i bemärkelsen ”veta tillsammans”. Jag vill veta hur hon ser på en människas ansvar som medborgare att hålla sig korrekt informerad.

– Vi behöver en någorlunda gemensam verklighetsbild: en gemensam förståelse för vad vi är och var vi kommer ifrån. Idéhistorikern Sverker Sörlin har formulerat det fint i sin bok ”Till bildningens försvar”. Han skriver att ”om vi ska leva tillsammans måste vi veta tillsammans”. Det där tror jag på.

Jag säger att jag har träffat många amerikaner som tar avstånd från etablerad kunskap. En majoritet av republikanska väljare tror på allvar att presidentvalet vanns av Donald Trump. Vad har man för ansvar som medborgare att ta reda på hur saker förhåller sig?

– Se på Tara Westover, som skrev ”Allt jag fått lära mig”. Hon tog sig ur erbarmliga förhållanden, isolerad i en mormonfamilj i Idaho, förvägrad skola. Hon tog sitt ansvar och utbildade sig. Men kan man kräva att folk riskerar liv och lem? Många av de som röstar på Trump har ju vetat om att han har ljugit, men valt att ändå tro på honom. I de fallen kan man tycka att man bör ta reda på hur motargumenten ser ut, hur det förhåller sig.

Kunskapsmotstånd handlar inte om att människor är okunniga, fortsätter hon. I så fall skulle det räcka med att upplysa dem.

– Det handlar om känslor och attityder, snarare än om okunnighet. Så man måste skapa en situation av respekt och tillit. Det är lättare sagt än gjort, jag satt en gång på en middag bredvid en kille som visade sig vara klimatförnekare. Jag blev irriterad, jag visste att inget av vad jag sa skulle ha någon som helst effekt och mycket riktigt blev han jätte-arg. Det slutade med att jag spillde vin på honom.

Hon säger muntert att ja, det *är* svårt, men att man måste försöka visa folk respekt: tänk inte att de är dumma i huvudet.

Middagar – med vänner – och umgänge hör annars till det hon saknar mest. Att göra sig fin, slippa mjukiskläderna. Inte behöva oroa sig för sin mor, som är 92 och lever ett isolerat liv i Ystad. Svärföräldrarna är på andra sidan Atlanten. Dem oroar sig Åsa Wikforss och Adam också för.

Döttrarna längtar ständigt till USA. De åker minst en gång om året, men har inte varit där sedan sommaren 2019. Klart att det känns. Och så utvecklingen där, som de känner stor sorg över, med ett samhälle så delat att det knappt håller ihop.

Nu tillbringar de dagarna ensamma i lägenheten i Vasastan, hon och maken, som är delägare i en av Sveriges största affärsjuridiska advokatbyråer. De arbetar i var sitt rum, ses i köket över en fika. Det är ganska trevligt, tycker hon. De jobbar hårt och nästan hela tiden.

– För tio år sedan hade det aldrig gått. Nu är det möjligt – och jag är snart 60 och känner att jag kanske har några år då jag tycker att jag har något viktigt att bidra med.

När jag frågar Åsa Wikforss vad hon gör när hon inte jobbar följs det av den längsta tystnaden i våra samtal. Den varar flera sekunder. Sedan börjar hon skratta och säger:

– Läser?

Hon följer nära den politiska debatten i USA, säger att det finns stora skillnader mellan länderna men att det inte hindrar att Sverige är sårbart, på sitt sätt.

– När jag skrev min första bok pratade jag mycket om hoten mot kunskapen, men sa inte så mycket om varför kunskapen är viktig för demokratin. Det var naturligt att ta den frågan vidare.

Nu ser hon det som en brandkårsuppgift, och vi är tillbaka där vi började.

– Vi måste fortsätta tjata om detta. Vi måste vara uppmärksamma på demokratins värden. Ibland hör man fadda saker som ”tja, det är väl bra att alla får vara med och bestämma, även om det blir lite rörigt”. Men nej! Det är mer än så! Demokrati är *mycket* bättre än allt annat! Inga folkmord, ingen massvält, högre folkhälsa och större livstill-fredsställelse och så vidare.

Varför pratar vi inte om det? Låt oss klargöra varför vi vill ha demokratin, och på vilket sätt den är sårbar. Den ligger i våra händer.

I Sverige krävs det bara två riksdagsbeslut med enkel majoritet och ett extraval emellan för att nedmontera demokratin.

Det är ganska dystra saker vi har talat om, men du brukar kalla dig optimist – hur kan det komma sig?

– Det är kanske ett personlighetsfel jag har, en läggning. Det är förstås inte särskilt rationellt, men jag tror alltid att det fixar sig, både i det privata och i det offentliga. Däremot är jag inte så optimistisk att jag tror att det fixar sig utan att man gör någonting.

Sanna Torén Björling "

"Åsa Wikforss.

Född: den 25 juli 1961 i Göteborg.

Bor: i Vasastan med make och hund. Två vuxna döttrar.

Professor i teoretisk filosofi vid Stockholms universitet.

Utbildad i Stockholm, Oxford och med en doktorsexamen från - Columbia University, New York.

Ledamot i Svenska Akademien och Kungliga Vetenskapsakademien.

Tilldelats flera priser, bland annat Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris. Utsågs till Årets folkbildare 2020.

Hennes bok ”Alternativa fakta” från 2017 skickades 2017 till 65 000 gymnasieungdomar.

”Därför demokrati” utkommer i maj (Fri Tanke).

Åsa Wikforss tipsar om tre viktiga böcker.

”Fascismens metoder” av Jason Stanley

”Filosofen Jason Stanley tar avstamp i sin judiska familjs historia och deras flykt från Nazityskland. Han urskiljer tio centrala teser som kännetecknar fascistisk politik och lär oss vara uppmärksamma på varningssignalerna.”

”Sverigevänner” av Jonathan Lundberg

”Lundberg gör en journalistisk djupdykning i hur Sverigedemokraterna kommit att dominera sociala medier och reder ut deras relation till alternativa medier. Han beskriver nätkrigets regler och hur bilden av Sverige blivit en del i det globala kulturkriget.”

”Att överleva envälde” av Masha Gessen

”Gessen har tidigare skrivit om hur Ryssland återigen blivit en totalitär stat och i den här boken beskriver hon utvecklingen i USA under de senaste fyra åren och dess katastrofala konsekvenser för demokratin.”

”Pandemin visar på behovet av förändrad högskoleutbildning”

"Den högre utbildningen måste nu ta sitt ansvar för att i utbildningen av framtidens makthavare bryta med tendenser till anpasslighet i stället för kritisk tänkande, grupplojalitet i stället för samhälleligt ansvarstagande, kortsiktighet och destruktiv ekonomism i stället för ett perspektiv grundat på en genomtänkt etik, skriver Lennart Levi och Bo Rothstein.

DN. DEBATT 210223

Vår mänsklighet och vår planet lever i en tid av mycket stora utmaningar. Miljarder av våra medmänniskor lever fortfarande i stor fattigdom – och nekas därmed ett värdigt liv. Skillnaderna mellan olika människors levnadsvillkor, rikedom och makt är enorma.

Kvinnoförtryck, korruption och brist på demokrati är fortsatt stora utmaningar. Globala hälsorisker, allt frekventare och intensiva naturkatastrofer, våldsam extremism, terrorism och med dessa sammanhörande humanitära kriser och tvångsförflyttning av människor hotar att vända mycket av utvecklingen under de senaste decennierna.

Utarmningen av naturresurser och negativa effekter av miljöförstöring, inklusive ökenspridning, avskogning, torka, markförstöring, sötvattensbrist och förlust av biologisk mångfald, bidrar till och förvärrar listan över utmaningar som mänskligheten står inför.

Klimatförändringarnas negativa konsekvenser undergräver förmågan hos alla länder att uppnå hållbar utveckling. Ökningar av den globala temperaturen och de efterföljande havsnivåhöjningarna påverkar allvarligt kustländer, inklusive många av de minst utvecklade länderna och små önationer. Många samhällens överlevnad och planetens biologiska stödsystem är i fara.

Vi lever emellertid också i en tid med stora möjligheter. Under den senaste generationen har hundratals miljoner människor lyfts ur extrem fattigdom. Tillgången till utbildning har ökat kraftigt för både pojkar och flickor. Spridningen av informations- och kommunikationsteknik och global sammankoppling har stor potential att påskynda mänskliga framsteg, att överbrygga den digitala klyftan och att utveckla kunskapssamhällen, liksom vetenskaplig och teknisk innovation inom områden så olika som medicin och energi.

Världsekonomiskt forum publicerar varje år sin stora rapport Global risks. Till den senaste rapporten har fogats en analys av de mänskliga kostnader som covid-19-pandemin har medfört. Omkring 500 miljoner människor har drabbats av fattigdom. Många av världens studenter har fått avbryta sina studier. Världshandeln liksom den ekonomiska tillväxten har sjunkit. Människors möjlighet till sysselsättning och försörjning har kraftfullt försämrats av den globala viruspandemin. Och 1 procents ökning i arbetslösheten medför 2 procents ökning av sjukligheten i kroniska sjukdomar. Pandemin äventyrar hundratals miljoner människors försörjning och välbefinnande.

Men 2015 antog Förenta Nationernas samtliga 193 medlemsstater ett världshistoriskt Agenda 2030, med 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling, och 169 delmål. Den syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

I sin proposition förra året tog regeringen nästa steg i arbetet med Agenda 2030 genom att föreslå riksdagen att anta ett riksdagsbundet mål för att genomföra Agenda 2030. Riksdagen sa ja till regeringens förslag. Det svenska målet innebär att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling

genom en samstämmig politik, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför.

Ett gammalt kinesiskt ordspråk säger dock att ”ord kokar inte riset”. Enligt vår mening kräver Agenda 2030 att beslutsfattare på alla nivåer stärker sin förmåga att tänka kritiskt (inte bara gå på sin magkänsla), tänka etiskt (inte bara i kronor och ören), tänka i system (inte ”ta ett helvete i taget”) och tänka i långsiktiga hållbarhetstermer (inte bara för nästa mandatperiod).

Vi har i olika sammanhang under lång tid argumenterat för att dessa fyra förmågor integreras i all högre utbildning. Förmågan till etiskt tänkande kan inte längre reserveras för enbart filosofistudenterna, förmågan att tänka i termer av långsiktig hållbarhet kan heller inte längre begränsas till dem som studerar miljöfrågor, och så vidare. Dagens studenter är morgondagens beslutsfattare, såväl i vårt land som i Europa och globalt. Vi har nu stöd för detta från flera internationella universitetsfederationer, bland annat the International association of universities (IAU)

Men, som vi redan framhållit, är steget från rekommendationer till effektiv och samordnad implementering oftast mycket långt. Och detta steg är långt ifrån okomplicerat. Stuprörstänkandet och oförmågan till kritiskt (inklusive självkritiskt) tänkande är nämligen institutionaliserat i det svenska politiska systemet. Vår regering är organiserad i 12 departement, med 23 statsråd, vart och ett med klart angivna ansvarsområden. Statsrådsberedningen som kunde ha haft till uppgift att integrera när utmaningarna är komplexa, ägnar sig i huvudsak åt att väga samman de i regeringsunderlaget verksamma partiernas intressen, snarare än de olika politikområdenas.

Till varje departements ansvarsområde hör ett antal statliga myndigheter som ska tillämpa de lagar och utföra den verksamhet som riksdag och regering har beslutat om. Det finns 341 myndigheter under regeringen. Var och en styrs av sitt departement genom årligen utfärdade regleringsbrev. Vårt land är vidare indelat i 21 regioner och 290 kommuner. SKR är deras medlems- och arbetsgivarorganisation och fungerar som ett nätverk för kunskapsutbyte och samordning. Men såväl regionerna som kommunerna har av väljarna direktvalda styrelser och arbetar därmed mer självständigt än samordnat.

Att vi har ett trängande behov av att bryta med stuprörspolitiken och att vi måste uppöva systemets förmåga till kritiskt tänkande har nu illustrerats med brutal tydlighet av covid-19-pandemins förödande effekter. Att tänka i kronor och ören i stället för etiskt har visat sig ha svårartade effekter för äldreomsorgens finansiering och organisering. En katastrofal brist på samordning mellan statens olika myndigheter, regionerna och kommunerna har lagts i dagen av coronakommissionen.

Den högre utbildningen måste nu ta sitt ansvar för att i utbildningen av framtidens makthavare bryta med tendenser till anpasslighet i stället för kritisk tänkande, grupplojalitet i stället för samhälleligt ansvarstagande, kortsiktighet och destruktiv ekonomism i stället för ett perspektiv grundat på en genomtänkt etik.

Detta kommer att kräva en mycket omfattande och långsiktig utbildningsinsats i den högre utbildningen. Den fråga vi ställer är om dagens universitets- och högskoleledningar är vuxna ett sådant ansvar. Ett ansvar som faktiskt innebär att nästa generation beslutsfattare lär sig tänka kritiskt, etiskt och i system med fokus på mänsklig välfärd och planetens överlevnad. Ett sådant nytänkande, med bas i FN:s enhälligt antagna Agenda 2030, måste nu komma att prägla läroplaner och kursinnehåll.

Lennart Levi, professor emeritus i psykosocial miljömedicin

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap "

”Ny stiftelse ska främja läsning bland Sveriges unga”

"Ett läsningslyft behövs för att rusta den nya generationen för framtiden. I dag lanserar vi en stiftelse vars syfte är att främja läsning bland unga i Sverige. Stiftelsen kommer med start i vår att dela ut ett årligt stipendium till en individ eller organisation som lyckas göra skillnad genom läsfrämjande, skriver Pascal Engman Murchio, Gunilla Herlitz och Axel Granath.

DN. DEBATT 210224

Sverige behöver satsa på att få alla unga att läsa och skriva. I dag finns oroande tendenser där stora grupper barn och unga inte får med sig läsningen vare sig hemifrån, genom skolan eller sin egen mediekonsumtion. Konsekvenserna visar sig redan i dag, i form av förstärkt utanförskap och polarisering, och riskerar att bli förödande på sikt.

Språket är en nyckel till samhället och får inte bli en klassfråga. När Sverige moderniserades under 1900-talets första hälft, var just språkets demokratisering en av vägvisarna. Nu måste vi återuppfinna det tankesättet, men för en helt ny tid. Denna nysatsning på läsningen genomförs bäst på bred front: politiskt, kulturellt och ekonomiskt.

I dag lanseras Pascal Engmans stiftelse vars syfte är att främja läsning bland unga i Sverige. Stiftelsen kommer med start i vår att dela ut ett årligt stipendium till en individ eller organisation som lyckas göra skillnad genom läsfrämjande. Instiftandet blir startskottet för ett långsiktigt arbete med att lyfta fram de personer som ökar läsandet bland unga.

Alla ser inte läsning som ett självändamål. Men då läsning är den snabbaste vägen till ett utvecklat språk, ökad kunskap och utbildning nås allt detta bäst genom ett ökat läsande.

Frågan är av särskilt stor betydelse, då det i dag finns fler än två miljoner utrikesfödda i Sverige, det vill säga 20 procent av befolkningen. Den som själv inte kan tala ett språk får det ännu svårare att läsa på det språket och att läsa för sina barn. För att människor inte ska hamna i utanförskap är det extra viktigt med läsfrämjande åtgärder.

I höstas utkom de båda forskarna vid Uppsala universitet, Anna Nordlund och Johan Svedjedal, med den mest genomarbetade rapporten om läsningens tillstånd i Sverige på många år, ”Läsandets årsringar”. Några av de saker som konstateras i rapporten är att:

En studie från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2020 visar att andelen 16–25-åringar som läser böcker på fritiden varje vecka har halverats mellan 2007 och 2018 från 60 till drygt 30 procent. Bokläsning är den fritidssysselsättning som minskat kraftigast.

Den sammanlagda läsningen har minskat med en tiondel inom hela befolkningen under det senaste kvartsseklet, än mer bland barn och ungdomar. Detta trots ökad utbildningsnivå i befolkningen och ett starkt ökat utbud av antal utgivna boktitlar.

Svenska skolelevers läsvanor i ett internationellt perspektiv visade på jämförelsevis goda resultat från 1970-talet till millennieskiftet. Sedan sjönk resultaten märkbart, andelen ”starka läsare” minskade och andelen ”svaga läsare” steg.

Läsmotivationen är lägre hos svenska barn än hos barn i andra länder. Samtidigt anser barn och ungdomar att de ägnar för lite tid åt läsning – en åsikt deras föräldrar delar om sin egen läsning.

Läsning, litteratur och böcker nämns inte i förskolans läroplan förrän 2018 (då på ett enda ställe).

Gemensam läsning och samtal om litteratur är eftersatt inom barnomsorg och skola.

Detta utfall är inte särskilt förvånande. Sverige investerar minst i Norden på läromedel. 85 procent av lärarna svarar att de inte har möjlighet att köpa in de läromedel som behövs för att lyckas med sin undervisning. Enligt Pisastudien har Sverige Nordens minst jämlika skolsystem. En majoritet av eleverna saknar tillgång till ett eget bemannat skolbibliotek.

Samtidigt är ungas läsning långt ifrån bara en fråga om skolpolitik. Under 20 års tid har Läsrörelsen varit en stark läsfrämjande kraft i Sverige, genom stora satsningar över hela landet. Mest känd är den kanske för sitt mångåriga samarbete med McDonalds som under åren 2001–2019 innebar att nära 23 miljoner barn- och bilderböcker fanns i Bok happy meal. Ett projekt där föreningslivet och näringslivet tillsammans gjorde stort avtryck i svenska barns läsvanor.

Förhoppningen är att stiftelsen i sitt arbete med att lyfta fram förebilder inom läsfrämjande kan bygga vidare på Läsrörelsens, Berättarministeriets och flera andras framgångsrika insatser. Läsning behöver främjas på många olika nivåer. Genom att odla engagemang för läsning kan vi angripa utmaningarna inte bara strukturellt (genom exempelvis skolpolitik), utan också kulturellt (genom mjuka påverkansinsatser direkt mot målgruppen).

Alla verktyg kommer behövas för att ge alla unga i Sverige möjlighet till ett utvecklat språk. Detta är i sin tur en förutsättning för ett demokratiskt och inkluderande samhälle.

Därför föreslår vi fem åtgärder inom olika områden, som tillsammans kan bidra till ett läsningslyft i Sverige:

1 Ökade investeringar i läromedel. Finland investerar 1 450 kronor per elev och år i böcker och digitala läromedel. För Sverige är den siffran inte ens hälften, 650 kronor per elev och år. Vi föreslår att den siffran snarast dubbleras, från och med budgetåret 2022. Det innebär en kostnad på strax under en miljard kronor årligen i statsbudgeten.

2 Alla skolor ska ha ett skolbibliotek. Enligt Kungliga bibliotekets statistik för 2019 går totalt 556 000 elever i grundskolan och gymnasieskolan på skolor med tillgång till något av de 891 enskilda skolbibliotek som har minst halvtidsbemanning. Det utgör cirka 39 procent av eleverna. Den siffran bör kraftigt öka. Kommunala bibliotek behöver samtidigt ges medel för ökad digitalisering och andra åtgärder för att nå unga.

3 Fler behöriga lärare, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden. Enligt Pisa har Sverige Nordens minst jämlika skolsystem. Vi har inte tillräckligt med behöriga lärare, något som visar sig särskilt i skolor i socioekonomiskt utsatta områden där kraven på lärarna är högre. Dessa skolor upplever svårigheter att rekrytera. Nästan var tredje grundskolelärare och var femte gymnasielärare är obehörig.

4 Förenade influerare i stor nationell läskampanj. Vi vet av erfarenhet att den viktigaste inkörsporten till läsning för många unga är att deras egna förebilder inspirerar till läsning. Därför vill vi uppmana stora svenska influerare att delta i en stor årligt

återkommande läskampanj, där de inspirerar sina följare till läsning. Uppropet bygger på influerarnas ideella deltagande, och är en möjlighet för dem att använda sitt inflytande till konstruktiv samhällsförändring.

5 Samla näringslivet. Mobilisera Sveriges 20 största annonsörer, representanter för svenska storföretag och ledande företrädare för reklambranschen, för att ta fram ett program där svenska varumärken genom sin kommunikation kan arbeta läsfrämjande.

I Sverige finns många obesjungna hjältar som redan arbetar oförtröttligt för att öka läsförståelsen och främja språkutvecklingen bland barn, unga och nyanlända. Kulturen, politiken och kapitalet behöver sluta upp bakom deras kall. Kostnaden för om vi avstår från att göra det kommer i slutändan bli oändligt mycket högre.

Pascal Engman Murchio, författare och journalist, ordförande i Pascal Engmans stiftelse

Gunilla Herlitz, tidigare chefredaktör på DN och Di, ledamot i Pascal Engmans stipendiekommitté

Axel Granath, jurist och kommunikatör, ledamot i Pascal Engmans stipendiekommité "

Från regeringen.se

Utrikesminister Ann Linde. Regeringens deklaration vid 2021 års utrikespolitiska debatt i riksdagen onsdagen den 24 februari 2021. Utrikesdeklarationen 2021

Herr talman,

Jag vill inleda årets utrikesdeklaration med att säga något som är uppenbart för oss alla. Politik spelar roll.

I år är det 100 år sedan kvinnor för första gången fick utöva sin rösträtt i ett riksdagsval. Det var den milstolpe som gjorde Sverige till en demokrati. Demokrati är något vi tar för givet men som förvägras en majoritet av världens befolkning.

Regeringen verkar för en världsordning baserad på folkrätten där regler och avtal går före den starkes rätt. Med vår tydliga säkerhetspolitiska linje, vårt solidariska bistånd, våra klimat- och miljöinvesteringar, vår feministiska utrikespolitik, och en stark handelspolitik tryggar vi inte bara vårt eget land utan bidrar till fred, säkerhet och utveckling och demokrati globalt.

Herr talman,

Covid-19-pandemin har skördat över 2 miljoner liv världen över.

Sverige har drivit på för en rättvis global tillgång till vaccin mot covid-19. Genom EU ingår vi i det globala vaccinsamarbetet Covax. EU har mobiliserat 853 miljoner euro för detta samarbete och är därmed största givare. Sverige har bidragit med 200 miljoner kronor och deltar i arbetet för att stärka Covax möjlighet att få tillgång till vaccin.

För att säkra vaccintillgången till EES-länderna har Sverige åtagit sig vidareförsäljning av vaccin till Norge, Island och Schweiz.

Herr talman,

Som ordförande i OSSE 2021 försvarar Sverige den europeiska säkerhetsordningen med utgångspunkt i folkrätten och FN-stadgan. Vi vill tydliggöra den koppling som görs inom OSSE mellan respekten för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer och säkerheten inom och mellan stater.

De olösta konflikterna i Nagorno-Karabach, Ukraina, Georgien och Transnistrien är exempel på de konsekvenser som brotten mot den europeiska säkerhetsordningen medför. Dessa utmaningar påverkar också Sverige.

Herr talman,

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. I en osäker värld ska EU vara en stark röst för fred, demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

Ett väl fungerande EU är en förutsättning för Sveriges välfärd. Merparten av vår handel sker med andra EU-länder och på EU-nivå kan vi stärka den gröna omställningen och trygga jobb.

Handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien utgör grunden för ett viktigt framtida partnerskap. Regeringen avser fördjupa Sveriges och EU:s relation till Storbritannien, även inom utrikes- och säkerhetspolitiken.

Det nordiska samarbetet är viktigt men utsätts för svåra prövningar under covid-19- pandemin. Samarbetet med de baltiska länderna är också av stor vikt för vår region och gemensamma säkerhet. Regeringen har presenterat en ny strategi för den arktiska regionen.

Länderna på västra Balkan är en viktig del av EU:s närområde.

Turkiet spelar en central roll för EU. Vi kommer att stödja de demokratiska krafterna i Turkiet och vara tydliga i vår kritik av brott mot mänskliga rättigheter i landet och Turkiets agerande i sitt närområde.

FN förblir en hörnsten i svensk utrikespolitik och vi fortsätter att vara en tongivande röst inom FN.

I uppföljningen av FN:s 75-årsdeklaration – som antogs efter förhandlingar som Sverige ledde med Qatar – visade vi att det går att enas om en ambitiös väg för att stärka FN.

FN:s insatser för att lindra nöd och förhindra svält kan inte överskattas. Som en av världens största givare stödjer Sverige FN:s arbete i flera humanitära kriser. Förra årets fredspris till Världslivsmedelsprogrammet är ett bevis på att FN:s arbete gör skillnad.

Herr talman,

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och samarbete på bred front: i Norden och Östersjöområdet, inom FN och OSSE, och med Nato. En stark transatlantisk länk är viktig för Europas och Amerikas säkerhet.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Den förutsätter en aktiv, bred och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik i kombination med fördjupade försvarssamarbeten, särskilt med

Finland, och en trovärdig nationell försvarsförmåga. Vi ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats. Som ett svar på utvecklingen sker en historisk satsning på totalförsvaret och ett fortsatt stärkande av våra internationella försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten.

Genom vårt deltagande i civila och militära insatser i exempelvis Afghanistan, Irak, Mali och Ukraina bidrar Sverige till säkerhet, förebygger konflikter samt skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Detta engagemang är en viktig del av vår solidariska säkerhetspolitik och bidrar till gemensam säkerhet.

Herr talman,

I denna tid är det viktigare än på länge att bedriva en feministisk utrikespolitik för kvinnors och flickors rättigheter. Flera andra länder har nu följt Sveriges exempel.

Regeringen har tillfört ett stöd om drygt 260 miljoner kronor globalt för att motverka de effekter som pandemin haft på verksamhet kopplad till bland annat sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Sverige har tagit på sig en ledande roll i den globala koalitionen för ekonomisk jämställdhet. Sverige kommer att arbeta för kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt genom införandet av sociala och ekonomiska reformer och jämställdhet på arbetsmarknaden.

Under Sveriges ordförandeskap i OSSE är kvinnor, fred och säkerhet en viktig prioritering.

Herr talman,

Den pågående pandemin påverkar vårt konsulära arbete. Under våren 2020 genomfördes ett konsulärt arbete där omkring 9 000 strandade svenskar genom 400 transporter togs hem med hjälp av UD.

I de svåraste konsulära fallen pågår ständigt ett intensivt arbete i utrikesförvaltningen. Vi ser alltid till den enskildes bästa och kommer aldrig att ge upp våra ansträngningar.

Herr talman,

USA har valt en ny president och hans uttalanden om samarbete med allierade och partner är viktiga för oss i Sverige och EU.

Det finns en lång rad områden där vi kan förnya och fördjupa vårt samarbete, exempelvis inom säkerhetspolitik och multilateralism, handel, grön omställning och ny teknik, demokrati och jämställdhet, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Under våren 2021 planerar regeringen att besluta om nya strategier för utvecklingssamarbetet i Latinamerika.

Regeringen följer efterverkningarna av demonstrationerna i Chile och arbetet med att ta fram en ny konstitution.

Sverige arbetar, genom både EU och FN, för att stödja en förhandlad politisk lösning i Venezuela.

Herr talman,

Regeringen står upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och för varje lands rätt att välja sin säkerhetspolitiska väg. Rysslands aggression mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim är oacceptabel. Dessa brott mot folkrätten underminerar den europeiska säkerhetsordningen och motiverar fortsatta sanktioner mot Ryssland.

Där vi har gemensamma intressen kan och bör vi samarbeta med Ryssland. Ett exempel på detta är Östersjöstaternas råd där samarbetet med Ryssland fungerar väl. Samtidigt ser vi med oro på den negativa trenden för mänskliga rättigheter och civilsamhällets utrymme i Ryssland och vi fördömer brott mot internationell rätt och förgiftningsattacker.

Det förfalskade valet och de brutala övergrepp som regimen i Belarus har begått är oacceptabla. Tillsammans med övriga EU-länder har vi infört riktade sanktioner mot de ansvariga.

De utmaningar som präglat EU:s östra grannskap under det gångna året gör EU:s engagemang i regionen genom det Östliga partnerskapet mer angeläget än på länge.

Herr talman,

För ett år sedan besökte jag Jemen. Det var tydligt hur uppskattat Sveriges engagemang är. Sverige fortsätter att ge ett omfattande humanitärt bistånd till Jemens hårt prövade befolkning, liksom stöd till den FN-ledda processen för fred.

Konflikten i Syrien utgör alltjämt en av världens allvarligaste kriser. Den enda vägen till fred i Syrien går genom en politisk lösning. Regeringen värnar relationen med både Israel och Palestina. Sverige verkar med EU för återupptagna, meningsfulla förhandlingar mellan Israel och Palestina och en lösning, baserad på folkrätten, där två stater kan leva tillsammans i fred och säkerhet.

För icke-spridning och den säkerhetspolitiska situationen i Mellanöstern är det centralt att den kärntekniska överenskommelsen med Iran bevaras. Iran måste återgå till full efterlevnad, samtidigt som USA återansluter sig. Vi understryker också den allvarliga situationen för mänskliga rättigheter i Iran.

Sverige har ett omfattande och långvarigt engagemang för fred, demokrati och utveckling i Afrika. I Etiopien riskerar konflikten i Tigray att underminera landets demokratiska utveckling och få omfattande regionala konsekvenser. I Sudan fortsätter den politiska övergången med en civilledd övergångsregering efter 30 år av auktoritärt styre.

Säkerhetsläget i Sahel är mycket oroande. I augusti genomfördes en militärkupp i Mali. Nu finns en övergångsregering på plats och allmänna val ska hållas 2022. Sverige bidrar till säkerhet och utveckling i Sahel.

Herr talman,
Asiens växande betydelse ger möjligheter till handel och investeringar, grön teknik och innovationer. Regeringen utvecklar sitt samarbete med länder som Indien, Japan och Sydkorea. Sverige har en roll att spela också för konfliktlösning och nedrustning på den koreanska halvön. Statskuppen i Myanmar är oacceptabel och något regeringen fördömer.

Kinas internationella betydelse berör i allt högre utsträckning Sverige och svenska intressen. Sverige och EU ser globala utmaningar som vi bara kan hantera tillsammans med Kina — som klimat, hälsa och en rättvis frihandelsordning. Samtidigt som samarbetet är viktigt agerar vi mot säkerhetshotande verksamhet riktad mot Sverige och svenska företag. Vi för en rak dialog med Kina där mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är centrala delar.

Regeringen ser med särskild stor oro på det krympande demokratiska utrymmet i Hongkong. Hongkongbornas mänskliga fri- och rättigheter måste respekteras.

Sverige behöver stärka kunskaperna om Kina. I januari i år inledde det nationella kunskapscentret om Kina sin verksamhet. Regeringen bejakar ett utökat handelssamarbete med Kina och välkomnar överenskommelsen mellan EU och Kina om ett investeringsavtal.

Herr talman,
Det är oroande att demokratin utmanas på många håll i världen. De växande auktoritära krafterna hänger ofta ihop med ekonomiska och sociala klyftor.

Genom demokratisatsningen Drive for Democracy har 600 aktiviteter nått 1,7 miljoner människor. Vi har genomfört 70 demokratisamtal ,

där vi gett utrymme åt civilsamhälle, fackligt aktiva, hbtq-personer och kvinnorättskämpar. Det svenska demokratibiståndet har ökat de senaste åren.

Internet har öppnat nya möjligheter att delta i demokratin, men också sänkt trösklarna för de som vill begränsa demokratin och yttrandefriheten. Därför kommer regeringen att bjuda in till en dialog med plattformsföretagen för att diskutera hur de tillsammans med civilsamhället kan motverka hot och hat, stärka demokratin och värna mänskliga rättigheter på internet.

Antisemitism på sociala medier är ett av flera viktiga ämnen när regeringen bjuder in till Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism.

För att möta det krympande utrymmet för fackliga organisationer avser utrikesdepartementet genomföra fortbildningsinsatser inom området. Genom det svenska initiativet Global Deal främjas goda arbetsmarknadsrelationer.

Organiserad brottslighet är en stor utmaning för vårt samhälle. Det våld som tar sig uttryck i skjutningar och sprängningar är bara en del av den organiserade brottsligheten. Ofta har organiserad brottslighet tydliga internationella kopplingar.

Nu pågår ett arbete för att se hur våra utlandsmyndigheter kan stödja de brottsbekämpande myndigheterna. Fem ambassader har fått ett särskilt uppdrag för att utveckla utrikesförvaltningens förmåga.

Herr talman,

Hotet från kärnvapen är en ödesfråga. Stockholmsinitiativet är ett av de tongivande politiska initiativen för kärnvapennedrustning.

USA:s och Rysslands beslut att förlänga nedrustningsavtalet Nya Start är synnerligen välkommet. Världen har inte råd med en ny nukleär kapprustning.

För en dryg månad sedan trädde FN:s konvention mot kärnvapen i kraft. Jag har skrivit till FN för att bekräfta Sveriges avsikt att delta som observatör.

Sveriges nedrustningspolitik ska även i framtiden vila på en stark kunskapsbas. Därför inrättas på regeringens initiativ ett kunskapscentrum för kärnvapennedrustning vid Uppsala universitet.

Fullt autonoma vapensystem som inte uppfyller folkrättens krav, LAWS, är ett framtidsscenario som måste undvikas. Med ett effektivt internationellt förbud som målsättning deltar Sverige aktivt i det viktiga arbete som bedrivs inom ramen för konventionen om vissa konventionella vapen.

Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Det är vår färdplan mot en starkare, mer motståndskraftig och hållbar värld. Regeringens arbete för ett internationellt hållbart företagande fortsätter.

Sverige har ett effektivt bistånd i världsklass samtidigt som regeringen står fast vid enprocentsmålet.

Herr talman,

Klimatkrisen, förlusten av biologisk mångfald samt utarmning och nedskräpning av världshaven är globala och gränsöverskridande frågor som påverkar oss alla. De riskerar att oåterkalleligen ändra förutsättningarna för mänskligheten och att förvärra svält och öka antalet konflikter och pandemier världen över.

Nästa år kommer Sverige stå värd för det globala högnivåmötet Stockholm+50.

Sverige kommer fortsätta visa ledarskap genom vår egen omställning till ett fossilfritt samhälle och genom vår klimatdiplomati.

Regeringen har gett Sida i uppdrag att stärka arbetet med åtgärder som bidrar till hållbart nyttjande av biologisk mångfald.

Herr talman,

Regeringen förstärker främjandet av strategiska investeringar till Sverige för att stärka vår konkurrenskraft. Sverige bör verka för att kopplingen mellan Parisavtalet och handel stärks. Svensk handelspolitik ska bidra till att uppnå målen i Parisavtalet och till en hållbar utveckling samt grön omställning. Regeringen vill se mer ambitiösa hållbarhetskapitel i EU:s frihandelsavtal.

Svenska företag har med sin närvaro runt om i världen stora möjligheter men också ett ansvar för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna. Vi kommer att lyfta hur de internationella regelverken för exportkrediter ska bidra till att nå de globala målen för hållbar utveckling och Parisavtalet.

Viktiga faktorer för att hantera pandemin har varit att säkra tillgången till personal, utrustning och mediciner. Därför är en välfungerande inre marknad med fri rörlighet och fri handel avgörande.

Herr talman,

Jag inledde årets utrikesdeklaration med att blicka bakåt, så låt mig därför avsluta med att blicka framåt. Vi står inför ett decennium av möjligheter.

Tekniska framsteg visar sig i den gröna omställningen och en rekordsnabb framställning av vaccin. Sociala framsteg har inneburit en global välståndsökning där miljoner har lyfts ur fattigdom. Det som nu måste följa är en politisk omvälvning, för utan politiken och utan demokratin och friheten för människor står sig tekniska och sociala framsteg som fruktlösa.

Låt mig därför avsluta med ett stycke ur den amerikanska poeten Amanda Gormans framträdande vid Joe Bidens presidentinstallation i USA."

”Men medan demokratin för en tid kan fördröjas kan den aldrig för alltid besegras. På den verkligheten, på den tillförsikten förtröstar vi, för medan vi höjer blicken mot framtiden har historien sin blick fäst på oss.”

Protokoll 2020/21:83 Onsdagen den 24 februari

Riksdagens protokoll 2020/21:83 (pdf, 676 kB)

Tillsammns bidrar vi till en bättre värld

Sida är Sveriges biståndsmyndighet. Genom samarbete med civilsamhället, myndigheter och företag arbetar vi för hållbar utveckling, och skapar förutsättningar för människor som lever i fattigdom och förtryck att förändra sina liv.

Webbplatskarta för sida.se

Söker du något på vår webbplats? Här får du en överblick över alla sidor som finns på webbplatsen och hur webbplatsen är uppbyggd.

- Så fungerar biståndet
  - Syftet med biståndet
  - Två sorters bistånd
  - Finansiering av biståndet
  - Globala målen för hållbar utveckling
  - Aktörer i biståndet
    - Civilsamhället
    - Offentlig sektor
    - Multilaterala organisationer
    - Näringslivet
    - Forskare och universitet
  - Så mäter Sida resultat
    - Resultat av svenskt bistånd 2020
    - Resultat av svenskt bistånd 2019
  - Kontroll av biståndet
    - Sidas arbete mot korruption
    - Openaid ger insyn i biståndet
  - Prioriteringar i biståndet
- Sida i världen
- Samarbetspartner till Sida
  - Samarbeta med Sida
    - Så blir en insats till
    - Genomförande och uppföljning
    - Mål- och resultatstyrning
    - Utvärdering av svenskt utvecklingssamarbete
  - Civilsamhället och organisationer
  - Forskare och universitet
  - Näringslivet
    - Swedish Leadership for Sustainable Development
    - Garantier
    - Challenge Funds
    - Power Africa
  - Offentlig sektor
    - EU-Twinning
    - TAIEX
  - Multilaterala organisationer
  - Metoder och material

        - Gender Toolbox
        - Green Toolbox
        - Human Rights Based Approach – rättighetsperspektiv
        - Peace and Conflict Toolbox
        - Poverty Toolbox
    - Utlysningar
    - International Training Programmes
- Seminarier och kurser
    - Kurser
        - Praktisk information om Sida Partnership Forum
    - Development Talks och seminarier
    - Sida Alumni-föreläsning
- Jobba med bistånd
    - Jobba på Sida
        - Rekryteringsprocessen på Sida
        - Medarbetare berättar
        - Tillsatta jobb
        - Praktik på Sida
        - Traineeprogram
    - Internationella tjänster
    - Sidas stipendier
- Om Sida
    - Så styrs Sida
        - Miljöledning
    - Organisation
        - Generaldirektörens stab
        - Avdelningen för ledningsstöd
        - Avdelningen för HR och kommunikation
        - Avdelningen för verksamhetsstöd
        - Avdelningen för internationella organisationer och tematiskt stöd
        - Avdelningen för partnerskap och innovation
        - Avdelningen för Afrika
        - Avdelningen för Asien, Mellanöstern och humanitärt bistånd
        - Avdelningen för Europa och Latinamerika
        - Internrevision
        - Sidas vetenskapliga råd
    - Kontakta oss
        - Fakturera Sida
        - Anmäl misstankar om korruption, oegentligheter och missförhållanden
    - Publikationer
    - Upphandlingar
    - Nyheter

- Presskontakter
  - Pressmeddelande och pressinbjudningar
  - Pressbilder
  - Logotyper
- Opinion om biståndet
- Om webbplatsen
  - Webbplatskarta för sida.se
  - Om kakor
  - Användning av personuppgifter
  - Tillgänglighet

Hitta snabbt

- Publikationer
- Anmäl korruption och oegentligheter
- Presskontakter
- Tillgänglighetsredogörelse
- Användning av personuppgifter
- Hantera kakor

Sidas webbplatser

- Openaid. Observera många samband
- Sidas frågeforum
- Lediga tjänster
- Sida Alumni

Kontakt Kontakta oss

Som vanligt följer i det närmaste listan med riksdagen, departementen, ministrarna, kommunerna och regionerna.

Lista över problemområden

Riksdagen och politiska partier

Statsrådsberedningen och statsministern

Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Riksdagen och de politiska partierna. Och övergripande de-

lar av kuturministerns demokrati och kultur

www.riksdagen.se

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Sveriges Riksdag och dess utskott, partier och ledamöter

https://www.riksdagen.se

Start
Ledamöter & partier
Utskotten & EU-nämnden
Debatter & beslut
Dokument & lagar
Så funkar riksdagen
Webb-tv

Revidering har skett 19 februari 2021 bara beträffande utskottens arbetsuppgifter. Enligt brev från riksdagen:

" I bilagan i riksdagsordningen hittar du utskottens ansvarsområden,
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/riksdagsordning-2014801_sfs-2014-801

Vänliga hälsningar
Marianne Moström
Riksdagsinformation
Kommunikationsavdelningen
Riksdagsförvaltningen

020-349 000

riksdagsinformation@riksdagen.se
www.riksdagen.se "

Sveriges riksdag

Riksdagens utskott (14 feb 2019 Från omr40zp)

Klicka på länkarna

Alla utskott och EU-nämnden
http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/#alla-utskott--eu-namnden

Arbetsmarknadsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/arbetsmarknadsutskottet/

Civilutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/civilutskottet/

Finansutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/finansutskottet/

Försvarsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/forsvarsutskottet/

Justitieutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/justitieutskottet/

Konstitutionsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/konstitutionsutskottet/

Kulturutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/kulturutskottet/

Miljö- och jordbruksutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/miljo--och-jordbruksutskottet/

Näringsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/naringsutskottet/

Skatteutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/skatteutskottet/

Socialförsäkringsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/socialforsakringsutskottet/

Socialutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/socialutskottet/

Trafikutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/trafikutskottet/

Utbildningsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utbildningsutskottet/

Utrikesutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utrikesutskottet/

EU-nämnden http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/eu-namnden/

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet
http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/sammansatta-utrikes--och-forsvarsutskottet/

1. Konstitutionsutskottet ska bereda ärenden om

a) lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,
b) lagstiftning om radio, television och film,
c) yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,
d) press- och partistöd,
e) Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisorn och riksrevisionsdirektören, skiljande av riksrevisorn respektive riksrevisionsdirektören från uppdraget, åtal mot riksrevisorn och riksrevisionsdirektören, Riksrevisionens årsredovisning och revision av Riksrevisionen,
f) riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,
g) länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,
h) den kommunala självstyrelsen,
i) medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet, samt
j) anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/konstitutionsutskottet/

2. Finansutskottet ska bereda ärenden om

a) penning-, kredit-, valuta- och statsskuldspolitiken,
b) kredit- och fondväsendet,
c) det affärsmässiga försäkringsväsendet,
d) Riksrevisionen i den mån ärendena inte tillhör konstitutionsutskottets beredning,
e) den kommunala ekonomin,
f) statliga arbetsgivarfrågor, statlig statistik, redovisning, revision och rationalisering,
g) statens egendom och upphandling i allmänhet,
h) förvaltningsekonomiska frågor i övrigt som inte rör enbart ett visst ämnesområde,
i) budgettekniska frågor, samt
j) anslag inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 25 Allmänna bidrag till kommuner, 26 Statsskuldsräntor m.m. samt 27 Avgiften till Europeiska unionen.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/finansutskottet/

3. Skatteutskottet ska bereda ärenden om

a) skatteförfarandet,
b) folkbokföring,
c) exekutionsväsendet, samt
d) anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

h**ttps://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/skatteutskottet/**

4. Justitieutskottet ska bereda ärenden om

a) domstolarna,
b) arrendenämnderna och hyresnämnderna,
c) åklagarväsendet,
d) polisväsendet,
e) rättsmedicinen,
f) kriminalvården,
g) brottsbalken, rättegångsbalken och lagar som ersätter eller har nära samband med föreskrifter i dessa balkar, samt h) anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/justitieutskottet/

5. Civilutskottet ska bereda ärenden om

a) äktenskaps-, föräldra-, ärvda-, jorda-, handels- och utsökningsbalkarna och lagar som ersätter eller har nära samband med föreskrifter i dessa balkar, i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
b) försäkringsavtalsrätt,
c) associationsrätt,
d) skadeståndsrätt,
e) transporträtt,
f) konkursrätt,
g) konsumentpolitik,
h) internationell privaträtt,
i) lagstiftning av annat allmänt civilrättsligt slag,
j) bostadsförsörjning och annan bostadspolitik,
k) plan- och bygglagstiftningen samt andra frågor som har nära samband med denna,
l) vattenrätt,
m) expropriation, fastighetsbildning och lantmäteriväsendet, samt
n) anslag inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/civilutskottet/

6. Utrikesutskottet ska bereda ärenden om

a) rikets förhållande till och överenskommelser med andra stater och mellanfolkliga organisationer,
b) internationellt utvecklingssamarbete,
c) utrikeshandel i övrigt och internationellt ekonomiskt samarbete, allt i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning, samt
d) anslag inom utgiftsområdena 5 Internationell samverkan och 7 Internationellt bistånd.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utrikesutskottet/

7. Försvarsutskottet ska bereda ärenden om

a) totalförsvar,
b) samhällets räddningstjänst,
c) åtgärder för att minska samhällets sårbarhet,
d) kärnteknisk säkerhet och strålskydd,
e) sjö- och kustövervakning, allt i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning, samt
f) anslag inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/forsvarsutskottet/

8. Socialförsäkringsutskottet ska bereda ärenden om

a) socialförsäkringsbalken och lagar som ersätter eller har nära samband med föreskrifter i denna, i den mån ärendena inte hör till ett annat utskotts beredningsområde,
b) familjeförmåner,
c) förmåner vid sjukdom och arbetsskada,
d) förmåner vid ålderdom,
e) förmåner till efterlevande,
f) bostadsstöd,
g) sjuklön,
h) socialavgifter,
i) migration,
j) svenskt medborgarskap, samt
k) anslag inom utgiftsområdena 8 Migration, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/socialforsakringsutskottet/

9. Socialutskottet ska bereda ärenden om

a) omsorger om barn och ungdom i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
b) omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning,
c) åtgärder mot missbruk och andra socialtjänstfrågor,
d) alkoholpolitiska åtgärder,
e) hälso- och sjukvård,
f) sociala ärenden i övrigt, samt
g) anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/socialutskottet/

10. Kulturutskottet ska bereda ärenden om

a) allmänna kultur- och bildningsändamål,
b) kulturarv,
c) folkbildning,
d) ungdomsverksamhet,
e) internationellt kulturellt samarbete,
f) idrotts- och friluftsverksamhet,
g) tillsyn och reglering av spelmarknaden,
h) trossamfunden i den mån de inte tillhör konstitutionsutskottets beredning,
i) radio och television i den mån de inte tillhör konstitutionsutskottets beredning, samt
j) anslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/kulturutskottet/

11. Utbildningsutskottet ska bereda ärenden om

a) skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet,
b) högre utbildning, forskning och rymdfrågor,
c) studiestöd, samt
d) anslag inom utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utbildningsutskottet/

12. Trafikutskottet ska bereda ärenden om

a) vägar och vägtrafik,
b) järnvägar och järnvägstrafik,
c) hamnar och sjöfart,
d) flygplatser och luftfart,
e) post,
f) elektroniska kommunikationer,
g) it-politik, samt
h) anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/trafikutskottet/

13. Miljö- och jordbruksutskottet ska bereda ärenden om

a) jordbruk, skogsbruk, trädgårdsnäring, jakt och fiske,
b) vädertjänst,
c) naturvård,
d) miljövård i övrigt som inte tillhör ett annat utskotts beredning, samt
e) anslag inom utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/miljo--och-jordbruksutskottet/

14. Näringsutskottet ska bereda ärenden om

a) allmänna riktlinjer för näringspolitiken och därmed sammanhängande forskningsfrågor,
b) industri och hantverk,
c) handel,
d) immaterialrätt,
e) energipolitik,
f) regional utvecklingspolitik,
g) statlig företagsamhet,
h) pris- och konkurrensförhållanden i näringslivet, samt
i) anslag inom utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/naringsutskottet/

15. Arbetsmarknadsutskottet ska bereda ärenden om

a) arbetsmarknadspolitik med arbetslöshetsförsäkring,
b) arbetslivspolitik med arbetsrätt, arbetsmiljö och frågor som rör lönebildning,
c) integration,
d) åtgärder mot diskriminering i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
e) jämställdhet mellan kvinnor och män i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning, samt
f) anslag inom utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.
Lag (2020:608).

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/arbetsmarknadsutskottet/

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet

Ett utskott kan komma överens med ett eller flera andra utskott om att arbeta med en fråga tillsammans. Då bildas ett tillfälligt, så kallat sammansatt utskott. Ett exempel på ett sådant utskott som har bildats vid flera olika tillfällen är sammansatta utrikes- och försvarsutskottet.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/sammansatta-utrikes--och-forsvarsutskottet/

EU-nämnden

Vilken linje ska ministrarna i regeringen driva i EU? I riksdagens EU-nämnd förankrar regeringen sin EU-politik. Det gör statsministern och övriga ministrar inför möten och beslut i olika sammansättningar av EU:s råd. EU-nämnden arbetar med alla EU:s samarbetsområden som till exempel utrikespolitik, jordbrukspolitik och polissamarbete.

https://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/eu-namnden/

EU-nämnden (Ej reviderad)

EU-nämnden
9 § För samråd enligt 10 kap. 10 § regeringsformen ska riksdagen för varje valperiod inom sig tillsätta en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden).
EU-nämnden ska bestå av ett udda antal ledamöter, lägst femton.
Vid nämndens sammanträden har varje partigrupp som är representerad i nämnden rätt att ersätta en ledamot i nämnden med en ledamot av det utskott vars område berörs av de frågor som nämndens överläggningar med regeringen rör. Denna rätt har dock inte en partigrupp som redan har en ledamot eller suppleant i nämnden som samtidigt är ledamot av det berörda utskottet. *Lag (2010:1411).*
Tilläggsbestämmelse
10.9.1
Antalet ledamöter i EU-nämnden fastställs av riksdagen på förslag av valberedningen. *Lag (2009:1332).*
Regeringens skyldighet att underrätta och rådgöra med EU- nämnden
10 § Regeringen skall underrätta EU-nämnden om frågor som skall beslutas i Europeiska unionens råd. Regeringen skall också rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet skall föras inför besluten i rådet.
Regeringen skall överlägga med EU-nämnden i andra frågor rörande arbetet i Europeiska unionen när nämnden på grund av särskilda skäl påkallar sådan överläggning.
Regeringen skall rådgöra med nämnden inför möten i Europeiska rådet. *Lag (2009:1332).*

Statsrådsberedningen och statsministern

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Sverige styrs av regeringen

Regeringen styr med hundratals myndigeter, med 290 självständiga kommuner och 21 självständiga regioner.

Regeringens politik bestäms av socialdemokrater, miljöpartister, centerpartisteer och liberaler.

Regeroingen har en opposition av vänsterpartister, moderater, kristdemokrater och sverigedemokrater, som kan påverka regeringen med hjälp av riksdagens utskott,

Regeringen den 30 oktober 2020 har beskrivits i Sven Wimnell 2 november 2020: **http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzt.pdf**

Regeringens verksamheter enligt dess hemsida 30 oktober 2020:
Statsrådsberedningen
Arbetsmarknadsdepartementet
Finansdepartementet
Försvarsdepartementet
Infrastrukturdepartementet
Justitiedepartementet
Kulturdepartementet
Miljödepartementet
Näringsdepartementet
Socialdepartementet
Utbildningsdepartementet
Utrikesdepartementet
Länsstyrelserna

Statsministern styr regeringen

Politikområden för politiken 5 febuari 2021
Regeringens ministerområden. http://www.regeringen.se

*** Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
*** Allmänt om regeringens politik.**
Statsminister Stefan Löfven
statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se

*** Europapolitik.**
Politik för EU
EU-minister Statsrådsberedningen Hans Dahlgren
sb.registrator@regeringskansliet.se

*** Utrikespolitik.**
Politik för en utrikesminister. 17 dec 2020 + bistånd o d
Utrikesminister Ann Linde
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Handel.**
Politik för en handelsminiser.
Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor Anna Hallberg
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Internationellt utvecklingssamarbete. Bistånd. Minister för internationellt utvecklingssamarbete. Per Olsson Fridh**
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Försvar.**
Politik för en försvarsminister.
Försvarsminister Peter Hultqvist
forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Miljö och klimat.**
Politik för fysiska och sociala miljöer. Politik för klimat.
Miljö- och klimatminister samt vice statsministerPer Bolund
m.registrator@regeringskansliet.se Miljödepartementet

*** Politik för juridik och migration.**
Politik för en justitie-och migrations)minister.
Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för en inrikesminister för brott och polis o d
Inrikesminister Mikael Damberg
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Transporter och infrastruktur.**
Politik för en infrastrukturminister.
Infrastrukturminister Tomas Eneroth
i.registrator@regeringskansliet.se

*** Energi- och digitalisering.**
Politik för energi och digitalisering
Energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman
i.registrator@regeringskansliet.se
'

*** Sjuk- och hälsovård o d.**
Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
Socialminister Lena Hallengren
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Hushållet.Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d**
Politik för en socialförsäkringsminister.
Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utbildning.**
Politik för utbildning i skolor. Ungdomspolitik
Utbildningsminister Anna Ekström
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Högre utbildning och forskning.**
Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Information, konst, kultur o d. Demokrati. Idrott.**
Politik för en kultursminister. Med demokrati och idrott
Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar föridrottsfrågorna Amanda Lind
kulturdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jobb.**
Politik för en arbetsmarknadsminister.
Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jämställdhet. Diskriminering. Segregation**
Politik för jämställdhet,diskriminering och segregation
Jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation Märta Stenevi
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Näringar.**
Politik för en näringsminister.
Näringsminister Ibrahim Baylan
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.
Landsbygdsminister Jennie Nilsson
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**
Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Finansminister Magdalena Andersson
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister
Åsa Lindhagen
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Civilminister Lena Micko
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Andra aktörer**
Partisekreterare (S) Lena Rådström Baastad
Socialdemokraterna Partiet info@socialdemokraterna.se

Gruppledare för S i riksdagen. annelie.karlsson@riksdagen.se

Karl-Petter Thorwaldsson. F d ordförande i LO
karl-petter.thorwaldsson@lo.se
Ny ordförande **Susanna Gideonsson@lo.se**

Vänsterpartiledare Nooshi Dadgostar
nooshi.dadgostar@riksdagen.se
F d Sjöstedt Jonas <jonas.sjostedt@riksdagen.se>
Ulla Andersson, vänsterpartiet. <ulla.andersson@riksdagen.se>

Ordf. Annie Lööf. Centerpartiet.se, info@centerpartiet.se

Ordf. Nyamko Sabuni. Liberalerna.se, info@Liberalerna.se
Med på listan finns inte moderater, krisdemokr.Sverigedemokrater som inte hyllar demokratin, motarbetar regeringen och vill störta den

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen har ansvar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet.
Om Statsrådsberedningen

Relaterad navigering

- **Rättsliga dokument**
- **Myndigheter med flera**
- **Organisation**
- **Kontakt**

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Stefan Löfven
Statsminister

Hans Dahlgren
EU-minister
Genvägar

Genvägar

- **Globala målen och Agenda 2030**
- **Innovationsrådet**
-

Aktuellt från Statsrådsberedningen

Under regeringen lyder Myndigheter

Här från Sven Wimnell 1 maj 2019:
Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige.
http://wimnell.com/omr40zp.pdf

Genom att klicka får man veta vad de gör. De sysslar med gemensamma problem och privata problem.

Myndigheterna ändras. För att få det senaste, aktuella, använd adresserna till regeringen.

Statsrådsberedningen

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/statsradsberedningen/

Myndigheter

- **Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)**
  18 december 2014 från Statsrådsberedningen

- **Harpsundsnämnden**
  18 december 2014 från Statsrådsberedningen

Stefan Löfven

Statsminister

Statsrådsberedningen

”Vårt land ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi sluter klyftor och förverkligar de löften om frihet vi ställt ut till våra barn. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden.”

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.

SW 2 Religiösa verksamheter o d.

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

Hans Dahlgren

EU-minister
Statsrådsberedningen
"Sverige ska ha en aktiv roll i den Europeiska unionen. I en tid då vi har många gemensamma utmaningar och när ett land till och med väljer att lämna EU, så vill vi se mer gränsöverskridande samarbete. För fler och bättre jobb, för en ambitiös klimatpolitik och för trygghet och säkerhet för alla som bor här.

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikes-departementet, för-svarsdeprtementet och miljödepartementet.

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedeparte-mentet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdeparte-mentet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbets-marknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommu-nerna.

Utrikesdepartementet

UD ansvarar för Sveriges förbindelser med andra länder och internationella organisationer och för biståndS- och internationell handelspolitik. UD utgör tillsammans med cirka 100 utlandsmyndigheter utrikesförvaltningen.
Områden

Områden

- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Handelspolitik och främjande
- Internationellt utvecklingssamarbete
- Utrikes- och säkerhetspolitik

Om Utrikesdepartementet

Relaterad navigering

- Utrikesdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt
- UD:s reseinformation

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Ann Linde
Utrikesminister
Anna Hallberg
Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor
Per Olsson Fridh.Minister för internationellt utvecklingssamarbete
Genvägar

Genvägar

Sveriges ordförandeskap i OSSE

- Sveriges diplomatiska förbindelser
- Swedish Foreign Policy Stories
- Sweden Abroad
- UD: presstjänst
- UD:s internationella presscenter
- UD Legaliseringar
- Misstanke om brott eller oegentligheter
- Klagomål mot utrikesförvaltningen
- UD:s rapporter om mänskliga rättigheter
- Informationsmaterial: Utrikesdepartementet – en kort presentation

Aktuellt från Utrikesdepartementet

Utrikesdepartementet 6 februari 2921

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/

Myndigheter

- **Business Sweden**
  02 september 2015 från Utrikesdepartementet

- **Sweden House**
  10 augusti 2015 från Utrikesdepartementet

- **Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC**
  26 maj 2015 från Utrikesdepartementet

- **Nordiska Afrikainstitutet**
  09 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Svenska institutet, SI**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Kommerskollegium**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- Inspektionen för strategiska produkter, ISP
  Utrikesdepartementet

- **Exportkreditnämnden (EKN)**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Folke Bernadotteakademin**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

Ann Linde

Utrikesminister
Utrikesdepartementet
”När allt fler demokratier utmanas världen över måste Sverige fortsatt vara en stark och respekterad röst för fred, frihet och mänskliga rättigheter. Vår utrikespolitik ska bidra till att i samarbete med andra stärka tryggheten och säkerheten, i vårt närområde och globalt. Det är så vi värnar grundläggande demokratiska rättigheter och gemensam säkerhet världen över.”

Ann Lindes områden

- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Folkrätt
- Utrikes- och säkerhetspolitik

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.

Anna Hallberg

Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor
Utrikesdepartementet
"När exporten ökar och jobben blir fler kan hela Sverige växa och utvecklas. Därför står vi upp för frihandeln och möjliggör för fler svenska företag att ta sig ut i världen. Genom utrikeshandeln kan vi främja hållbara lösningar och svenska värderingar."

Anna Hallbergs områden

- Handelspolitik och främjande
- Nordiska frågor

SW . 653 Handelsverksamheter.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Per Olsson Fridh

Minister för internationellt utvecklingssamarbete
Utrikesdepartementet

”Världen står inför stora utmaningar. Vi ser en försvagad demokrati globalt sett, samtidigt som klimatförändringarna blir alltmer akuta och fattigdomen tycks bita sig fast i delar av Afrika. Sveriges bistånd ska stärka demokratin och bidra till att utveckla en mer hållbar och fredlig värld."
(Peter Erikssons förklaring)

Relaterad navigering

- **Presskontakter**
- **Pressbilder**
- **E-post till registrator**
- **Kontakt**

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Försvars-departementet

Försvarsdepartementet ansvarar för Sveriges militära försvar och dess stödmyndigheter. Departementet planerar på strategisk nivå internationella insatser och säkerhetsfrämjande verksamhet och ger uppdrag till myndigheterna att genomföra samt följa upp dessa insatser.
Områden

Områden

- **Försvar**
- **Militärt försvar**

Om Försvarsdepartementet

Relaterad navigering

- **Försvarsdepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Organisation**
- **Kontakt**
- **Genomförandet av försvarsbeslutet - regeringens åtgärder på försvarsområdet**

Ansvarigt statsråd

Ansvarigt statsråd

Peter Hultqvist
Försvarsminister

Aktuellt från Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/forsvarsdepartementet/

Myndigheter

- **Myndigheten för digital förvaltning**
  07 september 2018 från Finansdepartementet

- **Totalförsvarets rekryteringsmyndighet**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarsunderrättelsedomstolen**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarsmakten**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarets radioanstalt (FRA)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarets materielverk (FMV)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist

Försvarsminister
Försvarsdepartementet
"Försvarspolitiken måste ha sin utgångspunkt i ansvaret för Sverige. Det handlar om att hävda vår suveränitet, vår demokratiska samhällsordning och rätten att själva bestämma över vår framtid."

Peter Hultqvists områden

- **Försvar**
- **Militärt försvar**

SW . 6525-6529 Militära verksamheter.

Miljödepartementet

Miljödepartementet arbetar med frågor som rör minskade klimatutsläpp, en giftfri vardag och att stärka den biologiska mångfalden på land och i vatten. Departementet ansvarar också för frågor som rör kretslopp och avfall, strålsäkerhet, skydd och skötsel av värdefull natur, friluftsliv samt internationellt miljösamarbete. De 16 miljökvalitetsmålen är grunden för regeringens miljöpolitik och miljömålssystemet är den centrala, gemensamma plattformen för aktörer i det svenska miljöarbetet.

Områden

Områden

- **Miljö och klimat**

Om Miljödepartementet

Relaterad navigering

- **Miljödepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Kontakt**

Ansvarigt statsråd

Ansvarigt statsråd

Per Bolund

Miljö- och klimatminister samt vice statsminister

Genvägar

Genvägar

- **Aktuella regeländringar**

Aktuellt från Miljödepartementet

Miljödepartementet 6 februari 2021

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/miljodepartementet/

Myndigheter

- **Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning, SIVL**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, Mistra**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Stiftelsen för Internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **De lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Svenska Miljöinstitutet AB, IVL**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI**
  02 februari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Kemikalieinspektionen, KemI**
  27 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Statens geotekniska institut (SGI)**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Strålsäkerhetsmyndigheten**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Naturvårdsverket**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Kärnavfallsfonden**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Havs- och vattenmyndigheten, HaV**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

Per Bolund

Miljö- och klimatminister samt vice statsminister
Miljödepartementet

Per Bolunds områden

Miljö och klimat

- **Presskontakter**
- **Pressbilder**
- **E-post till registrator**
- **Kontakt**

Genvägar

- **Per Bolund på Twitter**
- **Per Bolund på Instagram**

Aktuellt från Per Bolund

Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Justitiedepartementet

ansvarar för rättsväsendets myndigheter, bland annat polisen, åklagarväsendet, domstolarna, kriminalvården samt för migrations- och asylfrågor och krisberedskap. Justitiedepartementet ansvarar för lagstiftningen inom områdena statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt samt migrations- och asylrätt.

Områden

Områden

- Bekämpning av terrorism
- Civilt försvar
- Familjerätt
- Grundlagar och integritet
- Krisberedskap
- Migration och asyl
- Rättsväsendet

Om Justitiedepartementet

Relaterad navigering

- Justitiedepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt
- Internationellt rättsligt samarbete

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Morgan Johansson
Justitie- och migrationsminister

Mikael Damberg
Inrikesminister
Genvägar

Genvägar

- Justitiedepartementets propositioner
- 34-punktsprogrammet mot gängkriminalitet
- Ett tryggare Sverige
- Sveriges strategi mot terrorism och arbete mot våldsbejakande extremism
- Information om viseringar (visum)
- Europeisk e-juridikportal
- Frågor och svar – inreseförbud till EU via Sverige
- Till dig som är student

Aktuellt från Justitiedepartementet

Justitiedepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/justitiedepartementet/

Myndigheter

- **Revisorsinspektionen (RI)**
  19 april 2017 från Justitiedepartementet

- **Polismyndigheten**
  11 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Inspektionen för strategiska produkter, ISP**
  06 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Stiftelsen Gällöfsta utbildningscentrum**
  05 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Justitiekanslern (JK)**
  05 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Statens haverikommission (SHK)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Sveriges Domstolar**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Rättshjälpsmyndigheten**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Migrationsverket**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

-
- **Kriminalvården**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Ekobrottsmyndigheten (EBM)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Domarnämnden**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Brottsoffermyndigheten (BrOM)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Brottsförebyggande rådet (Brå)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Åklagarmyndigheten**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Kustbevakningen (KBV)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)**
  02 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Säkerhetspolisen**
  05 januari 2015 från Justitiedepartementet

- **Rättsmedicinalverket (RMV)**
  05 januari 2015 från JustitiedepartementetMorgan Johansson
-
- **Genteknikmämnden**
  05 januari 2015 från Justitiedepartementet

- **Datainspektionen**
  05 januari 2015 från Justitiedepartementet

Morgan Johansson

- Migration och asyl
- Rättsväsendet

Justitie- och migrationsminister
Justitiedepartementet
"Som justitie- och migrationsminister vill jag arbeta för att knäcka den organiserade kriminaliteten och förstärka kampen mot terrorismen. Vår migrationspolitik ska vara långsiktigt hållbar och brett förankrad. Jag tror på den välfärdsmodell som vi har i Sverige och på ett samhälle som håller ihop."

SW 32 Statsvetenskap.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

Morgan Johanssons områden

- Bekämpning av terrorism
  - Demokrati och mänskliga rättigheter
- Familjerätt
- Grundlagar och integritet

Mikael Damberg

Inrikesminister
Justitiedepartementet

Mikael Dambergs områden

- Bekämpning av terrorism
- Civilt försvar
- Försvar
- Krisberedskap
- Rättsväsendet

SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter. (Civilt)

Infratruktur hanteras av infrastruktur-departementet. Med digitalisering och energi

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Infrastruktur-departementet

Infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör transporter och infrastruktur, digitalisering och it, postfrågor samt energifrågor.

Områden

Områden

- Digitaliseringspolitik
- Energi
- Transporter och infrastruktur

Om Infrastrukturdepartementet

Relaterad navigering

- Infrastrukturdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Tomas Eneroth
Infrastrukturminister

Anders Ygeman
Energi- och digitaliseringsminister

Genvägar

Genvägar

- Nationell infrastrukturplan 2018-2029
- Nationell godstransportstrategi
- Digitaliseringsstrategin
- Infrastrukturdepartementet på twitter
- Transportsektorn elektrifieras
-

Aktuellt från Infrastrukturdepartementet

Myndigheter under Infrastrukturdepartementet
5 februari 2021

- Luftfartsverket (LFV)
  Luftfartsverkets huvuduppgift är att tillhandahålla en säker, effektiv och miljöanpassad flygtrafiktjänst för civil och militär luftfart. Inom affärsverkets uppgifter ingår också forskning och innovation inom myndighetens verksamhetsområde.
  från Infrastrukturdepartementet

  Post- och telestyrelsen (PTS)
  PTS verkar inom tele-, it-, radio- och postområdena och har som mål att alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster.
  från Infrastrukturdepartementet
- Sjöfartsverket
  Sjöfartsverket ansvarar för sjöfartens framkomlighet genom att se till att sjöfart kan bedrivas året runt i svenska farvatten och i samtliga svenska hamnar under säkra och effektiva former.
  från Infrastrukturdepartementet

  Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)
  VTI är ett nationellt forskningsinstitut som har till huvuduppgift att bedriva forskning och utveckling inom samtliga trafikslag, det vill säga väg, järnväg, luftfart och sjöfart.
  från Infrastrukturdepartementet

- Luftfartsverket (LFV)
  Luftfartsverkets huvuduppgift är att tillhandahålla en säker, effektiv och miljöanpassad flygtrafiktjänst för civil och militär luftfart. Inom affärsverkets uppgifter ingår också forskning och innovation inom myndighetens verksamhetsområde.
  från Infrastrukturdepartementet

  Post- och telestyrelsen (PTS)
  PTS verkar inom tele-, it-, radio- och postområdena och har som mål att alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster.
  från Infrastrukturdepartementet

  Sjöfartsverket
  Sjöfartsverket ansvarar för sjöfartens framkomlighet genom att se till att sjöfart kan bedrivas året runt i svenska farvatten och i samtliga svenska hamnar under säkra och effektiva former.
  från Infrastrukturdepartementet

- Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)
  VTI är ett nationellt forskningsinstitut som har till huvuduppgift att bedriva forskning och utveckling inom samtliga trafikslag, det vill säga väg, järnväg, luftfart och sjöfart.
  från Infrastrukturdepartementet

- Trafikanalys
  Trafikanalys är regeringens utvärderings- och analysorgan för frågor inom hela transportområdet. Myndigheten ansvarar för att utvärdera åtgärder och redovisa olika åtgärders effekter inom transportområdet. Trafikanalys ansvarar också för resvane- och transportundersökningar samt för den officiella statistiken inom området transporter och kommunikation. Myndigheten har också till uppgift att sprida kunskap, erfarenheter och resultat från verksamheten till andra myndigheter och intressenter.
  från Infrastrukturdepartementet

- Trafikverket
  Trafikverket ansvarar bland annat för den samlade trafikslagsövergripande långsiktiga infrastrukturplaneringen för

väg, järnväg, sjö och luft samt för planering, byggande, drift och underhåll av de statliga vägarna och järnvägarna. Trafikverket ska med utgångspunkt i ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för ett samhällsekonomiskt effektivt, internationellt konkurrenskraftigt och långsiktigt hållbart transportsystem.
från Infrastrukturdepartementet

- Transportstyrelsen
  Transportstyrelsen ansvarar för merparten av regelgivning, tillsyn, tillståndsprövning och registerhållning inom transportområdet. Myndigheten har det samlade ansvaret för att ta fram regler och se till att de följs. Verksamheten omfattar alla trafikslag, dvs. väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Dessutom administrerar Transportstyrelsen bland annat fordons- och trängselskatten och supermiljöbilspremien.
  från Infrastrukturdepartementet
- Myndigheten för digital förvaltning
  Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har på övergripande plan i uppgift att:
  från Infrastrukturdepartementet

- Energimyndigheten
  Energimyndigheten verkar inom olika samhällssektorer för att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning.
  från Infrastrukturdepartementet

- Oljekrisnämnden
  Oljekrisnämnden är en domstolsliknande myndighet. Bestämmelser om Oljekrisnämndens uppgifter finns i oljekrislagen (1975:197) och ransoneringslagen (1978:268). Oljekrisnämnden träder i funktion i en krissituation.
  från Infrastrukturdepartementet

Energimarknadsinspektionen
Energimarknadsinspektionen bedriver tillsyn över energimarknaderna för el, naturgas och fjärrvärme.
från Infrastrukturdepartementet

- Elsäkerhetsverket
  Elsäkerhetsverket arbetar för att förebygga att människor och egendom skadas av el. De arbetar också för att elektriska apparater och elinstallationer är konstruerade och utförda på ett sådant sätt att de inte stör utrustning för radio och telekommunikation och andra apparater.
  från Infrastrukturdepartementet

- Svenska kraftnät
  Svenska kraftnäts uppgift är att förvalta Sveriges stamnät för elkraft. Svenska kraftnät har också systemansvaret för den svenska elförsörjningen, ett ansvar som innebär att se till att elsystemet kortsiktigt är i balans och att dess anläggningar samverkar driftsäkert.
  från Infrastrukturdepartementet

Tomas Eneroth

Infrastrukturminister
Infrastrukturdepartementet
"Vi bygger Sverige. För att klara klimatet och för att jobben ska bli fler investerar vi i infrastruktur. Vi gör den största järnvägssatsningen i modern tid och satsar på ny konkurrenskraftig teknik. Det är nu det händer!"

Tomas Eneroths områden

- **Transporter och infrastruktur**

SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

Anders Ygeman

Energi- och digitaliseringsminister
Infrastrukturdepartementet

Anders Ygemans områden

- Digitaliseringspolitik
- Energi

SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.
SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd. De handlar om att främja människors hälsa och samtidigt se till att sjuka får den vård de behöver. De omfattar försäkringar för att människor ska vara ekonomiskt trygga när de är sjuka, äldre eller när barnen är små. Frågor om individ- och familjeomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg ingår också. Dessutom arbetar departementet med rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och med frågor om premiepensionssystemet.

Områden

Områden

- **Folkhälsa och sjukvård**
- **Funktionshinder**
- **Socialförsäkringar**
- **Socialtjänst inklusive äldreomsorg**

Om Socialdepartementet

Relaterad navigering

- **Socialdepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Kontakt**
- **Överenskommelser inom sjukvård och omsorg**

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Lena Hallengren
Socialminister

Ardalan Shekarabi
Socialförsäkringsminister
Genvägar

Genvägar

- Statens budget
- För äldre, sjuka och vård- och omsorgspersonal med anledning av covid-19
- Åtgärder på socialförsäkringsområdet med anledning av coronaviruset
- Statens överenskommelser med SKR
- Brexit och EUs framtida relation med Storbritannien
- Trygghet och livskvalitet för äldre
- Hållbara pensioner
- Vård i rörelse 2020
- Prenumerera på nyheter från regeringen

Aktuellt från Socialdepartementet

Socialdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/socialdepartementet/

Myndigheter

- **Jämställdhetsmyndigheten**
  21 mars 2018 från Socialdepartementet

- **Myndigheten för vård- och omsorgsanalys**
  06 februari 2015 från Socialdepartementet

- **Läkemedelsverket (LV)**
  06 februari 2015 från Socialdepartementet

- **Stiftelsen WHO Collaborating Centre for International Drug Monitoring**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Provinsialläkarstiftelsen**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Systembolaget Aktiebolag**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Statens institutionsstyrelse (SiS)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

  Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
  19 december 2014 från Socialdepartementet

-
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Pensionsmyndigheten**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Myndigheten för delaktighet**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Försäkringskassan**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Folkhälsomyndigheten**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

E-hälsomyndigheten
19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Barnombudsmannen (BO)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Arvsfonden**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Alkoholsortimentsnämnden**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Inspektionen för vård och omsorg (IVO)**
  18 december 2014 från Socialdepartementet

Lena Hallengren

SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.

Socialminister
Socialdepartementet
"Vården och omsorgen ska funka, oavsett vem du är eller var i landet du bor. Det ser jag som min viktigaste uppgift de kommande åren. Det är en fråga om trygghet, svenska folket förväntar sig vård och omsorg av den allra högsta kvaliteten. Och det ska vi leverera."

Lena Hallengrens områden

- Folkhälsa och sjukvård
- Funktionshinder
- Socialtjänst inklusive äldreomsorg

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

Ardalan Shekarabi

Socialförsäkringsminister
Socialdepartementet
”De som varit med och byggt landet genom sitt arbete har lagt grunden för vår gemensamma välfärd. De har rätt till en trygg ålderdom. Därför är höjda pensioner min främsta prioritering.”

Ardalan Shekarabis områden

- **Socialförsäkringar**
- **Spelpolitik**

SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d) umgänge o d
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.

Från arbetsmaknadsdepartementet

Märta Stenevi

Jämställdhets- och bostadsminister med ansvar för stadsutveckling och arbetet mot segregation och diskriminering

Arbetsmarknadsdepartementet

"Vi kan aldrig acceptera att människor inte har makten över sina egna liv. Regeringen jobbar för ökad jämställdhet på alla nivåer, att stärka barns rättigheter, att bekämpa våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Vi står tydligt upp för alla människors lika värde." (Företrädarens förklaring)

Märta Stenevis områden

- Arbete mot segregation
- Barnets rättigheter Bostäder och samhällsplanering Demokrati och mänskliga rättigheter
- Jämställdhet
- Nyanländas etablering

- Presskontakter
- Pressbilder
- E-post till registrator
- Kontakt

SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.

krisinformation.se

Nya skärpta nationella råd

Från och med den 14 december gäller skärpta nationella föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19. Alla i samhället, både individer och verksamhetsansvariga, har en skyldighet att vidta åtgärder för att förhindra smittspridning. Det gäller också vid firande av högtider.

DELA INNEHÅLLET PÅ DENNA SIDA:

Twitter Facebook E-post

Du har ett personligt ansvar för att skydda dig själv och andra mot spridningen av covid-19. Särskilt viktigt är att du skyddar personer i riskgrupper mot smitta. Från och med 14 december är du skyldig att:

Stanna hemma vid symtom

- Har du symtom på covid-19 ska du stanna hemma. Du rekommenderas även att testa dig för pågående infektion.

- Läs mer om hur du ska agera om du eller någon i hushållet har symtom eller blivit smittad av covid-19 här.
-

Begränsa nya nära kontakter

- Samlas aldrig fler än åtta personer samtidigt.
- Umgås bara med personer du normalt träffar, personer du bor med eller några få vänner och närstående utanför hushållet.
- Håll alltid avstånd till andra personer du träffar. Umgås helst utomhus.

Hålla avstånd till andra och undvika platser med trängsel

- Håll alltid avstånd till andra människor. Det gäller både inomhus och utomhus.
- Undvik platser som butiker, köpcentrum och kollektivtrafik om det är trångt.
- Handla ensam och vistas inte i butiker under längre tid än nödvändigt.
-

Resa på ett så smittsäkert sätt som möjligt

- Undvik kollektivtrafik och andra färdmedel där det inte går att köpa platsbiljett.

- Undvik att träffa nya kontakter under resan och på resmålet.
- Säkerställ att du kan isolera dig på ditt resmål eller kan ta dig hem utan att smitta andra om du får symtom på covid-19.
-

Arbeta hemifrån så ofta du kan

- Kom överens med din arbetsgivare om att arbeta hemifrån när detta är möjligt.
- Om du måste åka till arbetet bör du anpassa dina arbetstider så du kan undvika trängsel i kollektivtrafiken och på arbetsplatsen.
-

Hålla en god handhygien

- Tvätta händerna regelbundet och noggrant med tvål och vatten.
- Tvätta alltid händerna före måltid och efter toalettbesök samt när du befunnit dig i offentliga miljöer.
-

Vara försiktig när du besöker personer som är 70+ eller tillhör en riskgrupp

- Var extra noga med att följa alla råd och rekommendationer. Folkhälsomyndigheten har information om hur du kan umgås på ett säkert sätt.
- Besök på äldreboenden ska ske under säkra former. Följ boendets besöksrutiner.

- Om du haft covid-19 under våren är det inte säkert att du fortfarande har en mindre risk att smittas och att smitta andra.
-

Läs mer

- Om ditt personliga ansvar i "Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19".
- Om hur du kan umgås och resa smittsäkert under jul och nyår på Folkhälsomyndighetens webbplats.
- Om hur du kan skydda dig själv och andra på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

Övergripande delar av kulturministerns demokrati och kultur läggs i området för riksdag m m

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Utbildnings-departementet

Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings- och forskningspolitik. Departementet arbetar med frågor som exempelvis handlar om skolresultat, lärarnas villkor och studiefinansiering.

Områden

Områden

- Barn- och ungdomsutbildning
- Folkbildning
- Högskola och forskning
- Studiefinansiering
- Vuxenutbildning

Om Utbildningsdepartementet

Relaterad navigering

- Utbildningsdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Anna Ekström
Utbildningsminister

Matilda Ernkrans
Minister för högre utbildning och forskning

Genvägar

Genvägar

- Arbete inom utbildningsområdet med anledning av nya coronaviruset

Aktuellt från Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utbildningsdepartementet/

Myndigheter

- **Etikprövningsmyndigheten**
  24 januari 2019 från Utbildningsdepartementet
- **Karlstads universitet**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Högskolan i Skövde**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Högskolan i Halmstad**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Högskolan i Borås**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Högskolan Dalarna**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Göteborgs universitet**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Försvarshögskolan**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Centrala studiestödsnämnden (CSN)**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Blekinge tekniska högskola (BTH)**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Överklagandenämnden för högskolan**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS)**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Örebro universitet**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Vetenskapsrådet**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Uppsala universitet**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Universitetskanslersämbetet (UKÄ)**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Universitets- och högskolerådet (UHR)**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Södertörns högskola**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Stockholms universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Stockholms konstnärliga högskola (SKH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Statens skolverk**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Statens skolinspektion**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Skolforskningsinstitutet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Sameskolstyrelsen**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Rymdstyrelsen**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Polarforskningssekretariatet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Mälardalens högskola (MDH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Mittuniversitetet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Malmö universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Lunds universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Luleå tekniska universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Linnéuniversitetet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Linköpings universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Kungl. Tekniska högskolan (KTH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Kungl. Musikhögskolan i Stockholm (KMH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Kungl. Konsthögskolan**
  13 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Kungl. biblioteket (KB)**
  13 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Konstfack**
  12 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Karolinska institutet (KI)**
  12 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Institutet för rymdfysik**
  11 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Högskolan Väst**
  11 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Högskolan i Kristianstad (HKR)**
  11 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Umeå universitet**
  05 februari 2015 från Utbildningsdepartementet

- **Skolväsendets överklagandenämnd**
  05 februari 2015 från Utbildningsdepartementet

Anna Ekström

SW . 7957 Undervisning o d.

Utbildningsminister
Utbildningsdepartementet
"Vi har haft ett av de mest högpresterande och jämlika skolsystemen i världen. Dit ska vi igen. Då krävs ordning och studiero, kunskap och bildning. Vi ska skapa en skola där varje elevs ansträngning avgör hur långt hon kan nå i sina studier – inte vilka föräldrar hon råkar ha eller vilken skola hon valt."

Anna Ekströms områden

- Barn- och ungdomsutbildning
- Folkbildning
- Vuxenutbildning

Matilda Ernkrans

Minister för högre utbildning och forskning
Utbildningsdepartementet
”Oavsett var du bor i vårt land ska det finnas goda möjligheter att studera vidare. Vi ska se till att Sveriges studenter får bra förutsättningar och en trygg studietid. Vi investerar i utbildning och forskning för att bygga ett starkare samhälle.”

Matilda Ernkrans områden

- **Högskola och forskning**
- **Studiefinansiering**

SW . 7957 Undervisning o d. Forskning

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, demokrati, medier, de nationella minoriteterna och det samiska folkets språk och kultur. Departementet ansvarar också för idrott och ungdomspolitik samt för frågor som rör det civila samhället, trossamfund och begravningsverksamhet.

Områden

Områden

- Civila samhället och idrott
- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Kultur
- Medier
- Ungdomspolitik

Om Kulturdepartementet

Relaterad navigering

- Kulturdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Organisation
- Kontakt

Ansvarigt statsråd

Ansvarigt statsråd

Amanda Lind

Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar för idrottsfrågorna

Genvägar

Genvägar

- Amanda Linds möten angående nya coronavirusets effekter
- Regeringens strategi för romsk inkludering
- Demokratin 100 år
- Kulturrådsbloggen

Aktuellt från Kulturdepartementet

Kulturdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/kulturdepartementet/

Myndigheter

- **Nationalmuseum**
  02 januari 2018 från Kulturdepartementet
- **Delegationen mot segregation**
  02 januari 2018 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för stöd till trossamfund**
  01 juli 2017 från Kulturdepartementet
- **Sveriges Fängelsemuseum**
  02 januari 2017 från Kulturdepartementet
- **Nämnden för hemslöjdsfrågor**
  21 november 2016 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för press, radio och tv**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för tillgängliga medier**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Statens musikverk**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Statens konstråd**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Statens försvarshistoriska museer**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
-
- **Riksantikvarieämbetet**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Naturhistoriska riksmuseet**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för kulturanalys**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Moderna museet**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Konstnärsnämnden**
  24 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Institutet för språk och folkminnen**
  24 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Forum för levande historia**
  24 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Svenska Artisters och Musikers Intresseförening (SAMI)**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Dansmuseifonden**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Sveriges Radio**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Nordicom**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Riksteatern**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Valmyndigheten**
  05 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Zornsamlingarna**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Thielska galleriet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Tekniska museet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Strindbergsmuseet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Skansen**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Nordiska museet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Arbetets museum**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Riksförbundet Sveriges museer**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Nobelmuseet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Judiska museet i Stockholm**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Áttje, Svenskt fjäll- och samemuseum**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Voksenåsen AS**
  21 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Drottningholms Slottsteater**
  21 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Kungliga Operan AB (Operan)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Föreningen Svensk Form**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Diskrimineringsombudsmannen, DO**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Utbildningsradion**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sveriges Television**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sveriges författarfond**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Svenska Filminstitutet**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Dansens Hus**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens museer för världskultur**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens medieråd**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens maritima museer**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens kulturråd**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens historiska museer**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens centrum för arkitektur och design**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sametinget**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Röhsska museet i Göteborg**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Riksarkivet**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Nämnden mot diskriminering**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Kungliga Dramatiska teatern AB (Dramaten)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Bildkonst Upphovsrätt i Sveriges (BUS)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sveriges Författarförbund**
  11 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Bildmuseet i Umeå**
  11 december 2014 från Kulturdepartementet

Amanda Lind

Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar för idrottsfrågorna
Kulturdepartementet
”Vår demokrati ska främjas, journalister och konstnärers frihet skyddas och oavsett om du bor i storstad eller på landsbygden ska du ha tillgång till att utöva och uppleva kultur och idrott.”

Amanda Linds områden

- Civila samhället och idrott
  - Demokrati och mänskliga rättigheter
- Kultur
- Medier
- Ungdomspolitik

SW 70 Allmänt om konst o kultur.
SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)
SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.
SW 796/799 Sport, idrott o d.
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW 32 Statsvetenskap.

Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknads-departementet och näringsdepartementet

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Arbetsmarknads-departementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män och mänskliga rättigheter på nationell nivå. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för integration, mot segregation, rasism och diskriminering samt för att stärka hbtq-personers och barns rättigheter.

Områden

Områden

- **Arbete mot segregation**
- **Arbetsmarknad**
- **Arbetsrätt och arbetsmiljö**
- **Barnets rättigheter**
- **Demokrati och mänskliga rättigheter**
- **Jämställdhet**
- **Nyanländas etablering**

Om Arbetsmarknadsdepartementet

Relaterad navigering

- **Arbetsmarknadsdepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Organisation**
- **Kontakt**

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Eva Nordmark
Arbetsmarknadsminister

Märta Stenevi
Jämställdhets- och bostadsminister med ansvar för stadsutveckling och arbetet mot segregation och diskriminering

Genvägar

- Reformering av Arbetsförmedlingen
- Ordning och reda på arbetsmarknaden
- En arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016-2020
- Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter
- Samlat grepp mot rasism och hatbrott
- Följ Arbetsmarknadsdepartementet på Twitter
- Prenumerera på nyhetsbrev om regeringens arbetsmarknadspolitik

Aktuellt från Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/arbetsmarknadsdepartementet/

Myndigheter

- **Myndigheten för arbetsmiljökunskap**
  16 augusti 2018 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Arbetsmiljöverket**
  07 mars 2016 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, SNAU**
  15 oktober 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Arbetsdomstolen**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Svenska ILO-kommittén**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Svenska ESF-rådet, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Nämnden för styrelserepresentationsfrågor**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Arbetsförmedlingen**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Medlingsinstitutet**
  03 december 2014 från Arbetsmarknadsdepartementet

Eva Nordmark

Arbetsmarknadsminister
Arbetsmarknadsdepartementet
"Alla som kan arbeta ska arbeta. Det är grunden för vår gemensamma välfärd. När arbetslivet förändras gör vi en nystart i arbetsmarknadspolitiken. Regeringen fortsätter föra en politik för fler jobb och nya satsningar på kompetensutveckling. Vi bygger ett tryggare arbetsliv med goda utvecklingsmöjligheter. Så möter vi framtiden tillsammans."

Eva Nordmarks områden

- **Arbetsmarknad**
- **Arbetsrätt och arbetsmiljö**
- **Nyanländas etablering**

SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

Märta Stenevi

Jämställdhets- och bostadsminister med ansvar för stadsutveckling och arbetet mot segregation och diskriminering

Arbetsmarknadsdepartementet

"Vi kan aldrig acceptera att människor inte har makten över sina egna liv. Regeringen jobbar för ökad jämställdhet på alla nivåer, att stärka barns rättigheter, att bekämpa våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Vi står tydligt upp för alla människors lika värde." (Företrädarens förklaring)

Märta Stenevis områden

- Arbete mot segregation
- Barnets rättigheter Bostäder och samhällsplanering Demokrati och mänskliga rättigheter
- Jämställdhet
- Nyanländas etablering

- Presskontakter
- Pressbilder
- E-post till registrator
- Kontakt

SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.

Med mera

Näringsdepartementet

Näringsdepartementet har ansvar för frågor som rör bolag med statligt ägande, näringsliv, innovation, landsbygd, livsmedel och regional utveckling.
Områden

Områden

- Bolag med statligt ägande
- Innovation
- Landsbygd, livsmedel och areella näringar
- Näringspolitik
- Regional utveckling

Om Näringsdepartementet

Relaterad navigering

- Näringsdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Ibrahim Baylan
Näringsminister

Jennie Nilsson
Landsbygdsminister

Genvägar

Genvägar

- Information in English from the Ministry of Enterprise and Innovation
- Regeringens strategiska samverkansprogram
- En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet
- Ett nationellt skogsprogram för Sverige

Aktuellt från Näringsdepartementet

Näringsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/naringsdepartementet/

Myndigheter

- **Teracom Group AB (Teracom)**
  22 november 2017 från Näringsdepartementet
- **European company for the financing of railroad rolling stock (EUROFIMA)**
  09 april 2015 från Näringsdepartementet
- **Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden)**
  09 april 2015 från Näringsdepartementet
- **Stiftelsen Industrifonden (Industrifonden)**
  09 april 2015 från Näringsdepartementet
- **Centrala djurförsöksetiska nämnden**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Skogsstyrelsen**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Livsmedelsverket (SLV)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens jordbruksverk (SJV)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Lernia AB (Lernia)**
  05 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Orio AB (Orio)**
  05 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Verket för innovationssystem (Vinnova)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Vattenfall AB (Vattenfall)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Vasallen AB (Vasallen)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **V.S. VisitSweden AB (VisitSweden)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Transportstyrelsen**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Trafikverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Trafikanalys**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Tillväxtverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
-
- **TeliaSonera Aktiebolag (TeliaSonera)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svevia AB (publ) (Svevia)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (Svedab)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svenska skeppshypotekskassan (Svenska Skeppshypotek)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svenska rymdaktiebolaget (SSC)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Swedfund International AB (Swedfund)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Swedesurvey Aktiebolag (Swedesurvey)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Swedavia AB (Swedavia)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sveaskog AB (Sveaskog)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
-
- **Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens Bostadsomvandling AB (Sbo)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Specialfastigheter Sverige Aktiebolag (Specialfastigheter)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sjöfartsverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SJ AB (SJ)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SBAB Bank AB (publ) (SBAB)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SAS AB (SAS)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Samhall Aktiebolag (Samhall)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **PostNord AB (PostNord)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Post- och telestyrelsen (PTS)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Patentombudsnämnden**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Patent- och registreringsverket (PRV)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar (Tillväxtanalys)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Metria AB (Metria)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Luftfartsverket (LFV)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Konkurrensverket (KKV)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Jernhusen AB (Jernhusen)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Inlandsinnovation AB (Inlandsinnovation)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Infranord AB (Infranord)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Green Cargo AB (Green Cargo)**
  04 februari 2015 från

- **Fouriertransform Aktiebolag (Fouriertransform)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Bolagsverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Arlandabanan Infrastructure AB (Arlandabanan)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (Apoteksgruppen)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Apoteket AB (Apoteket)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **ALMI Företagspartner AB (ALMI)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
-
- **Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Aktiebolaget Svensk Bilprovning**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Aktiebolaget Bostadsgaranti (AB Bostadsgaranti)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Akademiska Hus Aktiebolag (Akademiska Hus)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **AB Svenska Spel (Svenska spel)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **AB Göta kanalbolag (Götakanal)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Styrelsen för samefonden**
  19 december 2014 från Näringsdepartementet

- **Lantmäteriet**
  19 december 2014 från Näringsdepartementet

- **Boverket**
  19 december 2014 från Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan

Näringsminister
Näringsdepartementet

Ibrahim Baylans områden

- Bolag med statligt ägande
- Innovation
- Näringspolitik

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.
SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

Jennie Nilsson

Landsbygdsminister
Näringsdepartementet

Jennie Nilssons områden

- Landsbygd, livsmedel och areella näringar
- Regional tillväxtSW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Jennie Nilsson ingår inte i regeringen.
Uppgifterna söts av näringsministern.

Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

Kommentarer kan ingå i de andra områdena

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, bostäder och samhällsplanering samt konsumentlagstiftning.

Områden

Områden

- Bostäder och samhällsplanering
- Ekonomisk politik
- Finansmarknad
- Kommuner och regioner
- Konsumentpolitik
- Offentlig upphandling
- Skatt och tull
- Spelpolitik
- Statlig förvaltning

Om Finansdepartementet

Relaterad navigering

- Finansdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Magdalena Andersson
Finansminister
Lena Micko
Civilminister
Åsa Lindhagen
Finansmarknadsminister, biträdande finansminister

Genvägar

Genvägar

- Statens budget
- Prognoser för den ekonomiska utvecklingen
- Ekonomiska åtgärder för 2020 till följd av virusutbrottet
- För företagare med anledning av covid-19

Aktuellt från Finansdepartementet

Finansdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/finansdepartementet/

Myndigheter

- **Myndigheten för digital förvaltning**
  07 september 2018 från Finansdepartementet
- **Upphandlingsmyndigheten**
  25 november 2015 från Finansdepartementet
- **Trygghetsstiftelsen**
  25 juni 2015 från Finansdepartementet
- **Miljömärkning Sverige AB (Miljömärkning Sverige)**
  19 maj 2015 från Finansdepartementet
- **Statistiska centralbyrån**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Statens skadereglerings nämnd**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Statens Personadressregisternämnd**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Resegarantinämnden**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Kammarkollegiet**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Fastighetsmäklarinspektionen**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Allmänna reklamationsnämnden (ARN)**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Första AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Stipendiestiftelsen för studier av japanskt näringsliv**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Tredje AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Tullverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Sparbankernas säkerhetskassa**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Skatteverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Skatterättsnämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Sjätte AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Sjunde AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Riksgälden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Länsstyrelserna**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Lotteriinspektionen**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Krigsförsäkringsnämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Konsumentverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Kronofogdemyndigheten**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Konjunkturinstitutet**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Forskarskattenämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Fjärde AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

-

- **Finanspolitiska rådet**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Finansinspektionen**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Ekonomistyrningsverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Bokföringsnämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Arbetsgivarverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Andra AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Statskontoret**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens överklagandenämnd**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens servicecenter**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens fastighetsverk (SFV)**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens ansvarsnämnd**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Fortifikationsverket**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens tjänstepensionsverk (SPV)**
  18 december 2014 från Finansdepartementet

- **Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor**
  18 december 2014 från Finansdepartementet

- **Offentliga sektorns särskilda nämnd**
  18 december 2014 från Finansdepartementet

Magdalena Andersson

Finansminister
Finansdepartementet
"Att tillväxten skapas på ett sätt som är socialt och ekologiskt hållbart och fördelas rättvist är en av vår tids ödesfrågor, men också en fråga där Sverige har goda möjligheter att ligga i framkant".

Magdalena Anderssons områden

- Ekonomisk politik
- Skatt och tull

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d. (Tull)
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Lena Micko

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Civilminister
Finansdepartementet
”Som civilminister är en av mina viktigaste uppgifter att se till att kommuner och regioner har de förutsättningar de behöver för att klara sina uppgifter, inte minst att kunna erbjuda medborgarna en god och tillgänglig välfärd. För ett Sverige som håller ihop är det också viktigt med en statlig närvaro över hela landet”

Lena Mickos områden

- Kommuner och regioner
- Konsumentpolitik
- Offentlig upphandling
- Statlig förvaltning

Åsa Lindhagen

Finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister
Finansdepartementet
”Jag är en oroad optimist. Vår generations viktigaste uppdrag är att skapa ett samhälle som håller även för de som ska leva långt efter oss. Därför arbetar jag för finansiell stabilitet och ett stabilt bostadsbyggande. Ekonomin ska gynna den som fattar klimatsmarta val.”

Åsa Lindhagen områden

- Bostäder och samhällsplanering
- Finansmarknad

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
Länsstyrelser hör till regeringen

De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Kommentarer kan ingå i de andra områdena

312 Lista över problemområden

313 Riksdagen och politiska partier

325 Statsrådsberedningen och statsministern

333 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

345 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

352 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

358 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

370 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

383 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

396 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

404 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Länsstyrelserna

Uppdaterad 05 februari 2015

Sverige är indelat i 21 län som alla har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är en statlig samordnande myndighet, en servicemyndighet, en överklagandeinstans och med tillsynsansvar. Länsstyrelsen står som garant för att de av regeringen beslutade nationella målen genomförs.

Länsstyrelsernas webbplats

- **Facebook** **Twitter**
- **LinkedIn** **E-post**

Sidan är uppmärkt med följande kategorier:

- **Finansdepartementet**
- **Statlig förvaltnin**
-

De 21 Regionerna

De 290 Kommunerna

Regeringens ministrar styr inte kommuner och regioner men har något inflytande genom länsstyrelserna. Det inflytandet är oklart. Regeringen har inflytande över kommuner och regioner genom statliga myndigheter men myndigheterna är självständiga och regeringen styr dem bara genom allmänna instruktioner.

Därför behövs ett område för länsstyrelsers, kommuners och regioners verksamheter.

Frånhttp://wimnell.com/omr36-39zzzzzq14-15.pdf

Under regeringen lyder Landshövdingar med Länsstyrelser.

Här från Sven Wimnell 1 maj 2019:
Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige.
http://wimnell.com/omr40zp.pdf

Länsstyrelserna

Sverige är indelat i 21 län som alla har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är en statlig samordnande myndighet, en servicemyndighet, en överklagandeinstans och med tillsynsansvar. Länsstyrelsen står som garant för att de av regeringen beslutade nationella målen genomförs.
Länsstyrelsernas webbplats

Publicerad 17 december 2014 · Uppdaterad 05 februari 2015

Länsstyrelsen Blekinge län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra senaste nyheter Läsa mer om oss Besöka ett naturreservat Våra remisser Ring rätt telefonnummer vid kriser

Dalarnas län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Kontakta oss Sök i Länsstyrelsens diarium Hitta publikationer Hitta ett naturreservat Läs om landshövding och länsledning

Gotlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Få utflyktstips Kontakta oss Anmäla bristande djurhållning Ansöka om stöd i Landsbygdsprogrammet Jobba hos oss

Gävleborgs län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Anmäla bristande djurhållning Söka solcellsstöd Titta i vårt diarium Veta mer om motortrafik i naturen Veta mer om hotade arter (ÅGP) Läsa våra nyheter

Hallands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra nyheter Söka jobb Söka stöd till solceller Läsa våra kungörelser Kontakta oss Ansöka om strandskyddsdispens Anmäl för miljöprövning av vattenkraft

Jämtlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Jobba hos oss Evenemang på gång Kungörelser Aktuella jaktbeslut och domar Komplettering eller yttrande i ärende

Jönköpings län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Jobba hos oss Evenemang på gång Kungörelser Aktuella jaktbeslut och domar Komplettering eller yttrande i ärende

Kalmar län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa nyheter Kontakta oss Anmäla att djur far illa Söka karta eller geotjänster Läsa fiskeregler Ansöka om medborgarskap Publikationer

Kronobergs län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Anmäla vattenkraft till miljöprövning Ta del av kungörelser Anmälan om vattenverksamhet Söka stöd till solceller Kolla lediga jobb

Norrbottens län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Jobba hos oss Veta mer om årets älgjakt Söka i diariet Läsa våra senaste nyheter Veta mer om landshövdingen

Skåne län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Söka solcellsstöd Överklaga kommuns beslut Ansöka om tillstånd för djurverksamhet Söka stiftelser och stipendier Ansöka om medborgarskap

Stockholms län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Registrera stiftelse Anmäla att djur far illa Kontakta Länsstyrelsen Jobba hos oss

Södermanlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra senaste nyheter Jobba hos oss Veta mer om Länsstyrelsen Anmäla vattenverksamhet Ansöka om tillstånd för djurverksamhet Ansöka om förprövning av djurstallar

Uppsala län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa nyheter Söka jobb Läsa kungörelser Skaffa en digital brevlåda Söka stöd för naturvård Överklaga kommunens beslut Hyra boende i naturreservat

Värmlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Se om vi har lediga tjänster Läsa om nya regler för vattenkraft 2019 Hitta ett naturreservat Läsa nyheter Söka energistöd Delta i Regional samverkanskurs - RSK - 2019

Västerbottens län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Anmäla bristande djurhållning Anmäla vattenkraft till nationell plan för miljöprövning Söka i Länsstyrelsens diarium Läsa våra nyheter Ladda ner en publikation Jobba hos oss

Västernorrlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Besöka ett naturreservat Läsa våra publikationer Hitta en författning Söka i vårt diarium

Västra Götalands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra nyheter Kolla status på vattnet och musslor i Västerhavet Ansöka om medborgarskap Registrera stiftelse Jobba hos oss Komplettera ditt ärende Söka i våra karttjänster och geodata

Örebro län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa nyheter Kontakta oss Söka jobb Ladda ner en publikation Använda karttjänster och geodata Hitta naturreservat eller kulturmiljö

Östergötlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Ansöka om bidrag för vård av kulturhistoriska miljöer Ansöka om bidrag till solceller Hitta en vigselförrättare Söka stiftelser i vår stiftelsedatabas Samråd för ändring i naturmiljön

Kommuner och landsting (regioner)

Kommunallag (2017:725)

Svensk författningssamling 2017:725
SFS nr: 2017:725
Departement/myndighet: Finansdepartementet K
Utfärdad: 2017-06-22
Ändringsregister: SFSR (Lagrummet)
Källa: Regeringskansliet / Lagrummet.se

SFS-nummer · 2017:725 · Visa fulltext

Innehåll:

- 1 kap. Grunderna för den kommunala verksamheten
- 2 kap. Kommunala angelägenheter
- 3 kap. Kommunernas och landstingens organisation och
- 4 kap. Förtroendevalda
- 5 kap. Fullmäktige
- 6 kap. Styrelsen och övriga nämnder
- 7 kap. Anställda
- 8 kap. Delaktighet och insyn
- 9 kap. Kommunal samverkan
- 10 kap. Överlämnande av kommunala angelägenheter
- 11 kap. Ekonomisk förvaltning
- 12 kap. Revision
- 13 kap. Laglighetsprövning
- Övergångsbestämmelser

Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016:

Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.

http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Innehåll:

Sida

3 **Sveriges regioner.**

10 **Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp**.
Kompletteringar har skett den 14 och 16 maj 2016:
För varje län har lagts till:
* Skattesatser 2016 i kommuner, län riket. Uppgifter från SCB.
* Sammanräknad förvärvsinkomst per kommun år 2014 för kvinnor och män. Uppgifter från SCB.
* Samtliga förväntade påbörjade bostäder genom nybyggnad, Uppgifter från boverkets intervjuundersökningar presenterade i maj 2016.
* Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter sektor och kommun År 2014. Uppgifter från SCB.
* Svenskt Näringslivs hemsidor för länen.
* Arbetsförmedlingarna i länen.
* Handelsbanken

11 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

29 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

55 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

74 4) Gotlands och Stockholms län.

84 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

106 6) Blekinge och Skåne län.

119 **Detaljer om kommunerna. Folkmängd per tätort och småort per kommun 2005 (enligt SCB)**

121 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

144 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

177 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

200 4) Gotlands och Stockholms län.

212 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

246 6) Blekinge och Skåne län.

267 **Pressinbjudan: Indelningskommittén presenterar diskussionsunderlag angående Sveriges framtida regionala indelning.**

277 **Några kommentarer den 14 maj 2016.**

280 **Innehållet i hemsidor hos boverket, naturvårdsverket och socialstyrelsen samt arbetsuppgifter för den nya regeringen.**

293 **Människor påverkas hela livet av fysiska och sociala miljöer de vistas i.**

294 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

297 Utvecklingens krafter

298 Systemet för mänskliga verksamheter

301 Den fundamentala påverkanskedjan

303 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

305 Något om välfärd och näringsliv. 26 maj 2016.

307 Näringslivet.

308 Svenskt Näringaliv

317 Arbetsförmedlingen

324 Handelsbanken

Från SKR.se 28 dec 2019

Sveriges kommuner och regioner

Meny

Arbetsgivare, kollektivavtal

Demokrati, ledning, styrning

Ekonomi, juridik, statistik

Hälsa, sjukvård

Integration, social omsorg

Näringsliv, arbete, digitalisering

Samhällsplanering, infrastruktur

Skola, kultur, fritid

Förskola, grund- och gymnasieskola

Kultur, fritid

Om SKR

- Lediga jobb Remisser Styrelsehandlingar och beslut Styrelse och beredningar Kansliorganisation Om SKR

Mer från SKR

- Kurser och konferenser Rapporter och skrifter Cirkulär Webbsändningar Nyhetsbrev Press Lärande exempel Bloggar

Kommuner, regioner

- Kort om kommuner och regioner Kommuner, lista Fakta kommuner och regioner Regioner, lista

Hjälp

English pages
Lättlästa sidor
Webbkarta
A-Ö index

Webbhandboken

I webbhandboken samlar vi alla riktlinjer, instruktioner och annat som krävs för att kunna göra ett bra jobb med sidorna på SKR:s webbplatser.
Sök i webbhandboken
Om webbhandboken

Om SKR

SKR är en arbetsgivar- och intresseorganisation. Vi är en medlems-organisation för alla kommuner och regioner.

SKR:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner och regioners verksamhet. Vi fungerar som ett nätverk för kunskapsutbyte och samordning. I vår roll ingår att ge service och professionell rådgivning till tjänstepersoner och förtroendevalda i kommuner och regioner inom alla de frågor som kommuner och regioner är verksamma inom. Vi erbjuder även kurser och konferenser inom många ämnen.
SKR:s medlemmar

Sveriges största arbetsgivarorganisation
SKR är arbetsgivarorganisation för alla kommuner och regioner. De är tillsammans arbetsgivare för mer än en miljon människor. SKR har till uppgift att teckna centrala kollektivavtal om lön och allmänna anställningsvillkor.
Arbetsgivarfrågor

Det går att göra skillnad
SKR:s ambition är att ligga steget före och belysa viktiga omvärldsförändringar. På så vis kan vi påverka utvecklingen i den riktning som ger störst nytta för våra medlemmar, och som i förlängningen bäst gynnar allmänheten. Genom intressebevakning arbetar vi för att påverka beslutsfattare såväl nationellt som internationellt.
Internationellt
Lättläst information om Sveriges Kommuner och Regioner

Fakta om kommuner och regioner

Antal kommuner och regioner
Det finns 290 kommuner och 21 regioner i Sverige. Gotlands kommun räknas in både under kommuner och regioner. Gotland är kommun med landstingsuppgifter och regionalt utvecklingsansvar och har också rätt att kalla sig region.

Så styrs regionerna
Regionerna styrs av politiker som valts direkt av länets invånare. Det betyder att medborgarna har stora möjligheter att påverka och kontrollera hur regionerna utför sina uppdrag.
Så styrs regionerna

Så styrs kommunerna
Kommunerna ansvarar för en stor del av den samhällsservice som finns där vi bor. Bland de viktigaste uppgifterna är förskola, skola, socialtjänst och äldreomsorg. Kommunerna styrs av politiker som valts direkt av medborgarna. Det betyder att medborgarna har stora möjligheter att påverka och kontrollera hur kommuner utför sina uppdrag.
Så styrs kommunerna

Kommungruppsindelning
Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning 2017. Här finns en beskrivning av den reviderade kommungruppsindelning som gäller från 1 januari 2017.
Kommungruppsindelning
Läns- och kommunregister

Här finner du en lista över alla län och vilka kommuner de innefattar samt en lista med landets alla kommunkoder och en karta över Sveriges kommuner.
Länsregister
Kommunkoder
Kommunindelning, karta från SCB (PDF, nytt fönster)

Kostnader och intäkter för kommuner och regioner
Vi har sammanställt statistik kring hur kommunernas och regionernas kostnader och intäkter är fördelade. Du finner bland annat tabeller med övergripande uppgifter om kommunernas och landstingens resultat, de siffror som diagrammen bygger på samt utvecklingen av statsbidragen.
Fakta om kommunernas och regionernas kostnader och intäkter

Antal anställda i kommuner och regioner
Sveriges kommuner och regioner är tillsammans arbetsgivare för mer än en miljon människor. Mer exaka och uppdaterade uppgifter hittar du på våra statistik-sidor.
Personalstatistik

Rena fakta om kommuner och regioner
Det finns många föreställningar och uppfattningar om kommuner och regioner och den verksamhet som de ansvarar för.
Många gånger är uppfattningarna korrekta och relevanta och bidrar till att förbättra våra välfärdstjänster. Andra gånger baseras de på bristfällig fakta, onyanserade resonemang och oproportionerliga slutsatser. Orsaker och verkan, resultat och resursfördelning – det är inte alltid det låter sig förklaras i korta, slagkraftiga rubriker.
Vi har därför tagit fram en skrift där vi samlat fakta om kommuner och regioner i ett försök att ge hela bilden, eller den bild som sällan visas.
Välfärden i siffror

Läs vidare
Därför är självstyrelse bra
Styra Sverige, så fungerar det
Lista på kommuner som återtagit benämningen stad
Stads- och kommunhistoriska institutet
Kartor, SCB:s webbplats

Informationsansvarig
- **Björn Kullander Handläggare**

Sveriges Kommuner och RegionerSKR är en medlems- och arbetsgivarorganisation för landets alla kommuner och regioner. Vi är en politiskt styrd organisation och vår styrelse består av förtroende-valda från kommuner och regioner. Sveriges Kommuner och Regioner hette tidigare Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Kontakta SKR
Adress och övrig kontaktinformation
08-452 70 00
info@skr.se

- Facebook
- Twitter
- YouTube
- RSS
- Prenumerera på webbinnehåll
- SKR:s webbhandbok
- Om webbplatsen
- Kakor
- Personuppgifter - GDPR
- Förbättra webbplatsen

Kommungruppsindelning 2017

Här är en beskrivning av SKLs kommungruppsindelning 2017 som gäller från den 1 januari 2017. Det är en omarbetning av den tidigare kommungruppsindelningen från 2011.

Kommungruppsindelningen används för att underlätta jämförelser och analyser i olika statistiska sammanhang och är utarbetad på Statistiksektionen, SKL.

Indelningen består av totalt nio grupper fördelade på tre huvudgrupper, där kommunerna grupperats utifrån vissa kriterier som tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Dataunderlaget är hämtat från SCB:s olika databaser.

Förändringar jämfört med tidigare indelning
Huvudprincipen för den nya indelningen har varit storlek på tätorten, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Grupperna storstad och större städer bygger nu på antal invånare i den största tätorten i kommunen istället för som tidigare, invånarantalet i hela kommunen.

En ny grupp, mindre stad/tätort, har tillkommit och pendlingsmönstren i omkringliggande kommuner har fått ökad betydelse. Grupperna varuproducerande kommuner och kommuner i tätbefolkad respektive glesbefolkad region har utgått. Gruppen turism-och besöksnärings-kommuner finns kvar, men med förändrad definition.

Beskrivning av grupperna
För en mer utförlig och detaljerad beskrivning, se publikationen Kommungruppsindelning 2017.

A. Storstäder och storstadsnära kommuner
A1. **Storstäder** - kommuner med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten.

A2. **Pendlingskommun nära storstad** - kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en storstad eller storstadsnära kommun.

B. Större städer och kommuner nära större stad
B3. Större stad - kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.
B4. Pendlingskommun nära större stad - kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.
B5. Lågpendlingskommun nära större stad - kommuner där mindre än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.

C. Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
C6. Mindre stad/tätort - kommuner med minst 15 000 men mindre än 40 000 invånare i den största tätorten.
C7. Pendlingskommun nära mindre stad/tätort - kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.
C8. Landsbygdskommun - kommuner med mindre än 15 000 invånare i den största tätorten, lågt pendlingsmönster (mindre än 30 procent).
C9. Landsbygdskommun med besöksnäring - landsbygdskommun med minst två kriterier för besöksnäring, dvs antal gästnätter, omsättning inom detaljhandel/ hotell/ restaurang i förhållande till invånarantalet.

Översiktstabell och lista på indelning 2017 (Excel, nytt fönster)
Classification of Swedish municipalities 2017 (engelsk översättning) (PDF, nytt fönster)

Publikationer
Kommungruppsindelning 2017 (PDF, nytt fönster)

https://skr.se/tjanster/omwebbplatsen/omkakor/webbkarta.16.html

Webbkartan visar alla sidor som finns på webbplatsen.

I systemet för mänskliga verksamheter ligger verksamheterna för demokrati i område 3 :

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

Områdena 31-34 innehåller politiska vetenskaper som inte för politik utan bara studerar politiker och politik.

Området 35 innehåller verksamheter som förtroendevalda i allmänna val ägnar sig åt: folkvalda församlingar på olika nivåer. FN EU, riksdagar, kommuner och folkvalda regioner
.
Områdena 36-39 innehåller verksamheter som försöker påverka de förtroendevalda, i första hand politiska partier, politiska organisationer och personer.

Den svenska regeringen och kommunerna och regionerna ska ägna sig åt att undersöka vad som har gjorts, görs, kan göras och bör göras och vilka beslut som bör fattas. Riksdagen beslutar om vad de tre kategorierna ska ägna sig åt.

Kommunerna har lag för sina verksamheter och ska sörja för kommuninånarnas välfärd. Regionerna har vissa av delar av välfärden under sitt beskydd, huvudsakligen sjukvård och kommunikationer. De kan komma i konflikt med kommunerna när gränserna är suddiga.

För regeringen gäller att den ska se till välfärden i hela landet och kommer i konflikt med kommuner och regioner, bland annat ifråga om problem med coronasjukan, men mycket ifråga om socialtjänst för barn, gamla och personer med problem. Hushållen ska ha goda förhållanden och ha god service ifråga om gemnesamma saker, som utredningar, försvar, vägar, tillgång till bostäder, skolor, socialtjänst. handel och kulturella verksamheter o s v..

FN och dess organisationer, EU m m har krav på svenska förhållanden som den svenska regeringen måste beakta. Regeringen har mycket att bestyra och ska anpassa sig till både problem under och över regeringens nivå.

Regeringen består av departement och ministrar enligt följande :

Systemet för mänskliga verksamheter utom område 3

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:
Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Ansvarsområden

Kulturministern, utbildningsministern och forkningsministern i regeringen svarar för verksamhetsområdena 1-5, 8-9 och en stor del av 7. Övriga ministrar svarar för område 6 och en liten del av 7.

I omåde 6 sköts område 61 hälso- och sjukvård huvudsakligen av regionerna och område 64 av kommunerna. I område 7 sköter kommunerna områdena 71 och 72 och kulturministern områdena 73- 794 och 796-799. Det blir inte mycket kvar till de övriga ministrarna huvudsakligen övergipande delar av 795.

Kulturministern, utbildningsministern och forkningsministern har inte hög hand om sina områden, beklagligt eftersom kunskaper och värderingar har stor betydele för demokratin.

I Sven Wimnell 7 januari 2021: Om stora regioner och regionstyrelser. Debattartiklar. Utrikes och inrikes artiklar till 1 januari 2021.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzy6.pdf
gjordes en genomgåg av regionerna med följande slutsats

Slusats
Det kan vara lämpligt att ha
290 kommuner,
6 stora självständiga regioner,
21 länsstyrelser samt
6 statliga regionstyrelser för planering av verksamheter som rör regionala förhållanden i de 6 stora områdena.

Regionstyrelserna kan ligga direkt under regeringen eller ha myndighetskaraktär.

Det viktiga är att staten får planeringar för de 6 stora regionerna som de nu inte tycks ha och som behövs.

Regeringen behöver ha en regionminister, oklart var, som kan hantera regionerna. Det kan kanske vara klimat- och miljöministern som omvandlas till klimat- och regionminister.

De 6 regionstyrelserna ska styras av klimat- och regionministern, som ska ha en rikspolitik som grund som ska innehålla statens krav på regionernas och kommunernas fysiska och sociala miljöer. Länsstyrelserna som har lång tradition blir kvar för kontinuiteten och får tillsyn över länen.

Man ska få kvar självständigheten i kommuner och regioner och samtidigt ha en statlig styrning med hjälp av de statliga regionstyrelserna.

Man kan skilja mellan planeringar och beslut. Planeringarna ska följa processerna hur det var och är, kan bli och bör bli.

Kommunerna och de självständiga regionerna måste förbättras enligt vad man lärt sig nu. Det som tillkommer är den statliga planeringen, som lider av stor brist nu.